T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EL SANATLARI EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
EL DOKUMALARI VE ÖRGÜLERİ EĞİTİMİ SANAT DALI

KONYA NUZUMLA KÖYÜ VE ÇEVRESİNDE BULUNAN YATAK HALILARI

T10529

YÜKSEK LİSANS TEZİ

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Firdevs TIRMAN

Hazırlayan
Meral BEZİRCİ AKAN

T110529

KONYA/2001

ÖNSÖZ

Türk dokuma sanatı yüzyıllardır içinde barındırdığı çeşitli tipleri, teknikleri ve kullanıma yönelik farklı örnekleri ile Türk el sanatları içinde farklı bir konuma sahip olmuştur.

Günlük hayatta kullanılan örnekler Anadolu köy yaşamının vazgeçilmez eşyaları olarak günümüze gelmiştir. Bu örnekler Anadolu insanının günlük yaşantısını yansıtması ve tanıtması açısından çok önemlidir. Anadolu'nun geçmiş kültürü ile bugünkü teknolojik yaşam koşulları arasında önemli bir köprü oluşturan geleneksel Türk dokuma sanatı en çok, gelişmesini içe kapalı sürdüren ve tanıtımı yapılmamış yöresel örnekler ile beslenmiştir.

Yatak halıları da sınırlı bir coğrafya da kullanım amacı ile ortaya çıkmış, gelenek–görenek yaptırımı ile dokunması sürdürülmüş, ama günümüzde kaybolmaya yüz tutmuş yöresel dokumalara verilebilecek en iyi örnektir.

Çeşitli sebeplerle günümüzde dokunmayan yatak halılarının eldeki mevcut örneklerinin tespit edilmesi, korunması ve bu halıların kendi coğrafyası dışında tanıtılmasını amaçlayan bu araştırmanın bu alanda bir belge niteliği taşıması beklenmektedir.

Bu amaçlarla sürdürdüğüm çalışmamda ilgi ve yardımlarıyla beni yönlendiren tez danışmanım Sn. Yrd. Doç. Firdevs TIRMAN'a, araştırmalarım sırasında yardımlarını esirgemeyen Nuzumla köyü halkına, örneklerin çizimlerini yaparak çalışmama katkıda bulunan Uzm. Ahmet AYTAÇ'a ve her aşamada ilgiyle beni destekleyen sevgili eşim ve aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Konya 2001 **Meral BEZİRCİ AKAN**

ÖZET

Araştırma; Konya ili Seydişehir ilçesine bağlı bugünkü adıyla Yaylacık, halk arasında bilinen eski adı ile Nuzumla köyünde bulunan yatak halılarının tespiti ve ayrıntılı olarak incelenmesini konu almaktadır.

Yatak halısı; üzerinde yatmak için dokunan ve bu bölgede görülen bir dokuma çeşididir. Bu halılar kullanım özelliklerinden dolayı ortaya çıkan belirgin farklar ile dikkati çekmektedir. Bu dokumaların hav uzunlukları diğer halılara oranla daha uzun bırakılmış, bu özellik halılara tülü görüntüsü kazandırmıştır.

Türk halı sanatı içinde yöresel dokumalara bir örnek oluşturan yatak halıları dokunduğu bölge dışında amacına uygun olarak kullanılmamakta veya tanınmamaktadır. Yörede çeyiz eşyası niteliğinde dokunmuş olan bu halıların üretimi de bugün büyük ölçüde azalmıştır.

Bu nedenle bir araştırma disiplini içinde ele alınan Nuzumla köyü yatak halıları ayrıntılı olarak incelenmiş, Nuzumla'ya komşu yerleşim birimlerinde etkileşim yoluyla ortaya çıkarılan benzer örnekleri ile karşılaştırmaları yapılmıştır. Ayrıca yatak halılarının bugün dokunmama sebepleri üzerinde durulmuş ve bu konuda sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmanın giriş bölümünde araştırma amacı ve önemi üzerinde durulmuş, kullanılan yöntem belirtilmiştir.

İkinci bölümde Seydişehir ilçesi, Nuzumla köyü ve inceleme yapılan diğer yerleşim birimleri tarihi, coğrafyası, ekonomik durumu, sosyal yaşantısı ve gelenek ve görenekleri açısından ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde yatak halılarının teknik, renk, desen ve kullanım özelliklerine değinilmiş, bölgede yapılan araştırmada elde edilen bilgiler, köyler arası karşılaştırmaları yapılarak derlenmiştir.

Dördüncü bölümde Nuzumla ve diğer yerleşim birimlerinden tespit edilen 33 adet yatak halısı örneği geliştirilen gözlem formları aracılığı ile ayrıntılı olarak incelenmiş ve yöreleri temsil eden örneklerin çizimleri yapılmıştır. Elde edilen veriler tablolara işlenerek frekans dağılımları çıkarılmış ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Araştırmanın son bölümünde yazılı ve canlı kaynaklardan elde edilen bilgiler ve grafik verilerinden bir sonuca ulaşılarak, yatak halılarının günümüzde bulunduğu konum, halı ticarethaneleri açısından geçerliliği ve geleceğe aktarılması yolunda alınacak önlemler belirtilmiştir.

SUMMARY

This study examines the bed carpets of Yaylacık village, known as Nuzumla among people, in Seydişehir, Konya.

Bedcarpet is a kind of weave which is manufactured to sleep on and seen in this area. These carpets take attention for their specific differences emerged from the properties of its uses. Nap lengths of these weaves are longer than the other carpets so this characteristic provides tulle image.

As a sample for local weaves in Turkish carpet art, they are not used for its purpose or not known outside the manufacturing area. Weaved as trousseau in this neigborhood, the production of these carpets has decreased today.

For that reason, studied in a search discipline, Nuzumla village bedcarpets were examined in details and compared to the similar samples which were found near districts. Otherwise, it is emphasized the reasons that bed carpets are not weaved today and reached the conclusions.

In the introduction section, Nuzumla village in Seydişehir district and the otherplaces were examined for their history, geography, economic situation, social life and traditions.

In the third part, it was emphasized the technique, colour, design and use properties of these carpets. The findings obtained from the search in the area were arranged by making comparisons between villages.

In the fourth part, 33 bed carpet camples from Nuzumla and the other places, were examined in details through improved analysis forms and the drawings of samples which present the areas were carried out. The data were written on tables, and frequency distribution and evaluations were obtained.

At the end of this study, the position of bed carpets, firms, their validity and transferring to future and precautions were given by reaching a conclusion with written and alive sources' information and graphical data.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ i

ÖZET ii

SUMMARY iv

İÇİNDEKİLER v

1. GİRİŞ 1

2. ARAŞTIRMA ÖZETLERİ 5

3. MATERYAL VE METOD 7

3.1. Materyal 7

3.2. Metod 8

4. SEYDİŞEHİR İLÇESİ, NUZUMLA (YAYLACIK) KÖYÜ VE ÇEVRESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER 10

4.1. Tarihi Konumu 10

4.2. Coğrafi Konumu 10

4.3. Sosyal ve Kültürel Konumu 13

4.3.1. Günlük Yaşantı ve Ekonomik Durum 13

4.3.2. Gelenek ve Görenekler 18

4.4. Nuzumla Köyü ve Çevresinde Bulunan Yatak Halılarının Geleneksel Türk Dokumacılığı İçindeki Yeri ve Önemi 19

5. NUZUMLA KÖYÜ VE ÇEVRESİNDEKİ YATAK HALILARININ GENEL ÖZELLİKLERİ 21

5.1. Yatak Halılarının Kullanıldığı Yerler 21

5.2. Yatak Halılarında Kullanılan Araç–Gereçler 23

5.3. Yatak Halılarında Kullanılan Teknik 32

5.4. Yatak Halılarında Kullanılan Renkler 35

5.5. Yatak Halılarında Kullanılan Kompozisyon 38

5.6. Yatak Halılarında Kullanılan Motifler 44

5.6.1. Nuzumla ve Mesudiye Köyü Yatak Halılarında Kullanılan Motifler 47

5.6.2. Yeşildere Köyü Yatak Halılarında Kullanılan Motifler 55
5.6.3. Çalman Kasabası Yatak Halılarında Kullanılan Motifler 60

6. NUZUMLA (YAYLACIK) KÖYÜ VE ÇEVRESİNDE BULUNAN YATAK HALISI ÖRNEKLERİ (KATALOG) 63

7. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA 181
7.1. İncelenen Yatak Halılarının Yörelerine İlişkin Bulgular 181
7.2. İncelenen Yatak Halılarının Dönemlerine İlişkin Bulgular 183
7.3. İncelenen Yatak Halılarının Boyutlarına İlişkin Bulgular 185
7.4. İncelenen Yatak Halılarının Kalitelerine İlişkin Bulgular 188
7.5. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan İpliklere İlişkin Bulgular 190
7.6. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Boyalara İlişkin Bulgular 192
7.7. İncelenen Yatak Halılarında Uygulanan Tekniklere İlişkin Bulgular 194
7.8. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Renklere İlişkin Bulgular 196
7.9. İncelenen Yatak Halılarında Seçilen Konulara İlişkin Bulgular 199
7.10. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Kompozisyon Düzenlemelerine İlişkin Bulgular 202
7.11. İncelenen Yatak Halılarının Bugünkü Durumlarına İlişkin Bulgular 204

8. SONUÇ VE ÖNERİLER 206
8.1. Sonuç 206
8.2. Öneriler 210

9. KAYNAKÇA 213

ÇİZİMLER LİSTESİ 218

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ 220

ÖRNEKLER LİSTESİ 223

TABLOLAR LİSTESİ 225

EKLER 227
Ek 1. Gözlem Formu Örneği 227
Ek 2. Seydişehir İlçesi Haritası 228
Ek 3. Nuzumla Köyü ve Çevresinde Kullanılan Yerel Dokuma Terimleri Sözlüğü 229

1. GİRİŞ

Geleneksel el sanatlarımızın bir kolu olan Türk dokuma sanatı ortaya konulan değerli örnekleri ile yüzyıllardır Türk El Sanatları içindeki özel konumunu korumuştur. En eski dönemlerden günümüze Türk insanının yaşam koşullarını, duygu ve düşüncelerini, ince zevkini ve sanat anlayışını en iyi şekilde yansıtan dokuma sanatının en güzel örnekleri bugün dünyanın çeşitli müzelerinde korumakta ve sergilenmektedir.

Başlangıcı M.Ö. 5000'e ait Pazırık halısına dayandırılan Türk dokuma sanatı Anadolu Selçuklu döneminde ortaya çıkarılan halı dokumaları ile dünyaya tanıtılmış, onu izleyen dönemlerde de aynı değerde ve güzellikle dokumalar daima dünyanın ilgisini çekmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde halı dokumalar saraya kadar girmiş ve dokunduğu dönemlerin sanatında etkili olmuştur. Düz dokumalar ise daha çok yöresel olarak dokunmaya devam etmiştir. Daha sonraki dönemlerde sanatsal anlamda dokunmaya başlanan her türlü dokuma ürünün kaynağı aslında ortaya çıkarıldıkları yöredeki yaşam koşullarıdır. Bugün varolan her türlü dokuma ürün onu dokuyan kişinin yaşam koşullarını iyileştirmek adına yaptığı çalışmaya, duygularını, estetik anlayışını ve zevkini katması ile ortaya çıkmıştır. Dokunan her ürün öncelikle ihtiyacı gidermek amacını taşımaktadır.

Türk dokuma sanatı bizlere birbiri içinden gelişen çok zengin bir dokuma çeşidi sunmaktadır. Yöreler bu çeşitliliğin artmasında en önemli etkendir. Her yörenin kendisine ait özellikleri olan, kullanım amacından ya da dokuyucunun yaratıcılığından kaynaklanan dokuma örnekleri mevcuttur.

Konya'nın Seydişehir ilçesine bağlı Nuzumla (Yaylacık) köyü ve çevresinde bulunan birbirine yakın yerleşim birimlerinin bulunduğu coğrafya, dokuma sanatı açısından bu çeşitliliğin mevcut olduğu, zengin bir potansiyele sahiptir. Yapılan araştırmada düğümlü halı, kilim, cicim, zili, tülü teknikleri kullanılarak yöresel motiflerle bezenmiş taban halısı, eyer örtüsü, çocuk beşiği, heybe, torba, duvar yastığı, paspas, çul, duvar halısı gibi daha pek çok amaç için dokunmuş dokuma ürünlere rastlanmıştır. Özellikle kilim dokumalar yöre dışında "Nuzumla Kilimi" adı altında isim yapmış

ve ticareti yapılan dokumalar olarak bölgenin tanıtımına olumlu katkısı bulunmuştur. 200 yıllık bir dokuma geçmişi bulunan Nuzumla (Yaylacık) ve çevresinde bu çeşitlilik içinde yatak halıları taşıdıkları özellikler ile dikkat çekmektedir.

Yapılan araştırmaya göre bugün 60 yaşında olan bir insanın doğumunda dokunduğu düşünülürse en az 60 yıllık bir geçmişi olan bu halılar bugüne dek gözönüne çıkarılmamış, araştırılmamış örnekler olarak 4 yerleşim birimine sıkışan dar bir coğrafya içinde varlıklarını sürdürmüşlerdir (Bkz. Fotoğraf No: 1).

Fotoğraf No: 1. Nuzumla Yatak Halısı Dokuyucusu Tarafından Gösterilmektedir.

Yatak halısı; üzerinde yatmak üzere dokunan, hav yüksekliği normal halılardan oldukça uzun bırakılan ve desenli olarak tasarlanan bir tür düğümlü halıdır. Gördes (Türk) düğümü kullanılarak dokunan bu halılarda hav uzunluğu nedeni ile desen ancak arka yüzde belli olmaktadır. Boyutları ise standart taban halısı büyüklüğündedir.

Nuzumla (Yaylacık) köyü bu halıların merkezi konumundadır. Yapılan araştırmada bu köye yakın mesafedeki 3 yerleşim biriminde etkileşim yolu ile dokunduğu düşünülen yatak halısı örneklerine rastlamıştır. Ama yine de bu halıların bilinen genel adı "Nuzumla yatak halısı"dır.

Önceleri soğuk geçen kış günlerinde sıcak tutması amacı ile dokunmaya başlanan bu halılar, daha sonraki dönemlerde her evde bulunan erkek çocuk sayısına göre dokunan ve evlilikte verilecek çeyiz eşyası niteliğinde gelenek anlamda üretilen dokumalar olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Neriman Görgünay Kırzıoğlu "Düğümlü Halının Öncüsü GEVE/TÜLÜ" adlı kitabında eğrilmiş fakat bükülmemiş iplikle dokunan havlı dokumalara "hopan" dendiğini ve tülü dışında kalan desenli olarak dokunmuş bu dokumalara Anadolu'nun çeşitli yerlerinde rastlandığını belirtmiştir. Ancak araştırılan kaynaklara göre, hem eğrilmiş, hem bükülmüş iplikle desenli ve düğümlü olarak dokunmuş, tülü görüntüsündeki bu halılara Nuzumla dışında Anadolu'nun hiçbir yerinde rastlanmamıştır.

Yöresel dokuma örnekleri genellikle ortaya çıkarıldıkları dar coğrafyaları içinde, dışa kapalı olarak gelişimlerini sürdürmektedirler. Taşıdığı yöresel özellikler nedeni ile özel bir konuma sahip olan yatak halısı örneklerinin bilinçsiz kullanımı, uygun şartlarda korunmaması, arşivleme ve katalog çalışmalarının yapılmamış olması bu dokumalar açısından büyük eksiklik ve problemdir. Ayrıca ekonomik şartlar dolayısı ile hayvancılığın her yıl azalmasına paralel olarak yok olmaya başlayan bu halıların dokumama sebepleri arasında zahmetli ve uzun süre isteyen bir iş olması ve dokuyucuların hak ettikleri karşılığı alamamaları yer almaktadır.

Bu araştırmanın genel amacı Nuzumla yöresine ait yatak halılarının incelenmesi, tanıtılması ve belgelendirilmesidir. Bu amaca ulaşabilmek için;

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON

– Günümüzde ihtiyaç duyulmadığı için kaybolmaya yüz tutmuş yatak halılarının teknik, malzeme, renk, süsleme ve kompozisyon özelliklerini belirlemek,

– Bu halıların sözü edilen coğrafya içindeki önemini belirleyerek çevre yerleşim birimlerindeki etkilerini saptamak,

– Geleneksel çeyiz eşyası niteliğinde her evde sınırlı sayıda dokunan ve dışarıdan talep almayan yatak halılarına gereken ilgiyi uyandırmak,

– Halıların kendi coğrafyası dışında tanınarak satış ve pazarlama konusunda hak ettiği değere kavuşmasını sağlamak,

– Bugüne kadar üzerinde çalışma ve araştırma yapılmadığı saptanan bu halıları dokuma sanatının gündemine getirmek,

– Bu konuda araştırma yapacak olan araştırmacılara yön verecek bir kaynak oluşturmak,

alt amaçlar olarak hedeflenmiştir.

Yapılan araştırmanın önemi kaybolmaya yüz tutmuş bu halıların kalıcı kılınması noktasında ortaya çıkmaktadır.

Bu amaçlar doğrultusunda sürdürülen araştırma, Nüzumla (Yaylacık) köyü, üç çevre yerleşim birimlerindeki ve Konya merkezindeki örnekleri tespiti, malzeme, teknik renk, kompozisyon açılarından incelenmesi ve elde edilen verilerin tablolarla değerlendirilmesi doğrultusunda sonuca ulaştırılmıştır.

2. ARAŞTIRMA ÖZETLERİ

Yatak halıları hakkında literatür taraması sonucu elde edilen yazılı kaynaklar yayın tarihine göre özetlenmiştir.

DİRİK (1938), "Eski ve Yeni Türk Halıcılığı ve Cihan Halı Tipleri Panoraması" adlı eserinde 1938 yılı ve öncesine ait halı üsluplarının karşılaştırmaları yapılmış ve eski Türk halıcılığı hakkında bilgi verilmiştir.

GÖNÜL (1965), "Eski Türk Halılarında Motif Çeşitleri ve Özellikleri" adlı makalesinde halılarda görülen motif ve motif grupları hakkında bilgi vermiş ve sınıflamalar yapmıştır.

ÖNDER (1969), "Halılar Kilimler ve Bir Yazılı Halı" adlı makalesinde Anadolu insanının dokumalar aracılığı ile kurduğu iletişimi vurgulamaya çalışmış ve bir örnek üzerinde değerlendirmiştir.

ASLANAPA (1972), "Türk Halı Sanatının Bin Yılı" adlı eserinde Türk halılarının kronolojik olarak tarihi gelişimi ve bu konuda yapılan araştırmalar hakkında bilgi vermiş ve örnekler üzerinde inceleme yapmıştır.

YETKİN (1972), "Türk Halı Sanatı" adlı eserinde Türk halıcılığının başlangıçtan günümüze tarihi gelişimini ayrıntılı olarak incelemiştir. Bu incelemeler esnasında dönemlere ait halı örnekleri üzerinde değerlendirmeler yapmıştır.

GÖNÜL (1977), "Türk El Dokumalarının ve Halılarının Etnoğrafyadaki Yeri" adlı makalesinde kullanım amacı ile ortaya çıkarılan fonksiyonel dokuma ürünlerin taşıdığı sanatsal değer ile Türk el sanatları içindeki önemine değinmektedir.

AYTAÇ Ç. (1982), "El Dokumacılığı" adlı eserinde Türk Dokuma Sanatının Sınıflandırılması ile birlikte dokuma sanatında geçen genel terim ve tekniklerin tanımları yapılmış, dokuma tekniklerinin yapım aşamalarına değinilmiştir.

ARSEVEN (1984), "Türk Sanatı" adlı eserinde süsleme ve el sanatlarının tanımı yapılarak gelişimi hakkında bilgi vermiş, süslemeye duyulan gereksinmenin sebeplerini araştırmış ve süslemeye konu olan şekillerin ayrıntılı olarak analizlerini yapmıştır.

UĞUR (1988), "Türk Halılarında Doğal Renkler ve Boyalar" adlı eserinde doğal boyamada kullanılan bitkileri tanıtmış, boyama yöntemleri, mordanlama, boyama esnasında uyulacak kurallar, renkler ve elde edilişleri ile ilgili kapsamlı bilgi vermiştir.

KÜÇÜKDAĞ, ARABACI, (1989), "Selçuklular ve Konya" adlı eserinde Konya'nın tarihi gelişimi ve iskanı hakkında bilgi verilmiştir.

MÜLAYİM (1994), "Çözüm ve Tarihleme Sorunlarıyla Bir Geometrik Kompozisyon" isimli makalesinde geometrik motiflerin genel yapısı ve birbiri ile ilişkileri hakkında bilgi vermiştir.

KARAMAĞARALI (1996), "Halı Sanatı Üzerine" adlı makalesinde yüzyıllardır devam eden dokuma sanatında görülen süsleme anlayışının toplumun inanç yapısı ile paralelliğini vurgulamakta, inanç, adet ve geleneklerin dokumalardaki işlevi örnekler üzerinde incelenmektedir.

MÜLAYİM (1996), "Tanımsız Figürlerin İkonografisi" adlı makalesinde dokumalar üzerinde göze çarpan ancak belli bir sınıflamaya girmeyen motif ve motif gruplarının altyapısı, nereden geldiğini incelemiş ve oluşumları hakkında bilgi vererek yorumlamıştır.

ÖZÖNDER (1996), "Türk Dokumalarındaki Motiflerin Menşe Birliği ve Türk Sanatının Sürekliliği" adlı makalesinde Türk motiflerinin dayandığı kaynakları belirtmekte ve Türk mitolojisini yansıtan motifler hakkında bilgi vermektedir.

YASA (1997), "Konya'da El Halıcılığın Bugünkü Durumu ve Problemleri" adlı makalesinde bugün Konya merkezinde dokunan veya ticareti yapılan halılar hakkında, halı tüccarları ile görüşmeler yaparak bilgi vermiştir.

AYTAÇ, A (1999), "Geleneksel Türk El Dokumacılığı Sanatı" adlı eserinde dokuma sanatının tarihi gelişimi hakkında bilgi vererek malzeme, teknik, seçilen konulara göre sınıflandırmalar yaparak ayrıntılı bilgi vermiştir.

GÖRGÜNAY KIRZIOĞLU (2000), "Düğümlü Halının Öncüsü GEVE / TÜLÜ" adlı eserinde Anadolu'da düğümlü halıya altyapı oluşturan havlı dokumalar hakkında bilgi vermiş, halı ile olan farklarını ortaya koymuştur.

3. MATERYAL VE METOD

3.1. Materyal

Yatak halılarının tespiti için yapılan saha çalışmasında Seydişehir'e bağlı Nuzumla (Yaylacık) köyünde bulunan örnekler belirlenmiş, yatak halılarının bu bölgede daha ayrıntılı olarak incelenmesi amacı ile Nuzumla (Yaylacık)'a komşu yerleşim birimlerine ulaşılmıştır. Nuzumla (Yaylacık) çevresinde gerek köy, gerek belediyelik olarak birbirlerine çok yakın mesafelerde yerleşim birimleri mevcuttur. Buralardan Nuzumla (Yaylacık)'a en uzak olan Hatunsaray'dan başlamak üzere sırasıyla Çukurçimen, Evliyatekke, Yeşildere, Mesudiye, Ketenli (Çalman), Çat, Bostandere, Boyalı köy ve belediyeliklerinde inceleme yapılmıştır. İnceleme sonucunda bu bölgede Mesudiye köyü, Yeşildere köyü ve Ketenli (Çalman) belediyesinde yatak halılarının bulunduğu tespit edilmiştir. Mesudiye köyü desen karakterinin Nuzumla ile tamamen aynı özellikler taşımasından dolayı bu köyden 1 adet örnek seçilmiş, örnek sayısı çoğaltılmamıştır. Diğer iki yerleşim biriminden ise karşılaştırma yapabilmek için ulaşılabilen tüm örnekler incelenmiştir.

Yatak halılarının kendi coğrafyası dışında il merkezinde bulunan erken örneklerine ulaşmak amacıyla köylerle bağlantısı olan halı tüccarları, antikacılar, müzeler ve halı tamir atölyeleri gezilmiş ve mevcut yatak halısı örnekleri tespit edilmiştir.

Konya il merkezinde bulunan müzelerin envanter defterlerinin incelenmesi sırasında Koyunoğlu Müzesi'nin eski kayıtlarında 8795 envanter numarası ile bir adet yatak halısı kaydına rastlanmıştır. Ancak eser depoda tahsis edilmemiştir. Kayıtların eski olması ve kaydı tutmuş olan şahısların yeterli derecede bilgili olmamaları nedeni ile yanlış teşhis yaptıkları sanılmaktadır. Bunun dışında incelenen Vakıflar Bölge Müdürlüğü arşivinde 1 adet Yeşildere köyü desen karakterini taşıyan yatak halısına rastlanmıştır. Diğer müzelerden bunun dışında herhangi bir bulgu elde edilememiştir.

Araştırmanın örneklemini, özgün bir dokuma merkezi olan Nuzumla köyü ve bu köy çevresindeki yerleşim birimlerinde yaşayan insanların evlerinden tespit edilen yatak halıları ile Konya il merkezinde bulunan halı ticareti yapan dükkanlarda, tamir atölyelerinde ve Vakıflar Bölge Müdürlüğü arşivinde bulunan örnekler oluşturmaktadır (Bkz. Tablo No: 1).

Tablo No: 1. Ulaşılabilen ve İncelenen Yatak Halıları.

	İncelenen Örnek Sayısı	İncelenen Örneklerin Ait Oldukları Yöreler		
		Çalman	Nuzumla	Yeşildere
Çalman Kasabasındaki Evlerden	2	2	—	—
Halı Tamir Atölyesinden	3	3	—	—
Halı Ticareti Yapan Tüccarlardan	6	3	2	1
Mesudiye Köyündeki Evlerden	1	—	1	—
Nuzumla (Yaylacık) Köyündeki Evlerden	15	—	15	—
Vakıflar Bölge Müdürlüğü Arşivinden	1	—	—	1
Yeşildere Köyündeki Evlerden	4	—	4	—

n: 33

Araştırmanın materyalini, araştırmanın örneklemini oluşturan 33 adet yatak halısı örneklerinin incelenmesinden ve koleksiyon sahiplerinden gözlem formu aracılığı ile sağlanan bilgilerden elde edilen veriler oluşturmuştur. Ayrıca araştırma için gerekli literatür taraması sırasında konu ile ilgili kurumlardan, yöre halkından kütüphanelerden, çeşitli seminer ve konferans bildirilerinden yararlanılmıştır. Konu ile ilgili yeterli sayıda kaynak bulunmadığı için büyük ölçüde canlı kaynaklara ve Seydişehir merkezinde bulunan Halk Eğitim Merkezi'ne başvurulmuştur.

3.2. Metod

Bu araştırma bu bölgedeki yatak halılarının tespitini, köyler arası belirgin farkların ortaya çıkarılmasını amaçlamakta ve bu halılar için bir belge niteliği taşımaktadır.

Araştırma kapsamına giren yatak halılarının genel ve ayrıntılı fotoğraf çekimleri yapılmış ve fotoğraflar gözlem formlarında sunulmuştur. Örneklere ait gözlenebilir bilgiler araştırmacı tarafından geliştirilen gözlem formlarına kaydedilmiştir. (Bkz. Gözlem Formu Örneği Ek: 1). Gözlem formlarının hazırlanmasında gerekli tüm bilgiler yatak halılarının özellikleri incelenerek örneklerin sahipleri ve halı dokuyucuları ile karşılıklı görüşme tekniği ile elde edilmiştir. İncelemeye alınan yatak halılarının en×boy ve hav yüksekliği, saçak uzunluğu ölçüleri metre üzerinden santimetre olarak alınmış, kaliteleri belirlenmiştir. Örneklerde kullanılan renk, teknik, kullanılan araç–gereç, malzeme, yapım tekniği, desen ve kompozisyon özellikleri incelenmiş, gerekli bilgiler konunun uzmanlarının ve yöre halkının görüşleri alınarak elde edilmiştir.

Halıların ayrıntılı olarak tanımlanmasını içeren kompozisyon bölümünde her yörenin karakteristik özelliklerini taşıyan örnekler seçilmiş ve bu örneklerin tüm kompozisyon özellikleri incelenerek belirtilmiştir. Aynı tanımlamaya giren diğer örnekler ise yörenin genel özellikleri dışında kalan küçük farkları belirtilmek koşulu ile tanımlanmıştır.

Her yöreden seçilen ve genel özellikleri taşıyan, birbiri ile farklı örneklerin desen tasarımlarının 1/4 veya 1/2'lik bölümleri 6'lı Hereke kağıtlarına hazırlanmış ve ilgili örneğe ait gözlem formunun arkasında yer verilmiştir. Kompozisyon açısından birbiri ile aynı özellik taşıyan halıların çizimleri yapılmamıştır.

Yatak halılarının gözlenebilir tüm özellikleri gözlem formundan yararlanarak tablolara dökülmüştür. Tablolardan yola çıkılarak yöre, tarih, boyut, kalite, malzeme, teknik, renk, konu, kompozisyon düzenlemelerinin, bugünkü durumlarının frekans dağılımları alınmıştır.

Tablolardan elde edilen veriler ışığında değerlendirmeler yapılmış ve bir sonuca ulaşılarak öneriler ortaya konulmuştur.

Yörenin tarihi, coğrafi yapısı, sosyal ve kültürel durumu (gelenek, görenekler), geçim kaynakları hakkında araştırma yapılmış, gerek duyulan kısımlarda yöre halkından bilgi alınmıştır.

Araştırmada incelenen köy ve belediyeliklerin isimleri değiştirildiği için halıları tanıtıcı ve yöresel anlatımlarda bu merkezlerin eski ve halk tarafından hala kullanılan adları, bölgeyi tanıtıcı kısımlarda ise yeni adları eski adları parantezde belirtilmek üzere kullanılmıştır.

Bölgede yapılan incelemeler esnasında yöre insanının kullandığı dokuma ve desen ile ilgili terimler "Nuzumla ve Çevresindeki Yerel Dokuma Terimleri Sözlüğü" adı altında toplanarak, alfabetik sıra ile dokuma literatüründeki karşılıkları verilerek bir sözlük oluşturulmuştur.

Araştırma, yapılan bu çalışma ile sonuca ulaştırılmış, öneriler ortaya konulmuştur.

4. SEYDİŞEHİR İLÇESİ, NUZUMLA (YAYLACIK) KÖYÜ VE ÇEVRESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

4.1. Tarihi Konumu

Seydişehir ve çevresi tarih öncesi devirlerde Hititlere ait önemli bir yerleşim merkezidir. "Karacalarbağı güneyinde bulunan eski Tekke köyü, Ilıca'nın kuzeyindeki Vervelit şehri harabeleri, ilk çağların kalıntılarıdır. Romalılar devrinde Seydişehir'de Hamamedisler yaşamıştır. Asartepe ve Yeniceköyü yerleşmenin arkeolojik sahalarıdır."[1]

1301'de Seyyid Harun adlı bir bilgin Seydişehir'e yerleşerek Romalılardan kalma yıkıntılardan getirdiği taslarla camii ve mescit, medrese ve türbe yaptırmıştır. 1318'de şehri ele geçiren Eşrefoğullarından Mehmet Bey, Seyyid Harun'un şehre verdiği emeklerden dolayı buraya "Seydişehir" adını vermiştir.

Eşrefoğullarından Hamidoğullarına geçen şehir ilk defa 1381'de I. Murad tarafından Osmanlı topraklarına katılmıştır. Zaman zaman Karamanoğulları ve Osmanlılar arasında el değiştiren Seydişehir 1467'de Fatih'in Karaman seferinden sonra tamamen Osmanlılara ait bir yerleşim birimi haline gelmiştir.

"Şemseddin Sami, Seydişehir'i şöyle anlatır; "Konya vilayeti Merkez Sancağı'na bağlı kaza merkezi bir kasabadır. 100'ü Ermeni geri kalanı Müslüman olmak üzere 4500 nüfusu vardır. Kaza 43 köyden oluşur. Merkezdeki 100 Ermeni dışında kazanın 26.813 nüfusunun tümü Müslüman'dır. Yetiştirilen buğday, arpa, yulaf, burçak yerel gereksinimi karşıladıktan başka dışarıya da satılır. Ancak yolların elverişsizliği bu satışı kısıtlamaktadır. Kaza sınırları içinde 58 camii ve mescid, 4 medrese, 4 han, 2 hamam, 303 dükkan vardır."[2]

4.2. Coğrafi Konumu

Seydişehir; İç Anadolu Bölgesi, Konya iline bağlı bir ilçedir. İlçe; 25–27 enlem, 31–51 boylam dereceleri arasındadır. Denizden yüksekliği 1145 metre olan ilçenin yüzölçümü 1950 km^2'dir.

---

[1] İlimiz Konya, Özgül Yayınları, İstanbul, 1985, s. 180.

[2] "KONYA", YURT ANSİKLOPEDİSİ, Türkiye İl İl Dünü, Bugünü, Yarını, C. 7, İstanbul, 1982, s. 149.

Kuzeydoğusunda Konya merkezi, batısında Antalya ili Akseki ilçesi, güneyinde Bozkır, kuzeyinde de Beyşehir ilçeleri ile çevrilidir (Bkz. Harita No: 1).

"İlçe Toros dağlarının bir uzantısı olan Küpe Dağı'nın eteklerinde kurulmuştur. Güneyde Suğla gölüne kadar olan arazisi dalgalı bir ovalıktır. İlçenin diğer tarafları dağlıktır."[3]

Küpe dağının eteklerinde çok sayıda pınarlar bulunmasına rağmen ilçenin en önemli akarsuyu, Beyşehir gölünün akarsularını Konya Ovasına akıtan Çarşamba suyudur. İlçeye 10 km. uzaklıkta ise Suğla gölü bulunmaktadır. Suğla gölünün suları kuruduğu zaman bu alanda tarım yapılmaktadır.

"İlçenin iklimi İç Anadolu ikliminin özelliklerini taşır. Yazları kurak ve sıcak, kışları soğuktur. En düşük ısı derecesi Aralık ayında (–18,6), en yüksek ısı derecesi Ağustos ayında ise (35) derecedir. Yıllık ısı ortalaması (12) derecedir."[4] İlçenin dağ eteklerinde ve su kenarlarında çeşitli orman ve meyve ağaçları mevcuttur.

Seydişehir ilçesi Konya merkeze 125 km, Beyşehir ilçesine 33 km, Bozkır ilçesine 52 km ve Çumra ilçesine 151 km uzaklıkta Konya'nın büyük ve önde gelen ilçelerinden birisidir.

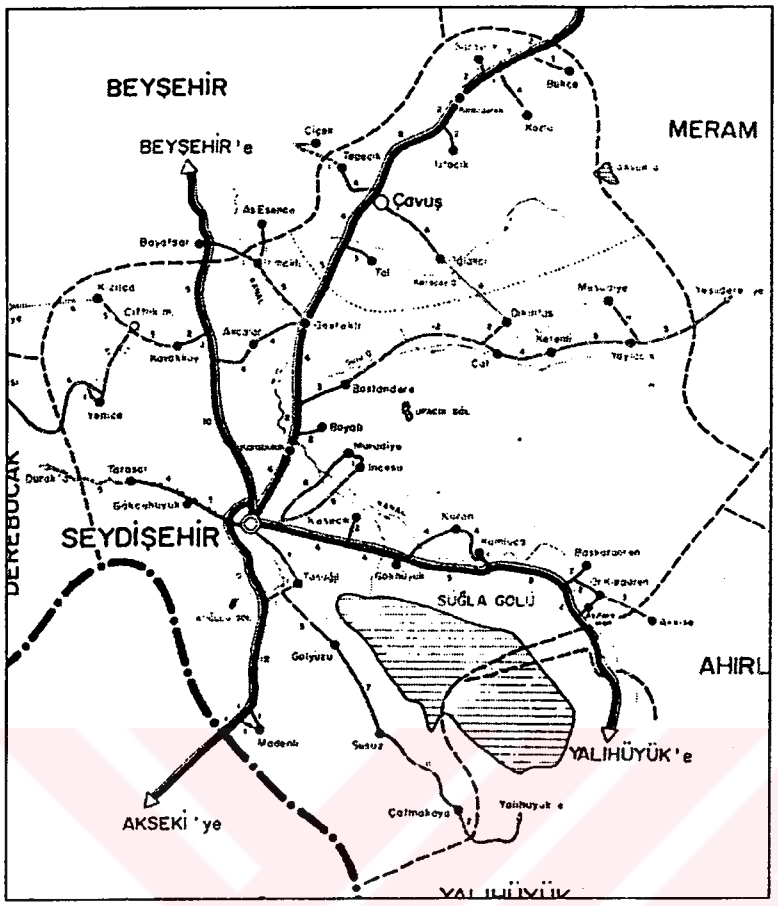
İlçenin 4 kasabası ve 38 köyü bulunmaktadır. Gevrekli, Ketenli (Çalman), Ortakaraviran ve Taraşçı adındaki 4 köy belediyesi ve Nuzumla (Yaylacık), Çat, Yeşildere, Mesudiye, Dikilitaş, Bostandere, Boyalı, Evliyatekke, Oğlakçı gibi 38 adet köy mevcuttur. Bu köylerden 30 adeti merkeze, 8 adeti ise Çavuş bucağına bağlıdır.

Araştırma; Nuzumla (Yaylacık) köyü ve çevresindeki Ketenli (Çalman) kasabası, Mesudiye köyü ve Yeşildere köylerinde sürdürülmüştür. Ketenli (Çalman) kasabası Seydişehir'in 30 km kuzeydoğusunda, Nuzumla (Yaylacık) köyü 38 km kuzeydoğusunda, Mesudiye köyü 42 km kuzeydoğusunda ve Yeşildere köyü 55 km kuzeydoğusunda bulunmakta ve bir çizgi üzerinde birbirini izlemektedirler (Bkz. Harita No: 2).

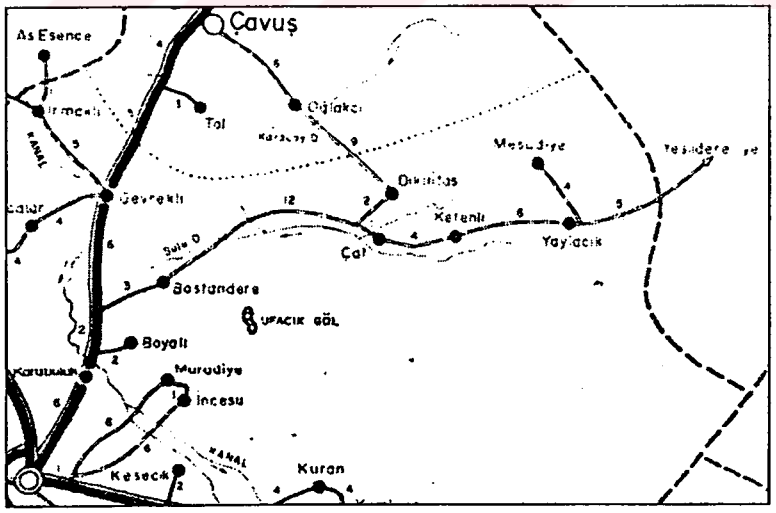
---

[3] İlimiz Konya, Özgül Yayınları, İstanbul, 1985, s. 177.

[4] İlimiz Konya, Özgül Yayınları, İstanbul, 1985, s. 178.

Harita 1. Seydişehir İlçe Haritası.

Harita 2. Araştırma Yapılan Yaylacık (Nuzumla) Köyü ve Çevresini Gösteren Harita.

4.3. Sosyal ve Kültürel Konumu

4.3.1. Günlük Yaşantı ve Ekonomik Durum

Seydişehir'in nüfusu kaynaklarda 70.000 olarak geçmektedir. Ancak yapılan son nüfus sayımlarından sonra 80.000'i geçtiği saptanmıştır. Halkın en önemli geçim kaynaklarından birisi tarımdır. Tarım ürünlerinden en çok buğday, arpa, ayçiçeği ekimi yapılmaktadır. Ayrıca meyve yetiştirmeye uygun araziler mevcuttur ve meyvecilik ve bağcılıkta geçim kaynakları arasında yer almaktadır. Seydişehir'de alüminyum tesislerinin kurulmasıyla endüstri ve ticarette bir canlılık başlamıştır. "İlçe merkezinin batısında ticaret, doğusunda ise küçük sanayii işyerleri açılmıştır. Seydişehir'deki küçük sanayi işyerleri arasında leblebi imalathanelerinin önemli bir yeri vardır."[5]

İlçede eğitim orta öğretim düzeyinde yapılmaktadır. Endüstri Meslek, Kız Meslek, İmam–Hatip, Ticaret Liseleri eğitim vermektedir.

KETENLİ (ÇALMAN) KASABASI

Ketenli Kasabası, Seydişehir'in 30 km kuzeydoğusunda 3722 nüfuslu bir belediyeliktir (Bkz. Fotoğraf No: 2). Kasabada hane sayısı 500'dür. Kasabanın eski adı "Çalman"dır ve halk arasında Çalman adı kullanılmaktadır. Bu nedenle araştırmada yöreye ait halılar "Çalman halısı" olarak tanımlanmıştır.

Kasabanın en önemli geçim kaynağı hayvancılıktır. Daha çok küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır. Kasabada küçükbaş hayvan sayısı 12.800 kadardır. Bunun yanında 450 dekarlık ekilebilir tarım alanlarında patates, buğday, arpa tarımı yapılmakta fakat bu, bölgenin kendi ihtiyacını dahi karşılayamamaktadır. Son yıllarda arıcılık gelişmiştir. Kasaba kadınları küçükbaş hayvancılığa bağlı olarak hammaddesi yüne dayalı dokuma ve örgü ile uğraşmakta ve yöreye özel halı–kilim dokumaktadırlar. Kasabada ilköğretim düzeyinde eğitim verilmektedir.

---

[5] İlimiz Konya, Özgül Yayınları, İstanbul, 1985, s. 179.

Fotoğraf No: 2. Ketenli (Çalman) Kasabasının Genel Görünüşü.

MESUDİYE KÖYÜ

Seydişehir'in 42 km kuzeydoğusunda bulunan Mesudiye köyü her yönüyle sürekli göç veren küçük bir dağ köyüdür. Nüfusu 500 olan köyde 67 hane bulunmaktadır.

Halkın en önemli geçim kaynağı hayvancılıktır. 300 dekarlık ekilebilir arazi de kendi ihtiyaçlarını karşılayamayacak düzeyde tarım yapılmakta, patates yetiştirilmektedir.

Erkek nüfusun büyük bir bölümü çevre köy ve kasabalarda mevsimlik işçi olarak çalışmaktadır.

Kadınlar ise küçükbaş hayvancılıktan yün elde edebildikleri sürece dokuma yapmaktadırlar. Yapılan gözlemlerde Nuzumla (Yaylacık) köyüne olan yakınlıktan dolayı bu köyün teknik, renk ve desen anlayışından etkilenildiği saptanmıştır.

Geçim kaynaklarının sınırlı olması nedeniyle köyde genç nüfus azınlıktadır. Gençler köyü terk ederek şehre göçü tercih etmektedirler. Köyde 1 adet ilköğretim okulu bulunmaktadır.

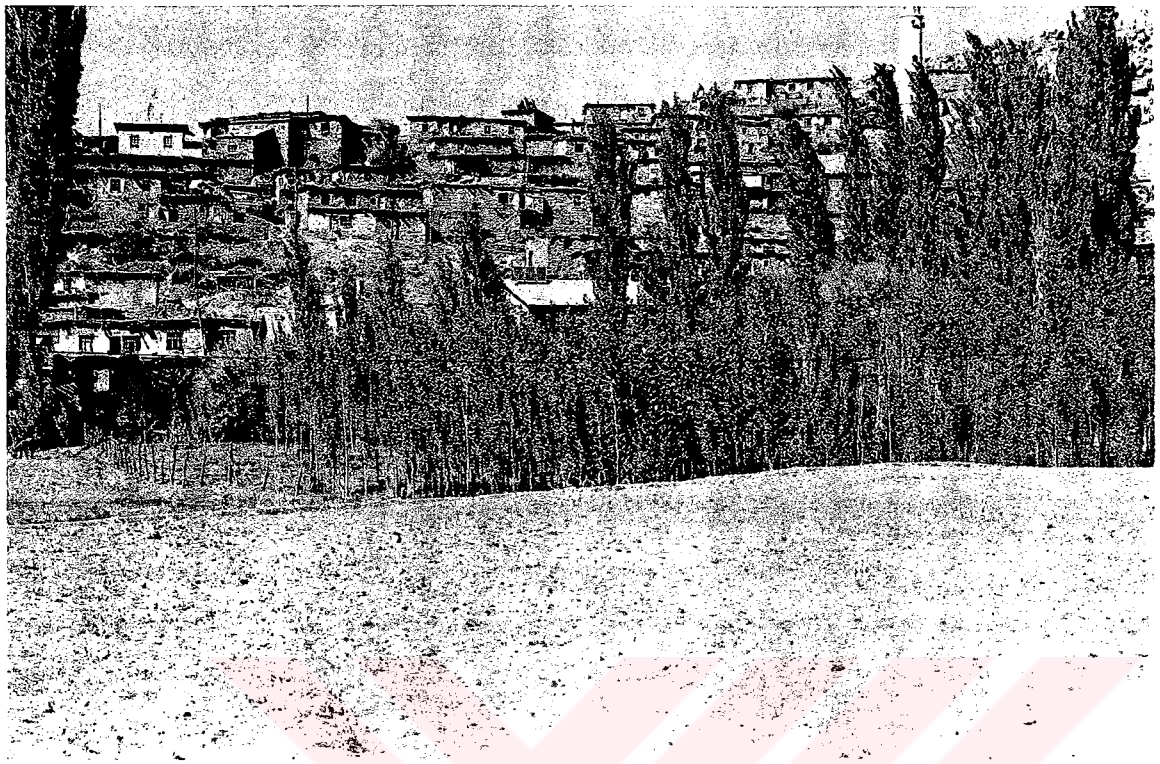
T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

NUZUMLA (YAYLACIK) KÖYÜ

Seydişehir'in 38 km kuzeydoğusunda yer alan Nuzumla (Yaylacık) köyünün nüfusu 870'tir. Bu nüfusu barındıran 128 hane bulunmaktadır (Bkz. Fotoğraf No: 3–4). Köyün eski adı Nuzumla"'dır. Ve halk arasında bu ismi kullanılmaktadır. Bu köye ait dokumalar da literatürde Nuzumla Kilimi, Nuzumla Halısı olarak geçmektedir. Bu nedenle araştırmada "Nuzumla Yatak Halısı" olarak tanım yapılmıştır.

Fotoğraf No: 3. Nuzumla (Yaylacık) Köyü Genel Görünüşü.

Fotoğraf No: 4. Nuzumla (Yaylacık) Köyü Genel Görünüşü.

Köyde en önemli geçim kaynağı hayvancılıktır. 13.000 adet küçükbaş hayvan bulunan köyde bir diğer uğraşı da tarımdır. Fakat ekilebilir arazinin sınırlı olması tarımı güçleştirmektedir. 550 dekarlık tarım alanlarında patates, buğday, arpa gibi ürünler yetiştirilmektedir. Kısmi olarak meyvede yetiştirilmektedir.

Köyde kadınlar tarafından küçükbaş hayvancılığa bağlı olarak yünden dokuma yapılmakta ve özellikle kilimler "Nuzumla Kilimi" adı altında pazarlanmaktadır. Bu köy halkı için iyi bir istihdam potansiyeli oluşturmaktadır.

Köyde 1 adet ilköğretim okulu bulunmakta ve eğitim bu düzeyde sınırlı kalmaktadır.

YEŞİLDERE KÖYÜ

Seydişehir'in 55 km kuzeydoğusunda bulunan Yeşildere köyü 70 nüfusludur. Köyde bu nüfusu barındıran 30 adet hane mevcuttur (Bkz. Fotoğraf No: 5).

Fotoğraf No: 5. Yeşildere Köyü Genel Görünüş.

Köyde küçükbaş hayvancılık, tarım ve arıcılık yapılmaktadır. Patates, buğday, arpanın yanısıra meyve de yetiştirilmektedir.

1 adet ilköğretim okulu bulunan köyde okumak isteyen gençler köyü terk ederek şehre gitmeyi tercih etmişlerdir. Ayrıca mevsimlik işçi olarak da çevre köy ve kasabalara gidilmektedir.

Tarımın yapılmadığı kış aylarında köylü kadınlar yünden dokuma yaparak geçimlerine katkıda bulunmayı amaçlamışlardır. Ancak pazarlama olanakları çok sınırlıdır.

Bir çizgi üzerinde yapılan incelemede bu 3 köy ve 1 kasabada dış dünya ile bağlantıların son derece kopuk olarak yaşandığı tespit edilmiştir. Kendi imkansızlıkları içinde maddi olanaklarını artırmak için bir yol aramakta fakat başarılı olamamaktadırlar. Bu yaşamdan kurtuluş olarak ise köyleri terketmeyi seçmişlerdir. Bu nedenle göç veren ve nüfus kaybeden köylerde istihdamı sağlamak, kadınların boş geçen zamanlarını ve tarım yapılmayan kış aylarını değerlendirmek, köylüyü köylerinde kal-

maya ikna etmek amaçları ile Seydişehir Halk Eğitim Merkezi tarafından 1996 yılında bir proje tasarlanmış, proje kapsamında bu köylerde kadınlara tezgah vererek dokuma yapmaları, belli bir ücretlendirme sistemi ile ücretlendirmeleri ve bu dokumaların tanıtım ve pazarlamasının yapılması amaçlanmıştır. Ancak belli sebeplerden dolayı bu proje hayata geçirilememiştir. Bu kötüye gidiş engellenemezse köyler yakında tamamen boşalacak ve halkın şehir nüfusuna yaptığı olumsuz etkiler yanında, Anadolu kültürünün yaşatıldığı bu son yerlerde kaybolup gidecektir.

4.3.2. Gelenek ve Görenekler

Yapılan araştırmada incelenen tüm köylerde gelenek ve göreneklerin ortak olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca maddi olanaksızlıklar halkın adetlerini bütünüyle sürdürmesini engellemektedir. Köylüye gelenekleri sorulduğunda alınan; "dağda çobanlık yaparız" yanıtı çalışmanın, var olma mücadelesinin bir gelenek haline geldiğini açıkça göstermektedir. Ayrıca kadınların dokuma yapması bu bölgenin en önemli geleneksel uğraşıdır. Anadan kıza geçen dokuma alışkanlığı bu şekilde sürdürülmektedir.

Düğünlerde, düğünden önceki gece kına gecesi yapılması ve geline kına yakılması, düğün günü kendi tabirleri ile "et kesilmesi" ve gelinin pazar günü evinden alınarak oğlan evine getirilmesi adetler arasındadır. Düğünlerde çalgının olmaması, sadece yemek ve gelin getirme töreninin bulunması da bu bölgeye ait düğün geleneklerindendir.

Genç kızların tarlada ailelerine yaptıkları yardımın yanısıra kendi düğünleri için hazırladıkları çeyizleri boş zamanlarını doldurmaktadır. Bu çeyiz kapsamında seccade, halı, çul, kilim, süs için çanta ve heybe dokunmakta ve boncuklu oya yapılmaktadır. Genç kızın çeyizindeki boncuklu oyadan yapılmış yazma ve halı kilim sayısı o kızın değerini saptamaktaki ölçütleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın konusunu oluşturan yatak halıları ise erkek çocuk için anneleri tarafından dokunmakta ve geline hediye edilmektedir.

Yapılan araştırmada köylü halkın geleneklerini korumak ve sürdürmek gibi bir çabalarının olmadığı tespit edilmiştir.

Köylerde halkın bir araya gelip, iletişim kurabileceği alanlar sınırlı olduğu için, tamamen birbirinden kopuk yaşamların mevcut olduğu gözlenmiştir. Maddi kaygılarla yaşam mücadelesi veren insanların iletişimin olmadığı böyle bir ortamda geleneklerine sahip çıkmaları beklenemez bir durumdur (Bkz. Fotoğraf No: 6).

Fotoğraf No: 6. Nuzumla Köyü'ndeki Yaşamı Anlatan Bir Fotoğraf.

4.4. Nuzumla Köyü ve Çevresinde Bulunan Yatak Halılarının Geleneksel Türk Dokumacılığı İçindeki Yeri ve Önemi

Geleneksel Türk el dokumaları dönemler boyunca Anadolu'nun çeşitli merkezlerinde yapılagelmiş ve gelişimini sürdürmüştür. Gerek havlı dokumalar olarak nitelenen halılar–tülüler, gerekse düz dokuma yaygılar, kullanım amaçlarına göre çeşitli teknik ve tipte dokunmuştur. Dokuma sanatının birbiri içinden gelişen bir zincire sahip olması ve günümüze dek devam etmesi günlük hayatta dokuma ürünlere duyulan ihtiyaçtan kaynaklanmaktadır. Anadolu insanı ihtiyacı olan her türlü eşyayı, çadırından–atının eyer örtüsüne, yer yaygısından çocuğunun beşiğine kadar dokuma ürünlerden elde etmiştir. Bu nedenle günlük hayattaki eşya çeşitliliği, kullanım amacı-

na göre ortaya çıkarılan dokumalarında çeşitlenmesine sebep olmuştur. Böylelikle Anadolu'nun çeşitli köylerinde ve dokuma merkezlerinde genelde tanımlanan ve bilinen dokumalar kullanıldığı gibi yöre insanının ihtiyacını karşılamak için dokuduğu, o bölge dışında tanınmayan, kendine ait özellikler taşıyan ve dışa kapalı gelişen dokuma ürünler de ortaya çıkmıştır. Bu tip dokumalar o bölgede dönemler boyunca yapılmakta ve aileden–evlada geçme yoluyla geleneksel hale gelmektedir. Nuzumla köyü yatak halıları bu tanımlamaya uygun bir yapıya sahiptir.

Nuzumla yatak halıları gerek düğüm tekniği, gerekse desen ve kompozisyon özellikleri bakımından geleneksel Türk dokuma sanatında görülen özellikleri yansıtmaktadır. Gördes düğüm tekniği ile dokunan halılarda bordürler ve merkez geleneksel dokumalarda görülen süsleme ilkeleri ışığında tasarlanmıştır. Genel ölçüleri bakımından da diğer dokuma örnekleri ile benzerlik gösteren yatak halılarını başka örneklerden ayıran en önemli özelliği, hav yükseklikleridir. 3–4 cm'ye kadar çıkabilen hav yüksekliği halının bir halıdan çok tülü olarak tanımlanmasına sebep olmaktadır.

Yatak halıları geleneksel Türk dokuma sanatı içinde küçük bir orana sahiptir ve birçok bölgede tanınmadığı gibi Türk halı ticaretinde de yörenin coğrafyasına özgü özellikler taşımasından dolayı tercih edilmemekte ve az tanınmaktadır. Yörede geleneksel anlamda dokunan bu halıları köylü pazarlamak istese dahi talep olmadığı için farklı dokumalara yönelmekte, bu da yeni örneklerin ortaya çıkmasını engellediği gibi, mevcut sayının da gün geçtikçe azalmasına sebep olmaktadır.

5. NUZUMLA KÖYÜ VE ÇEVRESİNDEKİ YATAK HALILARININ GENEL ÖZELLİKLERİ

5.1. Yatak Halılarının Kullanıldığı Yerler

Türk dokuma sanatında dokuma ürünlerin fonksiyonel özellikleri çok geniş bir kapsamda ele alınabilir. Anadolu insanı ihtiyacı olan her türlü eşyayı elindeki imkanları kullanarak dokuma yolu ile elde etmiş, bu da dokuma çeşitlerinin artmasına neden olmuştur. Türk dokuma sanatı sınıflandırılırken kullanım, amacının da göz önünde bulundurulması bu sebeptendir.

Halı dokuma sanatında bugüne kadar belirlenebilen kullanım amaçları çok çeşitlidir. Bunlar; taban, sedir, kenar, duvar ve karyola, seccade, paspas, yolluk, yastık, heybe halılarıdır. Her kullanım amacının kendine göre özellikleri bulunmaktadır. Nuzumla ve çevresinde yukarıda sıralanan amaçlarla halı dokunmasının yanında yatak halıları da dokunmaktadır. Bu amaçla dokunan halılar çok sınırlı bir bölgede kaldığı için dokuma literatürüne girmemiştir. Yatak halısı; adından da anlaşılacağı gibi yatak üzerine serilerek ya da yatak kullanmaksızın direk yatmak amaçlı kullanılan halılardır. Anadolu'nun birçok bölgesinde yatakların yün liflerinin bir kılıfa doldurularak elde edildiği bilinmektedir. Yatmak amacı ile bir dokuma ürünün kullanılması yaygın olmayan bir uygulamadır. Bu nedenle yörede yapılan yatak halılarının ortaya çıkış sebebi ve kaynağı hakkındaki araştırmalarda bir bulgu elde edilememiş, yöre halkı bu halıyı atalarında gördükleri için dokuduklarını belirtmişlerdir.

Yaygıların seçiminde iklim koşullarının oldukça belirleyici olduğu bilinmektedir. Halının uzun bırakılan havları ve tüylü yüzeyi yatağın yumuşaklığını sağlamakta, hem de kışın soğuktan koruyarak kullanılan yün iplikler sayesinde yatan kişiyi ısıtmaktadır. Yapılan araştırmada köylülerden alınan bilgilere göre yaz aylarında halı üzerine çarşaf serilerek kullanılmaktadır ve böylece yünün ısıtıcı özelliğinden kaçınılmaktadır.

Yatak halıları dokuma esnasında yatak olarak kullanım dışında bir başka amaç güdülmeksizin dokunmaktadır. Köyde farklı boyut ya da tipte yatak halısına rastlanmaması da bunun kanıtıdır. Ancak dokunduktan sonra kullanım esnasında kullanım

amacı değiştirilerek taban halısı olarak kullanılan örneklere rastlanmıştır. Bu halıların havları sonradan makas ile kesilerek kısaltılmış ve taban halısı yapılmıştır (Bkz. Fotoğraf No: 7).

Fotoğraf No: 7. Taban Halısı Olarak Kullanılan Yatak Halısı.

Halıların yatak halısı olduğu renk ve kompozisyon düzeninden, ilme ipliklerinin kalınlığından ve hav uçlarının düzgün olmamasından anlaşılmaktadır. Ayrıca halının sahibi de bu bilgiyi doğrulamıştır.

Yörede yatağa ihtiyaç kalmamıştır. Köylü tarafından doldurulan yün yataklar dışında, gelişen teknoloji sonucu ortaya çıkan yaylı, pamuk yataklar, koltuklar vb. ihtiyacı karşılamaktadır. Geleneğin sürdürülmesi açısından dokunan ve gerek duyulan yatak halılarının bu nedenle dokunduktan ve hediye edildikten sonra ne şekilde değerlendirileceği sahibine bırakılmıştır. Yapılan incelemelerde yatak halıları ya gerçek amacı ile kullanılmakta ya da daha çok kullanılmadan saklanmakta ve yeni bir halı dokumaktan ziyade evde büyümekte olan erkek çocuğa verilmek üzere bekletilmektedir. Bu iki unsur dışında kalan halılar ise havları kısaltılarak taban, sedir ve seccade halıları olarak kullanılmaktadır.

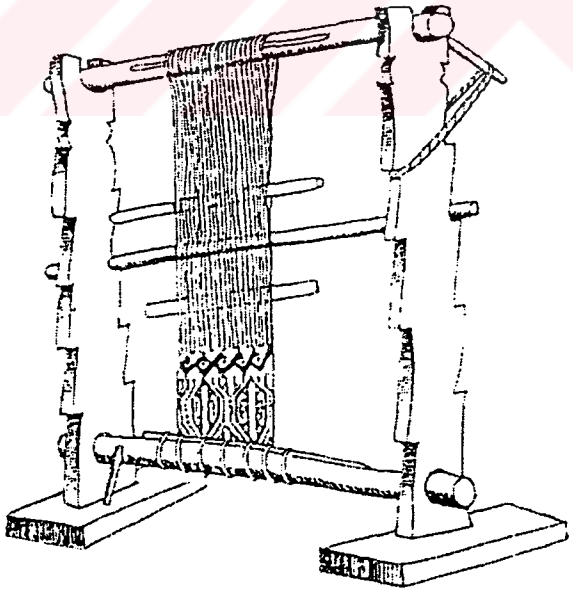
5.2. Yatak Halılarında Kullanılan Araç–Gereçler

Kullanılan Tezgahlar

El dokumacılığın temel aracı tezgahlardır. İplerin birbirleri ile kenetlenme ve yüzey oluşturma sürecinde önemli bir işlevi olan tezgahların çeşitli tipleri mevcuttur. Bunlar;

1. Yatay tezgah (yer tezgahı, konar göçer tezgah)
2. Dikey tezgah (ıstar, ipağacı, mazman)
3. Gelişmiş dikey tezgah (Kilim tezgahı – halı tezgahı) olarak sıralanmaktadır.

"Gelişmiş dikey tezgahlardan halıcılıkta kullanılanına "sarma tezgah" denir. Bu tezgahlara halı sarılarak dokunduğundan bu adı almıştır."[6] Yan tahtası, levent, gücü ağacı, gücü kalıbı, varangelen, oturma tahtası, tezgah yatağı, payanda, çapraz, takoz, gerdirme makinası, eğri demir, doğru demir, kol demiri, çubuk demiri ve çengel sarma tezgahın parçalarını oluşturmaktadır. Sarma tezgahın ilk halini ise "ıstar" adıyla anılan tezgahlar oluşturur (Bkz. Çizim No: 1).

Çizim No: 1. Istar Tipi Sarma Tezgah (Aytaç, 1982: 41).

---

[6] AYTAÇ, Çetin, El Dokumacılığı, M.E.B. Yayınları, Ankara, 1982, s. 126.

İki adet yan tahta, iki adet levent, tabla, iki adet çubuk demir, köstek demiri, halkalı eğri ve doğru demirler ve germe işlemini yapan gerdirme ipi ve burgu ağacı, ıstar tezgahların parçalarını oluştururlar. Sarma tezgahlardan ayrılan en belirgin özelliği ise gerdirme makinasının olmayışıdır."[7]

Yöresel dokumalarda ıstar tezgah tercih edilmektedir. Bölgede yapılan araştırmalarda da yatak halılarının dokunması için "ıstar" denilen ağaç tezgahların kullanıldığı tespit edilmiştir. Sarma tezgahın ilkel hali olan ıstar tezgahlara evlerde ve kış aylarında dokuma kursları verilen köy okulunda rastlanmıştır. Son zamanlarda yörede kullanılmaya başlayan metal tip tezgahların sayısı henüz çok sınırlıdır.

Kullanılan Avadanlıklar

Halı dokuma esnasında kullanılan kirkit, makas, bıçak gibi yardımcı aletlerin tümüne "avadanlık" denir.

Kirkit

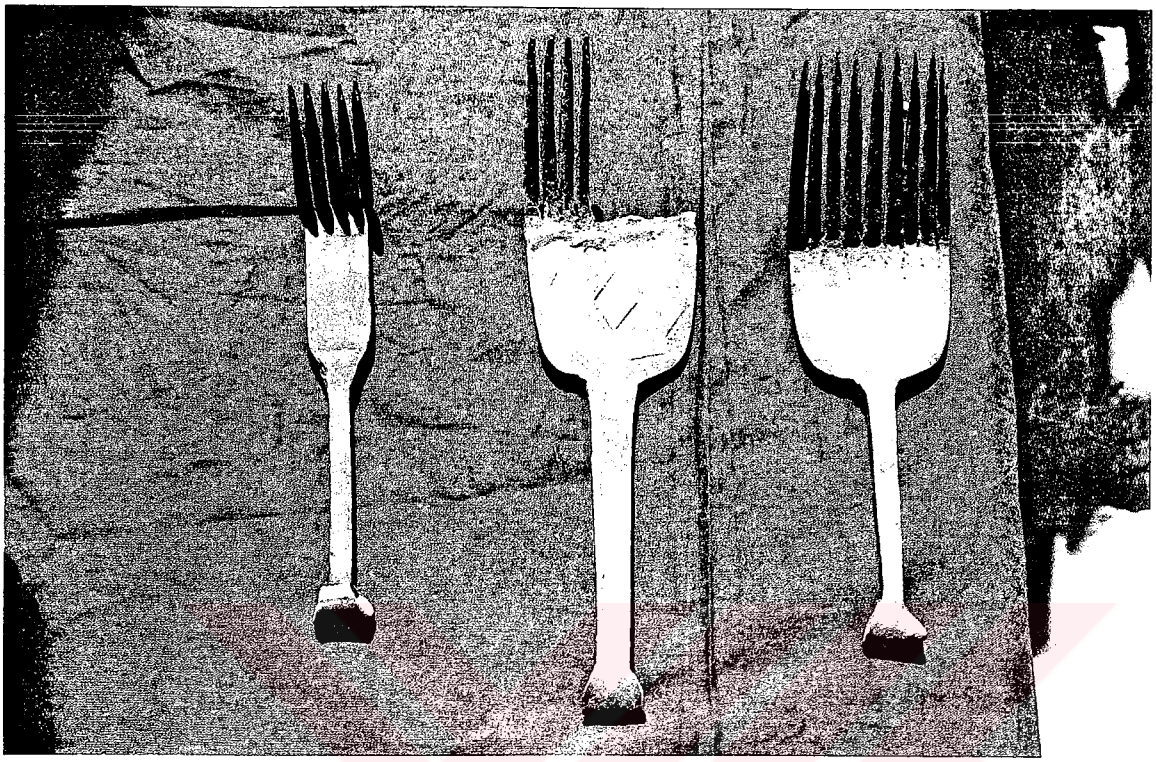
"Çözgü tellerine bağlanan ilme ipliklerinden bir sıra oluşturulduktan sonra atılan atkının sıkıştırılmasında kullanılan demir veya ağaçtan yapılan dişli bir alettir."[8]

Yatak halılarının dokunmasında demirden yapılmış, kalın kaliteli halılara uygun, aralıkları sık olmayan kirkitler kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf No: 8).

---

[7] AYTAÇ, Çetin, Geleneksel El Dokumacılığı, Konya, 1999, s. 48.

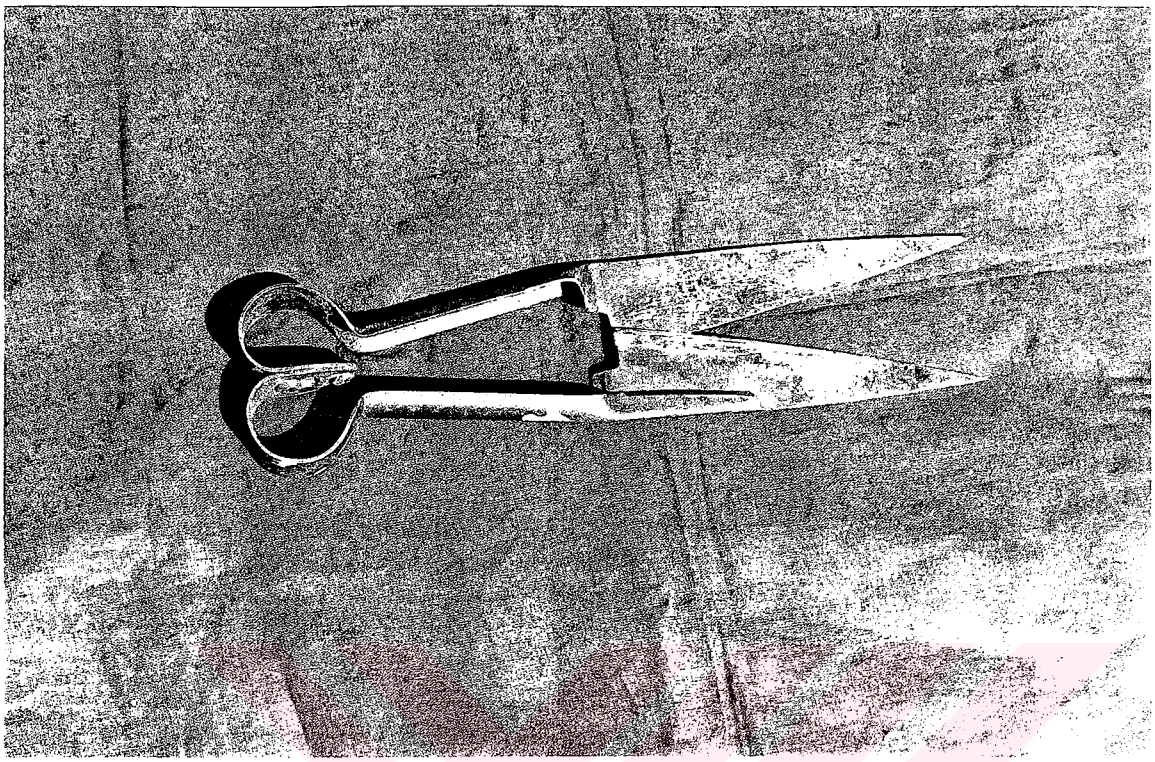
[8] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 54.

Fotoğraf No: 8. Yatak Halılarında Kullanılan Kirkitler.

Makas ve Bıçaklar

Halı makasları atılan ilme uçlarının kesilerek, aynı boyda hav yüksekliğine sahip olmak amacı ile kullanılan aletlerdir. Ayarlı olan tiplerinde istenilen yükseklik belirlenerek makas kullanılmaktadır. Yatak halılarının tüylü yüzeyini oluşturan, kesilmeden bırakılmış ilme uçlarıdır. Bu nedenle yatak halılarında makas kullanılmamaktadır. Düğüm atıldıktan sonra iplikler belli bir uzunlukta bıçak ile kesilmekte ve öylece bırakılmaktadır. Yatak halılarının kullanımı esnasında kullanım amacı değiştirilerek havlarının kesildiği ve taban halısı olarak kullanıldığına rastlanılmıştır. Bu örnekler için ise hav kesiminde "koyun makası" denilen ve koyun kırkımında kullanılan makasların kullanıldığı tespit edilmiştir (Bkz. Fotoğraf No: 9).

Fotoğraf No: 9. Hav Kesiminde Kullanılan Koyun Makası.

Halı bıçağı; "Halı dokunurken ilme uçlarının kesilmesi için kullanılır. Fazla ilme ipliğinin kullanılmasını önlediği gibi, ilmelerin çözgü ve atkı arasındaki yerine iyi oturmasını sağlar."[9] Bölgede yapılan araştırmalarda kullanılan bıçaklar fotoğrafta görülmektedir.

Kullanılan İplikler

"El dokumacılığındaki tüm dokuma türlerinin hammaddesi bir takım evrelerden geçerek iplik haline getirilen liftir. Tekstilde kullanılan liflerin elastikiyet, mukavemet, birbiri ile sarılıp eğrilmeye uygunluğu gibi bir dizi fiziksel özelliklere sahip olması gerekir."[10]

---

[9] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 54.
[10] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 18.

İplik elde etmek üzere kullanılan lifler doğal ve suni lifler olmak üzere iki gruba ayrılırlar. Doğal lifler bitkisel, hayvansal ve mineral liflerdir. Suni lifler ise doğal hammaddelerden elde edilen lifler, anorganik hammaddelerden elde edilen lifler, sentetik hammaddelerden elde edilen lifler olmak üzere üç gruptur.

Yün lifi hayvansal kaynaklı doğal liflerdendir. "Protein maddesi olup, amfoter yapıdadır. Yani asitlerle de, bazlarla da bileşik vermektedir. Yapısında keratin bulundurur. Kütikül kortex ve medula tabakalarından meydana gelir. Fabrikasyon amacı bakımından yün, tarama ve tarak yünü olmak üzere ikiye ayrılır. El tarağı, iğ, kirman gibi aletler yardımıyla el eğirmesi yün iplik imalatının dışında fabrikasyon imalatı yün iplik elde etmekte mümkündür."[11]

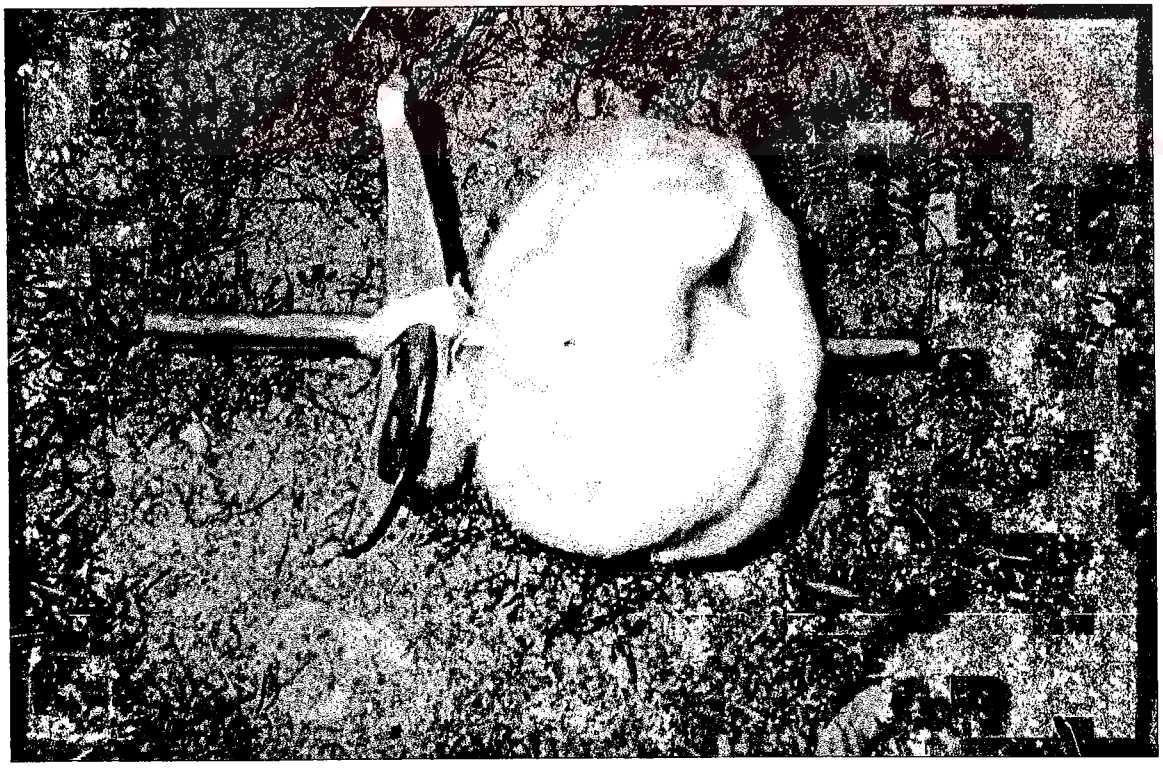
Halı; pamuk, yün, tiftik, ipek gibi doğal kaynaklı liflerden dokunur. "Atlı bozkır kültürüne sahip Türk boyları hem kullandıkları günlük eşyaları, hem de süs eşyalarını besledikleri evcil hayvanlarını yününden istifade ederek imal ediyorlardı. Bozkırda ahşap nadir bulunduğundan onun yerine yünün kullanıldığı belirtilmektedir. Bozkır sanatının en önemli hammaddesi yün olmuştur."[12] Yün, XVII yy'a kadar en yaygın malzemeydi.[13] Böylesine yaygın olarak kullanılan bir malzemenin elde ediliş şekli de kendine has özellikler içermektedir. "Her yıl nisan, mayıs aylarında koyunlardan kırkılan yapağılar yıkanır, temizlenir. Kirman ve iğlerde eğrilen yünler halı ipi haline getirilir."[14] (Bkz. Fotoğraf No: 10–11).

---

[11] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 19.
[12] DİYARBEKİRLİ, Nejat, Hun Sanatı, İstanbul, 1982, s. 201.
[13] "Halı ve Kilim", "Thema Larousse Tematik Ansiklopedisi" C. 6, İstanbul, 1993, s. 302.
[14] HALICI, Feyzi, "Dillere Destan Türk Halıcılığı", Erdem Halı Özel Sayısı II, C. 10, s. 29, Ankara, 1999, s. 330.

Fotoğraf No: 10. Nuzumla Köyü'nde Yün Elde Edilen Hayvanlar.

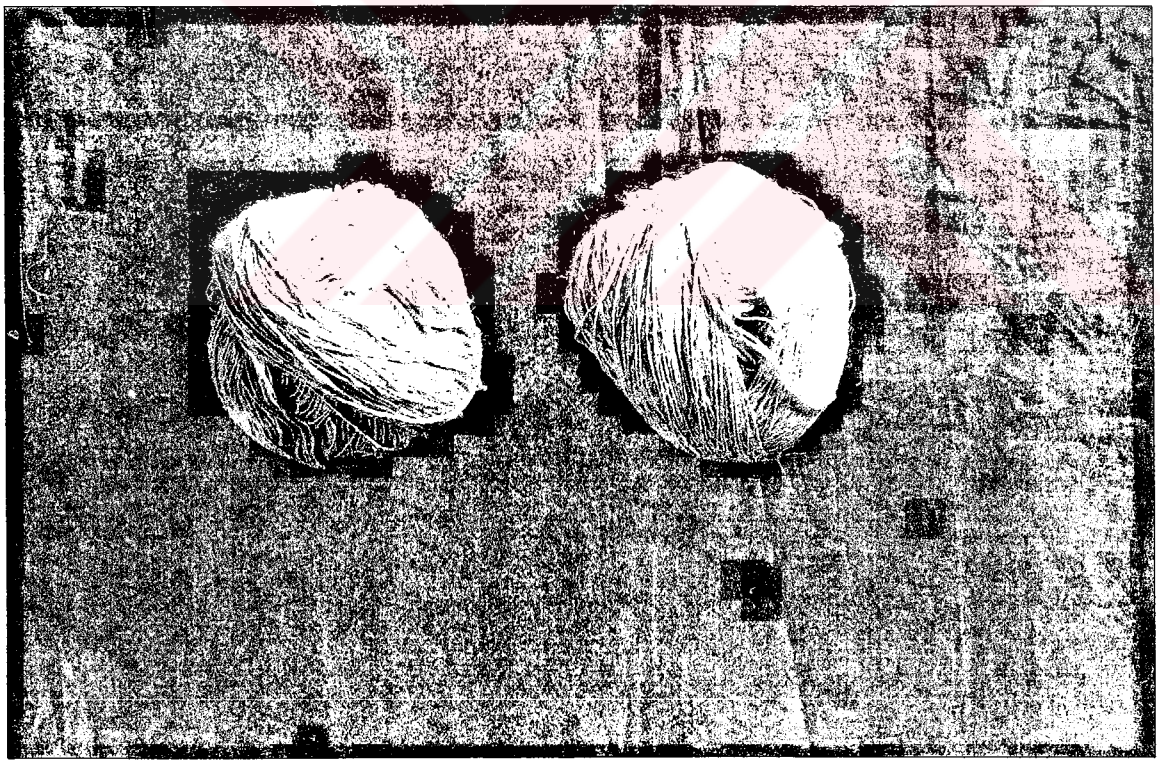

Fotoğraf No: 11. Yatak Halılarında Kullanılacak Yünün Eğrilme İşlemi.

Nuzumla ve çevresinde bulunan yatak halılarının dokunmasında da atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde yün kullanılmaktadır. Yöre halkından alınan bilgilere göre dokuyucular hayvanlardan elde ettikleri yapağıları makine tarağı ile elde eğirerek iplik haline getirmekte ve kullanmaktadırlar. Fabrikasyon iplik eğirme yöntemi kullanılmamaktadır.

İpliklerin inceliklerinin belirlenmesinde çeşitli numaralandırma sistemleri mevcuttur. Metrik uzunluk numaralarında ağırlık birimi olarak mg, gr, kg, uzunluk birimi olarak da mm, m, km kullanılmaktadır. Buna göre; Nm = L/G (mm/mg, m/gr, km/gr)'dır. Metrik "NM" olarak ifade edilir. "Numarametrik" şeklinde okunur.[15]

Yatak halılarında da 3/4 numarametrik çözgülüğe yakın incelikte çözgü, 2/4 numarametrik incelikte atkı kullanılmaktadır. İlme iplikleri 2 ile 2,5 numarametrik ölçüdedir. Ve ilme iplikleri çift kat olarak kullanılmıştır (Bkz. Fotoğraf No: 12).

Fotoğraf No: 12. Yatak Halılarında Kullanılan Yün İplikler.

[15] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 15.

Yöre halkı ipliklerini doğal yerine suni boyalarla boyatmasına karşın elinde bulunan yününü değerlendirmekte ve yün malzemeden ödün vermeksizin halılarını dokumaktadır.

Yatak Halılarının Renklendirilmesinde Kullanılan Boyalar

Cisimleri renklendirmek için kullanılan karışıma boya, boya elde edilmesinde kullanılan, renk veren maddeye ise boyarmadde denir. "Ancak boya ile boyarmadde eşanlamlı değildir. Boyarmaddeler bir bağlayıcı ile karışmış olarak çözünmemiş karışımlardır. Boyalar ise bir yüzeyi kapatmak amacı ile kullanılır ve uygulandıklarında yüzeyde renklendirme dışında hiçbir değişiklik yapmazlar."[16]

"Tekstil ürünlerini boyama arzusu ilk M.Ö. 5000'lerde dokumanın bulunması ile ortaya çıkmıştır. Önceleri çeşitli pigmentler elyaf üzerinde uygulanmış, bunun sürtme ve yıkama yoluyla kalıcı olmadığı görülünce başka yollar aranmıştır."[17] Mordanlama yöntemleri ve renklerin farklı tonlarının elde edilmesi bu çalışmalar sonucu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalar kapsamında insanlar çevrelerindeki bitkiler ve böcekler gibi doğal kaynaklardan elde ettikleri boyalarla dokumalarını renklendirmişlerdir. Bitkisel boyacılıkta bitkinin kök, yaprak, meyve gibi çeşitli kısımlarından yararlanılır. "Boyarmadde içeren böceklerin ise dişi türleri kurutulup toz haline getirildikten sonra kullanılır."[18] Çin kaynaklarından alınan bilgilere göre doğal boyacılık M.Ö. 3000 tarihine tarihlendirilebilir. Anadolu'da boyacılık M.Ö. tarihlere kadar uzanmaktadır. "Boyalık denilen tarlalarda boya bitkileri yetiştirilirdi. 1700'lü yıllarda dünyadaki kök boya tüketiminin 2/3'sini Türkiye karşılamakta ve Avrupa'ya İzmir limanından ihraç etmekteydi. 1875 yılına kadar bu durum devam etmişti.[19] Günümüze ulaşabilen bazı doğal boyamacılık yöntemleri o dönemin zengin renk ve boyama anlayışından kaynaklanmaktadır. Doğal boyacılık 19. yy.'ın ikinci yarısına kadar aynı başarı ile kullanılmaya devam etmiştir. "Bitkisel boyaların fevkalâde başarıyla kullanıl-

---

[16] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 2111:56.

[17] İMER, Zahide, "Türklerin Dokuma Sanatında Boyacılık", Erdem Halı Özel Sayısı: II, C. 10, S. 29, Ankara, 1999, s. 331.

[18] KARADAĞ, Recep, "Türk Halı, Kilim ve Kumaşlarında Kullanılan Doğal Boyarmaddeler", Arış, Halı, Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, S. 2, İstanbul, 1997, s. 30.

[19] SOYSALDI, Ayşen, "Türk Kilimlerinde Dokuma Teknikleri ve Boyama Özellikleri", Erdem Halı Özel Sayısı: III, C. 10, S.30, Ankara, 1999, s. 612.

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

ması, rengini atmaması, daima parlak renkli olması ve de soluk renklere pek rastlanmaması Türk halılarını doğu halılarından ayırır."[20] XIX yy'ın ikinci yarısından sonra kullanılmaya başlanan sentetik boyaların etkisi ile doğal boyalar zamanla unutulmuş ve yok olmaya yüz tutmuştur.

"İlk sentetik boya olan prusya mavisi 1704'de keşfedilmiştir."[21] "Sentetik boyar maddelerin hemen hemen 10 kat verimle tabii boyarmaddenin yaptığı boyamayı sağlaması, tabii boya fiyatlarını da düşürmüştür. Tabii boyarmaddelerin elde edilmesindeki zorluklar, hazırlama sürelerinin uzunluğu, haslık, tabiilik, dayanıklılık gibi sentetiklerde bulunmayan bazı özellikler, sentetik boyama yöntemlerindeki kolaylıktan dolayı görmezlikten gelinmesine sebep olmuştur. Halbuki sentetiklerde hiçbir zaman tabii sıcaklığa ulaşılmamıştır."[22]

Kimya sanayinin kurulması dokuma sanayinin gelişmesine sebep olmuştur. Doğal boyacılığın geliştirilmesi için mevcut çalışmalar yapılmış ama sonuca ulaşılamamıştır. Kimyasal boyalar yaygın olarak kullanılmaktadır.

Yatak halılarının dokunduğu bölgede yapılan araştırmada 50 yıl ve daha eski örneklerde halının bütününde ya da renklerinde doğal boyaya rastlanırken, yeni örneklerin hiçbiri de doğal boya kullanılmamıştır. Bu örneklerde tamamen kimyasal boya hakimdir. Yöre halkından alınan bilgiler doğrultusunda köylüler tarafından "boyacı" olarak tabir edilen kişilerin köye gelerek iplikleri boyadıkları belirlenmiştir. Boyama yöntemi suyun içine daldırarak kaynatma usulü yapılmaktadır. Örneklerin bazılarında kahverengi ipliğin doğal olduğu saptanmıştır. Bu boya için süpürge otu ve ceviz kabuğu kullanılmıştır.

Eski örneklerin boyanmasında kullanılan bitkileri saptamak için bölgede yapılan araştırmada kırmızı ve tonlarını elde etmek için kullanılan kökboya otu, yapışkan otu, dilkanatan otu, boya pürü gibi yöresel adları olan Rubia tinctorum L. isimli bitkiye rastlanmıştır (Bkz. Fotoğraf No: 13).

---

[20] DURSUN, Gülümser, Halı Dokumacılığı, Ankara, 1973, s. 4.

[21] İMER, Zahide, a.g.m., s. 350.

[22] İMER, Zahide, a.g.m., s. 350.

Fotoğraf No: 13. Rubia Tinctorum L.

Pseudo purpirin, alizorin gibi boyar maddeler içeren bu bitkinin yörede kullanılan özel bir yöresel adı bulunmamaktadır. İncelenen doğal boyalı örneklerin kırmızı zeminlerinin bu boya ile renklendirildiği saptanmıştır. Eski örneklerin sahiplerinden alınan bilgilere göre doğal boyalı halıların boyanmasında boya elde etme ve boyama işlemlerini dokuyucular kendileri yapmışlardır.

5.3. Yatak Halılarında Kullanılan Teknik

Yatak halıları taşıdıkları teknik özellikler açısından diğer halılardan ayrılmaktadır. Anadolu'da dokunan halılarda kalite yüksek ve havlar kısa iken yatak halıları taşıdıkları fonksiyonel özellik nedeniyle tam tersi bir özelliğe sahiptir.

İncelenen örneklerde halı ebadları enlerde 109 ile 150 cm arasında, boylarda ise 157 ile 207 cm arasında değişiklik göstermekte ve bu sınırlar dışına çıkmamaktadır. Dikdörtgen formlu halılarda kilim örgüleri de ebad ve dokuma tekniği açısından değ-

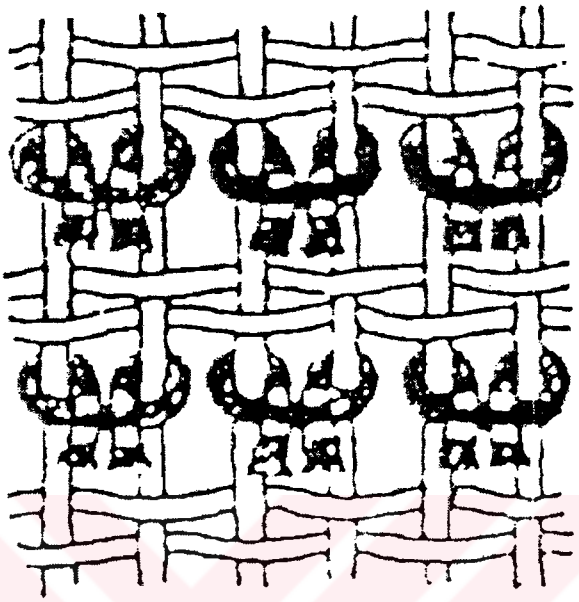
şiklik göstermektedir. Kilim örgüsünü A. AYTAÇ, "Dokunacak halının ilmeli kısımlarının dağılmaması için başlangıçta çiti örgüsünden sonra, bitiminde ise çiti örgüsünden önce yapılan bez ayağı şeklindeki örgüye denir. Genişlikleri halı ebadına ve kaliteye göre değişir. Toprakçalık, topraklık, yozsu gibi adlarla da anılır."[23] olarak tanımlamıştır. Yörede kilim örgüsüne verilen özel bir isim yoktur. İncelenen örneklerdeki kilim örgüleri başlangıçta 3 ile 16 cm, bitişte ise 3 ile 21 cm arasında değişiklik göstermektedir. 1 adet örneğin bitiş kilim örgüsü aşırı yıpranma nedeni ile saptanamamıştır. Örnekler de 11 halıda iki veya daha çok iplikle dokunan çizgili kilim uygulanırken, 1 örnekte iki sırada bir ilme atılmış, 2 örnekte de cicim tekniği ile sarılmasından oluşan ve kürt örgüsü denilen teknik uygulanmıştır. Örneklerin geri kalan kısmının kilim örgüleri düz renkli olarak ve bezayağı tekniği ile dokunmuştur. Halıların saçakları bütün örneklerde tek taraflı iken bir örnekte hem başlangıç hem bitiş kenarlarında saçak mevcuttur. Saçaklar, örgülü saçak tekniği ile uygulanmıştır. "Halının boyunda olan kenarlarının sağlam olması için kilim örgüsünün devamı şeklinde, ilme atılmadan yanlardaki iki ya da üç çözgü çiftine örülen, bezayağı tekniği ile çözgü çiftlerine sarıldıktan sonra, sondaki çözgü çiftinin etrafından dolanan örgüye kenar örgüsü denir."[24] Yatak halılarında kenar örgüleri için sağ ve soldan 3 ile 4 çözgü çifti ayrılmıştır. Genelinde düz renk olarak dokunan kenar örgüleri, 4 örnekte 3 ile 5 arasında değişen renklerle çizgili olarak dokunmuştur.

Ağaç tezgahlar ile dokunan yatak halılarının dokuyucuları çözgüye "eriş" demektedirler. Erişler gergin tutulması için iple bağlamaktadır. Halının ilmeli kısmını oluşturan düğümler Anadolu halılarının genelinde olduğu gibi Türk düğümüdür. Türk düğümü Gördes düğümü adı ile de anılmaktadır. Türk düğümünün yörede belli bir adı yoktur. "Manisa'nın kazası olan Gördes Anadolu'da bir halı merkezi olduğu için, bu düğüm şekli adını oradan almıştır."[25] "Bu düğüm şeklinde ilme ipliği, bir çözgü çiftinin (ön ve arka telin) etrafından dolanarak uçları arkadan öne doğru alttan çıkarılarak atılır. Sağ el ile tutulan çözgü çiftinden sol eldeki ilme ipliği önce arka telin, sonra ön

---

[23] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 57.
[24] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 57.
[25] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 135.

telin etrafından dolandırılır."[26] "Gördes düğümü ile dokunan halılar sağlam olur. Düğümlerinin özelliği nedeni ile bu halılar daha çok geometrik, uslüplanmış ve köşeli desenlere elverişlidir."[27] (Bkz. Çizim No: 2).

Çizim No: 2. Gördes (Türk) Düğümü.

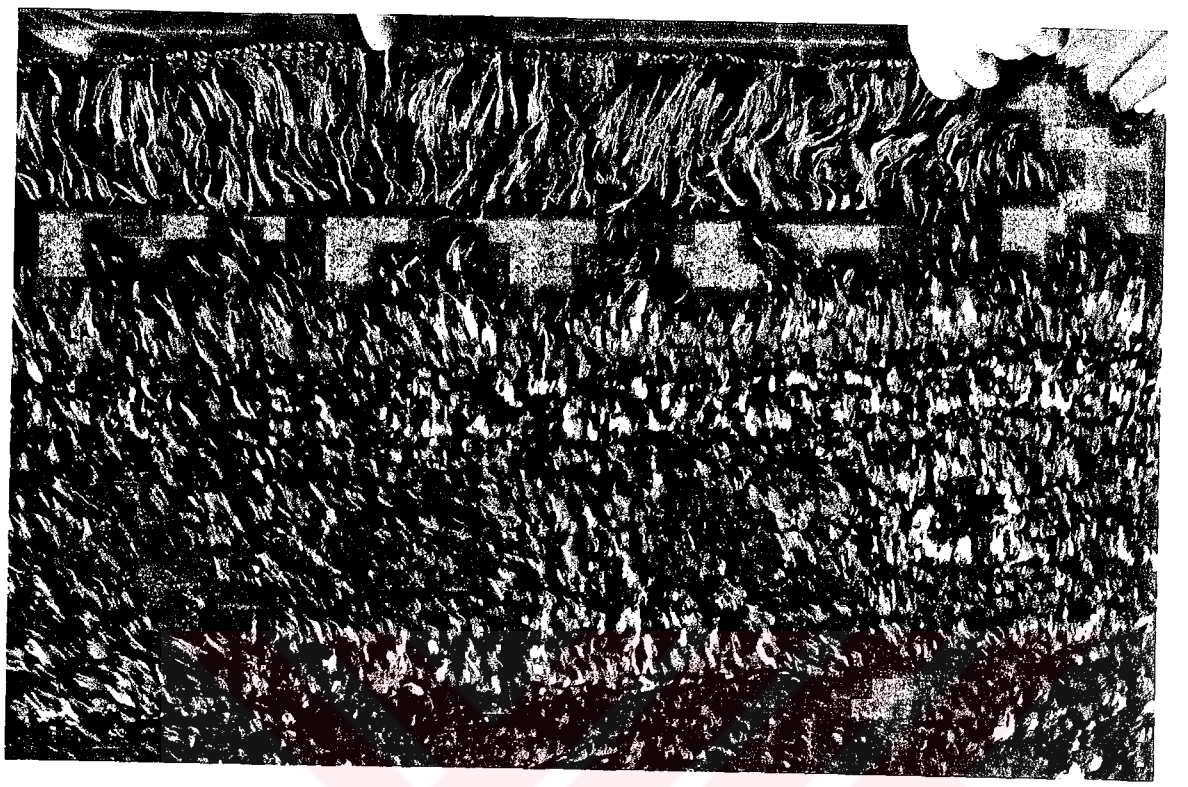
Yatak halılarında düğüm atıldıktan sonra bıçak ile kesilmekte ve hav ucu o şekilde makasla kesilmeden bırakılmaktadır.

Yatak halılarını diğer halılardan ayıran en belirgin özellik olan uzun havlar halının yüzeyde bir tülü gibi görünmesine neden olmaktadır (Bkz. Fotoğraf No: 16). İncelenen örneklerde hav yükseklikleri 1.7 cm ile 5 cm arasında değişmektedir. İlme sıraları arasına iki sıra atkı atılmaktadır. İncelen tüm örnekler bu atkı sıra sayısına uygun olarak dokunmuştur. Çift kat ilme ipliği kullanılmasından dolayı halılarda kalite çok yüksek değildir. İncelenen örneklerde en kalitesinin 16 ile 31 ile, boy kalitesinin de 17 ile 38 arasında değiştiği belirlenmiştir.

---

[26] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 57.

[27] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 135.

Fotoğraf No: 14. Yatak Halılarında Hav Yüksekliği.

5.4. Yatak Halılarında Kullanılan Renkler

"Acı, tatlı, soğuk gibi subjektif kavramlardan biri olan renk bir cismin veya ışık kaynağının gözümüzde sebep olduğu etki olarak tanımlanabilir."[28]

Anadolu'da yüzyıllardır sürdürülen dokuma geleneğinde önemli bir yer kaplayan renk ögesi bazen yapıldığı yöreyi, bazen ait olduğu kişinin duygularını ifade etmiş, bazen de atalardan günümüze intikal etmiş motiflerinin yorumlanmasında etkili olmuştur.

"Türkler asırlar boyu duygularını ve becerilerini yansıtmada renklerle motifleri araç olarak kullanmışlardır. Orta Asya'da renkler hep bir anlam taşımış, özellikle dini ayinlerde ve seremonilerde renklerin sembolik rolleri olmuştur."[29]

---

[28] KURBANOVA, Refiga, Boya ve Tekstil Kimyası ve Teknolojisi, S.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Yayınları, Konya, 1998, s. 3.

[29] İMER, Zahide, a.g.e., s. 334.

Anadolu'da renklere öyle anlamlar yüklenmiştir ki insanların konuşmadan anlaşabilecekleri bir literatür oluşturulmuştur denilebilir. İnsanın kendini ifadesinde, sevinç ve üzüntülerini paylaşmasında bu kadar önemi olan bir öge, desen kompozisyonlarında da son derece etkili olmuş, bazı motifler dokundukları yörede sürekli aynı renk ile dokunmaya devam etmiştir. Rengin, Anadolu insanı tarafından bu denli ince bir ruh ile kullanılmasında kişinin doğayı tasvir etme eğilimi de etkilidir. Baharda canlanan doğayı birden fazla ve canlı renkler kullanarak tanımlayan dokuyucu farkında olmadan doğadan aldığı pozitif enerjiyi yaptığı dokumasına aktarmaktadır.

"Renklere olan düşkünlük Osmanlılar dönemi giysilerinde de görülmektedir. Kanuni dönemi ülkemize gelen Avusturya elçisi Busbecq'in "Türkler siyah giymekten pek hoşlanmıyorlar, o kadar ki paşalar Avusturya sefaret heyetini görünce hayretlerini gizlememiş, hatta bu rengi seçmelerini yermişlerdi" demesi çok ilginçtir."[30]

"Türkler giysilerinde kullandıkları temel renkler dışında halı ve kilim gibi diğer dokuma malzemelerinde de daha birçok renk türü geliştirmiş, üretmişlerdir. Anadolu'nun çok geniş bitki örtüsüne sahip olması boyacılık sanatında yeni renklerin üretimini kolaylaştırmıştır. Renkleri karıştırarak uzun senelerin bilgi ve deneyimlerini hazırladıkları boya malzemesinde ortaya çıkaran boya ustaları, kendi buldukları renkleri gizli tuttuklarından, renk çeşidinin artmasına ve gelişmesine neden olmuşlardır."[31]

"Genellikle kadınlar tarafından yapılan bu dokumalar kadınlarda doğuştan varolan ince duyguların eserleridir. Koyundan aldıkları yünü kirmanda eğirip istediği renklere bazen kendisi boyamış, bazen de yakınında boyacı varsa boyatmıştır. Türk boyacıları 19. yy.'ın ikinci yarısına kadar etrafında gördüğü çiçeklerin rengini halısında, kiliminde, çorabında görmek istediğinden, doğal boyaları solmayan olgun renklerde ve ipek parlaklığında ipliklere dönüştürmeyi başarmıştır."[32]

Yatak halılarında da Anadolu'da dokunan yöresel dokumalardaki renk anlayışı hakimdir. Renkler göze en hoş gelecek şekliyle kompozisyondaki yerini almış, bazen bir rengin farklı tonları kullanılırken, bazen de zıt renkler bir arada kullanılmıştır. Bir

---

[30] İMER, Zahide, a.g.e., s. 334.

[31] İMER, Zahide, a.g.e., s. 334.

[32] SOYSALDI, Ayşen, a.g.m., s. 611.

köye ait belirli desen kompozisyonundaki renk anlayışı da o kompozisyondaki değişmez motifler kadar sabittir. Ancak malzeme yetersizliği, boyamada farklı tonların elde edilmesini ya da dokuyucunun kendi isteği ile yaptığı değişiklikler de göze çarpmaktadır.

İncelenen örneklerde bazı halılarda ait oldukları desen kompozisyonundan tamamen farklı renkler dikkati çekmektedir. Bu duruma yukarıda sıralanan etmenler dışında halının dokunduğu dönem ve yıpranma süreci de neden olmaktadır. Yeni örneklerdeki renkler koyu ve parlak iken daha eski yıllarda dokunmuş olanlarda solmadan dolayı renklerin açık tonları kullanılmış gibi bir izlenim hakimdir. Buna ilaveten son yıllarda birbirine yakın dönemlerde dokunan halılarda etkileşim yolu ile renklendirmelerinde hiçbir fark görülmez iken bu örneklerden 50–60 yıl önce dokunan halılarda tercihen farklı renkler kullanılmıştır. Ayrıca doğal boyalar ile renklendirilen halılarda aynı renkler kullanılsa bile gözün algılama şekli tamamen farklı olacağından sanki farklı renklerle dokunmuş gibi görünmektedir. Son dönemlerde dokunan yatak halılarının büyük bir bölümünün kimyasal boyalar ile renklendirildiği düşünüldüğünde bu, eski örneklerin ayırt edilmesine ilişkin bir özellik olarak dikkati çekmektedir.

İncelenen örneklerin tamamına yakın bölümünde atkı ipliklerinde siyah, çözgü ipliklerinde ise ipin doğal rengi tercih edilmiştir. Atkı iplikleri kırmızı olan örneklerde bulunmaktadır fakat çok az sayıdadır. Yünün doğal rengi sarımtırak bir beyazdır. Bu tonlama yünün özelliğine bağlı olduğu için her örnekte değişebilmektedir. İlme ipliklerinde her üç yerleşim biriminin desen kompozisyonunda da ortak renklerin çokluğu dikkati çekmektedir. Beyaz, örneklerin büyük bir kısmında yer alırken, siyah ile motif sınırları belirlenmiş sırası ile kırmızı, sarı ve lacivert bütün kompozisyonlarda en fazla görülen renkler olmuşlardır. Nuzumla köyü desen kompozisyonunda halı zemini lacivert, büyük bordür sarı ve küçük bordürler beyaz zeminli iken, Yeşildere köyünde halı zemini kırmızı, büyük bordür sarı, küçük bordürler siyah zeminlidir. Çalman beldesinde incelenen yatak halılarında ise halı zemini koyu kırmızı büyük bordür sarı ve küçük bordürler beyaz renk ile renklendirilmiştir. Bazı örneklerde sıradışı ve diğer örneklere göre şaşırtıcı renkler küçük alanlarda kullanılarak kanımızca belli bir iz ya da şahısa ait bir imge oluşturulmaya çalışılmıştır. Kullanılan eflatun ve pembe renkler bunun en iyi örneğidir. Örneklerin genelinde motiflerin renklendirilmesinde bej, beyaz, bordo, kahverengi, kırmızı ve tonları, lacivert, mavi ve tonları, sarı ve tonları, siyah, yeşil ve tonları ve turuncu renkler kullanılmıştır.

5.5. Yatak Halılarında Kullanılan Kompozisyon

Dokuma sanatında, yöresel dokumalarda kullanılan kompozisyon, yapılan dokumaya ve bölgeye ait özellikler taşımakta ve bu özellikler değiştirilmeden aktarılmaktadır.

"Bölge halı karakterlerinin bozulmadan dokunması, devamının ne kadar sürdüğü ve tiplerinin neden bozulduğu andınlatılması lazımgelen bir keyfiyettir."[33]

"Milletleri tarihi bir varlık olarak oluşturan kültürel değerlerin en önemli elemanlarından biri sanat gelenekleri ve bu geleneklerden doğan estetik kriterlerdir. Yüzyıllardan beri devam eden motif, kompozisyon ve estetik kriterler toplumun inançları doğrultusunda ortaya çıkmakta ve çok az değişikliğe uğrayarak devam etmektedir. Türklerin inanç felsefelerine dayalı olarak yaptıkları halı ve kilimlerin süsleme programlarında da bu dini prensipleri ve estetik kriterleri takip etmek mümkündür."[34]

Nuzumla ve çevresindeki köylerde dokunan dokumaların desen kompozisyonlarında da bu izlere rastlanmaktadır. Desenler ve desenleri oluşturan motifler belli bir görüşü ve duyguyu temsil eden imgeler olarak nesilden nesile aktarılmakta ve yüzeyde gözü ilk etkileyen unsurlar olarak, sınıflamada önemli rol oynamaktadırlar. Yatak halıları sağlam bir kompozisyon düzenine sahiptir. Halıya bakıldığında yatak halısı olup olmadığı uzun havlarının dışında, desen kompozisyonundan anlaşılmaktadır. Bir yöreye ait desen karakteri halılara öyle sağlam ilkeler ışığında aktarılmaktadır ki aynı yöreye ait iki yatak halısı birbiri ile karıştırılabilmektedir. Bunun yanında inceleme yapılan köylerden üç tanesinin desen karakteri de birbirinden ilk bakışta ayırt edebilecek boyutta farklıdır. Dar bir coğrafya içinde büyükten küçüğe geçen bir özellik olarak geleneksel anlamda dokunan bu halılarda, kendi bölgesi içinde genel desen kompozisyonuna taviz verilmeksizin bağlı kalınmış ve sürdürülen kompozisyon o bölgenin yatak halılarında simge haline gelmiştir.

Bu özellik en iyi şekilde Nuzumla köyünde kendini göstermektedir. Bunun en açık sebebi ikinci bir halının bir öncekinin sırtından bakılarak dokunmasıdır. Nuzumla köyü yatak halılarında en belirgin özellik iki küçük, bir büyük bordürden sonra mer-

---

[33] ÖZBEL, Kenan, Anadolu Tefriş Halıları, El Sanatları XII, Ankara, 1949, s. 15.

[34] KARAMAĞARALI, Beyhan, "Halı Sanatı Üzerine" Türk Soylu Halkların Halı, Kilim, Cicim Sanatı Uluslar arası Bilgi Şöleni Bildirileri, 27–31 Mayıs, Kayseri, 1996, s. 177.

kezde birbirine bağlantılı, altıgen formunda iki adet topun bulunmasıdır. Bağlantı ve dolgu motifleri ne olursa olsun bu iki adet top bütün halılarda uygulanmıştır. Topların merkezinde bulunan çiçek motifleri bazı örneklerde yıldıza dönüşebilmektedir. Fakat bütün örneklerde değişmeyen bir başka kompozisyon öğesi merkezden dört yöne doğru ilerleyen "kaşık" motifidir. Ayrıca topların köşegenlerine yerleştirilen toplam sekiz adet yörede "tabanca" denilen ejderha motifi içi dolgulu ya da dolgusuz olarak bütün halılarda uygulanmıştır. Büyük bordürde görülen "turunç" motifi ve büyük bordürün açık sarı zemini ile küçük bordürlerde görülen beyaz zemin üzerine su yolu motifi halıların tamamına yakın bir kısmında görülerek, Nuzumla köyü yatak halısı desen kompozisyonunun genel karakterini oluşturmaktadır (Bkz. Çizim No: 3).

Çizim No: 3. Nuzumla Köyü Yatak Halısı Desen Kompozisyonu.

Mesudiye köyü Nuzumla köyüne mesafe olarak en yakın köy olmasının yanında, yatak halılarında taşıdığı desen kompozisyonu da tamamen ayındır. Genel kurgu ve dolgularda kullanılan motiflerde hiçbir farklılık yoktur. İki köy arasında halıların sırtından bakılarak yapılan alışveriş sonucu ortaya çıkan bu durumdan dolayı halılar ancak ait oldukları kişilerin adları ile ayırtedilebilmektedir.

Yeşildere, köyü yatak halılarında Nuzumla ve Mesudiye köylerinden tamamen farklı bir desen kompozisyonu hakimdir. Ve diğer köylerdeki gibi sabit bir desen kompozisyonuna sadık kalınmamıştır. Halılar arasında genel düzen ve bordürlerde kullanılan motiflerde benzerlik vardır fakat tamamen aynı iki örneğe rastlanmamıştır. Yeşildere köyü yatak halılarının desen karakterindeki ortak özellik; iki küçük bir büyük bordür ve en dikkati çeken özellik olan halı zemininin boş bırakılıp, motiflerin raport düzende, bazılarında sonsuzluk ilkesi gözetilerek düzenlenmesidir.

Büyük bordürlerde yörede "bulutsu" denilen çengellerden oluşan desen kompozisyonu incelenen halıların tamamına yakın bir kısmında görülmektedir. Bütün örneklerde görülen kırmızı renkli halı zeminine bazı örneklerde yörede "eldiven" denilen el–tarak motif, bazılarında sekiz köşeli yıldız, bir tanesinde yörede "sandık" denilen kare formlu geometrik motifler ve bir tanesinde de ejder ve koçboynuzu motifleri raport düzende yerleştirilmiştir. Yeşildere köyü yatak halıları diğer köylere ait yatak halılarından kırmızı renkli halı zeminine birbirinden kopuk olarak yerleştirilmiş motifleri ile ayırt edilebilmektedir (Bkz. Çizim No: 4–5).

Çizim No: 4. Yeşildere Köyü Yatak Halısı Desen Kompozisyonu.

Çizim No: 5. Yeşildere Köyü Yatak Halısı Desen Kompozisyonu.

Ketenli (Çalman) kasabasında yapılan incelemede ise yatak halılarının birbirine çok benzer özellikte desen kompozisyonu ile dokunduğu, istisnalar dışında halıların ancak renklerinden ayırt edilebildiği saptanmıştır.

Çalman yatak halılarındaki desen karakterinde en belirgin özellik halı zemininde yer alan, sınırları ve merkezinde sandık motifi bulunan madalyon tarzında göbektir. İncelenen halıların tamamında bu özellik mevcuttur ve bu göbek ile Çalman yatak halıları diğer köylerdeki yatak halılarından ayırtedilmektedir. Büyük bordürlerde yörede "eğişmeş" denilen dört yönlü kazayağı motifi bütün örneklerde ya tek başına tekrarlanarak ya da koçboynuzu ve pıtrak motifleri ile atlamalı olarak yerleştirilerek kullanılmıştır. İncelenen bütün örneklerde görülen bir başka özellik ise halı zemininin köşegenlerine yerleştirilen yörede "tabanca" denilen ejder motifidir. Halıların büyük bir kısımda büyük bordürlerin yatay ve dikey kısımları farklı olarak tasarlanmıştır (Bkz. Çizim No: 6).

Çizim No: 6. Çalman Kasabası Yatak Halısı Desen Kompozisyonu.

İncelenen bütün yatak halılarında ortak özellik bordür sayısıdır. Tüm örneklerde iki küçük bir büyük olmak üzere toplam üç adet bordür mevcuttur. Bunun dışında, dolgu motifleri de tüm örneklerde ortak olarak kullanılmıştır. Halının başlangıç kısmında dıştaki küçük bordürden önce uygulanan "ayak naaşı" da halıların tamamına yakın bir kısmında görülmektedir. Bir bölgeye ait bordür ya da dolgu motifinin farklı bir desen kompozisyonu içinde bir başka köyün yatak halısında görülmesi bölgelerarası etkileşimin en iyi örneğidir.

İncelenen örneklerde, sabit desen kompozisyonları içinde dokuyucunun yaratıcılığını kullanması sonucu ortaya çıkan küçük farklılıklara rastlanmıştır. Bu farklar bazen malzeme yetersizliği nedeni ile de ortaya çıkmaktadır. Kompozisyonun çeşit-

lenmesinde etkili olan bir başka unsur da dokumanın ortaya çıkarıldığı dönemdir. İncelenen örneklerde birbirine yakın dönemlerde dokunan yeni örneklerde ortak özellikler çoğalırken, eski örneklerde dikkati çeken küçük farklılıklara rastlanmaktadır. Yatak halılarının genel desen kompozisyonlarına yörede belli bir ad verilmemektedir.

"Bir kısım hayvan postları ve hasır yaygılarda görüldüğü gibi halı ve kilimler de renksiz ve desensiz dokunabilirdi. Elimizdeki malzeme birikimi açıkça gösteriyor ki bunun böyle olması istenmemiştir. Atkı ve ilmeklerle üretilen yaygıların dokuma süreci boyunca motif süreci de aynı anda yürütülerek genişleyen alan, bezenmiş yüzey olarak ortaya çıkmaktadır."[35]

5.6. Yatak Halılarında Kullanılan Motifler

Motif; her çeşit dokuma eşya üzerinde görülen, kompozisyonu oluşturulan unsurlardan birisidir. Süslemede bütünü oluşturan en küçük parçalar olarak da tanımlanabilir.

"Bazı motifler Anadolu'nun yerli kültürüne bağlanırken, bazıları Asya sanat çevresine, bir kısmı da İslam sanatına dayanır."[36] Ortaya çıkış nedenleri Türk damgalarına ve Türk mitolojisine dayana motiflerde mevcuttur. Aynı zamanda mahalli çevre, milli kültür, gelenek görenek, adet, tarihi etki ve ticari bir unsur olması dolayısıyla moda, motiflerin ortaya çıkış ve gelişmelerini etkileyen en önemli etkenleri olmuşlardır.

Herhangi bir dokuma ürünün düz renk, desensiz olarak dokunması mümkün iken bu hiçbir zaman tercih edilmemiş, dokumalara renkler ve motifler aracılığı ile hep bir anlam yüklenmeye çalışılmıştır. Bu; Anadolu insanının ruhundaki coşkuyu, sanat anlayışını ve ince zevkini en iyi şekilde yansıtmaktadır. Selçuk MÜLAYİM'de "Tanımsız Figürlerin İkonografisi" isimli makalesinde motif ve kompozisyonun işlevini; "Biçim yapısındaki çağrışımlarla, kendi semboliğini üstünde yer aldığı nesneye eklemek, ona manevi derinlik ve öz kazandırmak, bir başka deyimle o eşyayı kimlikli

---

[35] MÜLAYİM, Selçuk, "Tanımsız Figürlerin İkonografisi", Türk Soylu Halkların Halı–Kilim–Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri, 27–31 Mayıs Kayseri 1996, s. 219.

[36] MÜLAYİM, Selçuk, "Selçuklu Geometrik Motifleri", Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi, S. 9, Ankara, 1990, s. 47.

kılmaktır"[37] olarak yorumlamıştır. Böylelikle geçmişin izlerini, taşıyan motiflerde bir daha yaşanması ve yaratılması mümkün olmayanın geleceğe aktarılması ve geçmişle gelecek arasında bağlantı kurulması sağlanmış olmaktadır.

"Türk dokumalarındaki motiflerin temelde binlerce yıllık zaman, onbinlerce yıllık coğrafya farklılıklarına, kültür çevrelerinin yabancılıklarına rağmen sağlam ve düzenli bir "ayniyet"i koruyup, devam ettirmesi son derece dikkati çeken bir özelliktir."[38]

Ancak "her motifin yüklendiği mutlak bir manevi anlamı vardır" yargısı tam olarak doğru değildir ve savunulması güç bir durumdur. Bazı motifler dokuyucunun yaratıcılığından, gözüne hoş geldiği şekilde dokunmasından ya da dokumanın tekniğinden kaynaklanan nedenlerle ortaya çıkmaktadır. Ya da bir motif taşıdığı anlamı ile değil de son derece somut bir şekilde görsel kaygılarla ve eğer alıntı yapılıyorsa, görülen şekli ile dokunmaktadır. Nuzumla ve çevresinde dokunan yatak halılarının motifleri incelendiğinde de bu özellik göze çarpmaktadır. Motiflerin Türk süsleme sanatında çok sık görülen ve belli başlı anlamlar yüklenen motifler olmasına rağmen son dönem okuyucuları ile yapılan görüşmede yatak halılarında görülen kompozisyon ve motiflerin seçimleri konusunda tek etkenin daha önce dokunmuş örnekler olduğu tespit edilmiştir. Eski örneklerde günümüze aktarılan manevi bir anlatım ya da ifade mevcutsa da son örnekler bu kaygılardan uzak sadece dokumanın fonksiyonelliğine duyulan ihtiyaç ve geleneği sürdürme eylemi olarak dokunmuştur. Bu nedenle yatak halılarında; kullanılan motiflerin literatürdeki anlamları dışında farklı bir anlama ve kullanım sebebine rastlamak mümkün olmamıştır.

Türk dokumalarındaki motifler kendi içinde bir bütünlük göstermektedir. Bu da motiflerin ortak anlatımından ve teknik, malzeme, kompozisyon ve renk ne olursa olsun ortak kullanımından kaynaklanmaktadır. Aynı motif farklı dokumada, farklı teknikte, bir başka desen kompozisyonu içinde karşımıza çıkmaktadır. Sümerhalı Ürün AR–GE Müdür Yardımcısı Fahrettin KAYIPMAZ ile yapılan söyleşi de Nuzumla köyü yatak halılarının büyük bordüründe görülen ve yörede "turunç" denilen motifin

---

[37] MÜLAYİM, Selçuk, a.g.m. , s. 220.

[38] ÖZÖNDER, Hasan, "Türk Dokumalarındaki Motiflerin Menşe Birliği ve Türk Sanatının Sürekliliği", Türk Soylu Halkların Halı, Kilim, Cicim, Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni 27–31 Mayıs 1996 Kayseri, Ankara, 1998, s. 249.

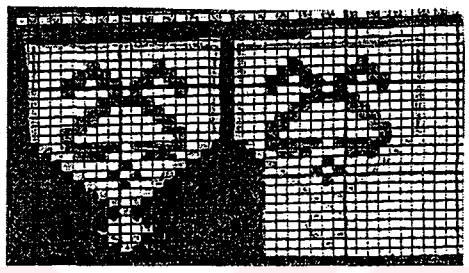
şarkışla kotan halılarında görüldüğü ortaya çıkmıştır. Yeşildere yatak halılarında görülen "bulutsu" denilen bordürlere ise Çanakkale Ayvacık halılarında rastlanmıştır. Bunun gibi örnekler çoğaltılabilir. Yatak halılarında görülen bazı motiflere yatak halısının dokunmadığı ve kullanılmadığı Nuzumla'nın çevre köylerindeki kilim dokumalarında kullanılan farklı desen kompozisyonları içinde ortak motiflere rastlamakta mümkündür. Nuzumla yatak halılarının büyük bordüründe kullanılan ve yörede "eğişmeş" olarak bilinen dört yönlü kazayağı motifi Yeşildere ve Çalman yatak halısı bordürlerinde de kullanılmıştır. Yapılan araştırmada kullanılan birçok motifin yörede literatürden farklı yöresel anlamları mevcut iken (Bkz. Yerel Dokuma Terimleri Sözlüğü) köyler arası bu isimler aynı kalmakta ve her köyde ortak olarak aynı şekilde anılmaktadır.

Yatak halılarında kullanılan motiflerde natüralist anlatımların yanısıra stilizasyona çok geniş yer verilmiş bu da motiflerin sınıflandırılmasında bir takım güçlükler ortaya koymuştur. Göz, koçboynuzu, haç gibi motifler sembolik bezemenin, akrep, ejder, elibelinde gibi motifler figürlü bezemenin bir parçası iken geometrik olarak şematize edildiği için geometrik bezemenin bir parçası olarak ifade edilmiştir. Bunun yanında bitkisel motiflerden; çiçek, bereket, badem, hayat ağacı, pıtrak, nesne motiflerinden; sandık, kaşık, tarak, muska, küpe, eldiven ve saçbağı motifleri kuvvetle geometrik olarak stilizasyona uğradığı için halılarda tamamen geometrik motiflerden oluşan bir kompozisyon sergilenmiştir. Hiçbir motif doğada bulunduğu şekli ile resmedilmemiş, genel anlatıma ve birbirine uygun olarak geometrize edilmiştir. Bunda halıların kalın iplikle 2 ya da 3 kat olarak kalın kalitede dokunmalarından dolayı yuvarlak hatlarda bu kalınlık ile zorlanılacak olmasının, köşeli hatların daha kolay uygulanmasının etkisi de büyüktür.

İncelenen yatak halısı kompozisyonları Nuzumla ve Mesudiye köylerinde tamamen aynı olduğu için kullanılan motifler 3 bölüme ayrılarak incelenmiştir.

5.6.1. Nuzumla ve Mesudiye Köyü Yatak Halılarında Kullanılan Motifler

– **Ayak Naaşı:** Yatak halılarının kilim örgüsü kısmından ilmeli kısmına geçiş yapılırken, genellikle başlangıç kenarında, bazı örneklerde hem başlangıç hem bitiş kenarında yer almaktadır. Yörede "ayak naaşı" olarak isimlendirilen motif, başlangıç nakışı, kenar süslemesi anlamlarını taşımaktadır. Yanyana üst kısmı açık kareler içine yerleştirilmiş koçboynuzu motifleri ve bu motiflerin üst kısmında karenin açık kısmından çıkan çengeller yer almaktadır (Bkz. Çizim No: 7).

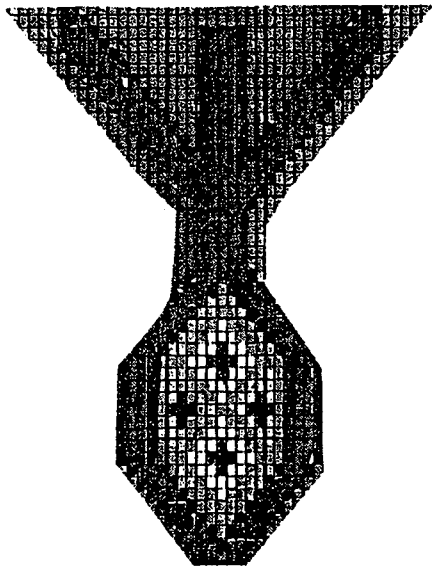
Çizim No: 7. Ayak Naaşı.

– **Baklava Motifi:** Halılarda genellikle zeminde dolgu motifi olarak kullanılan baklava motifi simetrik ve dengeli bir ifade taşımaktadır. Birbirine eşit dört kenardan meydana gelen motif geometrik motiflerin en çok kullanılanlarındandır (Bkz. Çizim No: 8).

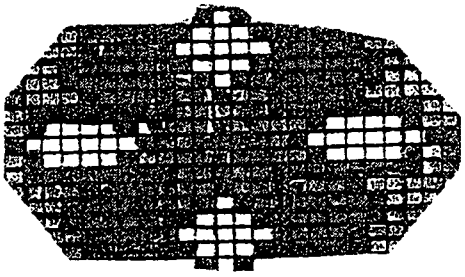
Çizim No: 8. Baklava Motifi.

– **Bereket Motifi:** Kadın erkek ilişkisini, üremenin ve insan rızkının bol olmasını simgeleyen bu motif çeşitli meyve motifleri ve buğday, arpa başaklarını tasvir etmektedir. Yatak halılarında merkezdeki çiçek motifinin dört yönüne yerleştirilmiş olarak bulunmaktadır (Bkz. Çizim No: 9).

Çizim No: 9.Bereket Motifi.

– **Çiçek Motifi (Yıldız):** "Renk ve güzellikleri ile insanların daima zevkini okşayan tabiat ürünü çiçek, halı için en elverişli motiftir."[39] Bütün çeşitleri son derece gelişmiş bir sanat anlayışı ile resmedilen çiçekler bazı dönemlere damgalarını vurmuşlardır. Figürlerin kırık ve düz çizgilerle ifade edilmesinden doğan anlayışın devamı olarak bitkisel motiflerin köşeli hatlarla ve geometrik tarzda kullanışı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle bitkisel süslemeler tabii halleri ile çok az kullanılmışlardır. "Halı zemini düzenlenirken sekizgenler rozetlere (gül), araya oturtulmuş eşkenar dörtgenler de yıldız şeklindeki çiçeklere transforme olmuşlardır."[40] Yatak halılarında da geometrik çiçek motifleri zemindeki topların içinde merkezde ve dolgu motifi olarak kullanılmıştır (Bkz. Çizim No: 10).

Çizim No: 10. Çiçek Motifi (Yıldız)

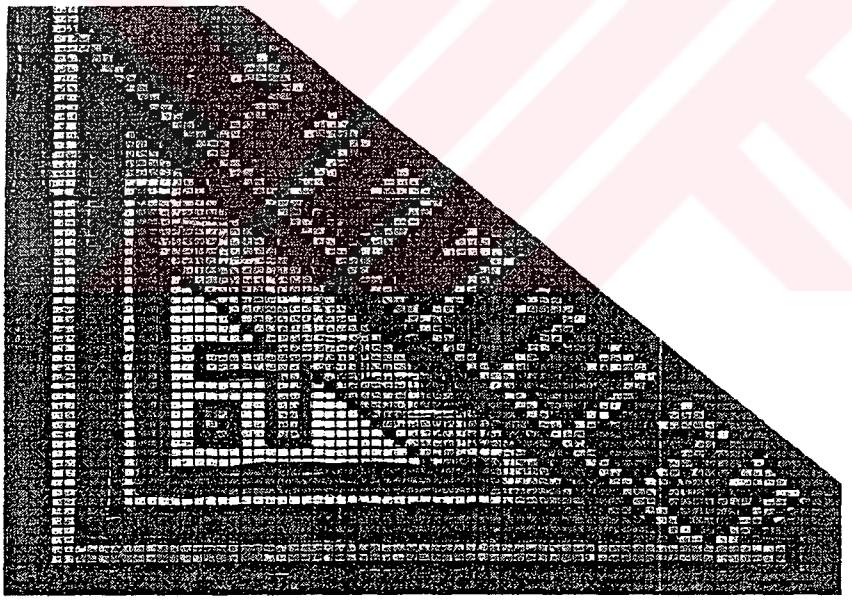
---

[39] GÖNÜL, Macide, "Eski Türk Halılarında Motif Çeşitleri ve Özellikleri", Sümerbank Halı Semineri Özel Sayısı, s. 23.

[40] DİYARBEKİRLİ, Nejat, a.g.e., s. 199.

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

– **Ejder Motifi (Tabanca):** "Dede Korkut masallarında dört ayaklı, iki kanatlı, yedi başlı, uzun kuyruklu olarak tasvir edilen"[41] ejder, süsleme sanatında güç, kudret, bereket ve saadet sembolü olarak kabul edilmiştir. "Taoizmde kainatı yaratan ve herşeyin kendisinden çıktığına inanılan süsleme öğesidir."[42] "Orta Asya Türkleri arasında büke, evren, luu, nek, kök–luu, abırga, acırga, indel–endek diye tanınan ejder motifi, Anadolu'da günümüzde halk arasında ejder, ejderha, şahmeran, yılan, eğri g(k)ıvrım, dolaşık, yılan dolandı, evren, dalaşa evren isimleri ile anılır."[43] Beylikler ve Osmanlı döneminde halılarda görülmüştür. Ejder motifi dokumalar üzerinde çok çeşitli şekillerde görülür. Hayvan mücadelelerinde, dikdörtgen ve kareler içinde, yılan şeklinde, çengelli olarak merkezin her iki yanında ve daha pek çok şekilde ejder tasvirlerine rastlanmaktadır. Nuzumla yatak halılarında zeminin köşegenlerine içe bakan dış sınırları çengelli olarak geometrik tarzda yerleştirilen ejder motifine yörede "tabanca" denmektedir (Bkz. Çizim No: 11).

Çizim No: 11. Ejder Motifi.

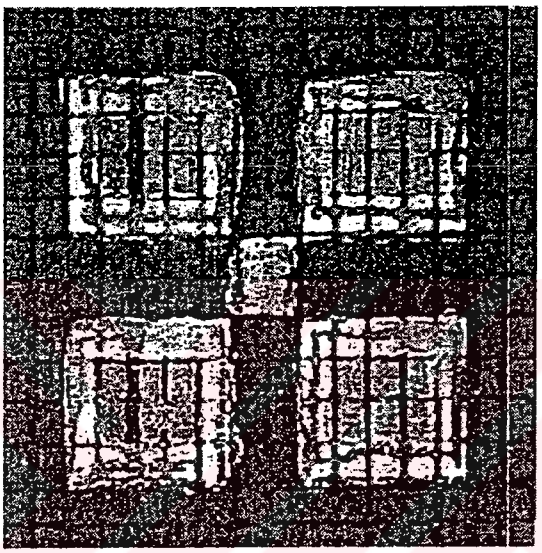
---

[41] A BİROL, İnci, DERMAN, Çiçek, Türk Tezyini Sanatlarında Motifler, İstanbul , 1995, s.

[42] KARAMAĞARALI, Beyhan, a.g.md., s. 179.

[43] DENİZ, Bekir, "Anadolu Türk Dokumalarında Ejder Motifi", Türk Soylu Halkların Halı–Kilim–Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri, 27–31 Mayıs 1996 Kayseri, Ankara, 1998, s. 107.

– **Göz Motifi:** Göz motifinin kaynağı çok eskilere dayanmaktadır. "Eski insanların düşüncesine göre gözün şematik şeklini üzerilerinde taşımak kendilerini kem gözün etkisinden korurdu. Taş üstüne iyi çizilmemiş ya da kazılmamış bu figür bir üçgen doğurmuştur. Bu üçgenin ortasında da bir nokta vardır. Bu nokta göz bebeğini, üçgenin köşesindeki küçük çizgilerde kasları tasvir etmekteydi."[44] Göz motifi korunma ve rızık ile ilgili simgesel anlamlar taşır. Yatak halılarında merkezde dolgu motifi olarak kullanılmıştır. Yörede "göz" olarak adlandırılmaktadır (Bkz. Çizim No: 12).

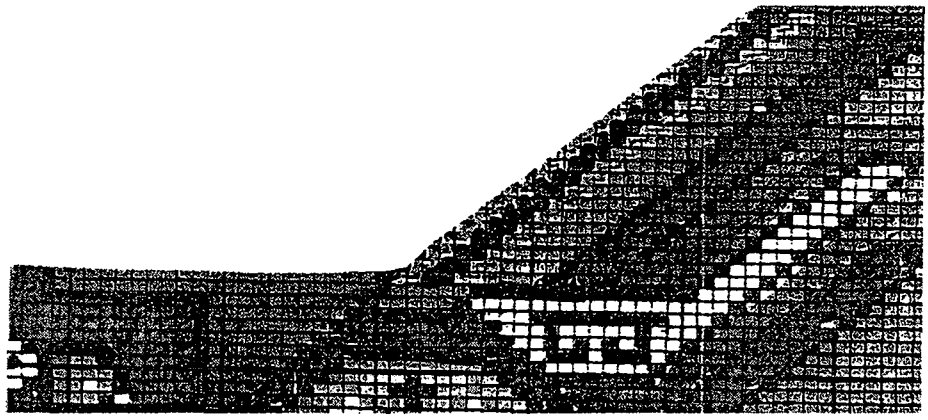

Çizim No: 12. Göz Motifi.

– **Kaşık Motifi:** Nuzumla yatak halılarında merkezden dört yöne doğru bereket motiflerinin dışında uzanan oklardan meydana gelen motiftir. Geometrik ışınsal hatların meydana getirdiği motif tamamen yöreseldir ve yöre halkı tarafından "kaşık" olarak tabir edilmekte ve kullanılmaktadır. Motif; nesnesel olarak kaşığa benzetilmiş ve geometrik olarak stilize edilmiştir (Bkz. Çizim No: 13).

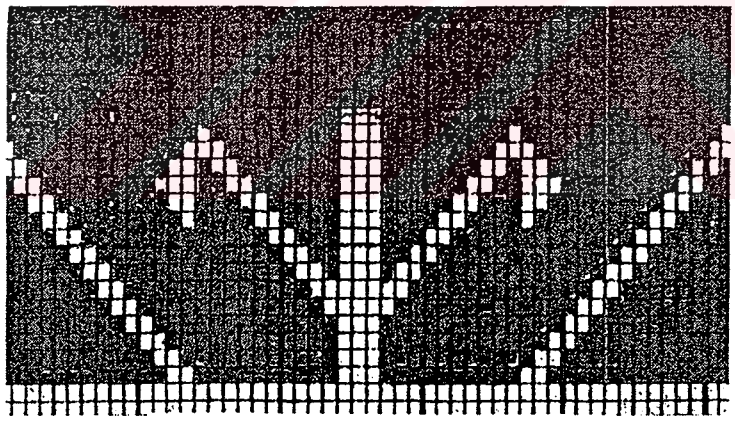
[44] ARSEVEN, C. Esad, "Küçük Asya'da Süsleme ve El Sanatları", Sanat Ansiklopedisi, s. 206.

Çizim No: 13. Kaşık Motifi.

– **Koç Boynuzu:** "Anadolu'da "boynuzlu yanış", "koçlu yanış" gibi isimlerle de anılmaktadır. Uğuru, kısmeti, kahramanlığı, kuvveti ve erkeği simgeler, pek çok yöre dokumasında görülür."[45]

Yatak halılarında merkezdeki topların dış sınırlarında görülmektedir ve yöre insanı tarafından da aynı isimle anılmaktadır (Bkz. Çizim No: 14).

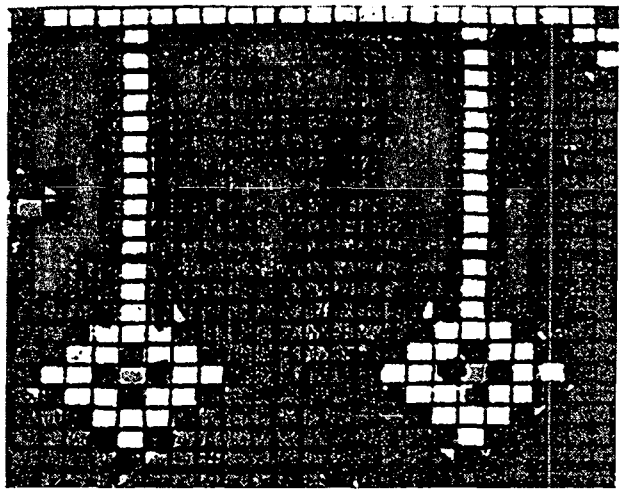

Çizim No: 14. Koçboynuzu Motifi.

– **Küpe Motifi:** Nesnelerin dokumalarda tasvir edilmesine iyi bir örnektir. Düğünlerde verilen hediyeyi, evlenme, yuva kurma isteğini simgeler. Tamamen stilizasyona uğradığı için geometrik hatlar içinde küçük eşkenar dörtgenler olarak, halıda merkezdeki topların birbirine bakan kısımlarında kullanılmıştır. Yörede küpe olarak bilinmektedir (Bkz. Çizim No: 15).

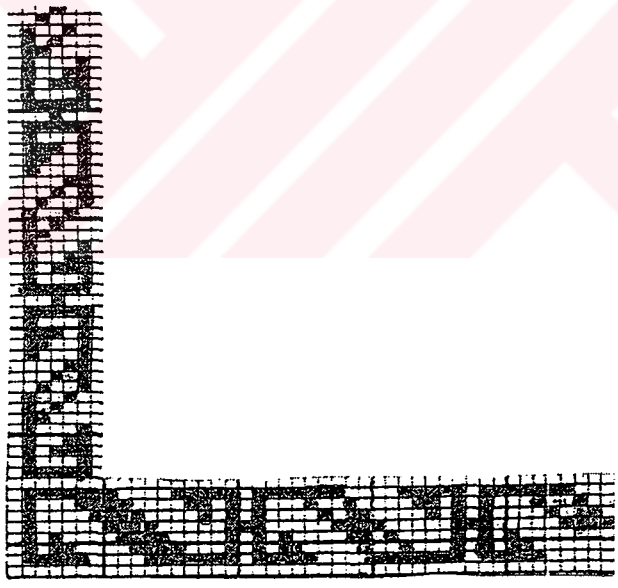
---

[45] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 35.

Çizim No: 15. Küpe Motifi.

– **S Kıvrımlı Motifi:** Genellikle bordürlerde görülen bu motif yatak halılarında merkezde dolgu motifi olarak kullanılmaktadır. "Bunların sembolik anlamları olması muhteliftir. Belki de damgalarla ilgilidir. Nitekim "S" harfinin şark halılarında kudret veya sedayı temsil eden kulak sembolü olduğu kabul edilir."[46] (Bkz. Çizim No: 16).

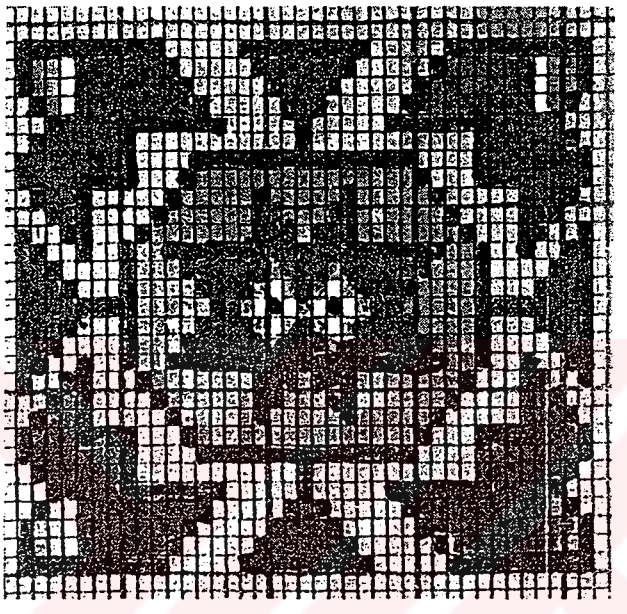

Çizim No: 16. "S" Kıvrımlı Motif.

– **Sekizgen İçinde Sekiz Köşeli Yıldız (Turunç):** "Ersarı ve Saruk Türkmenlerinin halı dekorlarında sık sık yer alan sekizgenlerin kare biçimlerden doğduğunu biliriz. Aslında bu gelişme kare uçlarının güdük yapılmasıyla ortaya çıkmış ve sekizgen

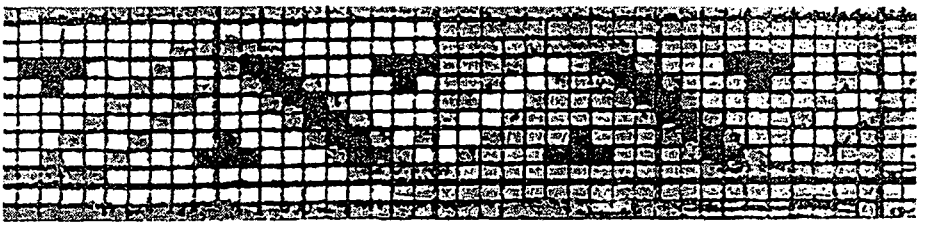
[46] GÖNÜL, Macide, a.g.m., s. 26.

biçimler elde edilmişti."[47] Sekizgenler her dönemde geometrik süslemenin ayrılmaz bir parçası olarak kullanılmış, merkezleri boş bırakıldığı gibi çeşitli süsleme ögeleri ile de doldurulmuştur. Nuzumla yatak halılarının büyük bordüründe içleri sekiz köşeli yıldızlarla dolgulandırılmış olarak sıralanan sekizgenlere yörede "turunç" denmektedir. Ve yatak halılarında belirgin bir motif olarak kullanılmaya devam etmektedir (Bkz. Çizim No: 17).

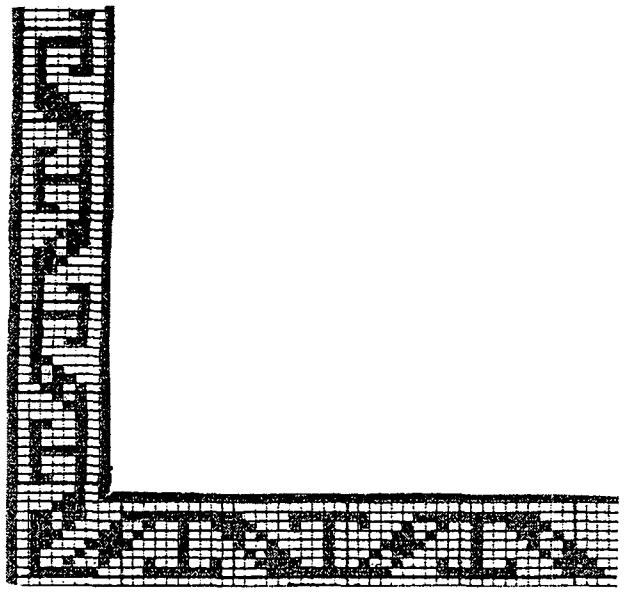
Çizim No: 17. Sekizgen İçinde Sekiz Köşeli Yıldız Motifi.

– **Su Yolu Motifi (Çarpraz Su Motifi):** Yatak halılarının küçük bordürlerinde rastlanan su yolu motifi yörede "su motifi", "çapraz" gibi isimlerle anılmaktadır. Yaşam kaynağı suyu temsil eden motif bereketi ve yaşamın devamını simgelemektedir (Bkz. Çizim No: 18–19).

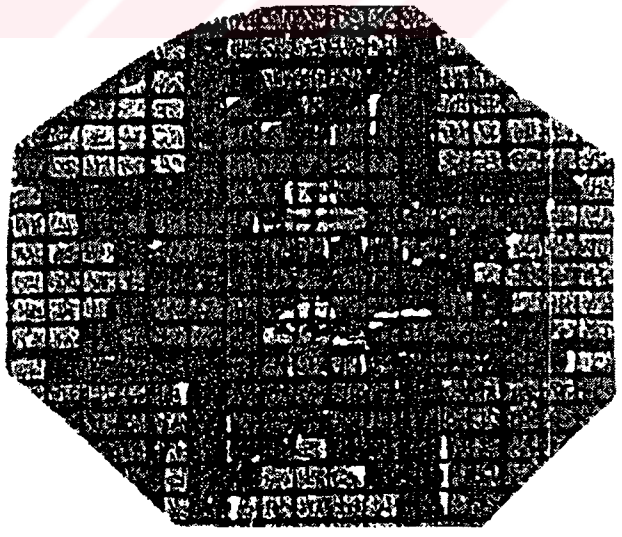
Çizim No: 18. Su Yolu Motifi.

[47] DİYARBEKİRLİ, Nejat, a.g.e., s. 200.

Çizim No: 19. Su Yolu Motifi.

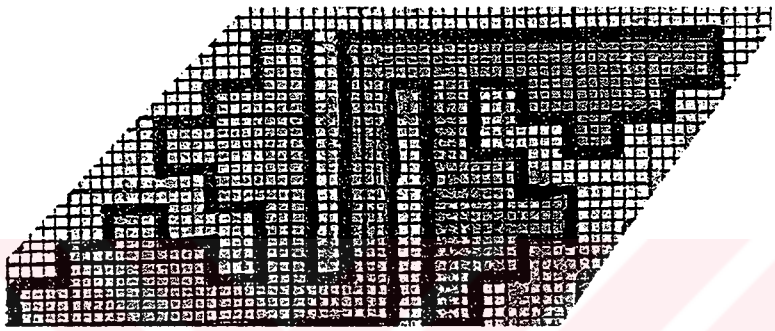
– **Yıldız:** Nuzumla yatak halılarında merkezde dolgu motifi olarak kullanılan yıldız, geometrik süslemenin en önemli motiflerinden biridir. Kullanıldığı yerlerde işaret ve simge özelliği taşıyan yıldız motifi beş köşeli ise sağlığı, kem gözden korunmayı ve mutluluğu niteler (Bkz. Çizim No: 20).

Çizim No: 20. Yıldız Motifi.

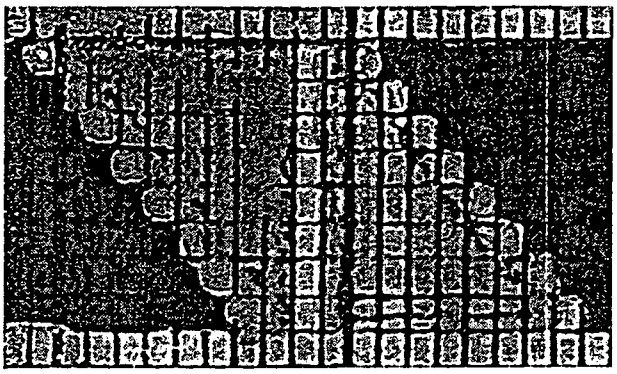
5.6.2. Yeşildere Köyü Yatak Halılarında Kullanılan Motifler

– **Çengel (Bulutsu):** "En az bir ve çok zaman iki köşeli kıvrımdan ibarettir. Halılarda genellikle kullanılan bu motif özellikle seccadelerde geometrik şekillerin tamamlayıcı süsü olarak göze çarpar. Ortalarda madalyonların ve köşelerde üçgenlerin iç ve dışına sıralanır."[48] Yatak halılarında büyük bordürde birbirine zıt yönde uzanan iki çengelin oluşturduğu motif bordür boyunca sıralanmaktadır. Ve yörede "bulutsu" olarak adlandırılmaktadır (Bkz. Çizim No: 21).

Çizim No: 21. Çengel (Bulutsu) Motifi.

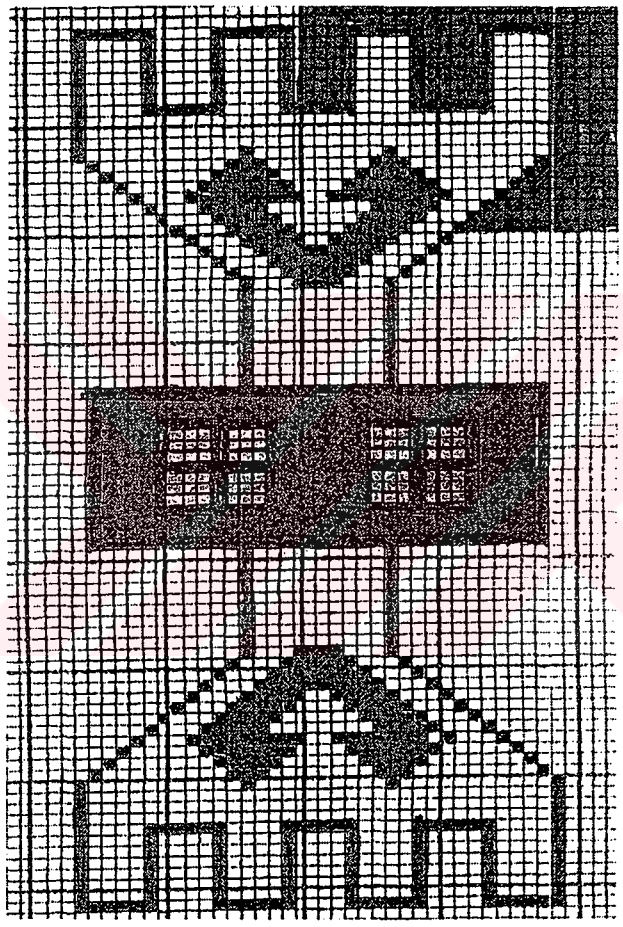
– **Dik Üçgen:** Yatak halılarının küçük bordürlerinde birbirine bakacak şekilde iki dik üçgenin kare form oluşturması ile meydana gelen geometrik bir motiftir. Üçgen geometrik motiflerin en sık kullanılan şeklidir. Genellikle köşelerde kullanılır. Yatak halılarında dik üçgen tercih edilmiştir (Bkz. Çizim No: 22).

Çizim No: 22. Dik Üçgen Motifi.

[48] GÖNÜL, Macide, a.g.m., s. 26.

– **El–Parmak–Tarak Motifi (Eldiven):** "Düz bir çizgi üzerine çekilmiş beş çizgi şeklinde tasvir edilen beş parmak ışık (aydınlık, güneşin ışınları) anlamına gelir."[49] El–Parmak motifi Sümer–Hitit–Babilyanya mühürlerinde nazara karşı bir sembol olarak kullanılmıştır. Anadolu'da ise nazara, büyüye, kem göze karşı korunma ve temizlik ve düzen sembolü olarak kullanılır. "Fatmanın eli" şeklinde büyüye karşı kullanılan sembolik bir şekildir. Yatak halılarında çift yönlü olarak halı zemiminde raport düzende yan yana ve üst üste kullanılmıştır (Bkz. Çizim No: 23).

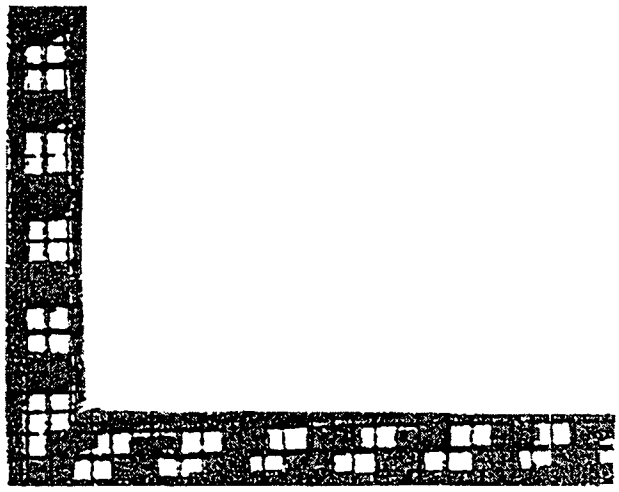

Çizim No: 23. El – Parmak – Tarak Motifi.

– **Sedef (Badem):** Geometrik motiflerden karenin nokta şeklinde ve iki renkli olarak bordür sınırlarında kullanılması ile oluşan motiftir. Yatak halılarında küçük bordür sınırlarında kullanılmıştır. Yörede "badem" olarak nitelendirilmektedir (Bkz. Çizim No: 24).

---

[49] ARSEVEN, C. Esad, a.g.md., s. 207.

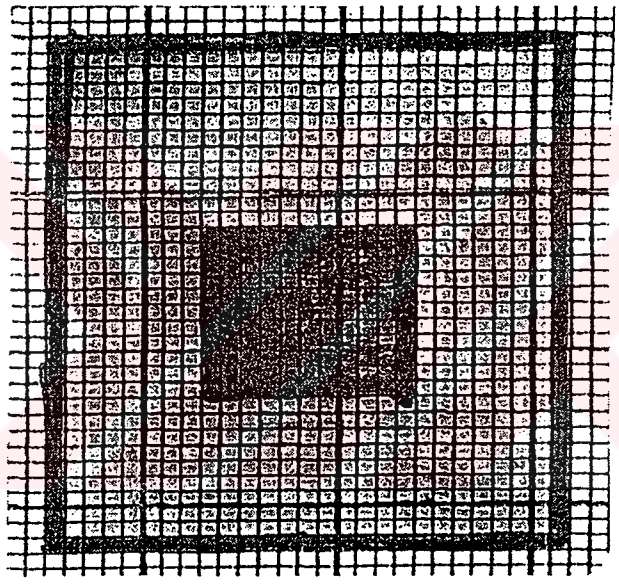
Çizim No: 24. Sedef.

– **Sekiz Köşeli Yıldız (Çark):** Türk süsleme sanatında çok sık görülen yıldız motifi barındırdığı köşe sayısına göre anlamlar taşımakta ve kullanılmaktadır. Sekiz köşeli yıldız Konya Alaaddin Camii'nde bulunan Selçuklu halılarının en önemli süsleme öğesidir. Yatak halılarında zeminde raport düzende kullanılmıştır (Bkz. Çizim No: 25).

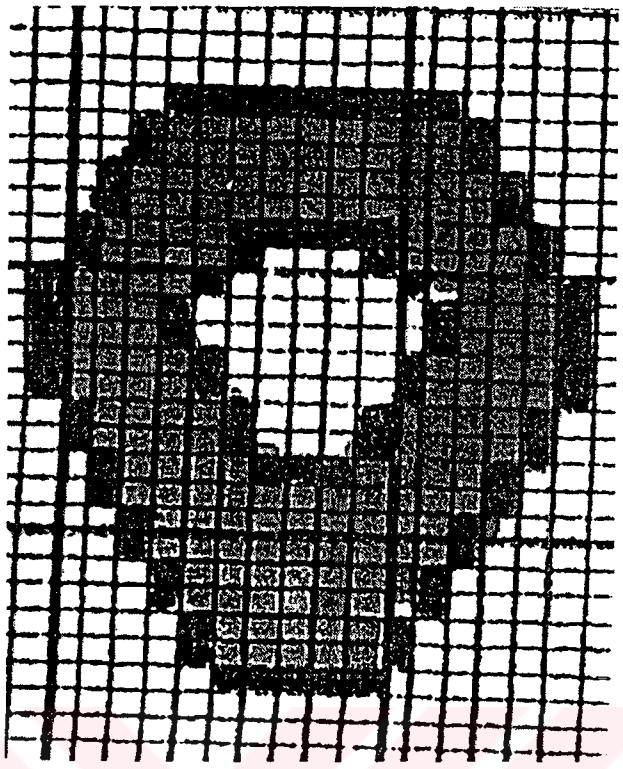

Çizim No: 25. Sekiz Köşeli Yıldız (Çark)

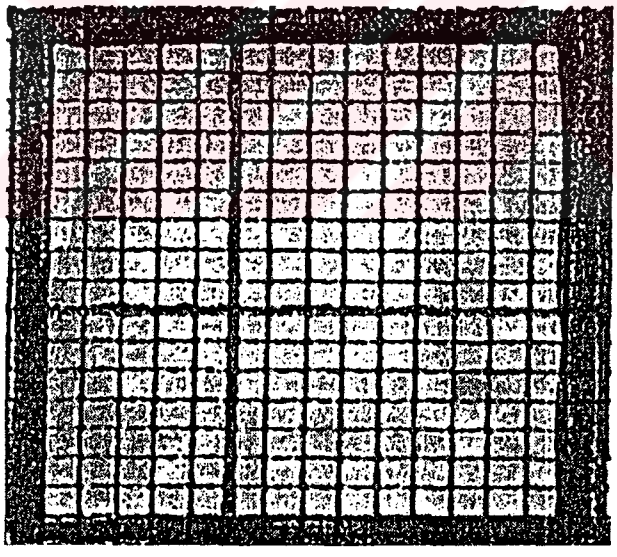
– **Kare Motifi (Günaşık–Kedi İzi–Sandık):** Kare geometrinin en vazgeçilmez ve temel şekillerinden birisidir. Dört eşit kenardan oluşan şekle, kullanıldığı duruma göre isimler verilmiştir. Farklı renklerde iç içe iki kareden oluşan motife yörede "günaşık" denmektedir. Bu isim ayçiçeği bitkisine olan benzerlikten dolayı verilmiştir. Motif halı zemininde raport düzende kullanılmıştır. Daha küçük karelere kedinin ayak izlerinden etkilenerek "kedi izi" denmiş ve bordürde kullanılmıştır. Tek renk dikdörtgen içinde farklı bir renkle iki adet karenin yan yana tasvir edilmesine ise yörede "sandık" denmektedir. Çeyiz sandığından esinlenilerek ortaya çıkarılan motif bereketi ve evlilik isteğini yansıtmaktadır. Motif yatak halılarında zeminde kullanılmıştır (Bkz. Çizim No: 26–27–28).

Çizim No: 26. Günaşık Motifi.

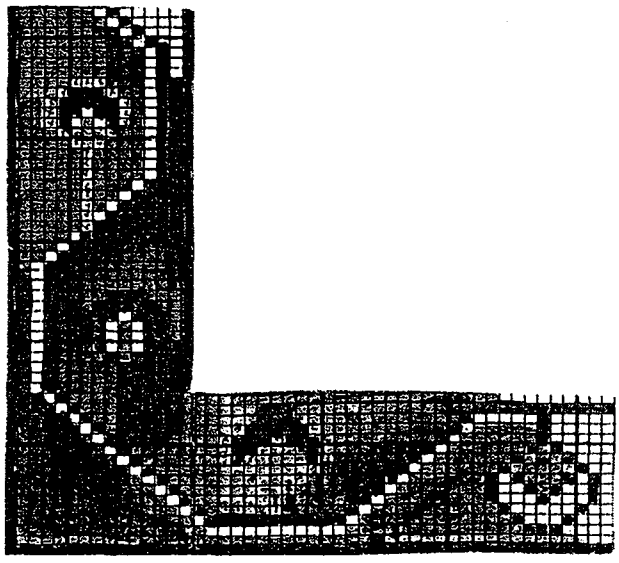

Çizim No: 27. Kedi İzi Motifi.

Çizim No: 28. Sandık Motifi.

– **Kıvrık Dal ve Yaprak:** Bitkisel bezemelerden olan kıvrık dal ve yapraklar geometrik olarak stilize edilmiş ve dallarda köşeler oluşturulurken, çiçek ve yapraklar eşkenar dörtgenler ile ifade edilmiştir. Küçük bordürlerde kullanılan bu motif yatak halılarında bir örnekte göze çarpmakta ve yatak halılarının genel karakterine uyum sağlamamaktadır (Bkz. Çizim No: 29).

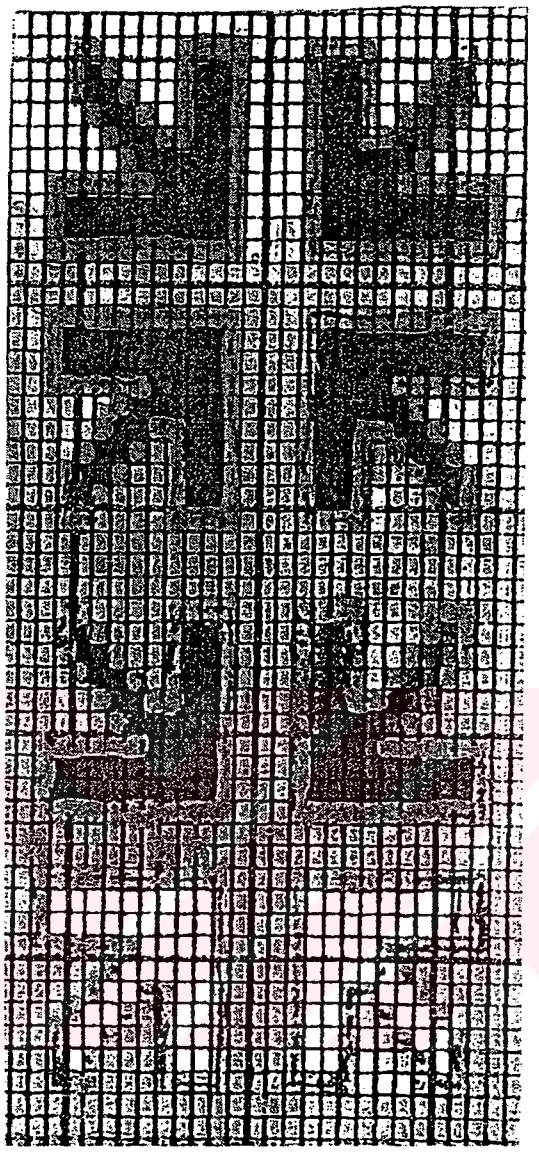

Çizim No: 29. Kıvrık Dal, Yaprak Motifi.

Ayak Naaşı, Bereket, Ejder, Göz, Geometrik Çiçek ve Koç Boynuzu motifleri için Bkz. 5.6.1. Nuzumla Köyü Yatak Halılarında Kullanılan Motifler.

5.6.3. Çalman Kasabası Yatak Halılarında Kullanılan Motifler

– **Dört Yönlü Kaz Ayağı (Eğişmeş):** Yatak halılarının büyük bordüründe kullanılan bu motif figürlü motiflerden kaz ayağının dört kez merkez oluşturacak şekilde birbirine bakmasıyla oluşturulan bir motiftir. Kaz ayağı kuvvetli bir stilizasyonla geometrik motif olarak kullanılmıştır. Yörede bu motife "Eğişmeş" denilmektedir (Bkz. Çizim No: 30).

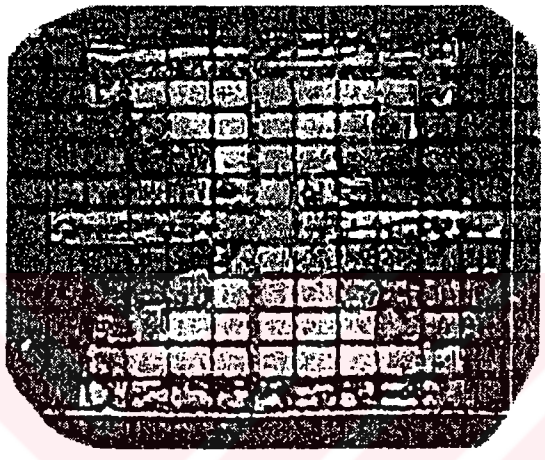
Çizim No: 30. Dört Yönlü Kazayağı (Eğişmeş) Motifi.

– **Madalyon:** "Madalyon halının ortasında bulunan büyük bir motiftir. Daima içi ve dışı şekline uygun desenlerle doldurulur. Daha ziyade taban halısı motifi olan madalyon halının cinsine göre değişir zemin süsüne uygun süsleri ihtiva eder. Madalyonlar şekillerine göre baklava, altı köşeli, oval, dairevi, fistolu, yapraklı, yıldızlı madalyon isimlerini alır."[50] Madalyon halk arasında "göbek" adı ile anılmaktadır. Madalyonun kökeninin İran olduğu ileri sürülmektedir ve tezhip sanatından etkilenilerek dokumaya uygulanmış bir süsleme unsurudur. Madalyonlu halılar Avrupalı ressamla-

[50] GÖNÜL, Macide, a.g.m., s. 25.

rın tablolarında ilk kez 1570'te görülmüştür. Halılarda kullanılan madalyon halk arasında "göbek" olarak anılır. Çalman yatak halılarında oval şekilde kullanılan madalyonun dış sınırları koçboynuzu motifleri ile çevrelenmiştir.

– **Muska Motifi:** Muska üzerinde taşıyanı tehlikeli dış etkilerden koruyan, dinsel bir gücün saklı olduğuna inanılan yazılı nesnelerdir."[51] Halılarda üçgen şeklinde tasvir edilmiştir. Ve madalyonun içinde dolgu motifi olarak kullanılmıştır (Bkz. Çizim No: 31).

Çizim No: 31. Muska Motifi.

– **Saçbağı Motifi:** "Anadolu düğünlerinde gelinlerin kullandığı bir takıdır. Evlenme isteğini belirten bir motiftir."[52] Geometrik olarak stilize edilen motif madalyon içinde dolgu unsuru olarak kullanılmıştır.

Ayak Naaşı, Ejder, Göz ve Koç Boynuzu motifleri için Bkz. 5.6.1. Nuzumla Köyü Yatak Halılarında Kullanılan Motifler.

Sandık ve Sekiz Köşeli Yıldız Motifleri için Bkz. 5.6.2. Yeşildere Yatak Halılarında Kullanılan Motifler.

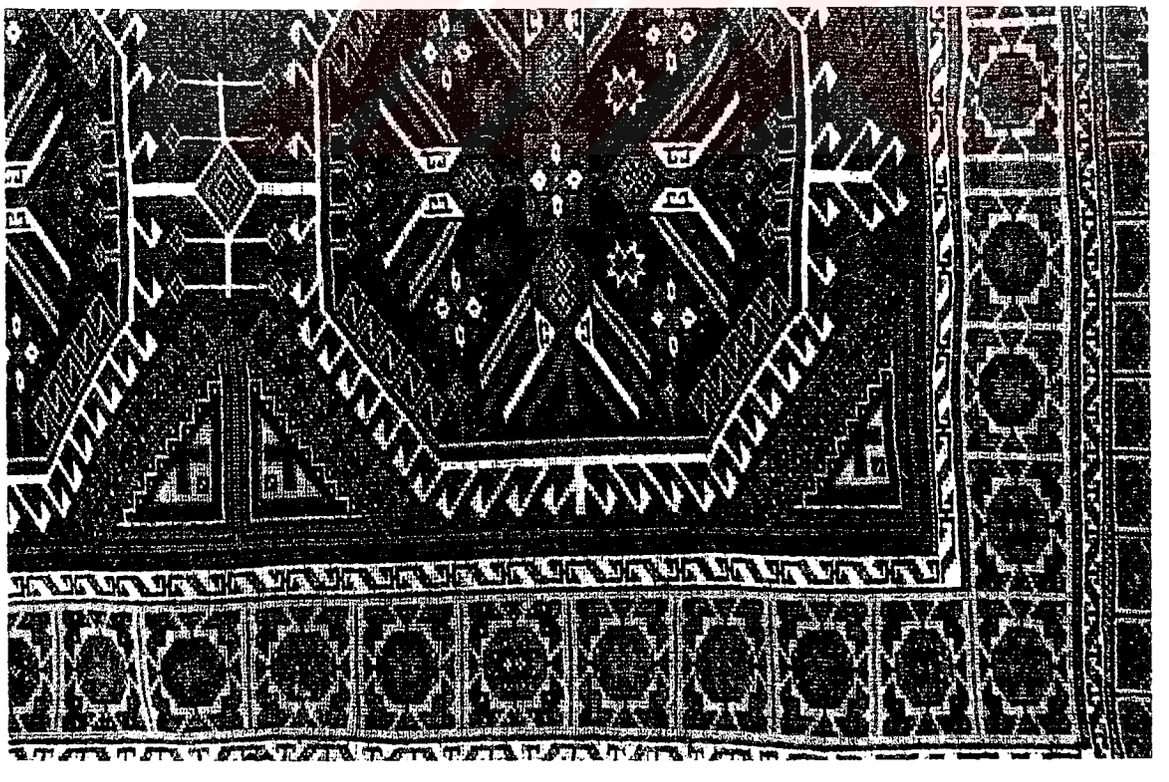
[51] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 35.

[52] AYTAÇ, Ahmet, a.g.e., s. 35.

6. NUZUMLA (YAYLACIK) KÖYÜ VE ÇEVRESİNDE BULUNAN YATAK HALISI ÖRNEKLERİ (KATALOG)

Fotoğraf No: 15. Örnek No: 1'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 16. Örnek No: 1'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 1

Fotoğraf No : 15–16

Çizim No : 32

İnceleme Tarihi : 25.09.1999

İlgili Koleksiyon : İsmail YÜKSEK

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Yaylacık Köyü No: 31, Seydişehir / KONYA

Koleksiyona Geliş Biçimi : Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.

Tarihlendirme : 15 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 190 cm
- En : 120 cm
- Hav Yüksekliği : 2 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 6 cm
  Bitiş Kilim : 10 cm
- Saçak Boyu : 10 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 24
- Boy : 36

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Bitkisel motifler geometrik olarak stilize edilmiştir.

Kullanılan Malzeme : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; beyaz, bordo, kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı, siyah, yeşil renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli bölümün başlangıç ve bitiş kısımlarında enine çizgili ve iki renkten oluşan kilim örgüsü mevcuttur. Bitiş ucunda örgülü saçak uygulanmıştır. İlme iplikleri çift kat olarak kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 1 numaralı örnekte görülen Nuzumla köyüne ait yatak halısı Nuzumla köyü yatak halılarının karakteristik desen ve kompozisyon özelliklerini taşımaktadır.

Halının başlangıç ve bitiş kenarlarında kırmızı ve yeşil renklerin alternatif olarak sıralandığı çizgili kilim örgüsü yer almaktadır.

Kompozisyon iki küçük, bir büyük bordürden ve zeminde yer alan iki toptan oluşmaktadır. Motiflerin yerleştirilmesi 1/4 desen karakterine uygun bir şemadadır. Dış küçük bordürlerin dışında, yatay kenarlarda yan yana sıralanmış, yörede "ayak naaşı" olarak adlandırılan motifler yer almaktadır. Motiflerde lacivert, zeminde kırmızı ve kontürlerinde ise sarı renk kullanılmıştır.

Dıştaki ve içteki küçük bordürlerde zemin rengi olarak beyaz kullanılmıştır. Dıştaki küçük bordürde yer alan, yeşil renkle kontürlenmiş ve dolguları turuncu ve sarı ile belirlenmiş su yolu motifine yörede "su motifi" denmektedir. İçteki küçük bordürde ise yeşil kontürlü çengel motifleri yer almaktadır.

Zemin rengi hardal sarısı ile belirlenmiş olan büyük bordürde sekizgen içine yerleştirilmiş sekiz köşeli yıldız motifi tekrar etmektedir. Sekizgenlerde kahverengi, yeşil ve nadiren kırmızı ve lacivert

kullanılmıştır. Yıldızlarda ise kahverengi, kırmızı, lacivert, yeşil renkler kullanılmıştır. Yörede bu motife "turunç" denmektedir.

Halı zemini açık vişne kırmızısı olup, dikey olarak merkezin her iki tarafında lacivert zeminli, sekiz köşeli birer top yer almaktadır. Topların dış kısımları yöre insanının ifadesiyle beyaz renkli "koç boynuzu" motifi ile çevrelenmiştir. İç kısımlarda ise aşağıda ve yukarıda sarı kontürlü, kırmızı renkli dörder adet küpe motifi, çapraz yan köşelerde ise yine aynı renklerde koç boynuzu motifleri yer almaktadır.

Topların merkezinde yörede "yıldız" olarak tabir edilen geometrik şekilde biçimlendirilmiş çiçek motifi yer almaktadır. Çiçek kare formda kırmızı renkli bir zemine yerleştirilmiştir ve karenin dört kenar ortalarından, birbirine zıt yönde ilerleyen göz ve uzantısında bereket motifleri bulunmaktadır. Göz ve bereket motiflerinin her iki tarafında yörede "kaşık" olarak adlandırılan bezeme yer almaktadır. Dolgu motifi olarak ise baklava, çiçek, yıldız gibi motifler kullanılmıştır.

Topların zemin rengi olan lacivertin koyuluğunu yumuşatmak amacıyla motiflerin renklendirilmesinde beyaz, kırmızı, sarı çok az da yeşil tercih edilmiştir.

Topların çapraz yan köşelerine bakan halı zemininindeki boşluklar ise yörede "tabanca" olarak adlandırılan ejder motifi ile doldurulmuştur. Motifte sıklıkla kırmızı, lacivert, sarı, yeşil renkler bir arada kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

Adı Soyadı : İsmail YÜKSEK

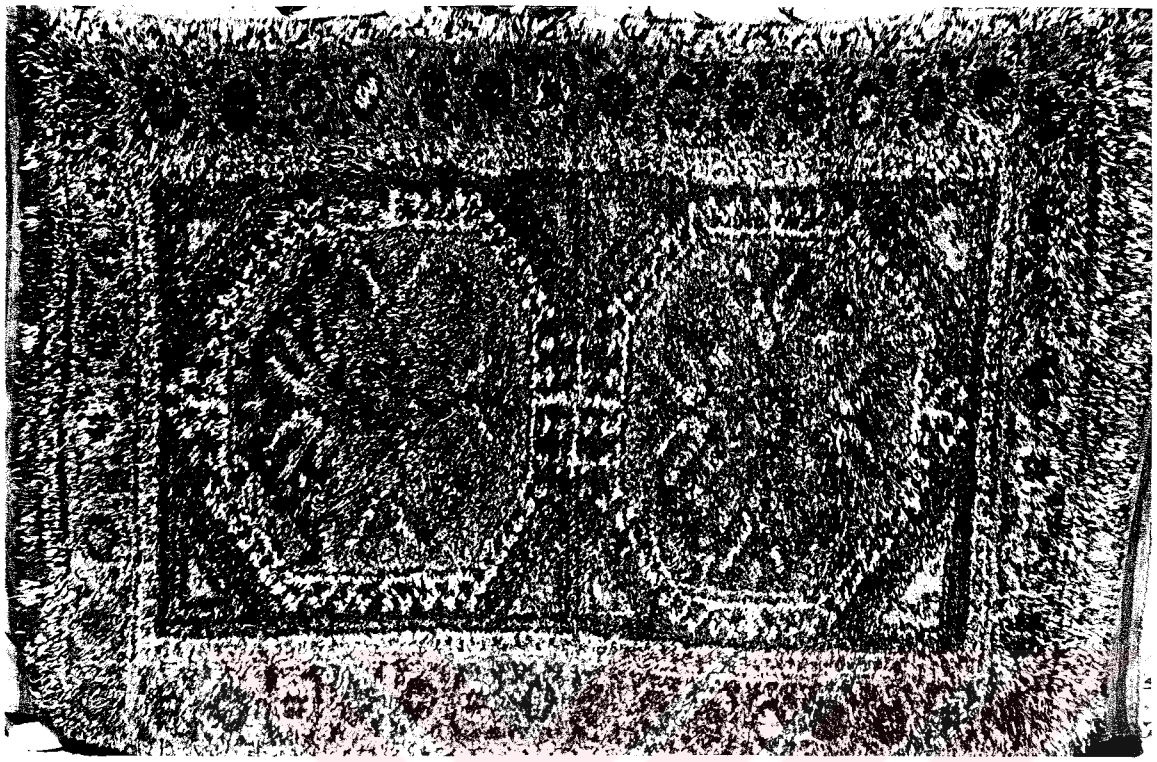
Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1974

Mesleği : Çiftçi

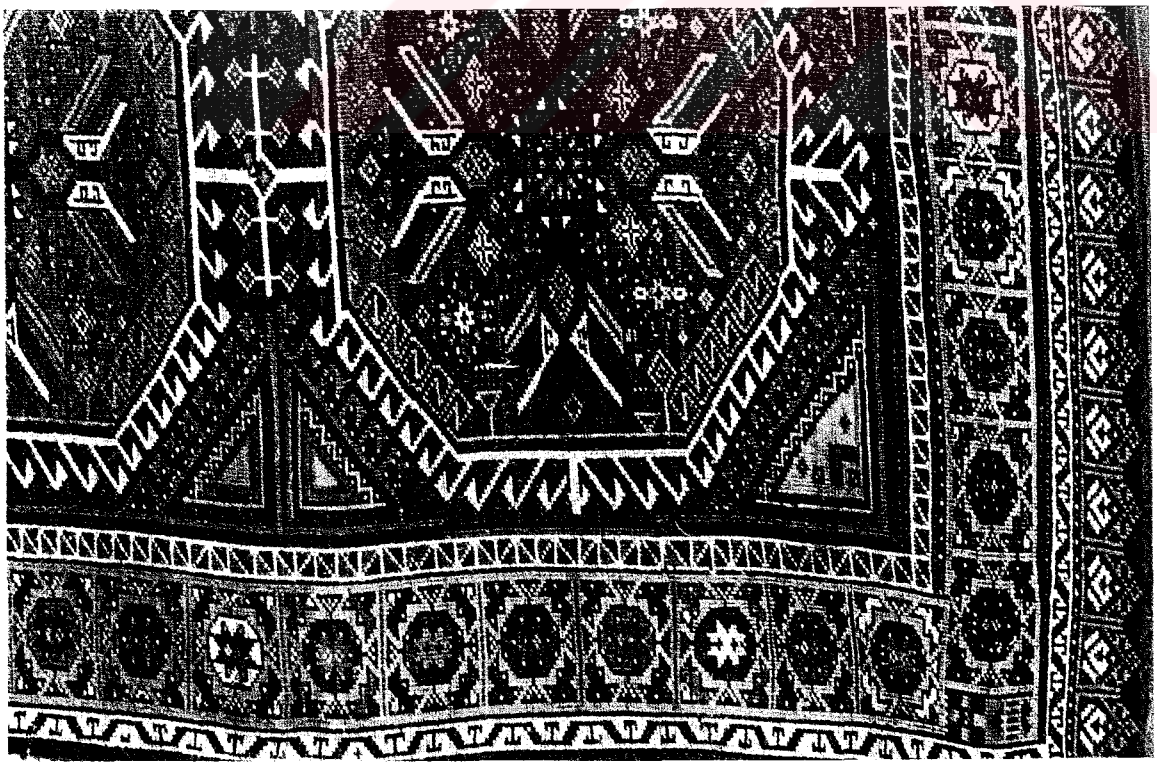
Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 31, Seydişehir / KONYA

Çizim No: 32. Örnek No: 1'e Ait Çizim.

Fotoğraf No: 17. Örnek No: 2'ye Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 18. Örnek No: 2'ye Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 2

Fotoğraf No : 17–18

İnceleme Tarihi : 25.09.1999

İlgili Koleksiyon : Mehmet KOÇAK

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Yaylacık Köyü No: 18, Seydişehir / KONYA

Koleksiyona Geliş Biçimi : Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.

Tarihlendirme : 35 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 190 cm
- En : 128 cm
- Hav Yüksekliği : 2,5 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 11 cm
  Bitiş Kilim : 16 cm
- Saçak Boyu : 38 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 24
- Boy : 33

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.

Kullanılan Malzeme : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; beyaz, bordo, kahverengi, kırmızı, lacivert, mavi, sarı, siyah, turuncu, yeşil renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli bölümün başlangıç ve bitiş kısımlarında enine çizgili ve iki

renkten oluşan kilim örgüsü mevcuttur. Bitiş ucunda örgülü saçak uygulanmıştır. İlme iplikleri çift kat olarak kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 2 numaralı örnek Nuzumla köyü yatak halılarının genel karakterine uygun bir desen anlayışı ile dokunmuştur. Gerek başlangıç ve bitiş örgülerinde, gerekse 1/4 desen karakterindeki motif düzeninde farklılık göstermemektedir.

Başlangıç kilim örgüsünden sonraki "ayak naaşı" motiflerine bitişte rastlanmamaktadır.

Bu örnekte diğer örneklerin küçük bordürlerinde görülen suyolu motifine sadece dıştaki küçük bordürde rastlanmakta, içteki küçük bordürde ise beyaz zemin üzerinde bordo–mavi ve bordo–yeşil renklerde dik üçgenlerin birbirine bakacak şekilde kare form oluşturmalarından meydana gelen ve bağlantısız tekrar oluşturan nazarlık–muska motifleri yer almaktadır.

Büyük bordürün köşe dönüşlerinde bordür motifi birbiri üzerinde değil, içe doğru kaydırılmış durumdadır. Köşede oluşan boşluğa ise geometrik olarak uygulanmış çiçek ve muska motifleri yerleştirilmiştir.

Topların içinde dolgu motifi olarak baklava, çengel, çiçek, haç, muska, yıldız motifleri kullanılmıştır.

Topların arasında kalan ejder (tabanca) motiflerinde dolgu motifi kullanılmamış, merkez boş bırakılmıştır.

Halıda yarıya kadar sarı renk ile dokunan kısımlar, diğer yarıda turuncu renkle dokunmuştur.

Kaynak Kişi Künyesi: :

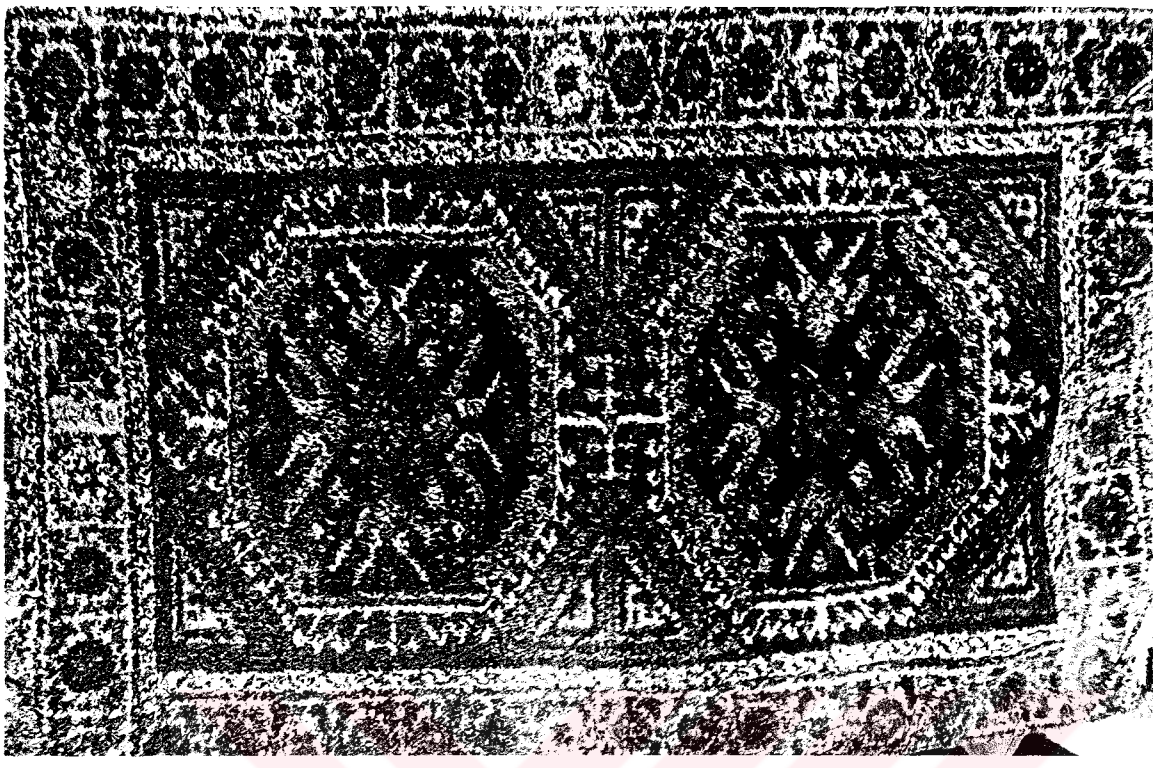
Adı Soyadı : Mehmet KOÇAK

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1970

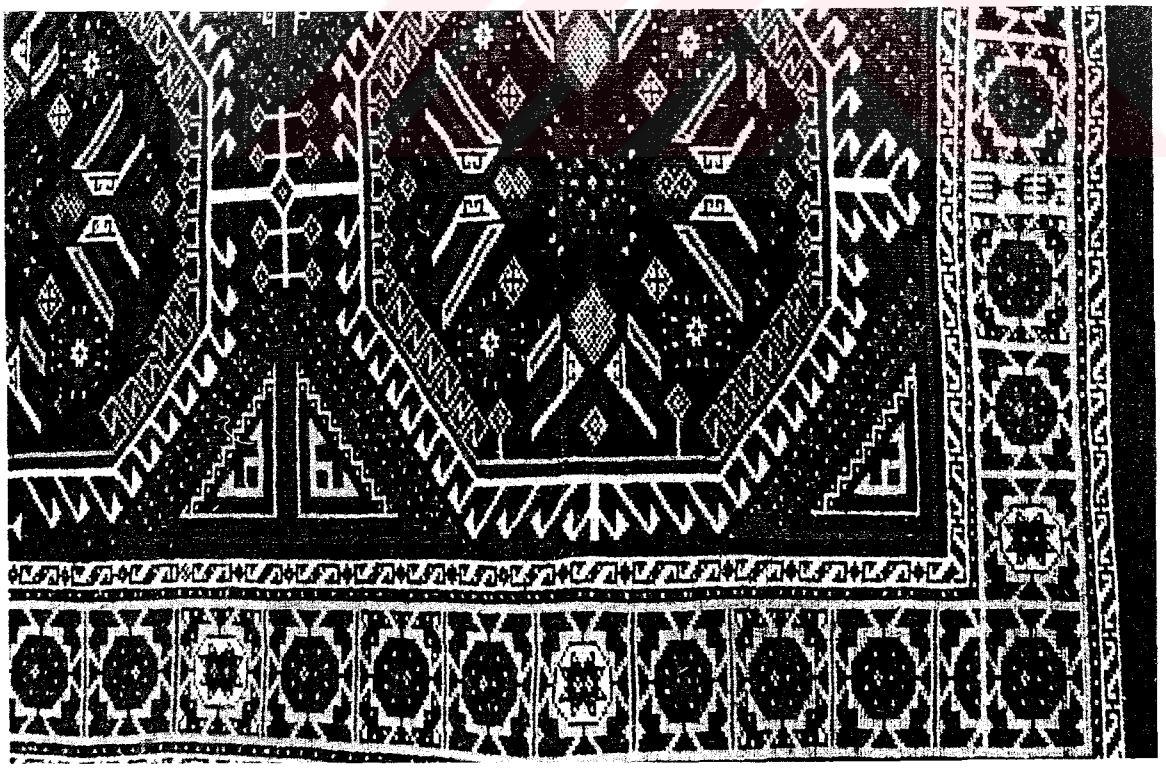
Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 18, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 19. Örnek No: 3'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 20. Örnek No: 3'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 3
Fotoğraf No		: 19–20
İnceleme Tarihi		: 25.09.1999
İlgili Koleksiyon		: Ali ÖZDEMİR
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Yaylacık Köyü No: 92, Seydişehir / KONYA
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.
Tarihlendirme		: 20 yıllıktır
Cinsi		: Yatak halısıdır
Formu		: Dikdörtgendir
Boyutları	Boy	: 157 cm
	En	: 123 cm
	Hav Yüksekliği	: 3,5 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 10 cm Bitiş Kilim : 16 cm
	Saçak Boyu	: 16 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 23
	Boy	: 39
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, bordo, kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı (açık), sarı (koyu), siyah, yeşil renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli bölümün başlangıç ve bitiş kısımlarında düz renk kilim örgüsü mevcuttur. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmak üzere saklanmaktadır.

Kompozisyon : 3 numaralı örnek Nuzumla köyü Yatak halısı desen kompozisyonunun özelliklerini taşımaktadır.

Bu örnekte kilim örgüsü düz renk olarak dokunmuştur. Ayak naaşı motifi başlangıçta yer almaktadır.

Geniş bordürün yatay kısımlarının ortalarına, devam eden bordür motifinin köşe dönüşlerini sağlamak amacıyla muska ve küpe motifleri yerleştirilmiştir.

Topların arasındaki küpe motifleri her iki tarafta üçer olmak üzere 6 adet kullanılmıştır.

Topların içindeki dolgu motifleri baklava, çengel, çiçek, muska, S kıvrımlı motif ve tarak olarak seçilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi: :

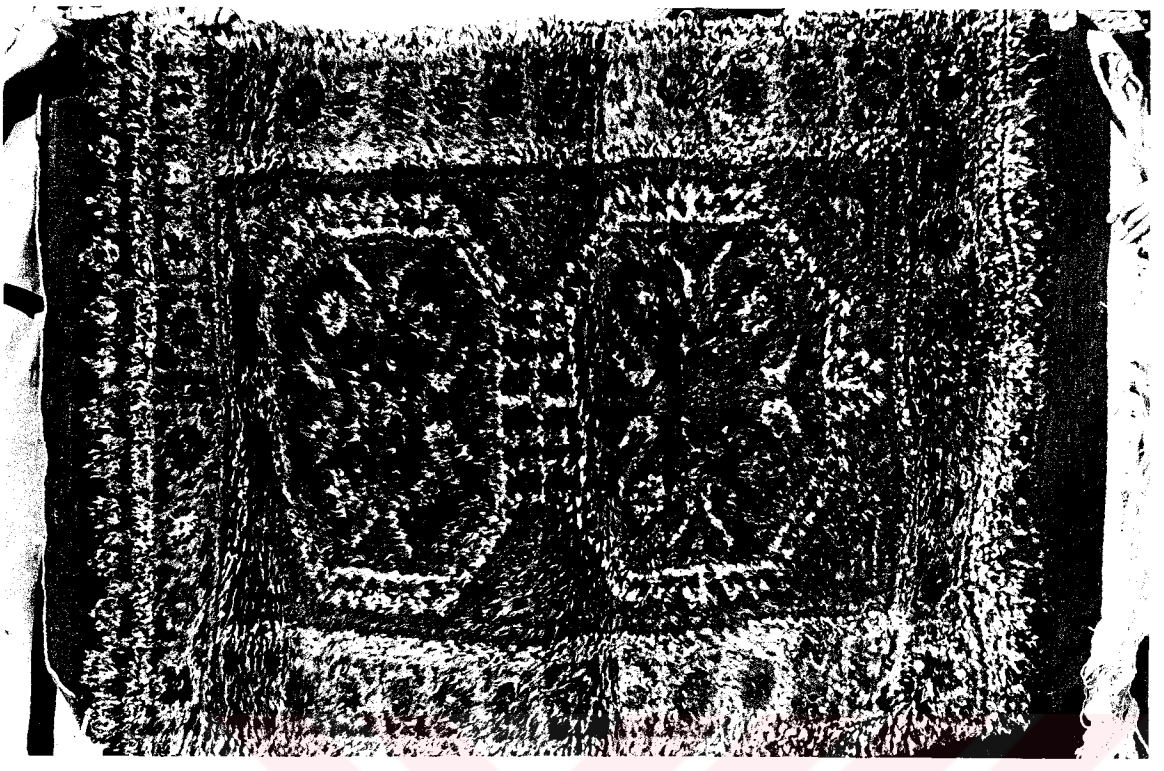
Adı Soyadı : Ali ÖZDEMİR

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1944

Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 92, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 21. Örnek No: 4'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 22. Örnek No: 4'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 4
Fotoğraf No		: 21–22
İnceleme Tarihi		: 25.09.1999
İlgili Koleksiyon		: Ahmet ÖZDEMİR
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Yaylacık Köyü No: 101, Seydişehir / KONYA
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.
Tarihlendirme		: 20 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 178 cm
	En	: 125 cm
	Hav Yüksekliği	: 2,5 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 7 cm Bitiş Kilim : 8 cm
	Saçak Boyu	: 16 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 25
	Boy	: 34
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Bitkisel motifler geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, bordo, kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı, siyah, yeşil renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli kısmın başlangıç ve bitiş kısımlarında düz renk kilim örgüsü kullanılmıştır. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.
Bugünkü Durumu		: Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 4 numaralı örnek Nuzumla köyü yatak halısı desen karakterinin genel özelliklerini taşımaktadır. Başlangıç ve bitiş kilim örgüleri düz renk olarak dokunmuştur. Kilim örgüsünden sonra diğer örneklerde "ayak naaşı" uygulandıktan sonra dar bordüre geçilirken, bu örnekte ayak naaşı uygulanmamış, direkt olarak dar bordüre geçilmiştir.

Geniş bordürlerin yatay kısımlarının ortalarında, devamlı bordür motifinin köşelerde bütün olarak dönmesini sağlamak amacıyla birbirine zıt yönde aşağıya ve yukarıya bakan el–tarak motifleri yer almaktadır. Bu bordürün zemin renginde yatak halılarının genelinde kullanılan sarının daha açık tonu kullanılmıştır.

Topların zemininde dolgu motifi olarak baklava, çiçek, "S" kıvrımlı motifler yer almaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

Adı Soyadı : Ahmet ÖZDEMİR

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1975

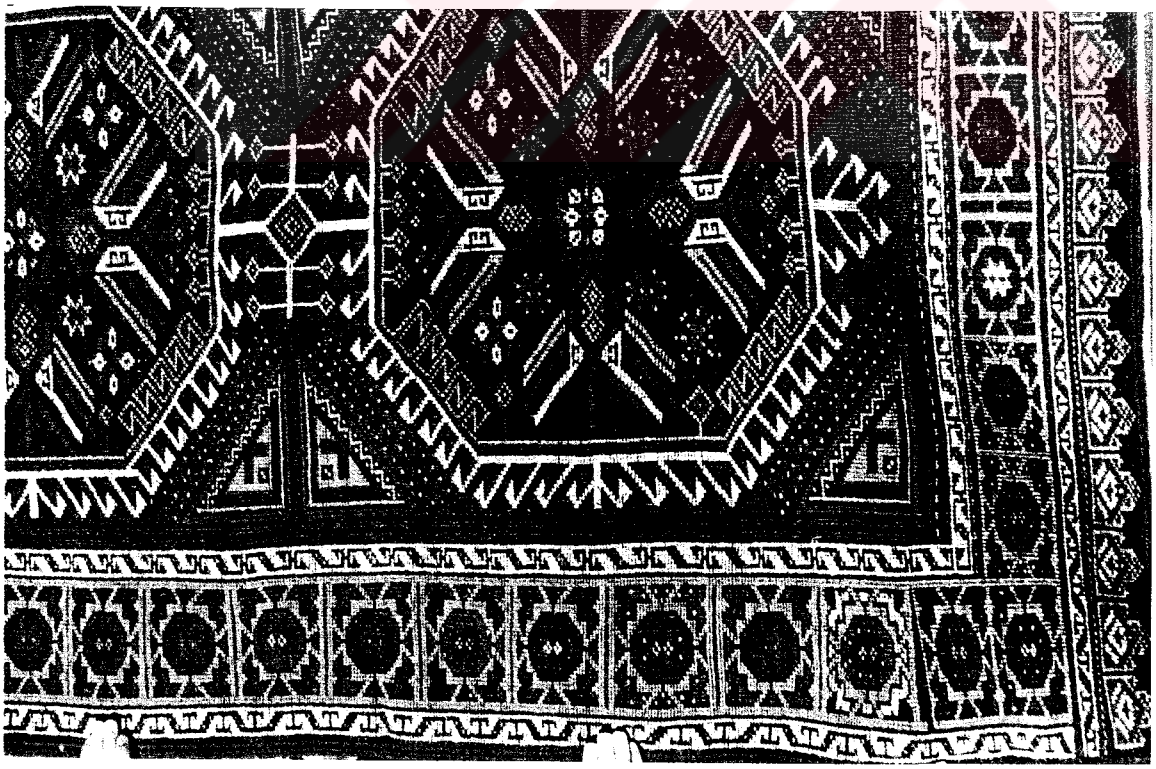
Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 101, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 23. Örnek No: 5'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 24. Örnek No: 5'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 5
Fotoğraf No		: 23–24
İnceleme Tarihi		: 25.09.1999
İlgili Koleksiyon		: Mahmut YÜKSEK
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Yaylacık Köyü No: 95, Seydişehir / KONYA
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.
Tarihlendirme		: 15 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 182 cm
	En	: 109 cm
	Hav Yüksekliği	: 2.7 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 9 cm Bitiş Kilim : 13 cm
	Saçak Boyu	: 40 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 26
	Boy	: 35
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Bitkisel motifler geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, bordo, kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı, siyah, turuncu, yeşil renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli kısmın başlangıç ve bitiş kısımlarında çizgili kilim örgüsü kullanılmıştır. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 5 numaralı örnek Nuzumla köyü yatak halılarının genel desen karakterine uygun olarak dokunmuştur. Kırmızı renkli kilim örgüsünden sonra iki sıra sarı renk ile kilim örgüsü dokunmuş, daha sonra ilmeli kısma geçilmiştir. Aynı uygulama ilmeli kısmın bitiminde de görülmektedir.

Başlangıç ve bitiş kısmında ayak naaşı kullanılmıştır. Büyük bordürün yatay kısımlarının ortalarına, devam eden bordür motifinin köşelerde bütün olarak dönmesini sağlamak amacıyla birer adet dikdörtgen yerleştirilmiştir.

Topların içinde dolgu motifi olarak baklava, çengel, çiçek motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

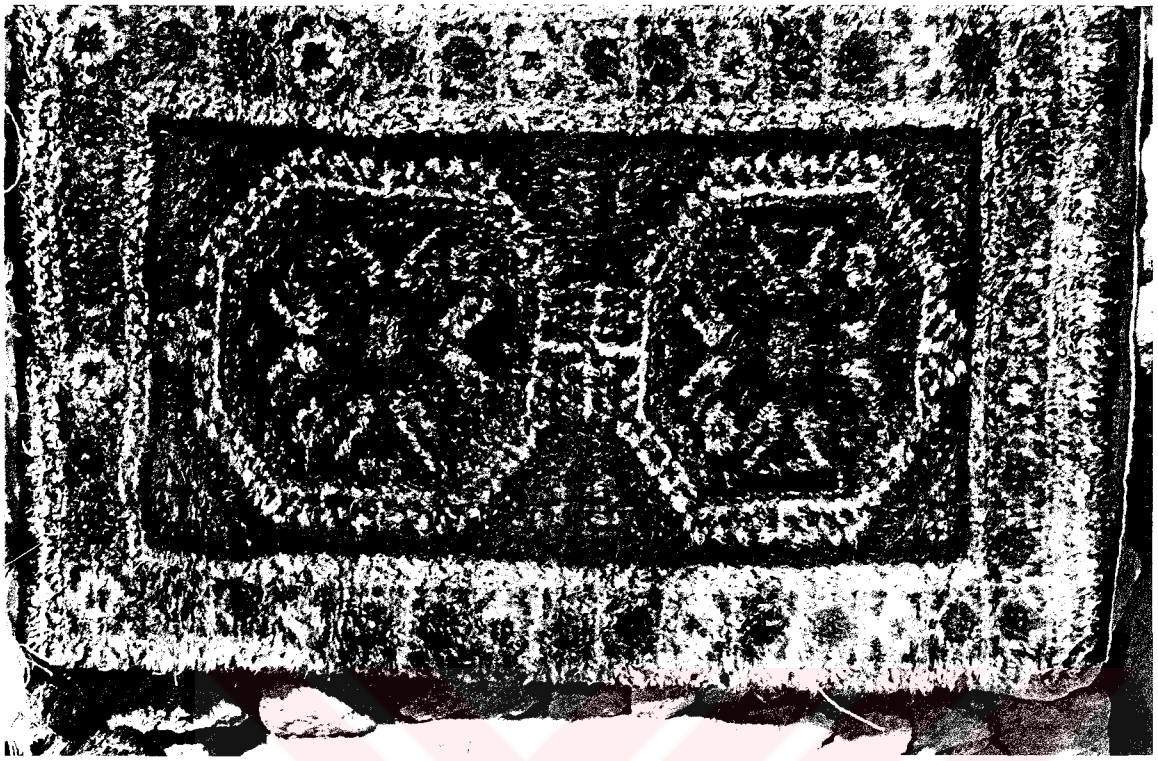
Adı Soyadı : Mahmut YÜKSEK

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1947

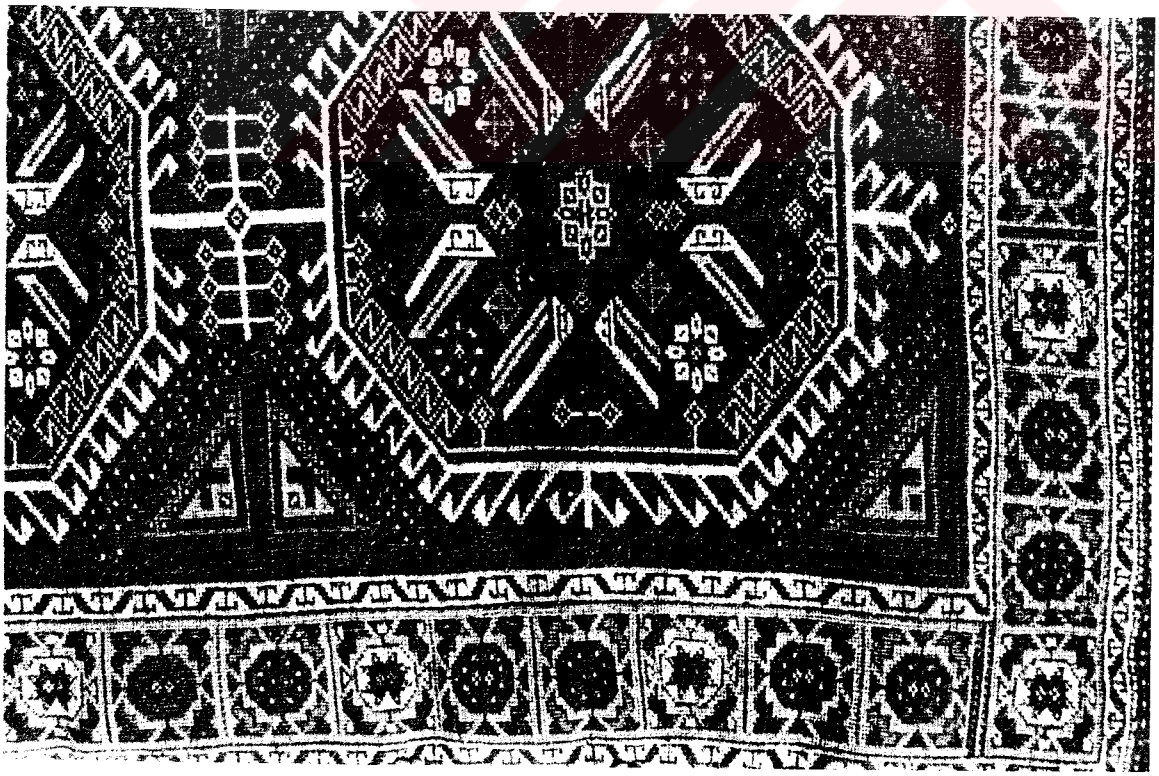
Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 95, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 25. Örnek No: 6'ya Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 26. Örnek No: 6'ya Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 6
Fotoğraf No		: 25–26
İnceleme Tarihi		: 25.09.1999
İlgili Koleksiyon		: Durmuş KARCI
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Yaylacık Köyü No: 131, Seydişehir / KONYA
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Dokuyucu tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.
Tarihlendirme		: 3 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 191 cm
	En	: 124 cm
	Hav Yüksekliği	: 2,5 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 2 cm
		Bitiş Kilim : 7 cm
	Saçak Boyu	: 30 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 21
	Boy	: 34
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin büyük bir kısmı kimyasal boya ile, kahverengi iplik ise ceviz ve süpürge otu ile doğal olarak renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı, siyah, yeşil renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. Başlangıç ve bitiş saçak kısmında çizgili kilim örgüsü mevcuttur. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 6 numaralı örnek Nuzumla köyü yatak halısı desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır.

Başlangıçta yeşil, kırmızı ve lacivert ipliklerin kullanıldığı çizgili kilim örgüsü mevcuttur. Ayak naaşı bitiş kısmında uygulanmamıştır.

Büyük bordürün yatay kısımlarında bordür motifinin köşelerde bütün olarak dönmesi için kullanılan dikdörtgen formlu geometrik motif bulunmaktadır.

Zeminde yer alan topların başlangıç tarafında bulunan topun merkezinde tüm örneklerde yer alan "yıldız" motifinin yerine akrep motifi kullanılmıştır. İki top arasında bulunan küpe motifleri yanyana üçer adet olmak üzere toplam altı adettir.

Zeminde dolgu motifi olarak; baklava, geometrik çiçek, tarak motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

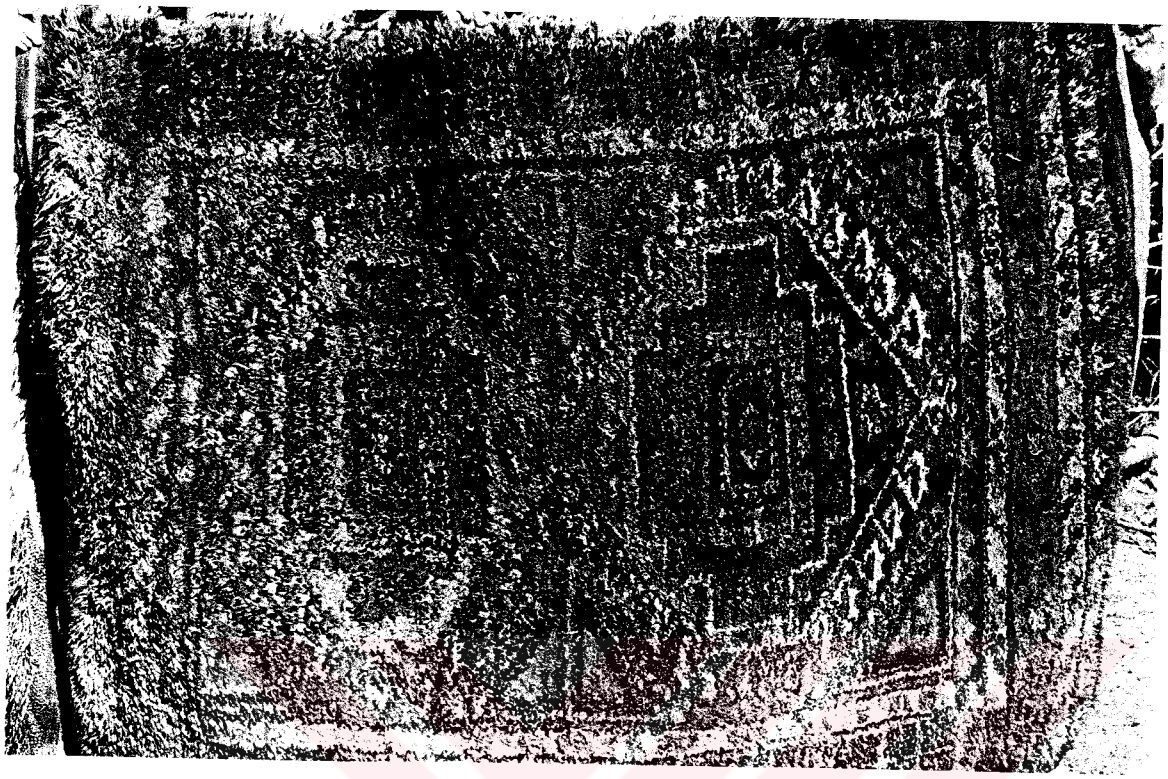
Adı Soyadı : Durmuş KARCI

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1954

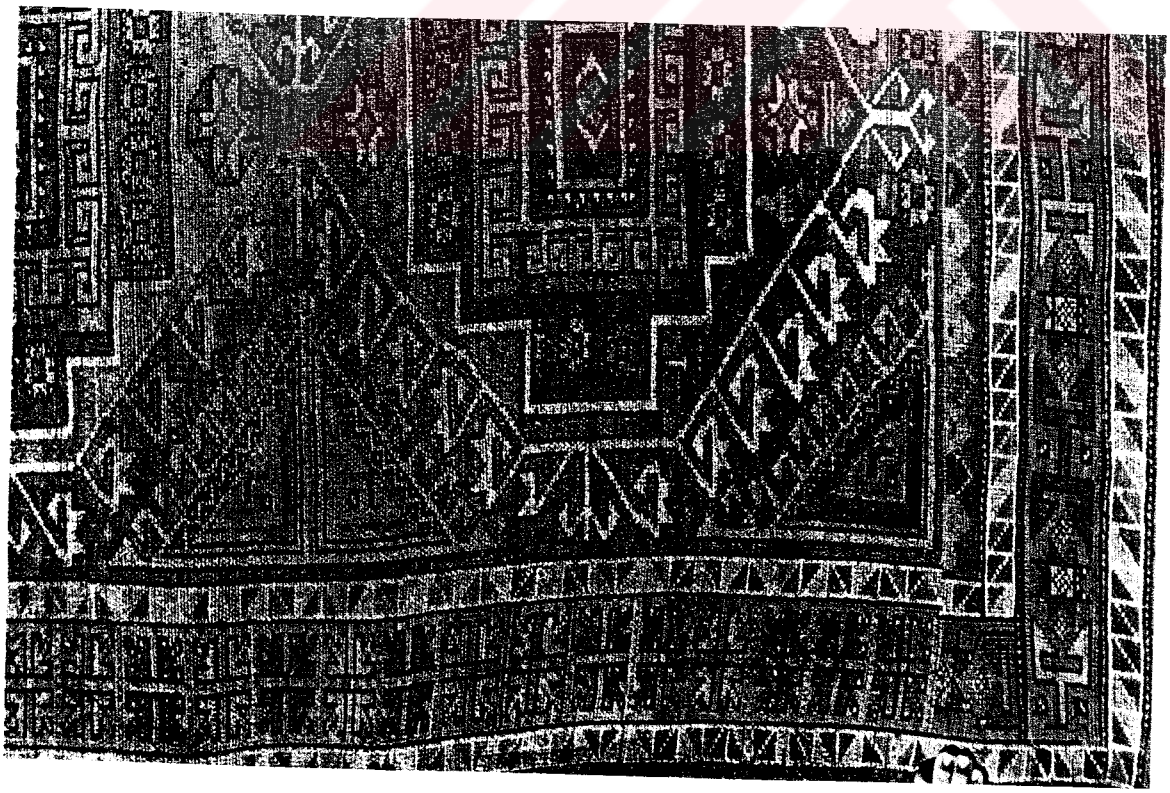
Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 131, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 27. Örnek No: 7'ye Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 28. Örnek No: 7'ye Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 7
Fotoğraf No		: 27–28
İnceleme Tarihi		: 25.09.1999
İlgili Koleksiyon		: Ahmet KARCI
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Yaylacık Köyü No: 112, Seydişehir / KONYA
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.
Tarihlendirme		: 60 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 180 cm
	En	: 140 cm
	Hav Yüksekliği	: 2.5 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 12 cm Bitiş Kilim : 13 cm
	Saçak Boyu	: 13 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 21
	Boy	: 34
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin büyük bir kısmı doğal boya ile, bordürdeki turuncu ise kimyasal boya ile renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; beyaz ve kahverengi, İlme ipliklerinde; beyaz, kırmızı, mavi, sarı, siyah, turuncu, yeşil renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. Başlangıç ve bitiş saçak kısmında çizgili kilim örgüsü mevcuttur. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 7 numaralı örnekteki yatak halısı Nuzumla köyüne aittir. Genel kurgu açısından Nuzumla köyü yatak halılarının kompozisyonuna uygun tarzda tasarlanmıştır, ancak bordürler ve merkezde bulunan motifler Çalman Kasabası yatak halılarında görülen motifler ile benzerlik göstermektedir.

Başlangıç kısmında ayak naaşı bulunmaktadır. Küçük bordürlerden dıştaki yatay kenar hariç tüm kenarlarda birbirine bakacak ve kare form oluşturacak şekilde yerleştirilmiş, çeşitli renklerin atlamalı olarak tekrarlandığı dik üçgenlerden oluşan nazarlık–muska motifleri bulunmaktadır. Dıştaki yatay kenarda ise bordo, mavi ve yeşil renklerin atlamalı olarak kullanıldığı verev çizgiler bulunmaktadır.

Büyük bordürün iki dikey ve bir yatay olmak üzere üç kenarında turuncu zemin üzerine yörede "eğişmeş" olarak adlandırılan dört yönlü kazayağı motifi sıralanmaktadır. Bu motiflerde kırmızı, açık mavi, koyu mavi, yeşil renkler kullanılmıştır. Büyük bordürün başlangıç kısmında bulunan yatay kenarda ise kırmızı, açık mavi, yeşil renklerin atlamalı olarak kullanıldığı koçboynuzu motifleri birbirini izlemektedir ve motif aralarına sekiz köşeli yıldız motifleri yerleştirilmiştir.

İçteki küçük bordürle zemin arasında başlangıç ve bitiş yatay kenarlarda zemin rengi üzerinde bordo,

açık mavi, sarı, yeşil renklerde birbirleri ile bağlantılı üçgenlerin sıralandığı geometrik motifler görülmektedir.

Halı zemininde bulunan birbiri ile bağlantılı iki topun içlerinde "sandık motifi" yer almakta, sandık motiflerinin merkezlerinde başlangıçtaki topta göz motifi, bitişteki topta ise akrep motifi bulunmaktadır.

Topların çevreleri beyaz renkli koçboynuzu motifleri ile çevrelenmiştir.

Dolgu motifi olarak göz, el–tarak, sekiz köşeli yıldız motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

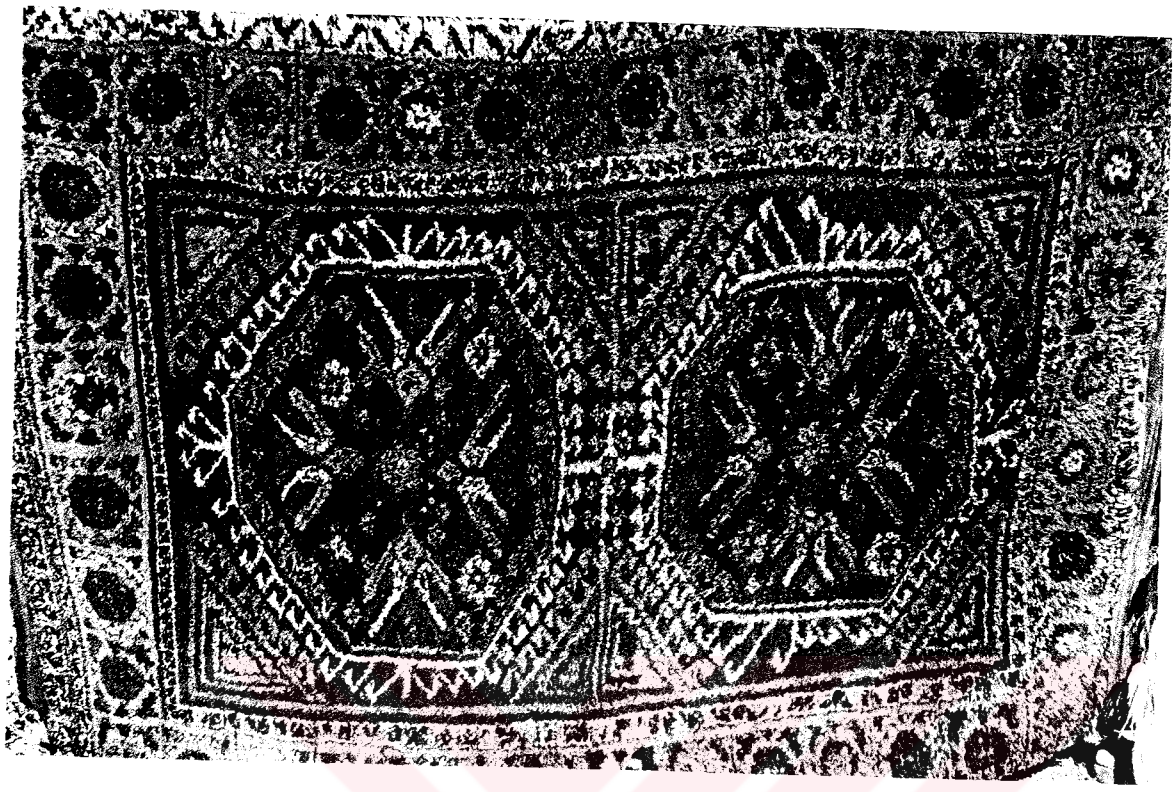
Adı Soyadı : Ahmet KARCI

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1955

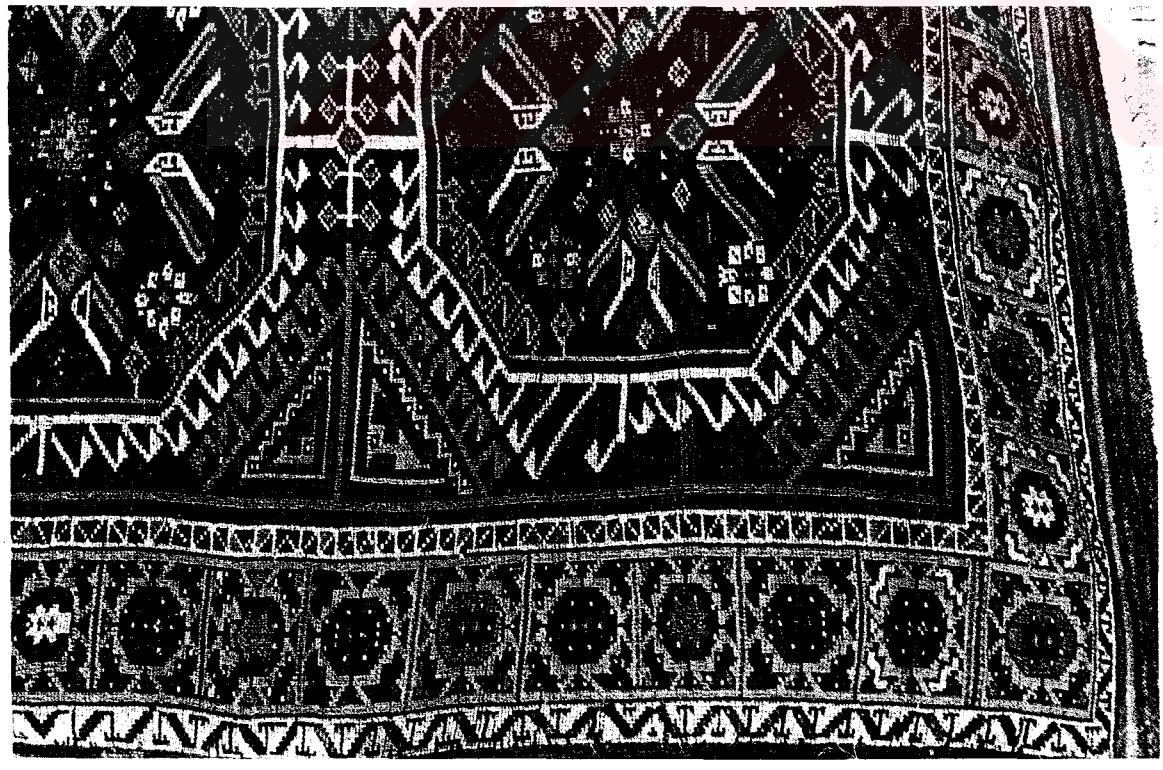
Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 112, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 29. Örnek No: 8'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 30. Örnek No: 8'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 8

Fotoğraf No : 29–30

İnceleme Tarihi : 25.09.1999

İlgili Koleksiyon : Ahmet ÇALIK

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Yaylacık Köyü No: 132, Seydişehir / KONYA

Koleksiyona Geliş Biçimi : Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.

Tarihlendirme : 15 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 175 cm
- En : 134 cm
- Hav Yüksekliği : 1,7 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 7 cm
  Bitiş Kilim : 8 cm
- Saçak Boyu : 26 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 24
- Boy : 36

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.

Kullanılan Malzeme : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipliğin doğal rengi
İlme ipliklerinde; beyaz, bordo, kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı, siyah, yeşil renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli bölümün başlangıç ve bitiş kısımlarında enine çizgili ve dört renkten oluşan kilim örgüsü mevcuttur. Bu örneğin

kenar örgülerinde farklılık vardır. Kenar örgülerinde 5 adet renk alternatif olarak tekrarlanmaktadır. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 8 numaralı örnek Nuzumla köyü yatak halılarının genel karakterine uygun bir desen anlayışı ile tasarlanmıştır.

Halıda çizgili kilim örgüsü uygulanmıştır ve başlangıçta "ayak naaşı" denilen motif bulunmaktadır. Kenar örgüleri bordo, kahverengi, kırmızı, lacivert ve açık yeşil renklerle çizgili olarak uygulanmıştır. İçteki küçük bordürde beyaz zemin üzerine, su yolu motifi yerine kahverengi, kırmızı, lacivert ve yeşil renklerin tekrar edilerek kullanıldığı dik üçgenler sıralanmaktadır.

Topların merkezinde dolgu motifi olarak baklava, çiçek, göz, tarak ve yıldız motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

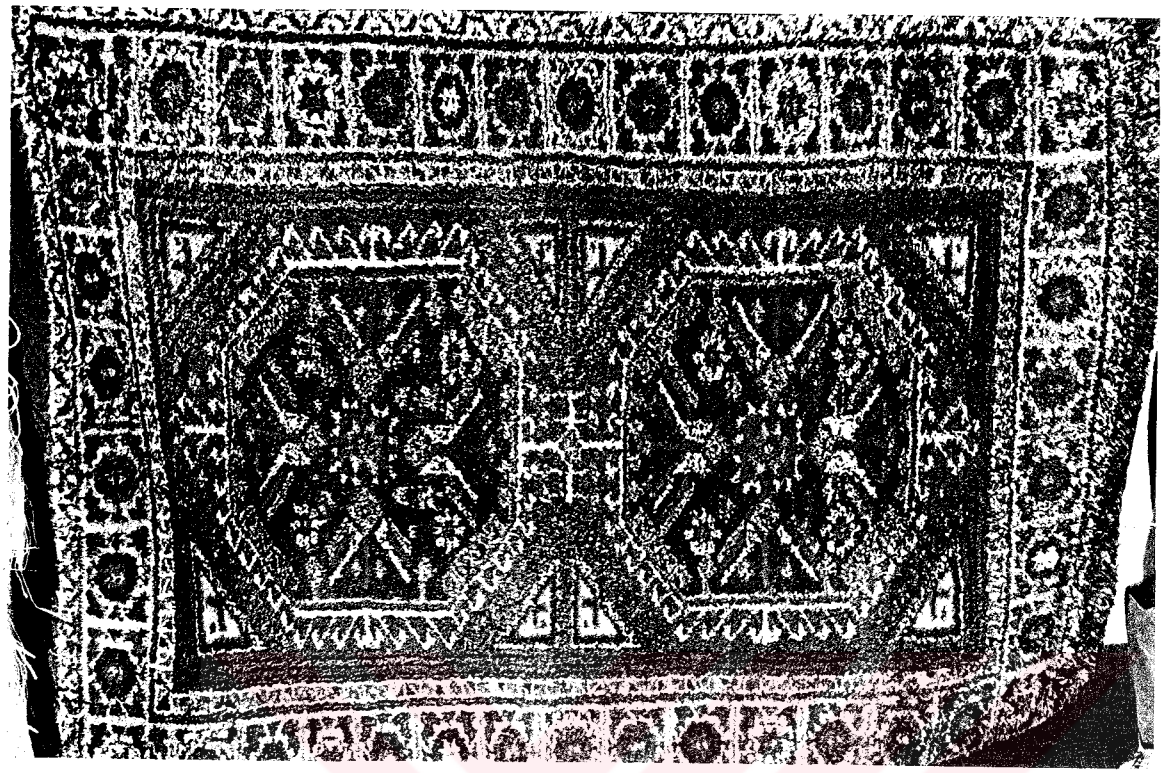
Adı Soyadı : Ahmet ÇALIK

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1950

Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 132, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 31. Örnek No: 9'a Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 32. Örnek No: 9'a Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 9
Fotoğraf No		: 31–32
İnceleme Tarihi		: 25.09.1999
İlgili Koleksiyon		: İbrahim KOCA
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Yaylacık Köyü No: 125, Seydişehir / KONYA
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.
Tarihlendirme		: 5 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 182 cm
	En	: 132 cm
	Hav Yüksekliği	: 3 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 8 cm Bitiş Kilim : 8 cm
	Saçak Boyu	: 33 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 22
	Boy	: 38
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boya ile renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, bordo, kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı, siyah, yeşil renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli bölümün başlangıç ve bitiş kısımlarında tek renkten oluşan kilim örgüsü mevcuttur. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 9 numaralı örnek Nuzumla köyü yatak halılarının desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır.

Başlangıç ve bitişte düz renkli kilim örgüsü ve başlangıçta "ayak naaşı" uygulanmıştır.

İçteki küçük bordürde beyaz zemin üzerine kırmızı, lacivert, hardal sarısı ve yeşil renklerin kullanıldığı dik üçgenlerin birbirine bakacak şekilde yetiştirildiği nazarlık ve muska motifleri tekrar etmektedir.

Halı zemininde bulunan topların her ikisinin de merkezinde sekiz köşeli yıldız motifi yer almaktadır.

Dolgu motifi olarak göz, çiçek, muska ve tarak motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

Adı Soyadı : İbrahim KOCA

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1951

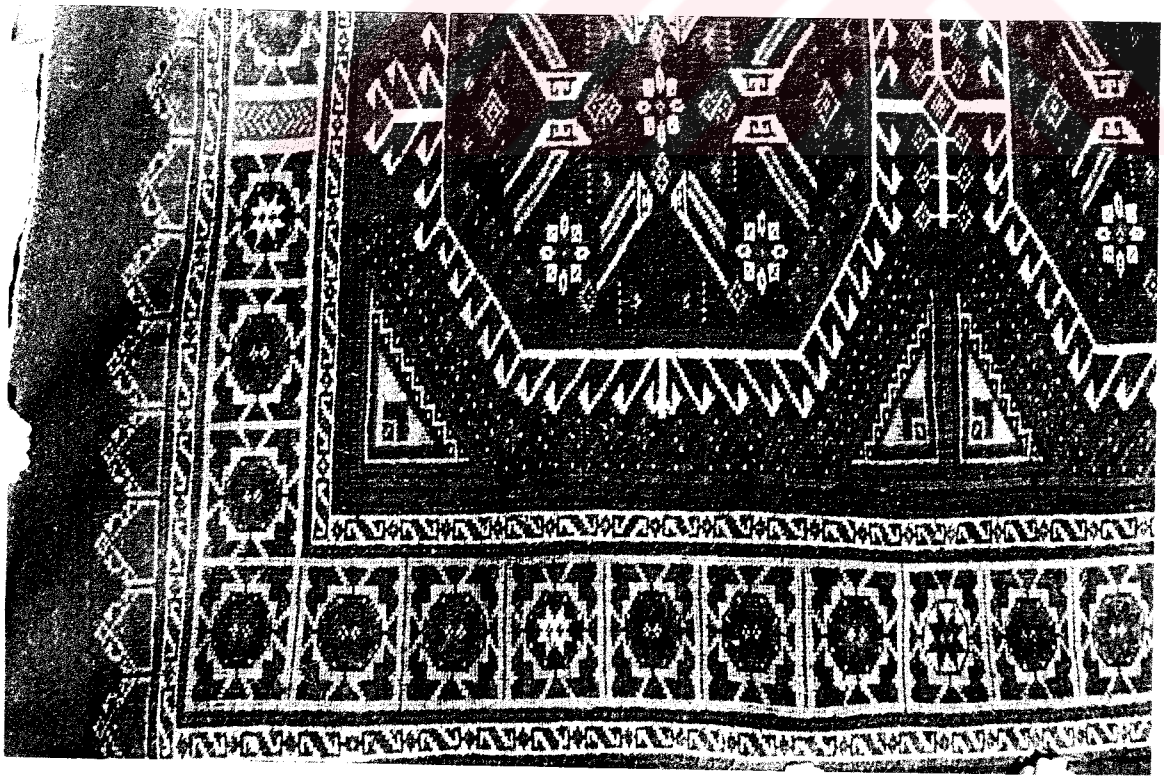
Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 125, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 33. Örnek No: 10'a Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 34. Örnek No: 10'a Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 10
Fotoğraf No		: 33–34
İnceleme Tarihi		: 25.09.1999
İlgili Koleksiyon		: Osman KUZUCU
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Yaylacık Köyü No: 120, Seydişehir / KONYA
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.
Tarihlendirme		: 4 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 181 cm
	En	: 150 cm
	Hav Yüksekliği	: 2,5 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 11 cm Bitiş Kilim : 12 cm
	Saçak Boyu	: 30 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 22
	Boy	: 35
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, bordo, kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı, siyah, yeşil renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli bölümün başlangıç ve bitiş kısımlarında tek renkten oluşan kilim örgüsü mevcuttur. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 10 numaralı örnek Nuzumla köyü yatak halılarının desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır.

Başlangıç ve bitişte düz renkli kilim örgüsü mevcuttur ve başlangıçta "ayak naaşı" yer almaktadır.

Büyük bordürün yatay kısımlarının ortalarına devam eden bordür motifinin köşelerde bütün olarak dönmesini sağlamak amacıyla birer adet dikdörtgen formlu geometrik motif yerleştirilmiştir.

Her iki topun da bağlantı kısmında yer alan küpe motifleri sağ ve solda üçer adet olmak üzere toplam altı adettir.

Dolgu motifi olarak çiçek, göz, tarak motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

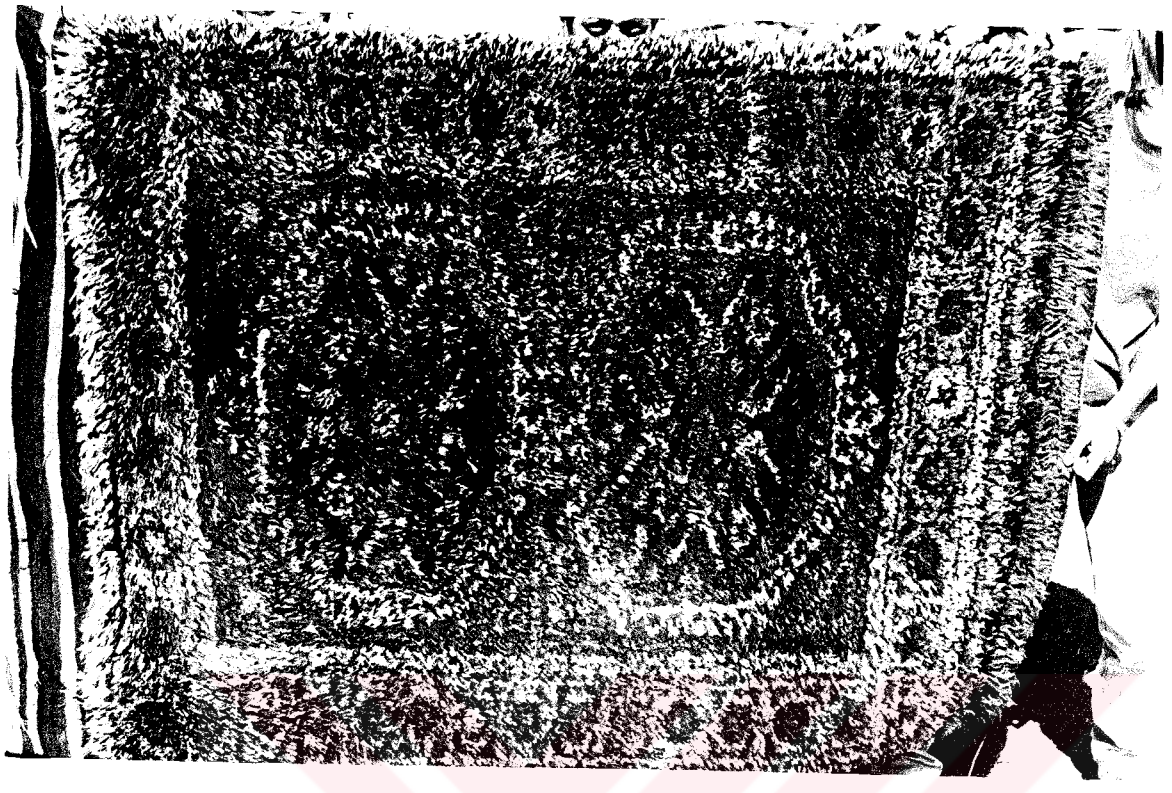
Adı Soyadı : Osman KUZUCU

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1974

Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 120, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 35. Örnek No: 11'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 36. Örnek No: 11'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 11

Fotoğraf No : 35–36

İnceleme Tarihi : 25.09.1999

İlgili Koleksiyon : Emine TEKİN

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Yaylacık Köyü No: 117, Seydişehir / KONYA

Koleksiyona Geliş Biçimi : Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.

Tarihlendirme : 5 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 164 cm
- En : 123 cm
- Hav Yüksekliği : 3 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 11 cm
  Bitiş Kilim : 13 cm
- Saçak Boyu : 24 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 27
- Boy : 38

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.

Kullanılan Malzeme : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; beyaz, bordo, kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı, siyah, yeşil renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli bölümün başlangıç ve bitiş kısımlarında enine çizgili ve 4 renkten oluşan kilim örgüsü mevcuttur. Bu örne-

ğin teknik açıdan diğer örneklerden farkı vardır. Saçaksız başlangıç kenarındaki kilim örgüsü üzerinde her 2 cm'de bir sıra ilme atılmıştır. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 11 numaralı örnek Nuzumla köyü yatak halılarının desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır.

Halıda çizgili kilim örgüsü kullanılmıştır. "Ayak naaşı" yalnızca başlangıç kısmında mevcuttur.

İçteki küçük bordürde kırmızı, lacivert ve yeşil renklerin alternatif olarak kullanıldığı, dik üçgenlerin sıralanmasından oluşan nazarlık–muska motifler yer almaktadır.

Zeminde yer alan topların merkezinde bulunan ve yörede "yıldız" olarak bilinen çiçek motifi birinci topta yeşil renkli iken, ikinci topta beyaz olarak uygulanmıştır.

Dolgu motifi olarak göz, çiçek, tarak motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

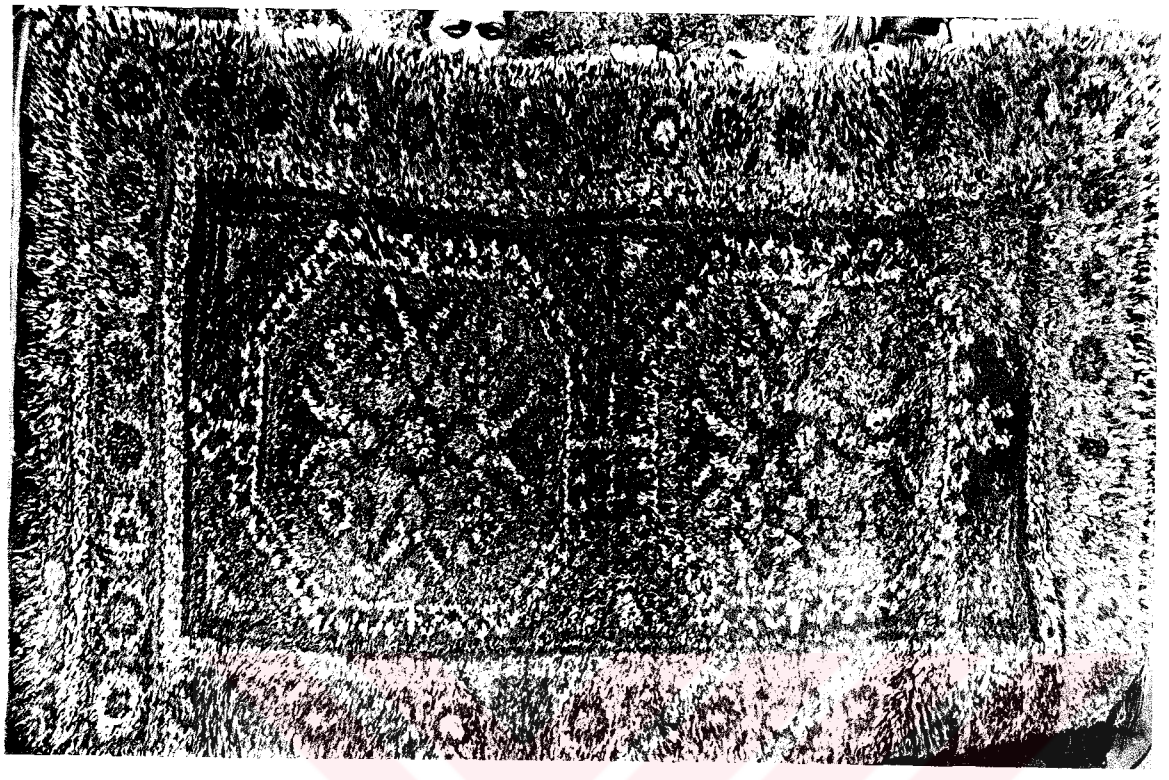
Adı Soyadı : Emine TEKİN

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1977

Mesleği : Ev Hanımı

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 117, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 37. Örnek No: 12'ye Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 38. Örnek No: 12'ye Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 12
Fotoğraf No		: 37–38
İnceleme Tarihi		: 25.09.1999
İlgili Koleksiyon		: Mehmet TEKİN
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Yaylacık Köyü No: 119, Seydişehir / KONYA
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.
Tarihlendirme		: 50 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 189 cm
	En	: 122 cm
	Hav Yüksekliği	: 3 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 10 cm Bitiş Kilim : 10 cm
	Saçak Boyu	: 16 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 26
	Boy	: 33
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı doğal boyalar ile renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; kırmızı, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, kırmızı (vişne), mavi, sarı, siyah, turuncu, yeşil renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli bölümün başlangıç ve bitim kısımlarında çizgili kilim örgüsü mevcuttur. İlme ipliği çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 12 nolu örnek Nuzumla köyü yatak halılarının desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır.

Halıda çizgili kilim örgüsü uygulanmıştır. "ayak naaşı" başlangıç kısmında yer almaktadır.

Büyük bordürün zemin rengi, üzerinde kullanılan motiflerin rengine göre sarı ve turuncu olarak değişiklik göstermektedir.

İçteki küçük bordürde kırmızı, lacivert ve yeşil renklerin kullanıldığı dik üçgenlerin sıralanmasından oluşan nazarlık–muska motifi yer almaktadır.

Merkezde dolgu motifi olarak çok sayıda ve düzensiz olarak yerleştirilen çiçek, göz ve küpe motifleri yer almaktadır.

Bu örnekte renklerin, ipliklerin doğal boya ile renklendirilmesinden dolayı özellikle topların zemin rengi olmak üzere diğer örneklerden daha açık tonda olduğu görülmektedir.

Kaynak Kişi Künyesi: :

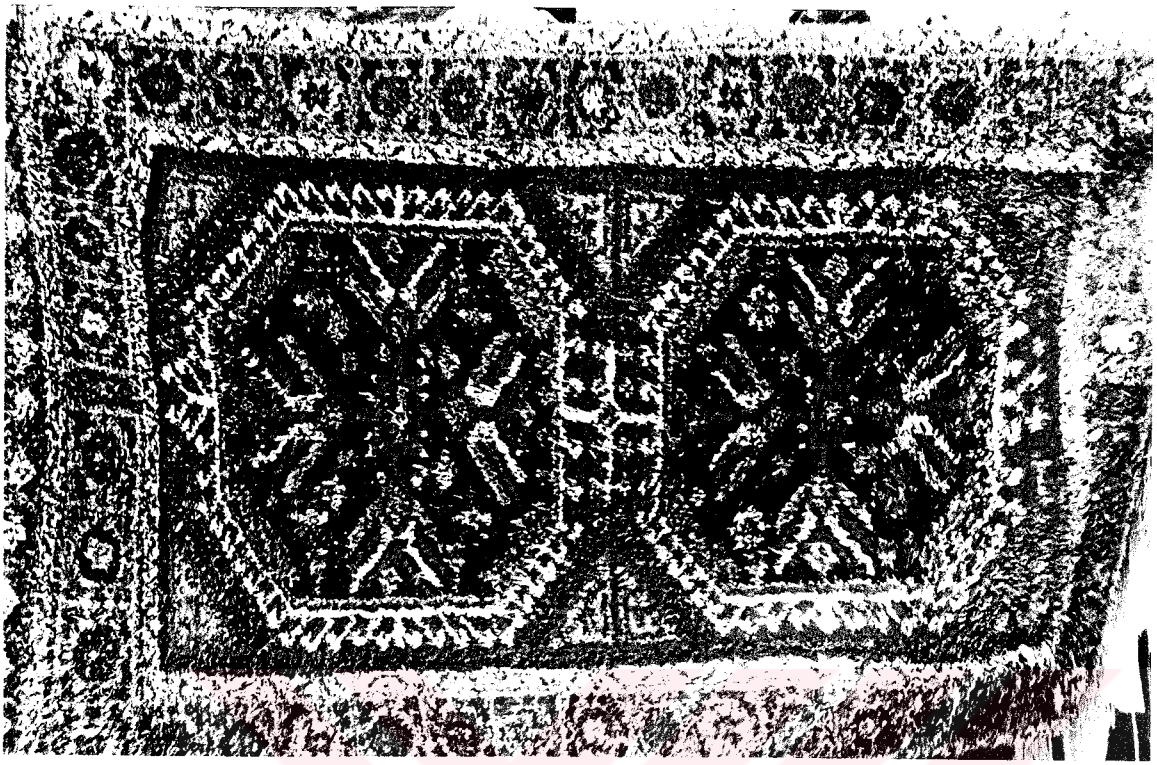
Adı Soyadı : Mehmet TEKİN

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1950

Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 119, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 39. Örnek No: 13'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 40. Örnek No: 13'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 13
Fotoğraf No		: 39–40
İnceleme Tarihi		: 25.09.1999
İlgili Koleksiyon		: Mustafa KOÇAK
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Yaylacık Köyü No: 4, Seydişehir / KONYA
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.
Tarihlendirme		: 7–8 yıllık
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 186 cm
	En	: 126 cm
	Hav Yüksekliği	: 2,5 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 9 cm Bitiş Kilim : 7 cm
	Saçak Boyu	: 33 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 27
	Boy	: 34
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, bordo, kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı, siyah, yeşil renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli bölümün başlangıç ve bitiş kısımlarında enine çizgili ve iki renkten oluşan kilim örgüsü mevcuttur. Bu örnekte kenar örgüleri üç ayrı renkten oluşmaktadır. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 13 nolu örnek Nuzumla köyü yatak halılarının desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır.

Çizgili kilim örgüsü uygulanmış ve başlangıç kısmında "ayak naaşı" kullanılmıştır.

Büyük bordürün yatay kenar ortalarında bordür motifinin köşelerde bütün olarak dönmesini sağlamak amacı ile birer adet muska motifi kullanılmıştır.

Topların dışında kalan halı zemininde dolgu motifi olarak baklava şekilli geometrik motifler mevcuttur.

Topların içinde dolgu motifi olarak ise göz, çiçek, haç ve muska motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

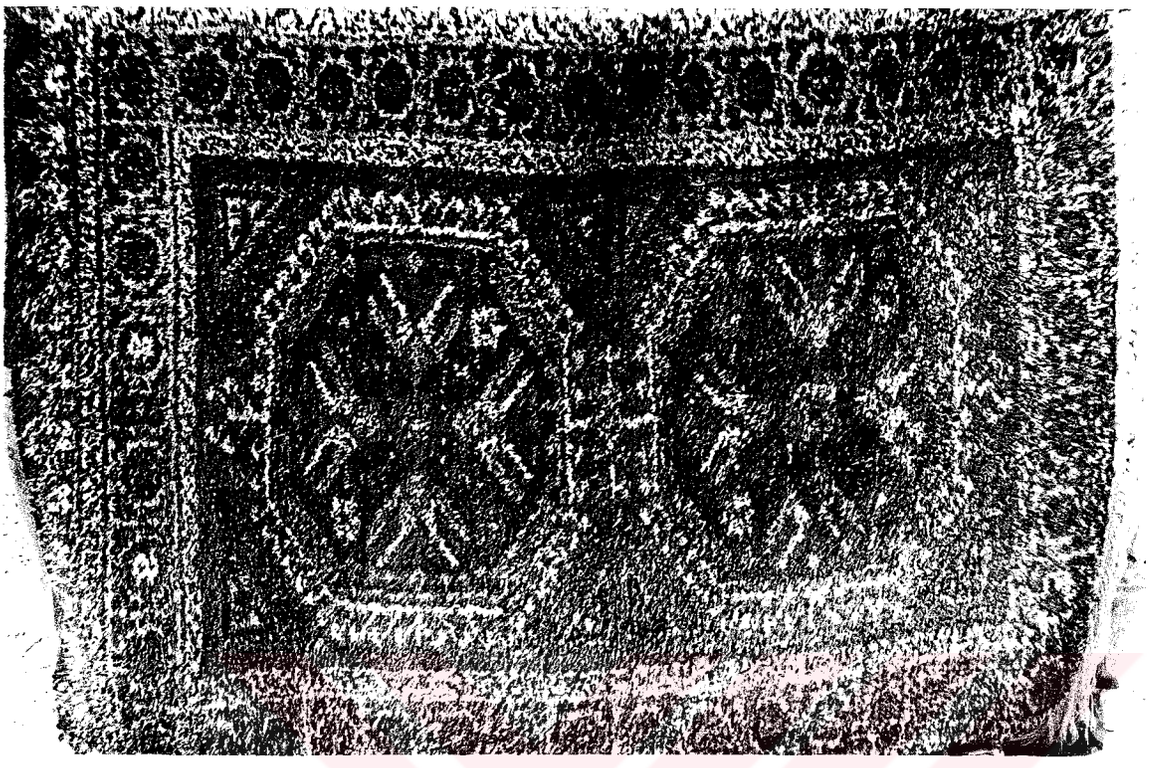
Adı Soyadı : Mustafa KOÇAK

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1952

Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 4, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 41. Örnek No: 14'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 42. Örnek No: 14'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 14

Fotoğraf No : 41–42

İnceleme Tarihi : 25.09.1999

İlgili Koleksiyon : Mustafa KARAKOCA

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Yaylacık Köyü No: 112, Seydişehir / KONYA

Koleksiyona Geliş Biçimi : Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.

Tarihlendirme : 5 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 176 cm
- En : 131 cm
- Hav Yüksekliği : 3,5 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 7 cm
  Bitiş Kilim : 5 cm
- Saçak Boyu : 25 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 22
- Boy : 34

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.

Kullanılan Malzeme : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; beyaz, bordo, kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı, siyah, yeşil renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli bölümün başlangıç ve bitiş kısımlarında tek renkten oluşan kilim örgüsü mevcuttur. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 14 nolu örnek Nuzumla köyü yatak halısı desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır.

Halı düz renk kilim örgüsü ile başlanmıştır. Başlangıç kısmında "ayak naaşı" olarak bilinen motif kullanılmıştır.

Büyük bordürün yatay kenar ortalarında bordür motifinin köşelerde bütün olarak dönmesini sağlamak amacıyla birer tane tarak–muska motifi kullanılmıştır.

Zeminde yer alan topların birinin merkezinde diğer örneklerde olduğu gibi yörede "yıldız" denilen çiçek motifi mevcut iken ikincisinin merkezinde akrep motifi yer almaktadır.

Dolgu motifi olarak çiçek ve tarak motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

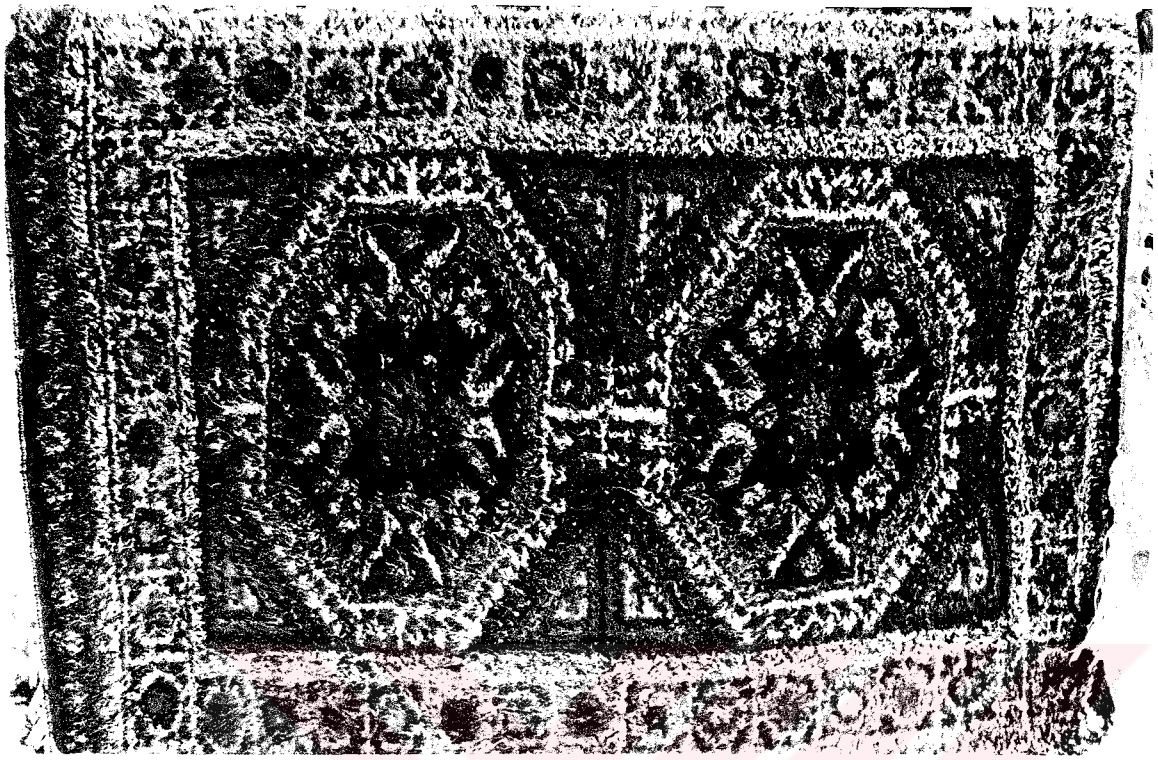
Adı Soyadı : Mustafa KARAKOCA

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1952

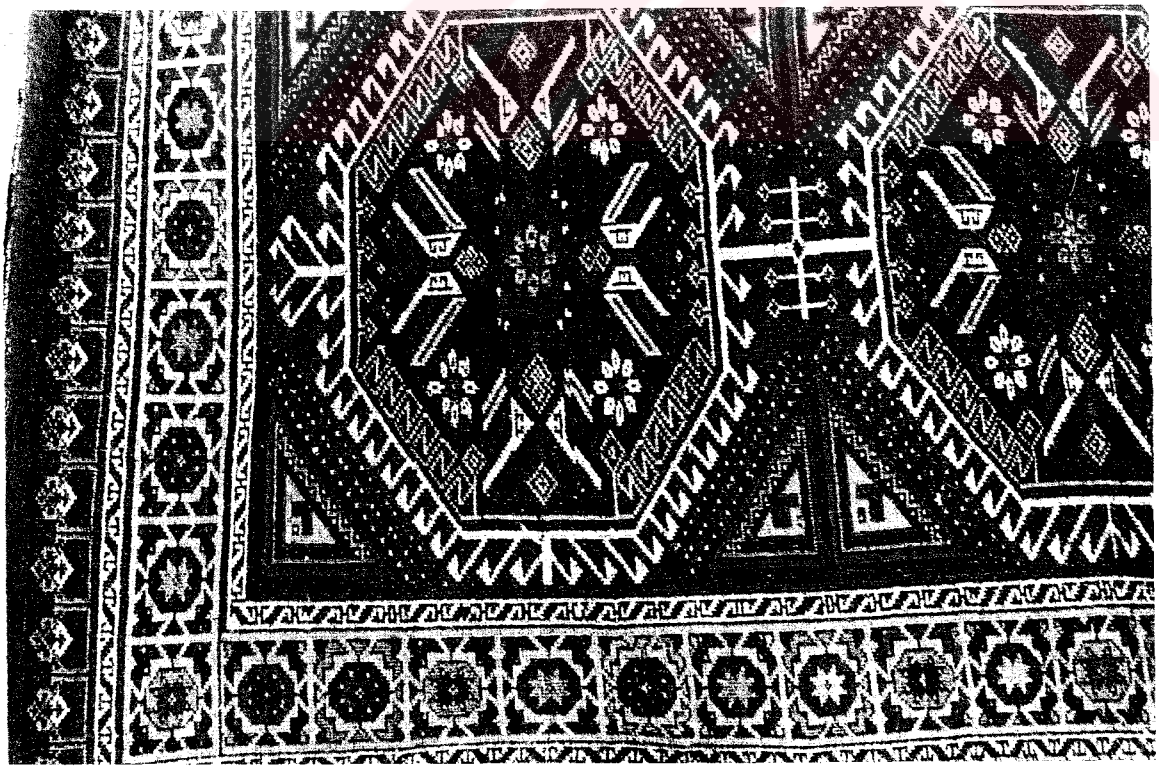
Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 112, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 43. Örnek No: 15'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 44. Örnek No: 15'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 15

Fotoğraf No : 43–44

İnceleme Tarihi : 25.09.1999

İlgili Koleksiyon : Ömer KALEMCİ

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Yaylacık Köyü No: 27, Seydişehir / KONYA

Koleksiyona Geliş Biçimi : Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.

Tarihlendirme : 2 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 177 cm
- En : 123 cm
- Hav Yüksekliği : 2,5 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 5 cm; Bitiş Kilim : 5 cm
- Saçak Boyu : Başlangıç Saçak : 5 cm; Bitiş Saçak : 19 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 21
- Boy : 37

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.

Kullanılan Malzeme : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; beyaz, bordo, kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı, siyah, yeşil renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli bölümün başlangıç ve bitiş kısmında tek renkten oluşan kilim

örgüsü mevcuttur. Başlangıç ve bitiş olmak üzere her iki tarafta da saçak bulunması bu örneğe ait bir özelliktir. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 15 nolu örnek Nuzumla köyü yatak halısı desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır.

Düz renk kilim örgüsü uygulanan halının başlangıç tarafında "ayak naaşı" kullanılmıştır.

Zeminde bulunan topların merkezindeki çiçeklerin orta kısımları birinci topta sarı renk iken ikinci topta kırmızı renk olarak tasarlanmıştır.

Dolgu motifi olarak karşılıklı yerleştirilen çiçek motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

Adı Soyadı : Ömer KALEMCİ

Doğum Yeri ve Yılı : Yaylacık Köyü / Seydişehir – 1957

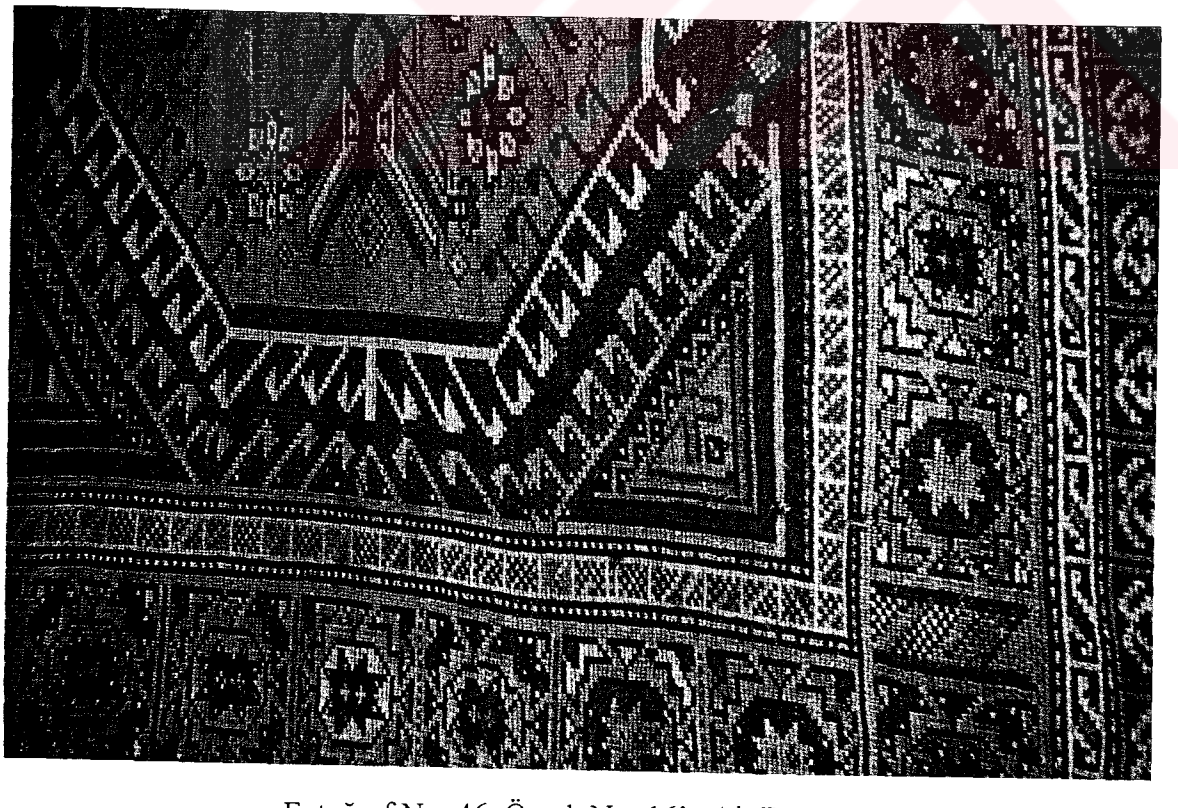
Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yaylacık Köyü No: 27, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 45. Örnek No: 16'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 46. Örnek No: 16'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 16
Fotoğraf No		: 45–46
İnceleme Tarihi		: 03.03.2000
İlgili Koleksiyon		: Kandil Halıcılık
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Mevlana Cad. Altın Çarşı No: 29 KONYA
Koleksiyona Geliş Tarihi		: 1994
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Satın alma yoluyla elde edilmiştir.
Tarihlendirme		: 55 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 170 cm
	En	: 140 cm
	Hav Yüksekliği	: 3 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 11 cm
		Bitiş Kilim : 10 cm
	Saçak Boyu	: 20 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 25 cm
	Boy	: 37 cm
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. Kırmızı iplikler doğal boya ile diğer iplikler kimyasal boya ile renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, kırmızı, mavi (açık), sarı (hardal), yeşil (açık) renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. Kilim örgüsü düz renk uygulanmıştır.
Bugünkü Durumu		: Sağlam ve teşhir edilmektedir.

Kompozisyon : 16 nolu örnek Nuzumla köyü yatak halılarının desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır.

Düz renk kilim örgüsü ile başlatılan halının başlangıç kısmında "ayak naaşı" kullanılmıştır.

Büyük bordürde kullanılan zemin rengi diğer örneklerde koyu sarı iken, bu örnekte hardal sarısıdır. Büyük bordürün yatay kenarlarında, başlangıç tarafında bir kenara yanaşık, bitiş tarafında ise ortada dikdörtgen formlu geometrik motifler yer almaktadır.

İçteki küçük bordürde beyaz zemin üzerine eflatun, kırmızı, sarı, siyah renklerde damalı olarak dik üçgenler sıralanmaktadır.

Halı zemininin köşelerinde yer alan yörede "tabanca" denilen ejder motiflerinin sınırlarında yer alan çengeller diğer örneklerde yeşil renkli iken bu örnekte hardal sarısı kullanılmıştır.

Dolgu motifleri olarak çiçek, muska, tarak ve yıldız motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

Adı Soyadı : Rıza ERGİN

Doğum Yeri ve Yılı : Aksaray – 1967

Mesleği : Halı Tamirciliği

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Mevlana Cad. Altın Çarşı No: 29 KONYA

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Fotoğraf No: 47. Örnek No: 17'ye Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 48. Örnek No: 17'ye Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 17

Fotoğraf No : 47–48

İnceleme Tarihi : 03.03.2000

İlgili Koleksiyon : Gezicioğlu Halıcılık

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Aziziye Cad. Ayan Bey Sok. Özel İdare Arkası No: 23/C KONYA

Koleksiyona Geliş Tarihi : Bilinmemektedir.

Koleksiyona Geliş Biçimi : Satın alma yoluyla elde edilmiştir.

Tarihlendirme : 40 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 187 cm
- En : 123 cm
- Hav Yüksekliği : 2,5 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 4 cm; Bitiş Kilim : 5 cm
- Saçak Boyu : 3 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 24 cm
- Boy : 33 cm

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.

Kullanılan Malzeme : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; beyaz, kırmızı, mavi (açık), sarı (hardal), siyah renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. Kilim örgülerinde desen uygulanmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve teşhir edilmektedir.

Kompozisyon : 17 nolu örnek Nuzumla köyü yatak halılarının desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır.

Başlangıç ve bitiş kenarlarında yer alan düz renk kilim örgüsü üzerinde sarı ve siyah renkli baklava şeklindeki geometrik motifler olarak bir sıra birbirini takip etmektedir.

Başlangıç kısmında "ayak naaşı" motifi uygulanmıştır. Dış küçük bordürde geri kalan kısmında ve içteki küçük bordürün tamamında kırmızı, açık mavi, açık yeşil renklerin kullanıldığı dik üçgenlerin sıralanmasından oluşan geometrik motifler bulunmaktadır.

Büyük bordürün zemin renginin halının eski olmasından dolayı solduğu gözlenmiştir. Başlangıç kısmının yatay kenar ortasında bordür motifinin köşelerde bütün olarak dönmesi için "muska" motifi kullanılmıştır.

Halı merkezinde bulunan topların zemin rengi diğer örneklere göre daha açık tonda tasarlanmıştır.

Merkezde dolgu motifi olarak çiçek, göz ve muska motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

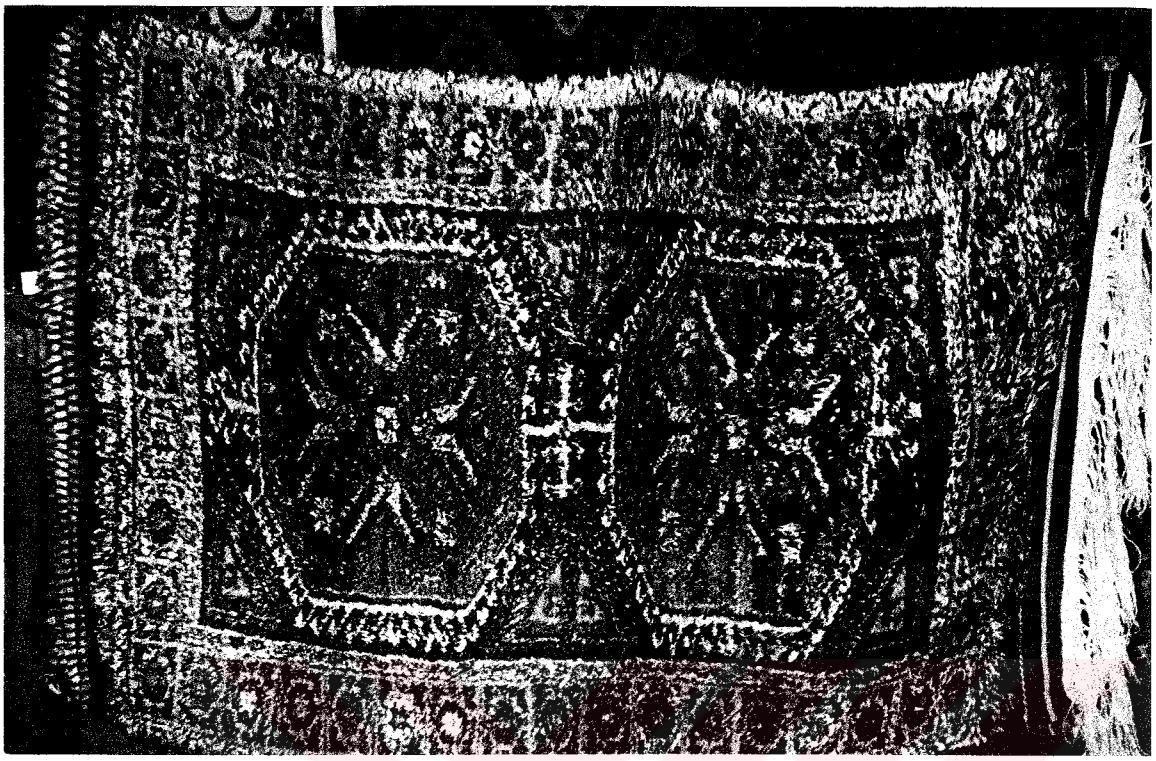
Adı Soyadı : Nadir GEZGİN

Doğum Yeri ve Yılı : Kadınhanı / KONYA – 1947

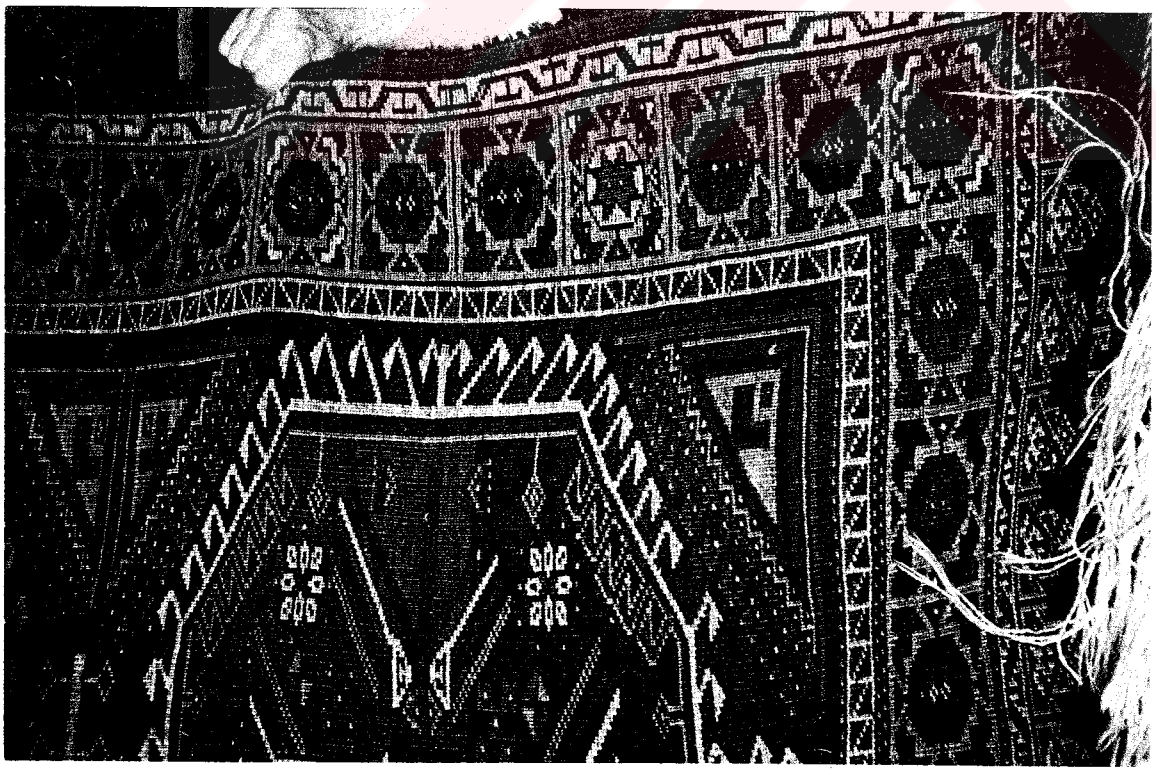
Mesleği : Eski Halı Tüccarı

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Aziziye Cad. Ayan Bey Sok. Özel İdare Arkası No: 23/C KONYA

Fotoğraf No: 49. Örnek No: 18'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 50. Örnek No: 18'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 18

Fotoğraf No : 49–50

İnceleme Tarihi : 03.03.2000

İlgili Koleksiyon : Gezicioğlu Halıcılık

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Aziziye Cad. Ayan Bey Sok.Özel İdare Arkası No: 23/C KONYA

Koleksiyona Geliş Tarihi : Bilinmiyor.

Koleksiyona Geliş Biçimi : Satın alma yoluyla elde edilmiştir.

Tarihlendirme : 60 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 207 cm
- En : 120 cm
- Hav Yüksekliği : 3 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 3 cm, Bitiş Kilim : 5 cm
- Saçak Boyu : 1 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 29 cm
- Boy : 35 cm

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.

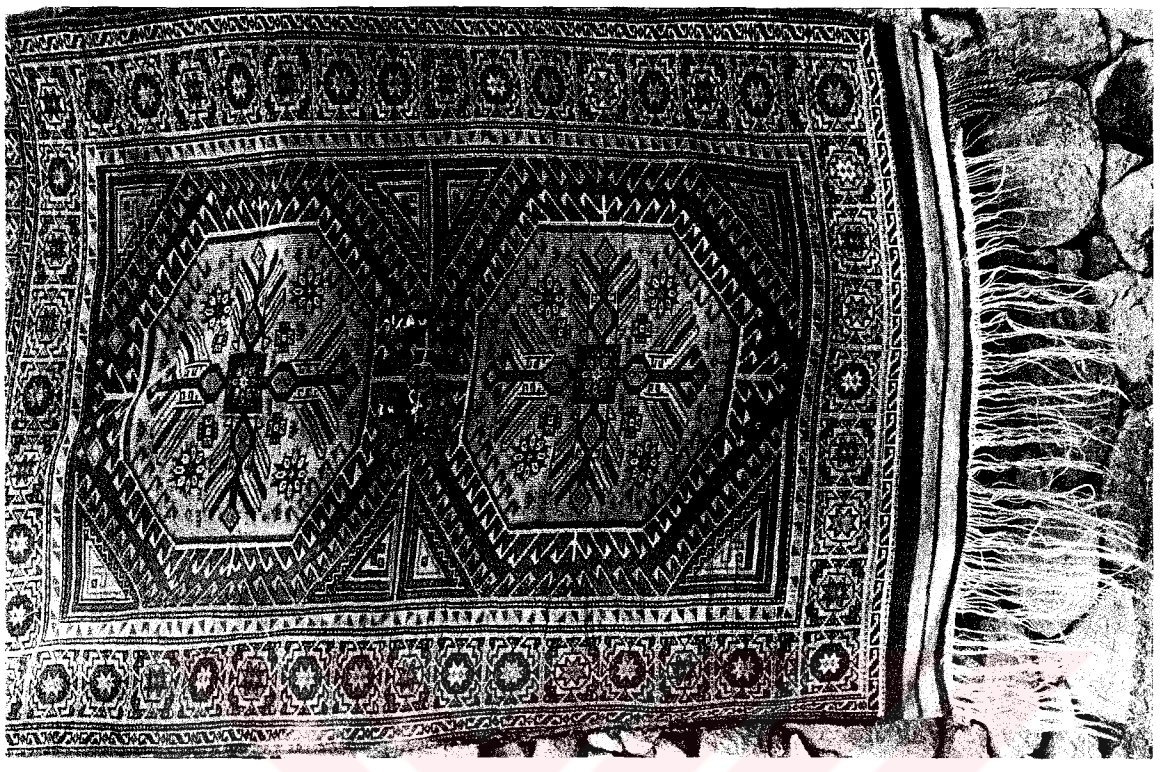
Kullanılan Malzeme : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; beyaz, kırmızı (vişne), lacivert, sarı, siyah,yeşil renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik	: Türk düğümü kullanılmıştır. Başlangıç ve bitişte çizgili kilim örgüsü mevcuttur. İplikler çift kat olarak kullanılmıştır.
Bugünkü Durumu	: Sağlam ve teşhir edilmektedir.
Kompozisyon	: 18 nolu örnek Nuzumla köyü yatak halılarının desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır. Çizgili kilim örgünün uygulandığı halının başlangıç ve bitiş kısmında "ayak naaşı" bulunmaktadır. İçteki küçük bordürde kırmızı, lacivert ve yeşil renklerin kullanıldığı dik üçgenlerin birbirini takip etmesinden oluşan nazarlık–muska motifleri kullanılmıştır. Merkezde dolgu motifi olarak göz, çiçek ve muska motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

Adı Soyadı	: Nadir GEZGİN
Doğum Yeri ve Yılı	: Kadınhanı / KONYA – 1947
Mesleği	: Eski Halı Tüccarı
Öğrenim Durumu	: İlkokul mezunu
Adresi	: Aziziye Cad. Ayan Bey Sok. Özel İdare Arkası No: 23/C KONYA

Fotoğraf No: 51. Örnek No: 19'a Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 52. Örnek No: 19'a Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 19
Fotoğraf No		: 51–52
İnceleme Tarihi		: 02.04.2000
İlgili Koleksiyon		: Osman KELEŞ
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Mesudiye Köyü No: 82, Seydişehir / KONYA
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.
Tarihlendirme		: 60 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 174 cm
	En	: 132 cm
	Hav Yüksekliği	: 1,7 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 11 cm Bitiş Kilim : 12 cm
	Saçak Boyu	: 30 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 27 cm
	Boy	: 31 cm
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Bitkisel motifler ve nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı ve çözgü ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; bej, beyaz, kırmızı, sarı, siyah renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. Dokumaya çizgili kilim örgüsü ile başlanmıştır. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 19 nolu örnek Mesudiye köyünde dokunmuştur. Desen kompozisyonu Nuzumla köyü yatak halıları ile tamamen aynıdır.

Çizgili kilim örgüsü uygulanan halının başlangıç kısmında "ayak naaşı" yer almaktadır.

İkinci küçük bordürde kırmızı, açık yeşil, açık mavi renklerin kullanıldığı dik üçgenlerin sıralanmasından oluşan nazarlık–muska motifleri bulunmaktadır.

Merkezde dolgu motifi olarak altı köşeli yıldız, çiçek, tarak motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

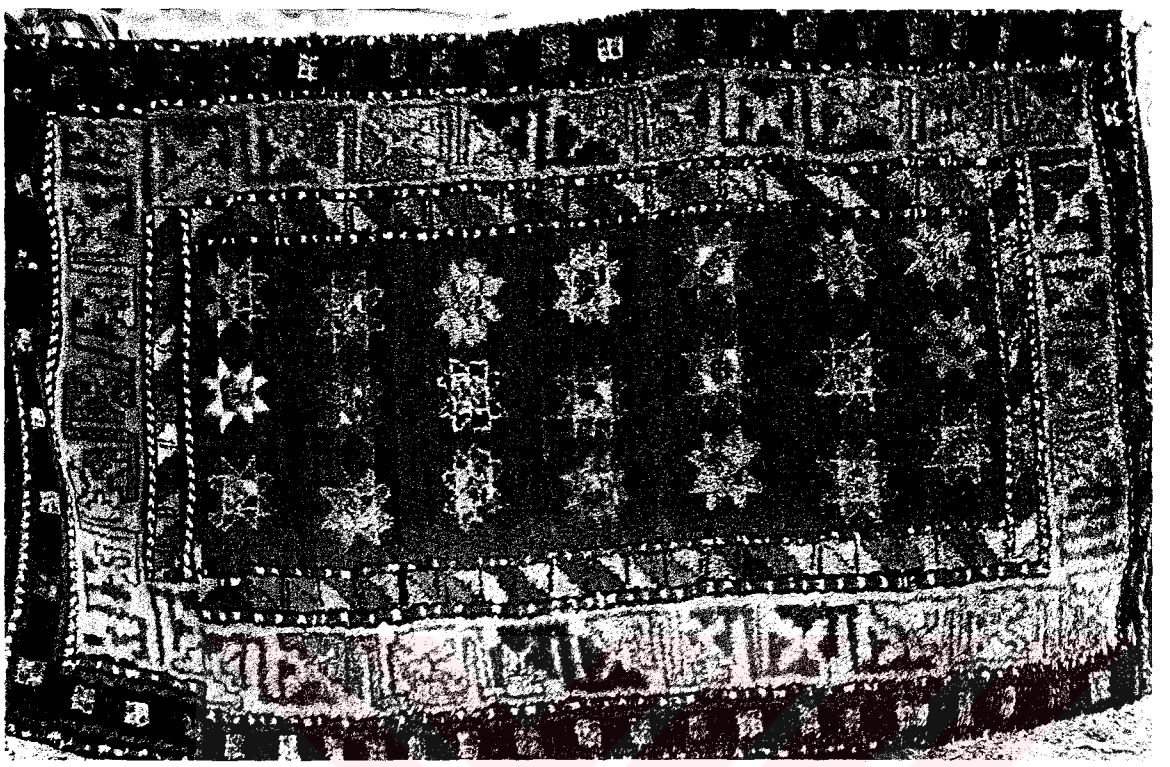
Adı Soyadı : Osman KELEŞ

Doğum Yeri ve Yılı : Mesudiye Köyü / SEYDİŞEHİR – 1930

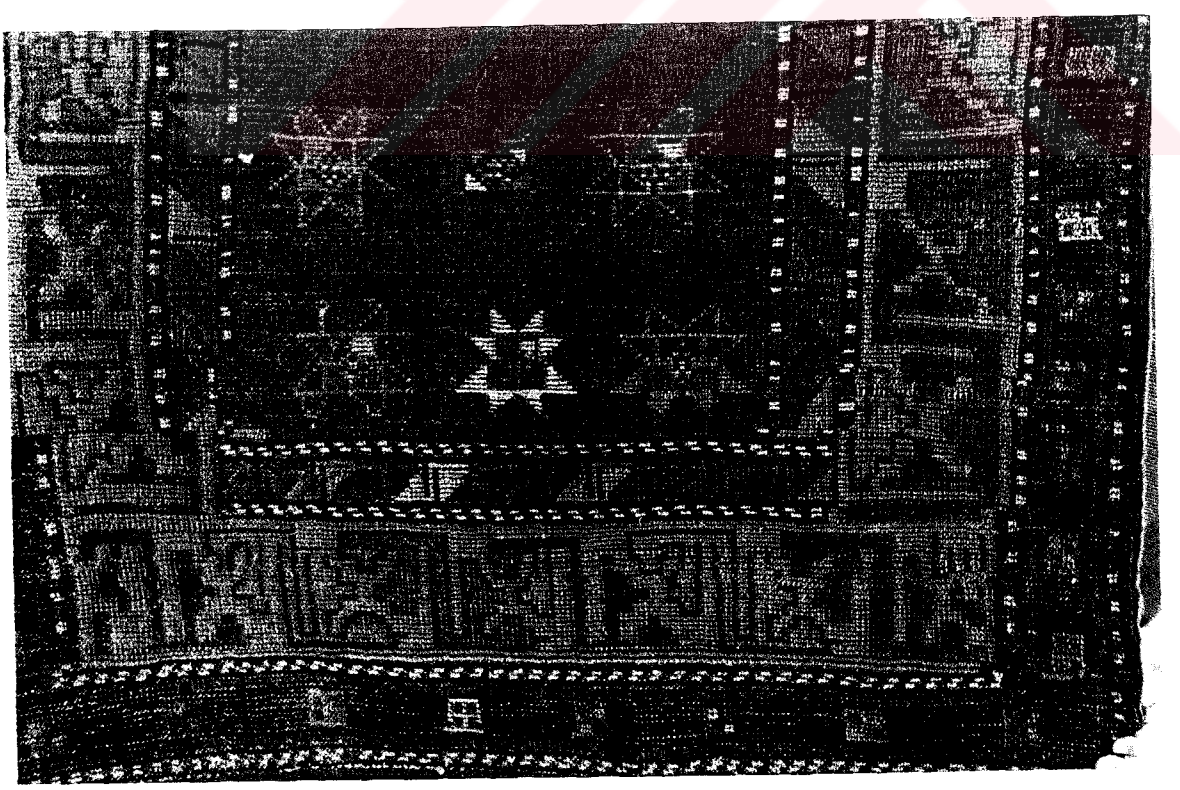
Mesleği : Halı Tamirciliği

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Küçükkumköprü Cad. Saraçoğlu Mah. No:97 Karatay / KONYA

Fotoğraf No: 53. Örnek No: 20'ye Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 54. Örnek No: 20'ye Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 20

Fotoğraf No : 53–54

Çizim No : 33

İnceleme Tarihi : 02.04.2000

İlgili Koleksiyon : İbrahim İBİŞ

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Yeşildere Köyü, No:111, Seydişehir/KONYA

Koleksiyona Geliş Biçimi : Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.

Tarihlendirme : 30–35 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 185 cm
- En : 116 cm
- Hav Yüksekliği : 1,5 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 4 cm kilim örgüsü, Bitiş Kilim : 5 cm kilim örgüsü.
- Saçak Boyu : 6 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 23 cm
- Boy : 23 cm

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Geometrik motifler gerçekçi bir yaklaşımla oluşturulmuştur.

Kullanılan Malzeme : Atkı ve çözgü ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; beyaz, eflatun, kırmızı, mavi (açık), sarı (koyu), siyah, turuncu,yeşil (açık) renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. Kilim örgüsü düz renk olarak uygulanmıştır. İlme iplikleri çift kat kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 20 nolu örnek Yeşildere köyü yatak halılarının desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır. Desen kompozisyonunda iki küçük, bir büyük bordür ve raport düzendeki düz renkli zemin yer almaktadır.

Dıştaki küçük bordürde siyah zemin üzerine yörede "kedi izi" denilen kare formlu geometrik motifler birbirini izlemektedir. Bu motiflerde kullanılan beyaz, mavi, kırmızı, sarı, yeşil atlamalı olarak tekrar edilmiştir. İkinci küçük bordürde ise, beyaz, eflatun, kırmızı, sarı, yeşil renklerin kullanıldığı dik üçgenler birbirine bakacak şekilde yerleştirilmiş ve tekrar edilmiştir.

Bordürler ve zemin beyaz ve kırmızı rengin alternatif olarak kullanıldığı ve yörede "badem" denilen sedeflerle birbirinden ayrılmıştır.

Büyük bordürde ise sarı zemin üzerine kırmızı, mavi, siyah ve yeşil renklerin atlamalı olarak tekrar edildiği yörede "bulutsu" denilen çengel motifi kullanılmıştır.

Kırmızı renkli halı zeminine ende üç, boyda yedi olmak üzere toplam 21 adet yörede "çark" denilen sekiz köşeli yıldız motifi raport bir düzende yerleştirilmiştir. Yıldız motiflerinde beyaz, kırmızı, mavi, sarı, siyah, turuncu, yeşil renkler karışık olarak kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

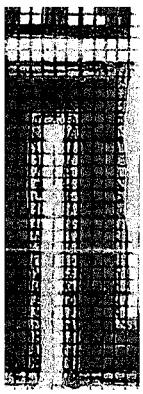
Adı Soyadı : İbrahim İBİŞ

Doğum Yeri ve Yılı : Yeşildere Köyü / SEYDİŞEHİR – 1960

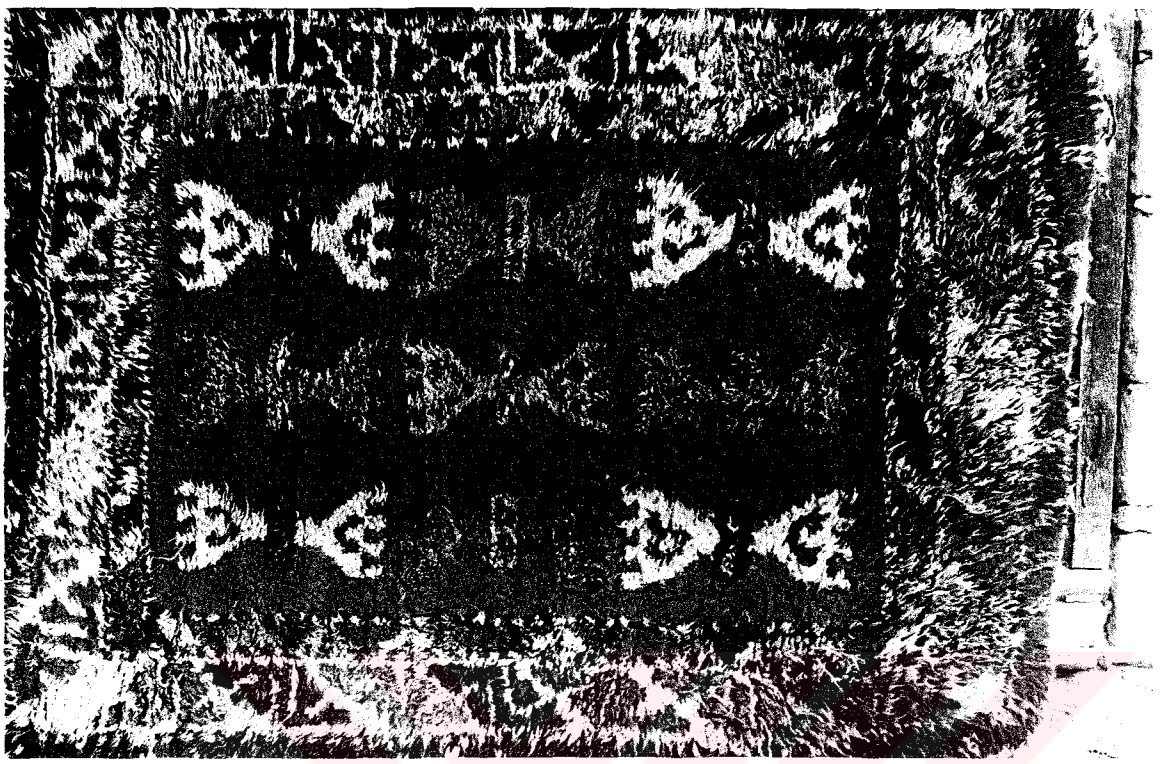
Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yeşildere Köyü, No:111, Seydişehir/KONYA

Çizim No: 33. Örnek No: 20'e Ait Çizim.

Fotoğraf No: 55. Örnek No: 21'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 56. Örnek No: 21'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 21

Fotoğraf No : 55–56

Çizim No : 34

İnceleme Tarihi : 02.04.2000

İlgili Koleksiyon : Abdullah KUYUCU

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Yeşildere Köyü, No:86, Seydişehir/KONYA

Koleksiyona Geliş Biçimi : Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.

Tarihlendirme : 5 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 201 cm
- En : 150 cm
- Hav Yüksekliği : 4,5 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 4 cm; Bitiş Kilim : 3 cm
- Saçak Boyu : 10 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 18 cm
- Boy : 20 cm

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.

Kullanılan Malzeme : Atkı ve çözgü ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; bej, kahverengi, kırmızı, mavi (açık), mavi (koyu), pembe, sarı (açık), sarı (hardal), turuncu ve yeşil renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. İlme iplikleri çift kat olarak kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 21 numaralı örnek Yeşildere köyü yatak halılarının desen kompozisyonuna uygun olarak tasarlanmıştır. Halıda iki küçük, bir büyük bordür ve motiflerin raport düzende yerleştirildiği zemin yer almaktadır. Dıştaki küçük bordürde farklı renklerde yörede "kedi izi" denilen geometrik motifler birbirini izlemektedir. İçteki küçük bordürde ise yine farklı renklerde dik üçgenler birbirine bakacak şekilde yerleştirilmiştir ve bu geometrik motifler bağlantılı tekrar oluşturmaktadır. Küçük bordür sınırlarında yörede "badem"denilen sedefler yer almaktadır. Büyük bordürde beyaz, kırmızı, kahverengi, lacivert, mavi, mor, pembe ve yeşil renklerin atlamalı olarak kullanıldığı, yörede "bulutsu"denilen çengel motifleri sıralanmaktadır.

Halı zemininde ende üç,boyda üç olmak üzere toplam dokuz adet yörede "eldiven" denilen el, parmak motifi yer almaktadır. Bu motiflerde kullanılan beyaz, lacivert, hardal sarısı ve yeşil renkler belli bir düzene göre yerleştirilmiştir. Motif içlerinde bereket motifi, aralarında ise yatay olarak ikişer adet yörede "kedi izi"denilen geometrik motif yer almaktadır. Zeminde dolgu motifi kullanılmamıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

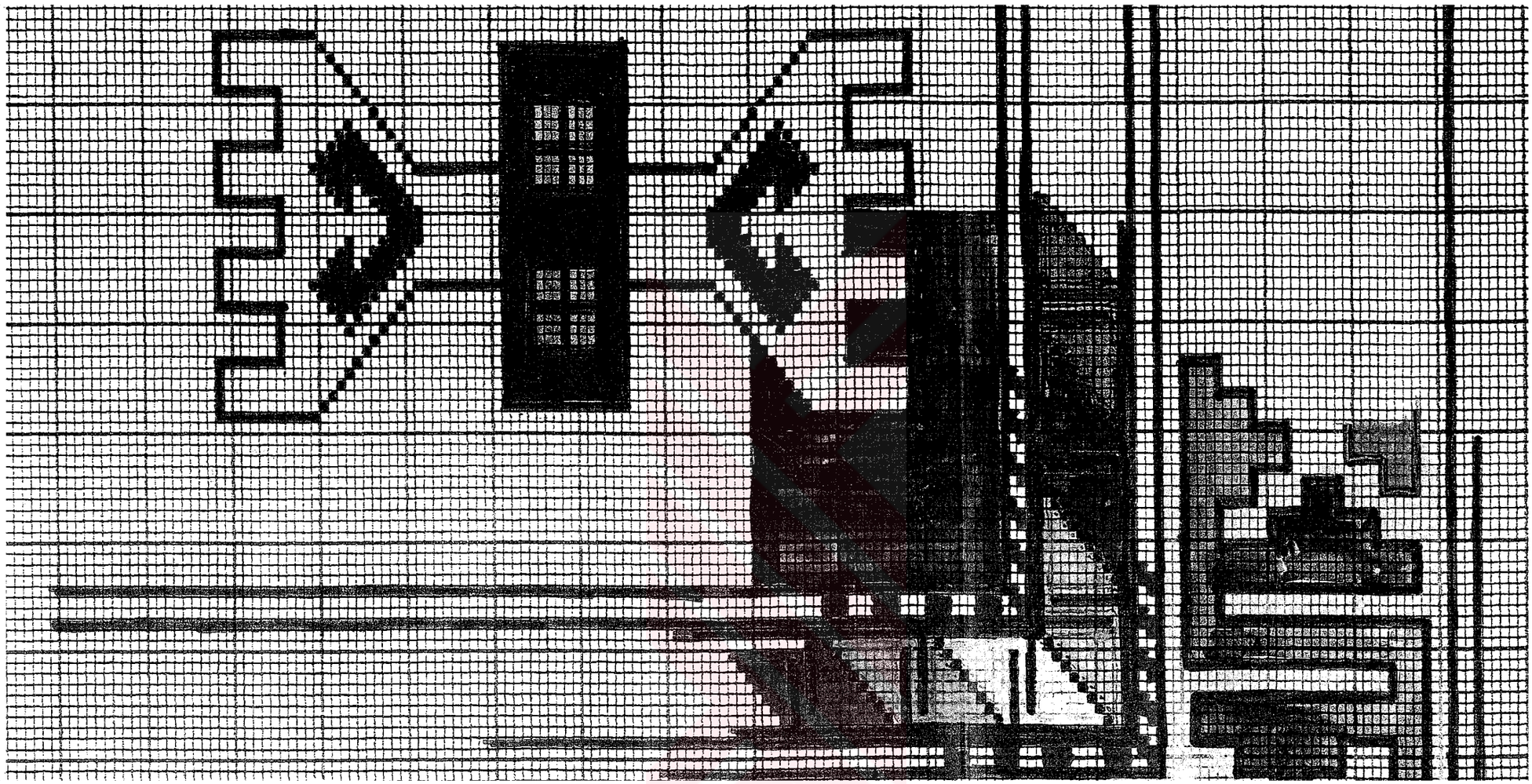
Adı Soyadı : Abdullah KUYUCU

Doğum Yeri ve Yılı : Yeşildere Köyü / SEYDİŞEHİR – 1973

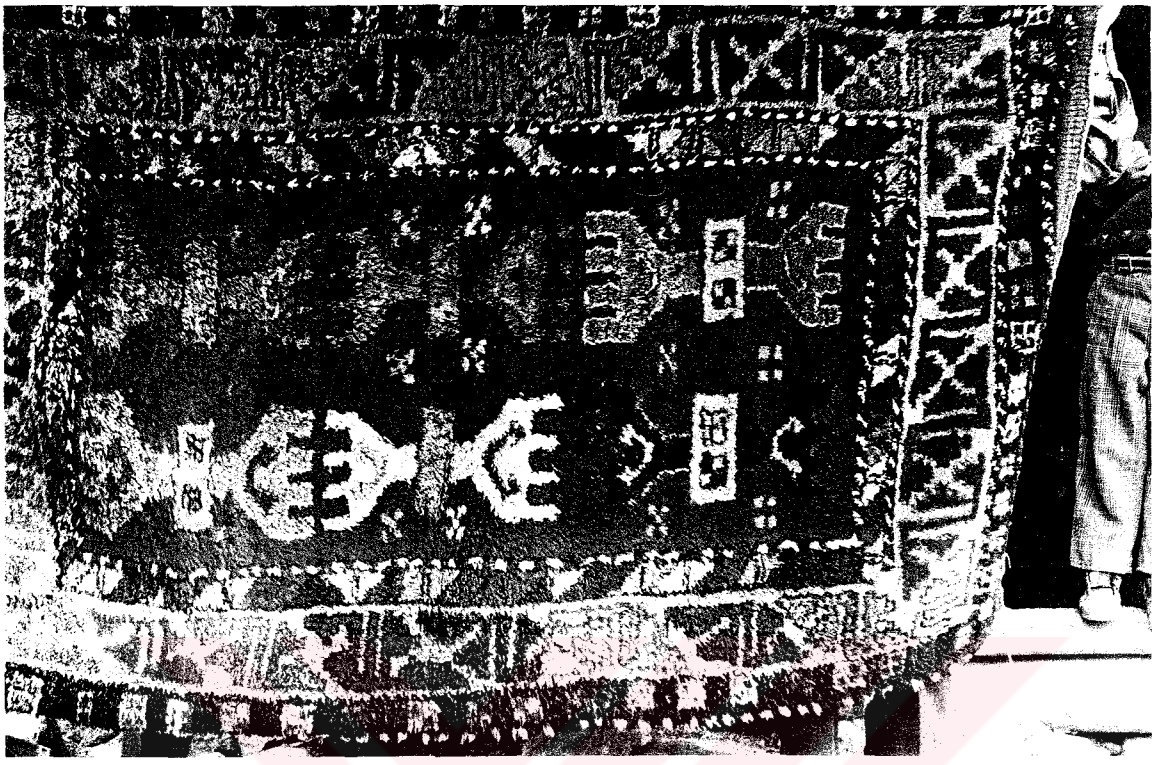
Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

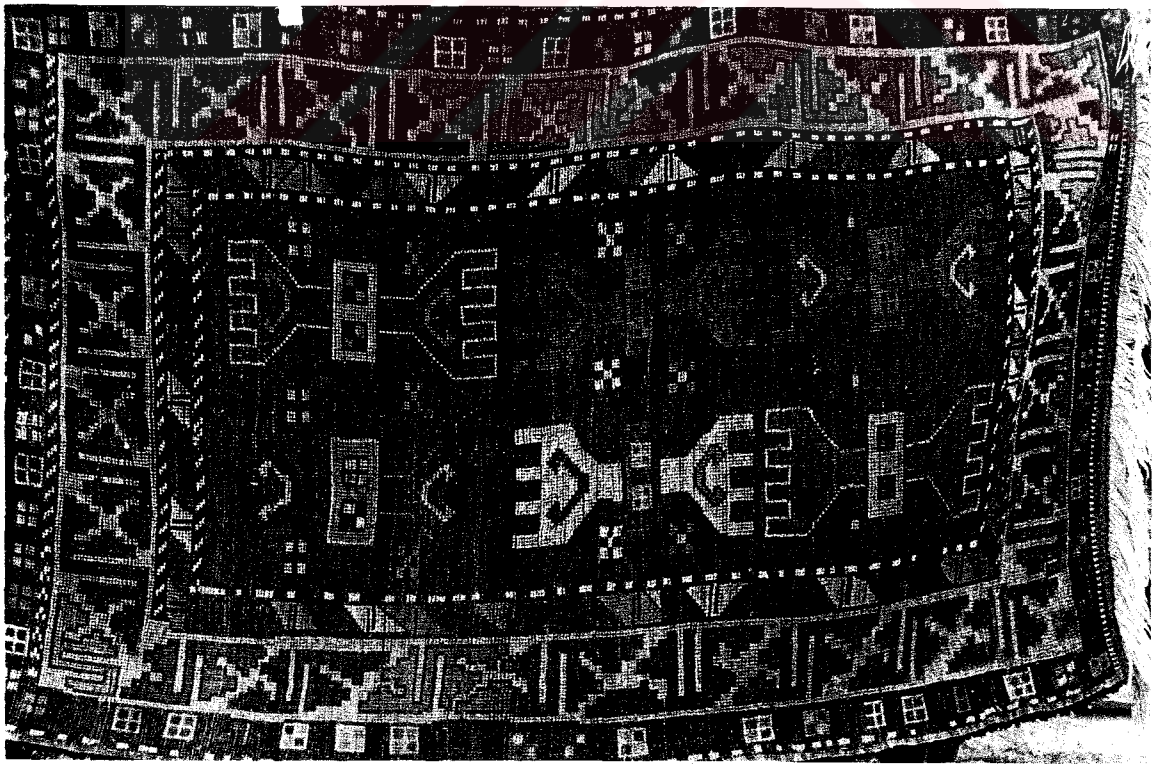
Adresi : Yeşildere Köyü, No:86, Seydişehir/KONYA

Çizim No: 34. Örnek No: 21'e Ait Çizim.

Fotoğraf No: 57. Örnek No: 22'ye Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 58. Örnek No: 22'ye Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 22
Fotoğraf No		: 57–58
İnceleme Tarihi		: 02.04.2000
İlgili Koleksiyon		: Mehmet KUYUCU
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Yeşildere Köyü, No:86, Seydişehir/KONYA
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.
Tarihlendirme		: 35 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 185 cm
	En	: 130 cm
	Hav Yüksekliği	: 2 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 5 cm Bitiş Kilim : 5 cm
	Saçak Boyu	: 11 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 24 cm
	Boy	: 24 cm
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı ve çözgü ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; bej, eflatun,kahverengi, kırmızı, mavi (açık), mavi (koyu), pembe, sarı (açık), yeşil (koyu), renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. İlme iplikleri çift kat olarak kullanılmıştır.
Bugünkü Durumu		: Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 22 numaralı örnek Yeşildere köyü yatak halılarının desen kompozisyonuna uygun olarak tasarlanmıştır. Desen kompozisyonunda iki küçük, bir büyük bordür ve motiflerin raport düzende yerleştirildiği düz renkli zemin yer almaktadır. Dıştaki küçük bordürde siyah renkli zemin üzerinde yörede "kedi izi" denilen kare formlu geometrik motifler birbirini takip etmektedir. İçteki küçük bordürde ise beyaz, lacivert, mavi, mor, kırmızı, pembe, sarı, yeşil renklerin alternatif olarak sıralandığı birbirine bakacak şekilde yerleştirilmiş dik üçgenlerden oluşan nazarlık–muska motiflerinin yerleştirildiği görülmektedir.

Küçük bordürleri yörede "badem" denilen sedefler birbirinden ayırmaktadır. Büyük bordürde sarı zemin üzerinde kırmızı, kahverengi, açık mavi, koyu mavi, mor, pembe, açık yeşil ve koyu yeşil renklerin alternatif olarak sıralandığı yörede "bulutsu" denilen çengel motifleri birbirini takip etmektedir.

Halı zemini kırmızı renkli olup, üzerinde ende iki, boyda ise üç olmak üzere toplam altı adet yörede "eldiven" denilen el, parmak motifi yerleştirilmiştir. Bu motiflerde beyaz, mor, siyah, yeşil renkler kullanılmıştır. El motiflerinin içinde dolgu motifi olarak bereket motifleri bulunmaktadır. Motif aralarına ise yatay olarak ikişer adet yörede "kedi izi" denilen geometrik motifler yerleştirilmiştir.

Zeminde dolgu unsuru olarak göz motifleri raport bir şekilde kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

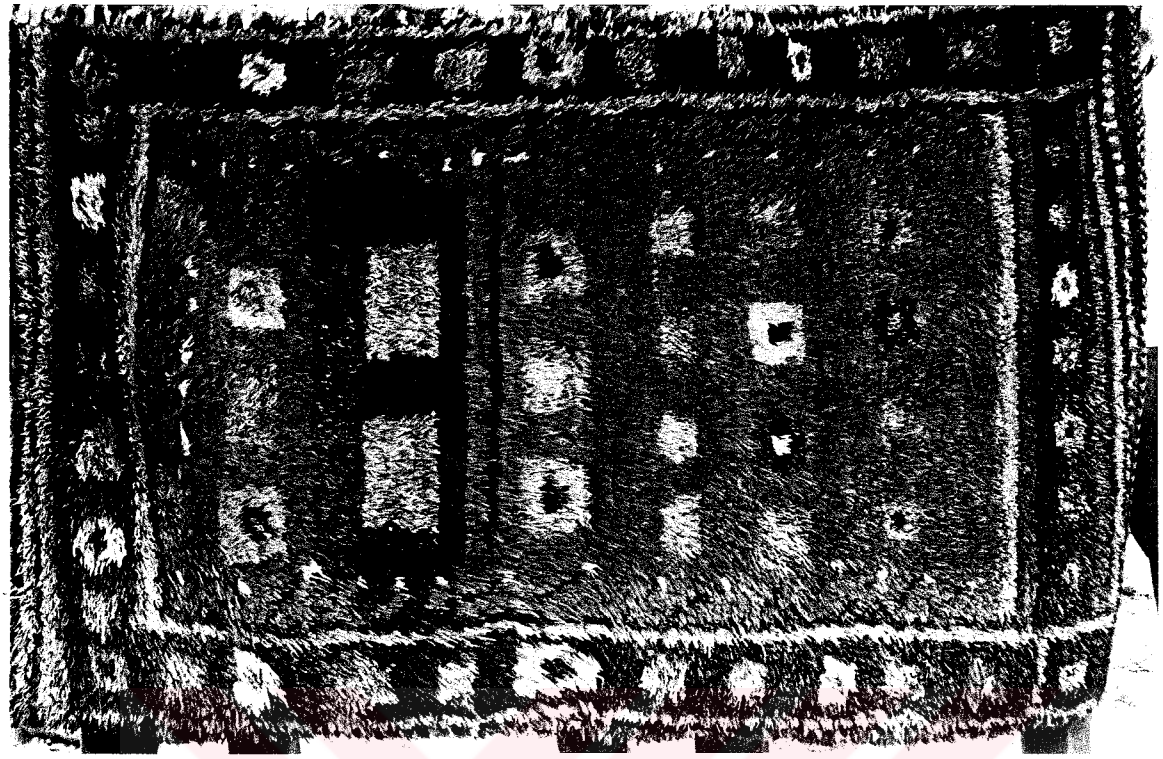
Adı Soyadı : Mehmet KUYUCU

Doğum Yeri ve Yılı : Yeşildere Köyü / SEYDİŞEHİR – 1950

Mesleği : Çiftçi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Yeşildere Köyü, No:86, Seydişehir/KONYA

Fotoğraf No: 59. Örnek No: 23'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 60. Örnek No: 23'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 23

Fotoğraf No : 59–60

Çizim No : 35

İnceleme Tarihi : 02.04.2000

İlgili Koleksiyon : Miyase GÜLMEZ

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Yeşildere Köyü, No:91, Seydişehir/KONYA

Koleksiyona Geliş Biçimi : Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.

Tarihlendirme : 30 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 186 cm
- En : 121 cm
- Hav Yüksekliği : 4,5 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 16 cm; Bitiş Kilim : 5 cm
- Saçak Boyu : 19 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 20 cm
- Boy : 22 cm

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Geometrik şekilli motifleri gerçekçi bir yaklaşımla oluşturulmuştur.

Kullanılan Malzeme : Atkı ve çözgü ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; beyaz, eflatun, kırmızı, pembe, sarı, siyah renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. İlme iplikleri çift kat olarak kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 23 numaralı örnek Yeşildere köyünde dokunmuş olmasına rağmen Yeşildere köyü yatak halısı desen karakterine uygun olarak tasarlanmamıştır.

Halıda bir adet bordür yer almaktadır ve bordür eflatun ve sarı renkli ince çizgilerle sınırlandırılmıştır. Bordürün dışında yer alan sedefteki motiflere yörede "badem" denilmektedir. Siyah zeminli bordürde beyaz, eflatun, kırmızı, pembe ve sarı renklerin alternatif olarak kullanıldığı yörede "kedi izi" denilen kare formlu geometrik motifler yer almaktadır. Bordürün iki dikey ve bitişteki yatay kenar sınırlarında kırmızı renkli halı zemini üzerinde birbirini izleyen siyah ve beyaz renklerin kullanıldığı çengeller bulunmaktadır.

Kırmızı renkli halı zemininde halı merkezinin bitimine doğru olan üst kısmında siyah zeminli ve eflatun renklerin kullanıldığı yörede "sandık" denilen kare formlu geometrik motif yer almaktadır. Halı zeminin diğer boşluklarında raport düzende yerleştirilmiş ende dört, boyda beş adet olmak üzere toplam 20 adet yörede "günaşık" denilen geometrik motif bulunmaktadır. Bu motiflerde beyaz, eflatun, pembe, sarı, siyah renkler kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

Adı Soyadı : Miyase GÜLMEZ

Doğum Yeri ve Yılı : Çukurçimen Köyü / SEYDİŞEHİR – 1920

Mesleği : Ev hanımı

Öğrenim Durumu : Okuma – Yazma bilmiyor

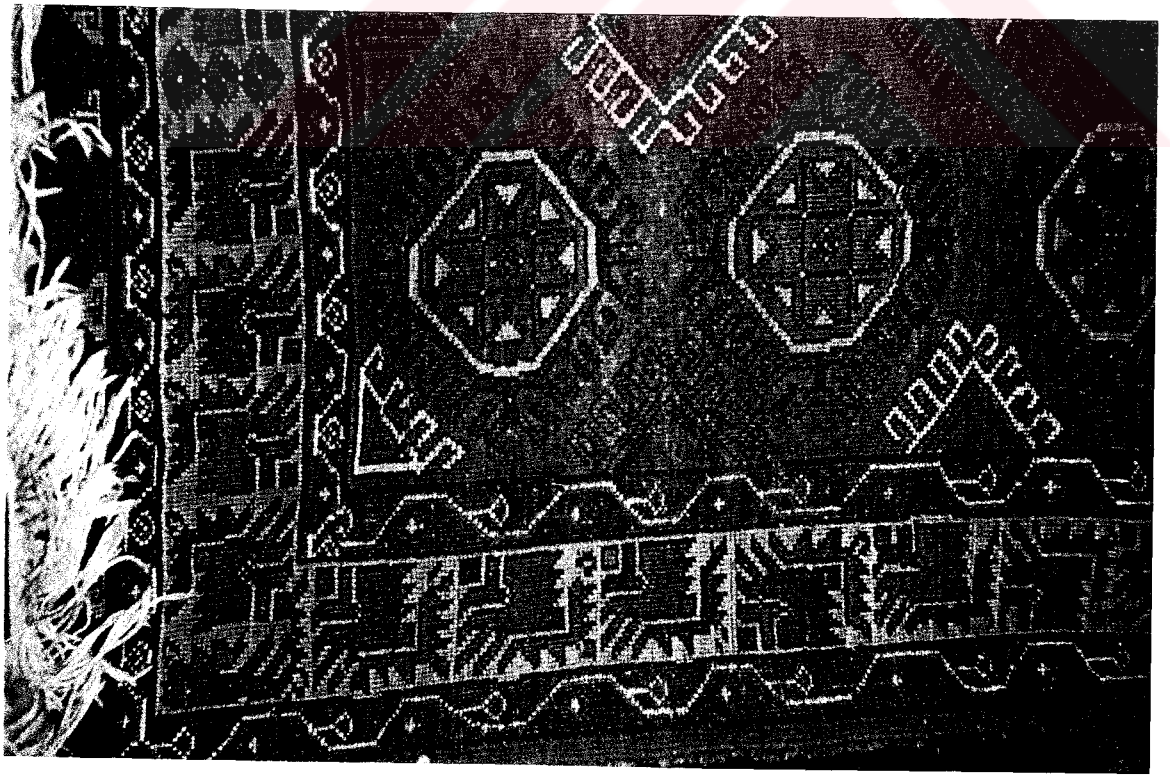
Adresi : Yeşildere Köyü, No:91, Seydişehir/KONYA

Çizim No: 35. Örnek No: 23'e Ait Çizim.

ĞRETİM KU
YON MER

Fotoğraf No: 61. Örnek No: 24'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 62. Örnek No: 24'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 24
Fotoğraf No		: 61–62
Çizim No		: 36
İnceleme Tarihi		: 03.03.2000
İlgili Koleksiyon		: Kandil Halıcılık
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Mevlana Cad. Altınçarşı No: 29 KONYA
Koleksiyona Geliş Tarihi		: 1995
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Sipariş yoluyla dokutularak elde edilmiştir.
Tarihlendirme		: 15 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 176 cm
	En	: 120 cm
	Hav Yüksekliği	: 1 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 2 cm
		Bitiş Kilim : 2 cm
	Saçak Boyu	: 4 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 26 cm
	Boy	: 38 cm
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı ve çözgü ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı doğal boyalarla renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, kırmızı, lacivert, sarı ve yeşil renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. İlmeli kısmın bitişi ile saçak arasına halk arasında "kürt örgüsü" denilen örgü uygulanmıştır. İlme iplikleri çift kat olarak kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 24 numaralı örnek Yeşildere köyü yatak halısı desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır. Halıda iki küçük, bir büyük bordür ve motiflerin sonsuzluk ilkesine uyularak yerleştirildiği zemin yer almaktadır. Başlangıç ve bitiş kenarlarında (kilim örgüsünden önce ve sonra) ayak naaşı olarak adlandırılan motif bulunmaktadır.

Her iki küçük bordürde de mavi renkli zemin üzerine kırmızı ve beyaz renklerin kullanıldığı su yolu biçiminde sıralanmış, kıvrık dal ve yaprak kompozisyonu görülmektedir.

Büyük bordürde ise sarı renkli zemin üzerine düz ve ters yönlerde birbirini takip eden dalsız, geometrik çiçek motifleri yer almaktadır. Çiçeklerde yeşil, kırmızı ve mavi renkler atlamalı tekrar ilkesine uygun olarak kullanılmıştır.

Kırmızı renkli halı zemininde sonsuzluk ilkesi hakimdir. Merkezine sekiz köşeli yıldız motifi yerleştirilmiş lacivert renkli ejder motifleri ile –merkezi boş bırakılmış beyaz ve yeşil renkli koç boynuzu motifleri birbirine alternatif olacak şekilde zemine diagonal olarak yerleştirilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi: :

Adı Soyadı : Rıza ERGİN

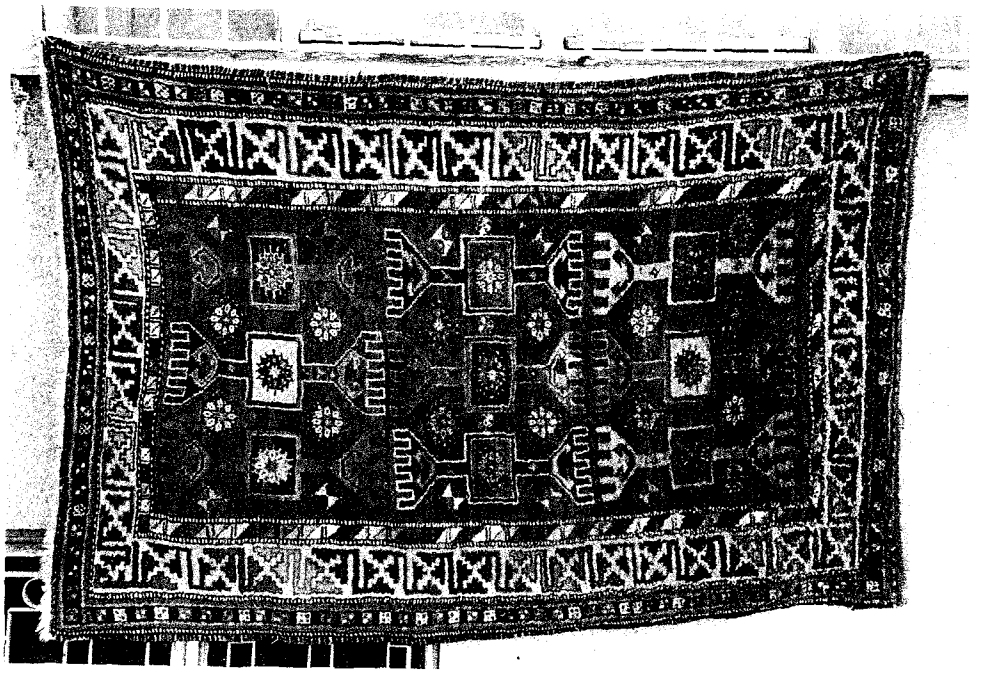
Doğum Yeri ve Yılı : Aksaray – 1967

Mesleği : Halı Tamircisi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Mevlana Cad. Altınçarşı No: 29 KONYA

Çizim No: 36. Örnek No: 24'e Ait Çizim.

Fotoğraf No:63. Örnek No: 25'e Ait Fotoğraf
Dr. Naci Bakırcı'dan alınmıştır.

Örnek No : 25

Fotoğraf No : 63

İnceleme Tarihi : 04. 07.2000

İlgili Koleksiyon : Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü Deposu KONYA

Koleksiyona Geliş Biçimi : Halktan hibe yoluyla elde edilmiştir.

Tarihlendirme : 19. yy. ortasında dokunmuştur.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları Boy : 193 cm

En : 133 cm

Hav Yüksekliği : Belirlenememiştir.

Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : Belirlenememiştir.

Bitiş Kilim : Belirlenememiştir.

Saçak Boyu : 1 cm

Kalitesi (10 cm) Boy : Belirlenememiştir.

En : Belirlenememiştir.

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.

Kullanılan Malzeme : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün kullanılmıştır. İplikler kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; beyaz, kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı, siyah, turuncu, yeşil renkler kullanılmıştır.

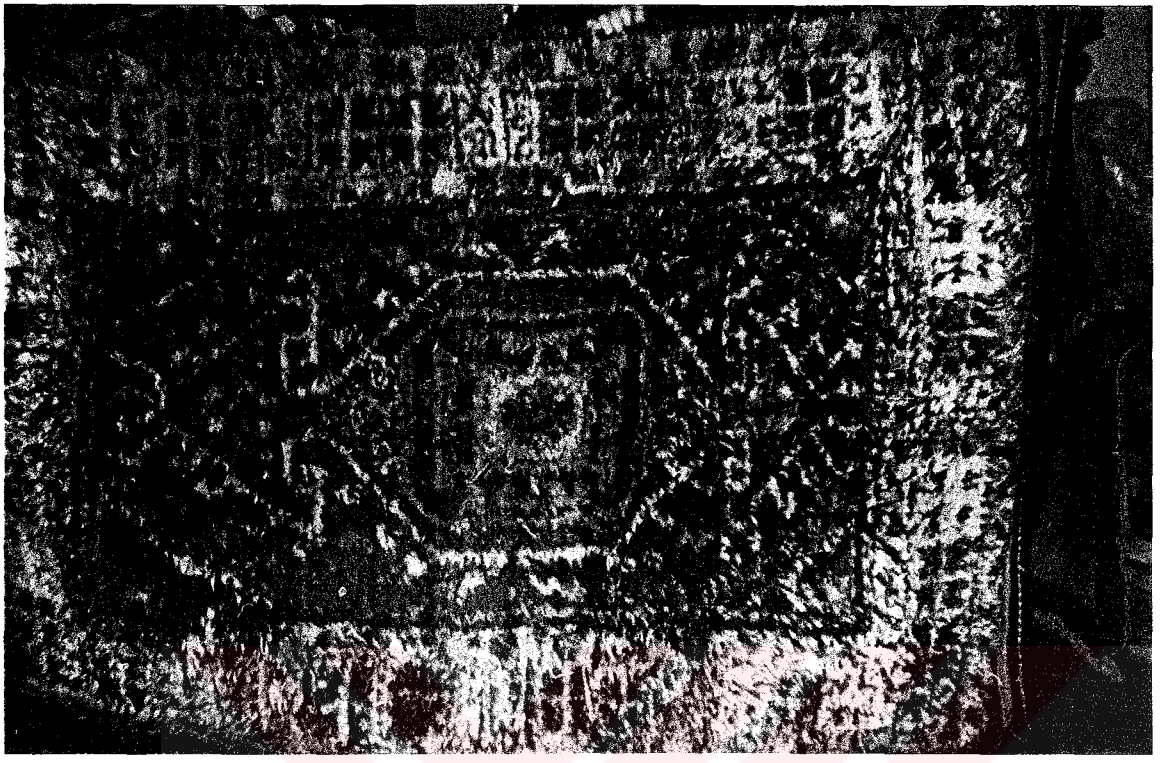
Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlamdır, korunmaktadır.

Kompozisyon : 25 numaralı örnek Yeşildere köyü yatak halılarının desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır. Halıda iki küçük, bir büyük bordür ve motiflerin

raport düzende yerleştirildiği zemin yer almaktadır. Dıştaki küçük bordürde farklı renklerde yörede "kedi izi" denilen geometrik motifler birbirini izlemektedir. İçteki çocuk bordürde ise farklı renklerde dik üçgenler birbirine bakacak şekilde yerleştirilmiştir. Küçük bordürlerin sınırlarında yörede "badem" denilen sedefler yer almaktadır. Büyük bordürde sarı renkli zemin üzerinde kahverengi, kırmızı, lacivert, turuncu ve yeşil renklerden oluşan ve yörede "bulutsu" denilen çengel motifleri birbirini takip etmektedir.

Halı zemininde ende üç, boyda üç olmak üzere toplam dokuz adet yörede "eldiven" denilen el, tarak motifleri yer almaktadır. Bu motiflerde kahverengi, kırmızı, lacivert ve yeşil renkler belli bir düzene göre kullanılmıştır. El motiflerinin orta kısımlarında kahverengi, kırmızı, lacivert, sarı ve yeşil renkli kare formlar içine yerleştirilmiş bereket motifleri yer almaktadır. Zeminde eldiven motiflerinin aralarında bereket motifleri dolgu olarak kullanılırken, motiflerin bordüre bakan dış kısımlarında göz motifleri sıralanmaktadır.

Fotoğraf No: 64. Örnek No: 26'ya Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 65. Örnek No: 26'ya Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 26

Fotoğraf No : 64–65

Çizim No : 37

İnceleme Tarihi : 03.03.2000

İlgili Koleksiyon : Kandil Halıcılık

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Mevlana Cad. Altınçarşı No: 29 KONYA

Koleksiyona Geliş Tarihi : 1998

Koleksiyona Geliş Biçimi : Satın alma yoluyla elde edilmiştir.

Tarihlendirme : 25 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 180 cm
- En : 127 cm
- Hav Yüksekliği : 4,5 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 12 cm
  Bitiş Kilim : 16 cm
- Saçak Boyu : 20 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 21 cm
- Boy : 24 cm

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.

Kullanılan Malzeme : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı doğal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; bej, beyaz, kırmızı, mavi, pembe ve sarı renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. Bitiş kilim örgüsü arasında cicim tekniği uygulanmıştır. İlme ipliklerı çift kat olarak kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve teşhirdedir.

Kompozisyon : 26 nolu örnek Çalman Kasabası yatak halılarının desen karakterine uygun olarak dokunmuş bir örnektir. Halı 1/4 desen karakterine uygun bir şemadadır. Bir büyük, iki küçük bordür ve merkezde, madalyon tarzında bir göbek yer almaktadır. Çalmanda dokunan yatak halılarının genelinde her iki küçük bordürün yatay kenarlarında yörede "çapraz" denilen suyolu motifi kullanılırken, dikey kenarlarda ise beyaz, kırmızı, mavi, sarı, yeşil renklerde dik üçgenlerin birbirine bakacak şekilde kare form oluşturmalarından meydana gelen ve bağlantısız tekrar oluşturan nazarlık–muska motifleri yer almaktadır. Dıştaki küçük bordür zemininde bej, içteki küçük bordür zemininde ise beyaz renk kullanılmıştır.

Büyük bordürde ise halk arasında "eğişmeş" olarak adlandırılan "kaz ayağı" motifi merkez oluşturacak şekilde dört yönlü olarak yerleştirilmiştir. Motiflerde bej, kırmızı, mavi renkler kullanılmıştır, zemin rengi bejdir.

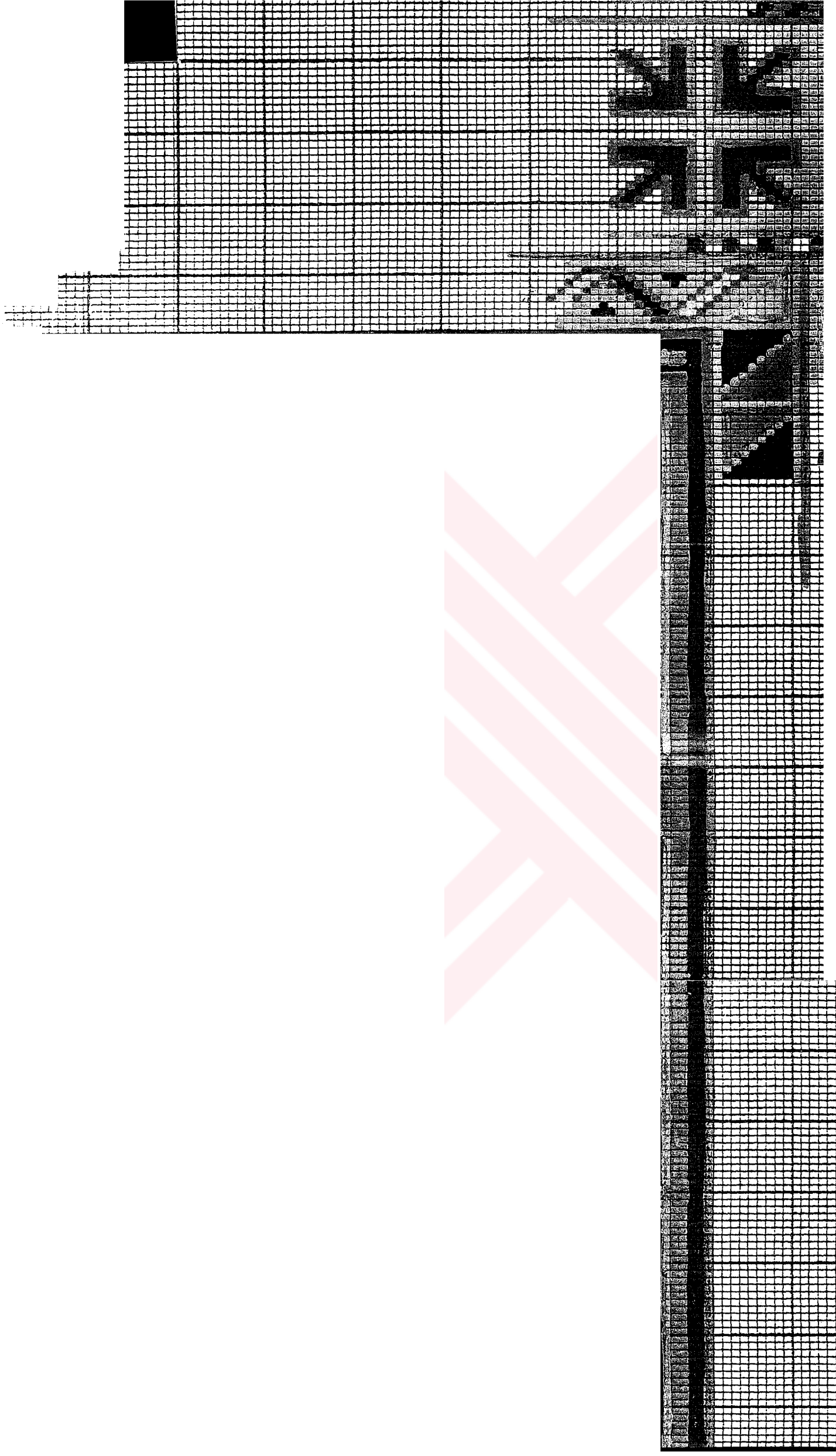
Kırmızı renkli halı zemininde yer alan ve kenarları koç boynuzu motifleri ile çevrelenmiş madalyon formundaki orta göbeğin zemin rengi mavidir. Merkezinde "sandık" motifi yer almaktadır. Bu motif bej ve sarı renklerden oluşmaktadır ve merkezinde sekiz köşeli yıldız motifi mavi renkli ve kırmızı kontürlü olarak yerleştirilmiştir. Madalyonun başlangıç ve bitiş uçlarında da aynı motif ikişer kez üst üste tekrarlanmıştır.

Köşelerdeki boşluklar yörede "tabanca" denilen ejder motifleri ile doldurulmuştur. Motif halı zemini ile aynı renkte olup, mavi renk ile kontürlenmiştir.

Zeminde kalan boşluklara ise dolgu motifi olarak eşkenar dörtgen, göz ve muska motifleri yerleştirilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi::

Adı Soyadı	: Rıza ERGİN
Doğum Yeri ve Yılı	: Aksaray – 1967
Mesleği	: Halı Tamircisi
Öğrenim Durumu	: İlkokul mezunu
Adresi	: Mevlana Cad. Altınçarşı No: 29 KONYA

Çizim No: 37. Örnek No: 26'ya Ait Çizim.

Fotoğraf No: 66. Örnek No: 27'ye Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 67. Örnek No: 27'ye Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 27
Fotoğraf No		: 66–67
İnceleme Tarihi		: 03.03.2000
İlgili Koleksiyon		: Kandil Halıcılık
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Mevlana Cad. Altınçarşı No: 29 KONYA
Koleksiyona Geliş Tarihi		: 1998
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Sipariş yoluyla dokutularak elde edilmiştir.
Tarihlendirme		: 1 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 183 cm
	En	: 123 cm
	Hav Yüksekliği	: 4 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 8 cm
		Bitiş Kilim : 6 cm
	Saçak Boyu	: 17 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 16 cm
	Boy	: 21 cm
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. Mavi, yeşil ve sarı (saman) iplikler doğal boya, diğer iplikler kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, eflatun, kırmızı, lacivert, sarı, siyah, turuncu renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. Çizgili ve desenli kilim örgüsü uygulanmıştır. İlme iplikleri dört kat olarak dokunmuştur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve teşhirdedir.

Kompozisyon : 27 numaralı örnek Çalman Kasabası yatak halılarının desen karakterine uygun olarak dokunmuştur. İki küçük, bir büyük bordür ve zeminde madalyon tarzında göbek bulunmaktadır. Başlangıç kilim örgüsünde düz renk zemin üzerinde kırık çizgilerden meydana gelen geometrik motifler dokunmuş, bitiş kilim örgüsü çizgili olarak turuncu ve açık sarı renklerde tasarlanmıştır. Küçük bordürlerin yatay kısımlarında üç kenarda su yolu motifi, bir kenarda farklı renklerdeki dik üçgenlerden oluşan geometrik kompozisyon mevcuttur. Dikey kısımlarda ise farklı renklerdeki dik üçgenler aralarında yer alan pıtrak ve göz motifleri ile alternatif olarak sıralanmıştır. Büyük bordürde yörede "eğişmeş" olarak bilinen dört yönlü kazayağı motifi hem dikey hem de yatay kenarlarda kullanılmış, dikey kenarlardan bir tanesinin orta kısımlarında bir tane olmak üzere eflatun renkli pıtrak motifi bu devamlılığı kesmiştir. Zeminde yer alan madalyonun merkezinde sandık motifi yer almakta ve bu motifin merkezinde eşkenar dörtgenlerde dolgulandırılmış pıtrak motifi bulunmaktadır. Madalyonun uç kısımlarında altı – kollu yıldız, çengel, eşkenar dörtgen, saç bağı, tarak ve S kıvrımlı motifler yer almaktadır. Zeminin köşegenlerine yörede "tabanca" denilen ejder motifleri yerleştirilmiştir. Dolgu motifi olarak ise göz, koçboynuzu, pıtrak, sekiz köşeli yıldız, tarak motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

Adı Soyadı : Rıza ERGİN

Doğum Yeri ve Yılı : Aksaray – 1967

Mesleği : Halı Tamircisi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Mevlana Cad. Altınçarşı No: 29 KONYA

Fotoğraf No: 68. Örnek No: 28'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 69. Örnek No: 28'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 28
Fotoğraf No		: 68–69
İnceleme Tarihi		: 03.03.2000
İlgili Koleksiyon		: Kandil Halıcılık
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Mevlana Cad. Altınçarşı No: 29 KONYA
Koleksiyona Geliş Tarihi		: 1995
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Satın alma yoluyla elde edilmiştir.
Tarihlendirme		: 60 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 178 cm
	En	: 123 cm
	Hav Yüksekliği	: 2 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 9 cm
		Bitiş Kilim : 21 cm
	Saçak Boyu	: 4 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 20 cm
	Boy	: 27 cm
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Bitkisel motifler ve nesne motifleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalar ile renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, kırmızı, mavi (koyu), sarı (açık), sarı (koyu), siyah renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. Çizgili kilim örgüsü uygulanmıştır. İlme iplikleri çift kat olarak kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve teşhirdedir.

Kompozisyon : 28 nolu örnekte görülen halı yaklaşık 60 yıllıktır ve oldukça eskimiş durumdadır. Halı Çalman Kasabası yatak halılarının desen karakterine uygun tarzda iki küçük, bir büyük bordür ve zeminde yer alan madalyon tarzındaki göbekten oluşmaktadır.

Küçük bordürlerin yatay kenarlarında suyolu, dikey kenarlarında ise göz ve nazarlık motifleri yer almaktadır.

Büyük bordürün yatay başlangıç kısmında yan yana yerleştirilmiş eli belinde ve su yolu şeklinde sıralanmış üçgenler bulunmaktadır.

Büyük bordürün yatay bitiş kısmında ve dikey kenarlarında ise hayat ağacını andıran geometrik motif kesitleri görülmektedir.

Madalyonun merkezine sandık motifi yerleştirilmiştir ve madalyonun yatay ve dikey kısımlarındaki boşluklar yan yana sıralanmış göz motifleri ve her iki tarafta ikişer adet üst üste sıralanmış yıldız motifleri ile doldurulmuştur. Madalyon dışındaki zeminde ise dolgu motifi olarak farklı versiyonlarda çengel, göz ve nazarlık–muska motifleri görülmektedir. Yalnızca başlangıç tarafındaki köşegenlerde ise yörede "tabanca" denilen ejder motifi yer almaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

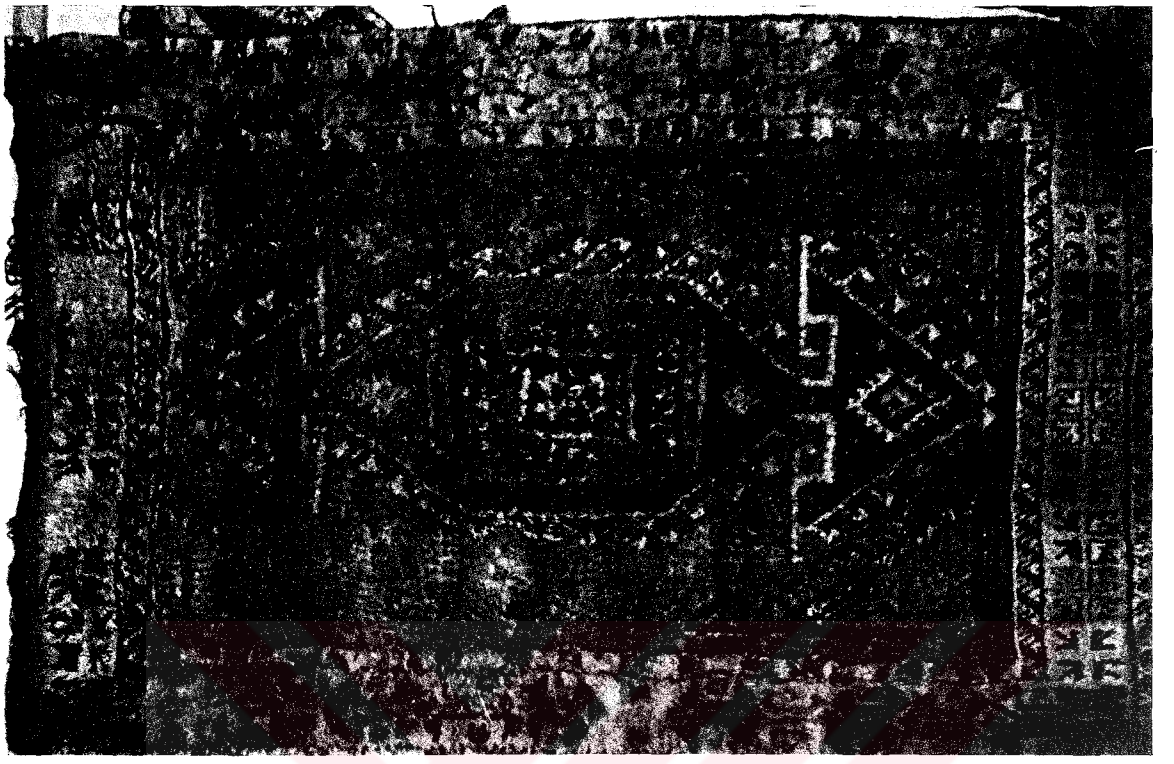
Adı Soyadı : Rıza ERGİN

Doğum Yeri ve Yılı : Aksaray – 1967

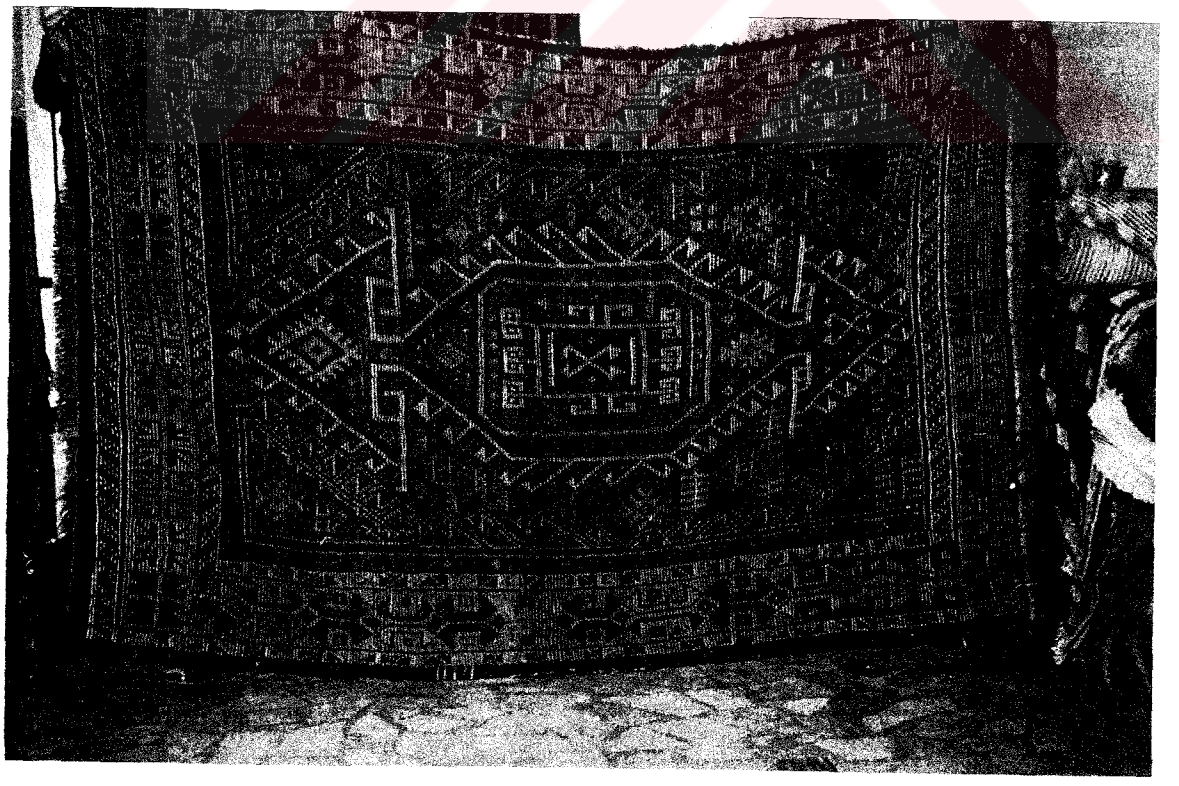
Mesleği : Halı Tamircisi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Mevlana Cad. Altınçarşı No: 29 KONYA

Fotoğraf No: 70. Örnek No: 29'a Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 71. Örnek No: 29'a Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 29

Fotoğraf No : 70–71

İnceleme Tarihi : 03.03.2000

İlgili Koleksiyon : Harun YAMAN

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Mevlana Cad. Altınçarşı No: 25 KONYA

Koleksiyona Geliş Tarihi : 1996

Koleksiyona Geliş Biçimi : Satın alma yoluyla elde edilmiştir.

Tarihlendirme : 90 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 174 cm
- En : 132 cm
- Hav Yüksekliği : 3 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 2 cm; Bitiş Kilim : 4 cm
- Saçak Boyu : Başlangıç Saçak : 4 cm; Bitiş Saçak : 10 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 17 cm
- Boy : 26 cm

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.

Kullanılan Malzeme : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik, saçak kısımlarında kıl kullanılmıştır. Kırmızı, mavi, sarı (saman) ve siyah iplikler doğal boyalarla, diğer iplikler kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; beyaz, kırmızı, mavi (koyu), sarı (açık), siyah renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. Bitiş kısmındaki kilim örgüsü ile saçak arasında "kürt örgüsü" "kürt başı" denilen örgü mevcuttur. İlme iplikleri çift kat olarak kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Onarım görmüştür. Kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 29 nolu örnek Çalman Kasabası yatak halılarının desen karakterine uygun olarak dokunmuştur. İki küçük bir büyük bordür ve merkezde madalyon tarzında göbek yer almaktadır. Küçük bordürlerin yatay kısımlarında suyolu motifi, dikey kısımlarında kırmızı, mavi ve sarı renklerde birbirine bakan dik üçgenler sıralanmıştır. Kalın bordürlerin dikey kısımlarında koç boynuzu motifi kullanılmıştır ve motifler arasında dolgu motifi olarak eşkenar dörtgen ve kare formlu geometrik motifler yer almaktadır. Yatay kısımlarda ise yörede "eğişmeş" denilen dört yönlü kazayağı motifi kullanılmıştır. Zemindeki madalyonun merkezinde yer alan sandık motifi içinde koçboynuzu motifi bulunmaktadır. Madalyonun uç kısımlarında pıtrak ve koçboynuzu motifleri yer almaktadır. Madalyonun sınırını dışa doğru çengeller çevrelemiştir. Halı zeminin köşegenlerinde yörede "tabanca" denilen ejder motifleri yer almakta, ejder motiflerinin içindeki dolgu motifleri her birinde değişmektedir. Birinde göz, birinde pıtrak, diğer ikisinde tarak motifleri yer almaktadır. Halı zemininde dolgu motifi olarak göz, muska, pıtrak ve tarak motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

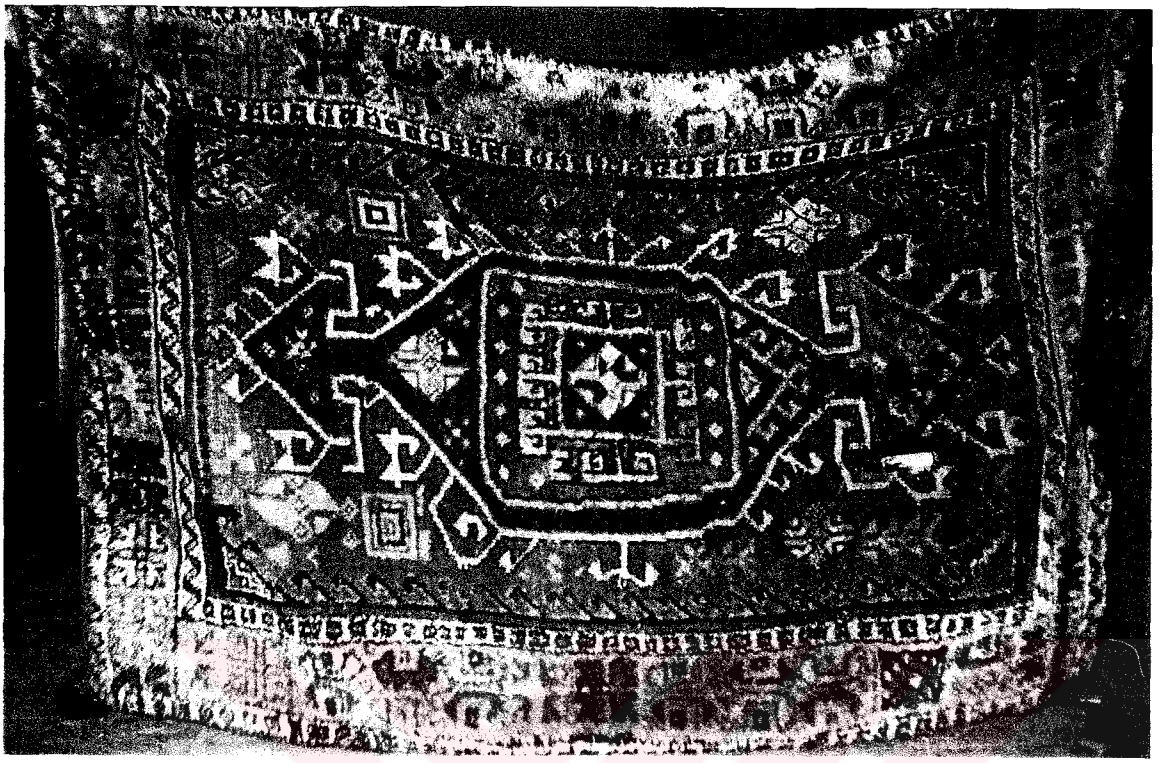
Adı Soyadı : Harun YAMAN

Doğum Yeri ve Yılı : Aksaray – 1959

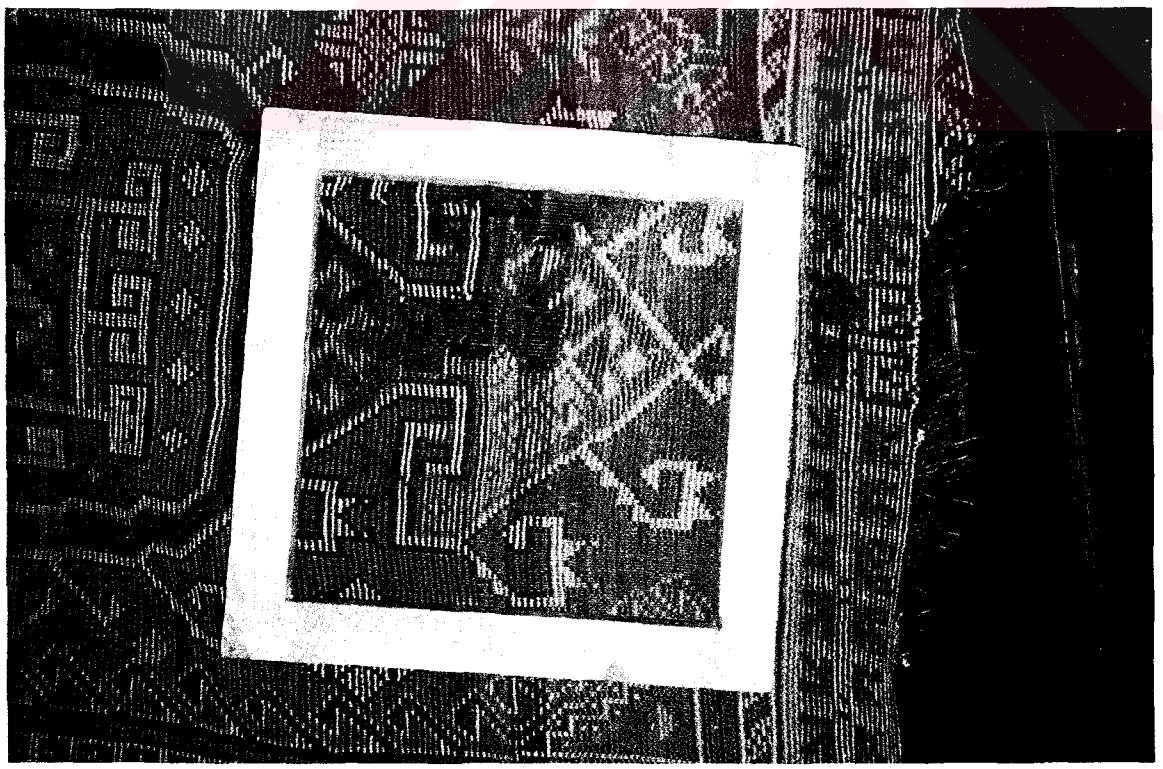
Mesleği : İmalatçı ve eski halı tüccarı

Öğrenim Durumu : Liseden ayrılmıştır.

Adresi : Mevlana Cad. Altınçarşı No: 25 KONYA

Fotoğraf No: 72. Örnek No: 30'a Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 73. Örnek No: 30'a Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 30

Fotoğraf No : 72–73

İnceleme Tarihi : 03.03.2000

İlgili Koleksiyon : Hüseyin BAHAR Halı tamir atelyesi

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : İstanbul Cad. Faruk Önder Pasajı Kat:2, No:126 KONYA

Koleksiyona Geliş Tarihi : Bilinmemektedir.

Koleksiyona Geliş Biçimi : Satın alma yoluyla elde edilmiştir.

Tarihlendirme : 70 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 186 cm
- En : 128 cm
- Hav Yüksekliği : 2 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 7 cm
  Bitiş Kilim : Yıprandığı için belirlenememiştir.
- Saçak Boyu : Yıprandığı için belirlenememiştir.

Kalitesi (10 cm)
- En : 17 cm
- Boy : 17 cm

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.

Kullanılan Malzeme : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; beyaz, kahverengi, kırmızı, mavi, sarı (açık), siyah renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. Kilim örgüleri arasında cicim tekniği uygulanmıştır.

Bugünkü Durumu : Onarım görmektedir. Kimyasal boya ile renklendirilmiş mavi iplikler çıkartılarak doğal boyalı ve 100 yıllık mavi ipliklerle değiştirilmektedir.

Kompozisyon : 30 nolu örnekte görülen kompozisyon Çalman Kasabası yatak halılarının desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır. Halıda iki küçük, bir büyük bordür ve merkezde madalyon formundaki göbek yer almaktadır. Başlangıç kilimi tek renk olarak uygulanmıştır. Küçük bordürlerin yatay kısımlarında su yolu, dikey kısımlarında ise pıtrak motifleri kullanılmıştır. Büyük bordürün yatay kısmında halk arasında "eğişmeş" olarak bilinen dört yönlü kazayağı motifi yer almaktadır ve dikey kısımlarda kırmızı, mavi, sarı renklerde alternatif olarak sıralanan koçboynuzu motiflerinin arasına dört yönlü kazayağı, muska, pıtrak motifleri yerleştirilmiştir. Bu motiflerin boşluklarında karşılıklı iki taraflı sandık motifleri kullanılmıştır.

Halı zemininde yer alan madalyonun ortasında merkezine altı kollu yıldız yerleştirilmiş sandık motifi yer almaktadır. Madalyonun başlangıç ve bitiş uçlarında dolgu motifi olarak, altı kollu yıldız, pıtrak, saçbağı motifleri kullanılmıştır. Madalyonun sınırları koçboynuzu motifleri ile çevrelenmiştir. Halı zemininin köşegenlerinde yörede "tabanca" olarak bilinen ejder motifleri yer almaktadır ve zeminde dolgu motifi olarak altı kollu yıldız, eşkenar dörtgen, göz, hayat ağacı, pıtrak, sandık motifleri kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

Adı Soyadı : Hüseyin BAHAR

Doğum Yeri ve Yılı : Konya – 1937

Mesleği : Manifaturacı – Halı Tamircisi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : İstanbul Cad. Faruk Önder Pasajı, Kat:2, No: 126 KONYA

Fotoğraf No: 74. Örnek No: 31'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 75. Örnek No: 31'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 31
Fotoğraf No		: 74–75
İnceleme Tarihi		: 03.03.2000
İlgili Koleksiyon		: Hüseyin BAHAR Halı Tamir Atelyesi
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: İstanbul Cad. Faruk Önder Pasajı Kat:2, No:126 KONYA
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Satın alma yoluyla elde edilmiştir.
Tarihlendirme		: 150 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 173 cm
	En	: 128 cm
	Hava Yüksekliği	: 2 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 5 cm
		Bitiş Kilim : 5 cm
	Saçak Boyu	: 2 cm
Kalitesi (10 cm)	Boy	: 27 cm
	En	: 20 cm
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün kullanılmıştır. İpliklerin tamamı doğal boyalarla renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, kırmızı, mavi, sarı (açık), siyah renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. Kilim örgüleri arasında cicim tekniği uygulanmıştır. Bitiş kısmında ilmeli kısımla saçak arasında "yörük örgüsü" denilen örgü uygulanmıştır.

Bugünkü Durumu : Kullanılmayacak durumdadır. Onarım görmektedir.

Kompozisyon : 31 nolu örnekte görülen halı Çalman Kasabası yatak halılarının desen karakterine uygun olarak dokunmuştur. Halı yaklaşık 150 yıllık olmasından dolayı birbirine yakın zamanlarda dokunmuş diğer örneklerden genel görüntü açısından ayrılmakta, fakat kompozisyonu ve içerdiği motifler açısından farklılık göstermemektedir.

Halı iki küçük, bir büyük bordür ve merkezde yer alan madalyon tarzındaki göbekten oluşmaktadır.

Başlangıçta dış küçük bordürden önce yörede "ayak naaşı" denilen motifler yer almaktadır. Her iki küçük bordürde de "su yolu" motifi kullanılmıştır. Büyük bordürde ise dört yönlü kazayağı motifleri farklı renklerde ve kontürlenmiş olarak sıralanmaktadır.

Zeminde yer alan madalyonun merkezinde halının yıpranmasından dolayı ikiye bölünmüş olan yörede "sandık" denilen geometrik motif yer almaktadır. Madalyonun içinde dolgu motifi olarak pıtrak ve saçbağı motifleri mevcuttur. Bu motifler sarı ve kırmızı renklerde kontürlenerek dokunmuştur. Madalyonun dış sınırları beyaz renkli, siyah kontürlü koç boynuzu motifleri ile çevrelenmiştir. Madalyonun bulunduğu kırmızı halı zeminin köşegenlerine yörede "tabanca" denilen ejder motifleri yerleştirilmiş, zeminde yer alan diğer boşluklar ise altı köşeli yıldız, göz, koçboynuzu, pıtrak ve S kıvrımlı motifler ile dolgulandırılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

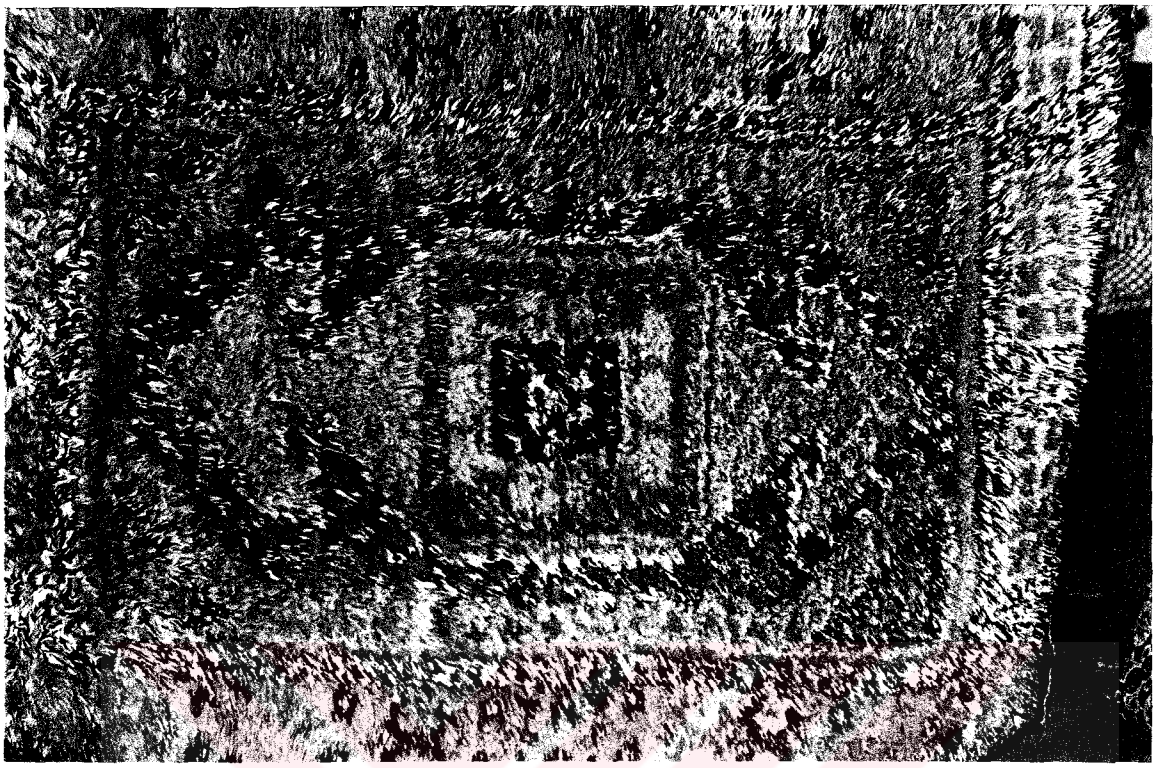
Adı Soyadı : Hüseyin BAHAR

Doğum Yeri ve Yılı : Konya – 1937

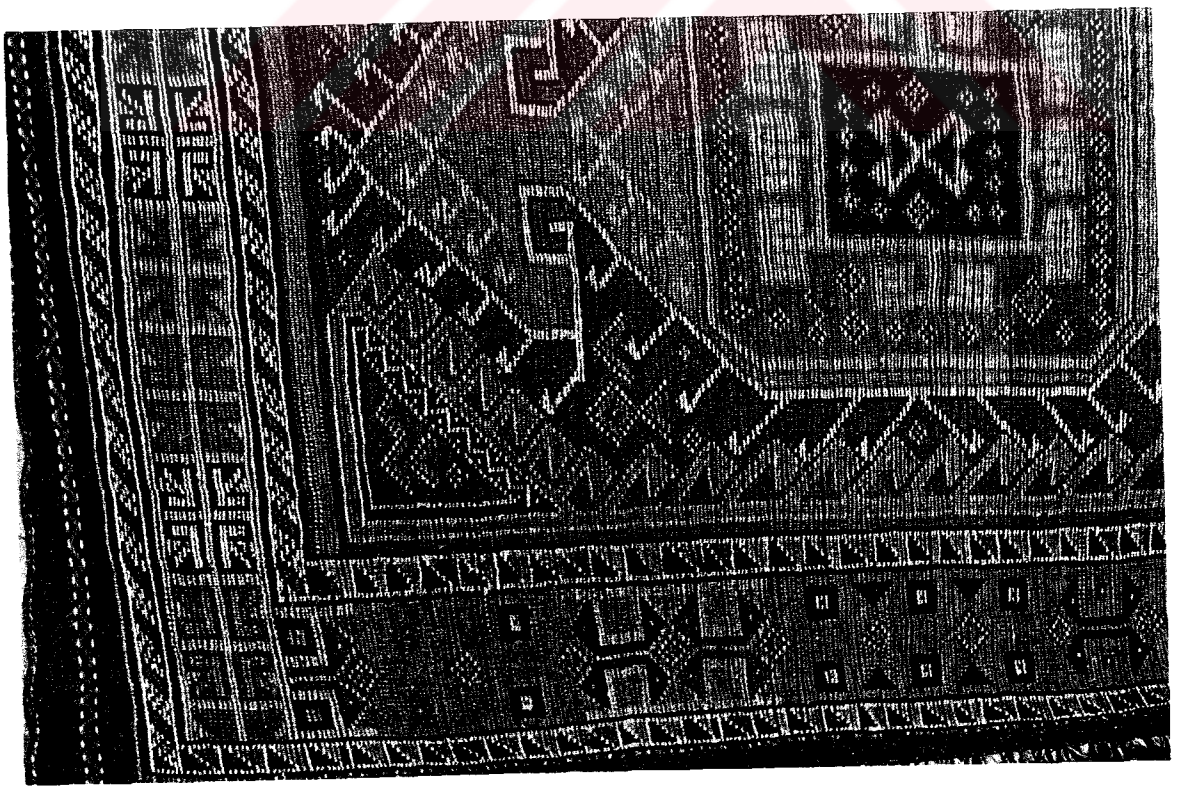
Mesleği : Manifaturacı – Halı Tamircisi

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : İstanbul Cad. Faruk Önder Pasajı, Kat:2, No: 126 KONYA

Fotoğraf No: 76. Örnek No: 32'ye Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 77. Örnek No: 32'ye Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No		: 32
Fotoğraf No		: 76–77
İnceleme Tarihi		: 02.04.2000
İlgili Koleksiyon		: Abdullah GÖKTEPE
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi		: Ketenli Kasabası No: 36, Seydişehir/KONYA
Koleksiyona Geliş Biçimi		: Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.
Tarihlendirme		: 30 yıllıktır.
Cinsi		: Yatak halısıdır.
Formu		: Dikdörtgendir.
Boyutları	Boy	: 175 cm
	En	: 117 cm
	Hav Yüksekliği	: 4,5 cm
	Kilim Örgüsü	: Başlangıç Kilim : 7 cm Bitiş Kilim : 10 cm
	Saçak Boyu	: 18 cm
Kalitesi (10 cm)	En	: 26 cm
	Boy	: 26 cm
Seçilen Konu		: Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.
Biçimlendirme		: Nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.
Kullanılan Malzeme		: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.
Kullanılan Renkler		: Atkı ipliklerinde; siyah, Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi, İlme ipliklerinde; beyaz, kırmızı (vişne), mavi (açık), sarı, siyah, turuncu, yeşil (açık) renkler kullanılmıştır.
Kullanılan Teknik		: Türk düğümü kullanılmıştır. Kilim örgüleri desenli uygulanmıştır. İlme iplikleri çift kat olarak kullanılmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 32 nolu örnekte görülen halı Çalman Kasabası yatak halılarının desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır. Halı iki küçük, bir büyük bordür ve zeminde yer alan madalyon tarzındaki göbekten oluşmaktadır. Bu örnekte "ayak naaşı" uygulanmamıştır. Küçük bordürlerin dikey kenarlarında kırmızı, lacivert, mavi, turuncu ve yeşil renklerde birbirine bakan dik üçgenler sıralanmıştır. Yatay kenarlarda ise su yolu motifi uygulanmıştır.

Büyük bordürün dikey kenarlarında lacivert, kırmızı açık mavi ve yeşil renklerde koçboynuzu motifleri birbirini izlemektedir. Bu motiflerin boşluğuna yörede "sandık" denilen geometrik motifler yerleştirilmiştir. Yatay kenarlarda ise beyaz, kırmızı ve açık yeşil renklerde ve kırmızı, mavi ve siyahla kontürlenmiş dört yönlü kazayağı motifleri sıralanmaktadır.

Madalyonun ortasında siyah zeminli sandık motifi ve bu motifin merkezinde de beyaz renkli, kırmızı kontürlü koçboynuzu motifi yer almaktadır. Bu motif çevresindeki boşluklar göz motifleri ile dolgulandırılmıştır. Halı zemininin köşegenlerinde yörede "tabanca" denilen ejder motifleri bulunmaktadır. Zeminde dolgu motifi bulunmamaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi: :

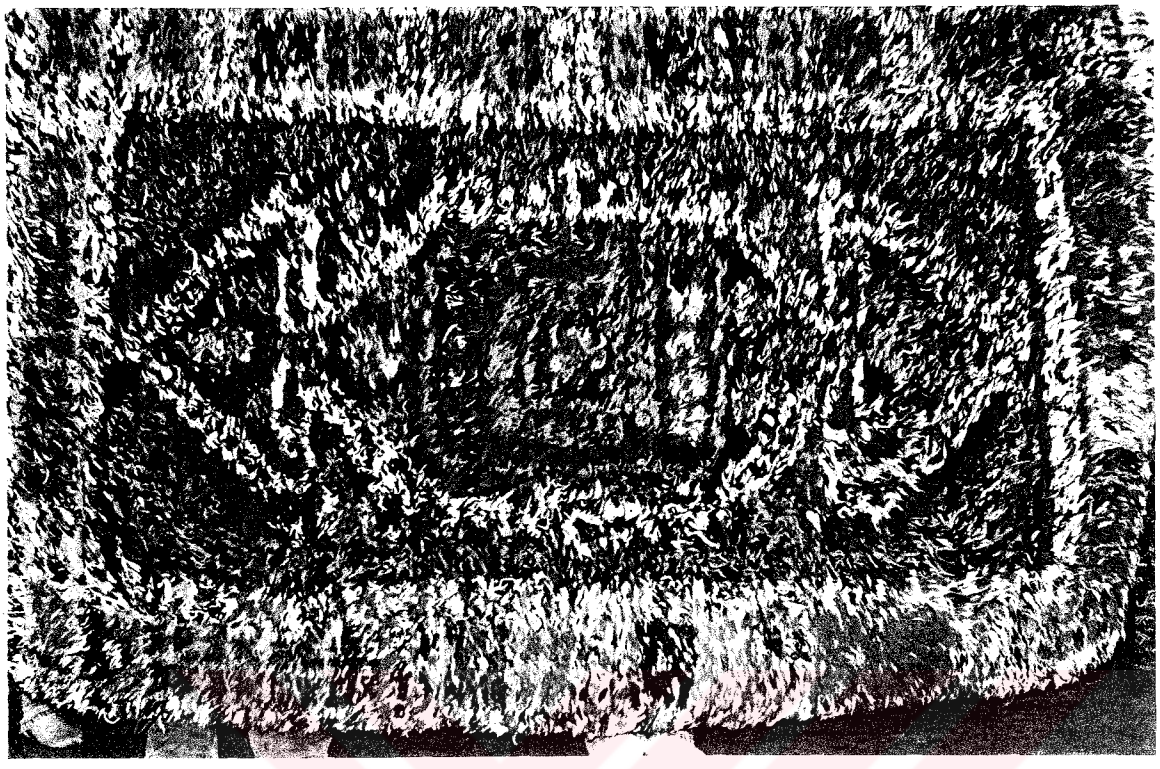
Adı Soyadı : Abdullah GÖKTEPE

Doğum Yeri ve Yılı : Ketenli Kasabası / Seydişehir – 1958

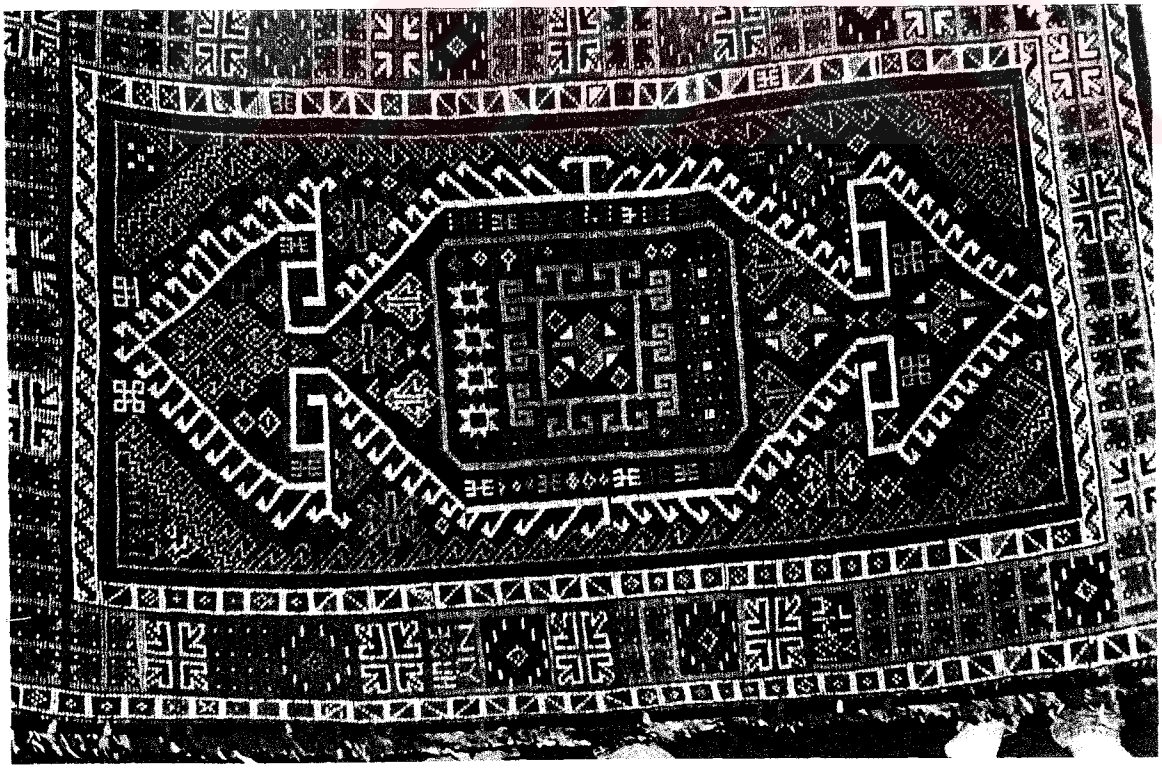
Mesleği : Ketenli (Çalman) Belediye Başkanı

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Ketenli Belediyesi, No:36, Seydişehir / KONYA

Fotoğraf No: 78. Örnek No: 33'e Ait Fotoğraf.

Fotoğraf No: 79. Örnek No: 33'e Ait Detay Fotoğraf.

Örnek No : 33

Fotoğraf No : 78–79

İnceleme Tarihi : 02.04.2000

İlgili Koleksiyon : Abdullah GÖKTEPE

İlgili Koleksiyonun Açık Adresi : Ketenli Kasabası, No: 36 Seydişehir/KONYA

Koleksiyona Geliş Biçimi : Koleksiyon sahibi tarafından kullanılmak üzere dokunmuştur.

Tarihlendirme : 5 yıllıktır.

Cinsi : Yatak halısıdır.

Formu : Dikdörtgendir.

Boyutları
- Boy : 196 cm
- En : 179 cm
- Hav Yüksekliği : 5 cm
- Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim : 11 cm
  Bitiş Kilim : 12 cm
- Saçak Boyu : 17 cm

Kalitesi (10 cm)
- En : 20 cm
- Boy : 22 cm

Seçilen Konu : Geometrik şekilli motifler konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Nesne biçimleri geometrik olarak stilize edilmiştir.

Kullanılan Malzeme : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde elde eğrilmiş yün iplik kullanılmıştır. İpliklerin tamamı kimyasal boyalarla renklendirilmiştir.

Kullanılan Renkler : Atkı ipliklerinde; siyah,
Çözgü ipliklerinde; ipin doğal rengi,
İlme ipliklerinde; beyaz, eflatun, kırmızı (vişne), lacivert, sarı, siyah, turuncu, yeşil renkler kullanılmıştır.

Kullanılan Teknik : Türk düğümü kullanılmıştır. Çizgili kilim örgüsü uygulanmıştır. İlme iplikleri çift kat olarak kullanılmıştır.

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Bugünkü Durumu : Sağlam ve kullanılmaktadır.

Kompozisyon : 33 nolu örnekte görülen halı Çalman Kasabası yatak halılarının desen karakterine uygun olarak tasarlanmıştır. Halıda iki küçük, bir büyük bordür ve zeminde, madalyon tarzında göbek yer almaktadır. Küçük bordürün dikey kenarlarında birbirine bakacak şekilde yerleştirilmiş dik üçgenlerin arasında el–tarak, eşkenar dörtgen ve muska motifleri alternatif olarak sıralanmıştır. Yatay kenarlarda ise su yolu motifi görülmektedir. Büyük bordürde halk arasında eğişmeş" olarak adlandırılan, 4 yönlü kazayağı motifleri farklı renklerde birbirini izlemektedir. Bu motiflerde beyaz, eflatun, kahverengi, kırmızı, lacivert, yeşil renkler birbirlerine kontür olacak şekilde karışık olarak kullanılmıştır. Bu motifler arasına dikey kenarlarda eflatun, lacivert, pembe renklerde pıtrak motifleri yerleştirilmiştir. Dikey kenarlardan birinde yazıya benzer nitelikte iki kez tekrarlanan çizgisel süslemeler dikkati çekmektedir. Büyük bordürün zemin rengi sarıdır.

Kırmızı renkli zeminde bulunan madalyon ve madalyonun merkezinde yörede "sandık" denilen motif yer almaktadır. Dikey olarak merkezin bir tarafında akrep, eli belinde, muska, sekiz köşeli yıldız ve uç kısımlarda akrep motifi yer alırken diğer tarafta yeşil renkli 4 adet yanyana sıralanmış sekiz köşeli yıldız, sarı renkli üst üste sıralanmış altı köşeli yıldız ve eşkenar dörtgen, göz ve muska motifleri yer almaktadır. Madalyonun her iki tarafındaki dikey kenarlarda üst üste sıralanmış tarak motifleri bulunmaktadır. Halı zemininde madalyo-

nun çevresinde üç tarafta koç boynuzu ve bir tarafta pıtrak motifleri yerleştirilmiştir. Köşegenlerde yer alan ve yörede "tabanca" olarak bilinen ejder motiflerinin içinde bulunan dolgu motifleri her köşede farklı uygulanmıştır. Bunlar; çengel, göz ve S kıvrımlı motiflerdir.

Kaynak Kişi Künyesi: :

Adı Soyadı : Abdullah GÖKTEPE

Doğum Yeri ve Yılı : Ketenli Kasabası / Seydişehir – 1958

Mesleği : Ketenli (Çalman) Belediye Başkanı

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Adresi : Ketenli Kasabası, No:36, Seydişehir / KONYA

7. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

7.1. İncelenen Yatak Halılarının Yörelerine İlişkin Bulgular

7.1.1. İncelenen Yatak Halılarının Yörelerine İlişkin Bulgular Tablo 2.a. ve 2.b.'de belirtilmiştir.

Tablo No: 2.a. İncelenen Yatak Halılarının Yöreleri Döküm Tablosu.

ÖRNEKLER	YÖRELER			
	Çalman (Ketenli)	Mesudiye	Nuzumla (Yaylacık)	Yeşildere
Örnek No 1			×	
Örnek No 2			×	
Örnek No 3			×	
Örnek No 4			×	
Örnek No 5			×	
Örnek No 6			×	
Örnek No 7			×	
Örnek No 8			×	
Örnek No 9			×	
Örnek No 10			×	
Örnek No 11			×	
Örnek No 12			×	
Örnek No 13			×	
Örnek No 14			×	
Örnek No 15			×	
Örnek No 16			×	
Örnek No 17			×	
Örnek No 18			×	
Örnek No 19		×		
Örnek No 20				×
Örnek No 21				×
Örnek No 22				×
Örnek No 23				×
Örnek No 24				×
Örnek No 25				×
Örnek No 26	×			
Örnek No 27	×			
Örnek No 28	×			
Örnek No 29	×			
Örnek No 30	×			
Örnek No 31	×			
Örnek No 32	×			
Örnek No 33	×			

n: 33

Tablo No: 2.b. İncelenen Yatak Halılarının Yöreleri Dağılım Tablosu.

YÖRELER	DAĞILIM	
	f	%
Ketenli (Çalman)	8	%24,4
Mesudiye	1	%3,03
Nuzumla (Yaylacık)	18	%54,54
Yeşildere	6	%18,18

n: 33

7.1.2. Tablo 2.a. ve 2.b.'de Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

İncelenen yatak halılarının belirlenmesine ilişkin çalışmalar kapsamında Seydişehir ilçesinin Nuzumla köyü ve bu köy çevresindeki yerleşim birimleri incelenmiş ve 4 adet yerleşim birimi belirlenmiştir. Bu 4 merkezden alınan örnek sayıları, buralarda dokunan yatak halısı yoğunluğunu göstermekle birlikte, birbirleri ile desen ve renk anlayışında farklılık görülmeyen merkezlerden sınırlı sayıda örnek alınmıştır. Tablo 2.a. ve 2.b.'de belirtildiği gibi Çalman (Ketenli) kasabasına ait 8, Mesudiye köyüne ait 1, Nuzumla (Yaylacık) köyüne ait 18, Yeşildere köyüne ait 6 örnek incelenmiştir. Buna göre toplam 33 örnek arasından örneklerin seçilme yoğunluğu Çalman (Ketenli) kasabasından %24,24, Mesudiye köyünden %3,03, Nuzumla (Yaylacık) köyünden %54,54, Yeşildere köyünden %18,18 olarak belirlenmiştir.

Yapılan çalışmalar sonucunda incelenen yatak halılarının en yoğun olarak belirlendiği merkez 18 örnek ve %54,54'lük oranı ile Nuzumla (Yaylacık) köyü, en az örneğin incelendiği merkez ise 1 örnek ve %3,03'lük oranı ile Mesudiye köyü olarak ortaya çıkmıştır.

7.2. İncelenen Yatak Halılarının Dönemlerine İlişkin Bulgular

7.2.1. İncelenen Yatak Halılarının Dönemlerine İlişkin Bulgular Tablo 3.a. ve 3.b.'de belirtilmiştir.

Tablo No: 3.a. İncelenen Yatak Halılarının Dönemleri Döküm Tablosu.

ÖRNEKLER	TARİHLER									
	1–10 Yıl	11–20 Yıl	21–30 Yıl	31–40 Yıl	41–50 Yıl	51–70 Yıl	71–90 Yıl	91–110 Yıl	111–130 Yıl	131–150 Yıl
Örnek No 1		×								
Örnek No 2				×						
Örnek No 3		×								
Örnek No 4		×								
Örnek No 5		×								
Örnek No 6	×									
Örnek No 7						×				
Örnek No 8		×								
Örnek No 9	×									
Örnek No 10	×									
Örnek No 11	×									
Örnek No 12					×					
Örnek No 13	×									
Örnek No 14	×									
Örnek No 15	×									
Örnek No 16						×				
Örnek No 17				×						
Örnek No 18						×				
Örnek No 19						×				
Örnek No 20				×						
Örnek No 21	×									
Örnek No 22				×						
Örnek No 23			×							
Örnek No 24		×								
Örnek No 25										×
Örnek No 26			×							
Örnek No 27	×									
Örnek No 28						×				
Örnek No 29							×			
Örnek No 30						×				
Örnek No 31										×
Örnek No 32			×							
Örnek No 33	×									

n: 33

Tablo No: 3.b. İncelenen Yatak Halılarının Dönemleri Dağılım Tablosu.

TARİHLER	DAĞILIM	
	f	%
1–10 Yıl	10	%30,30
11–20 Yıl	6	%18,18
21–30 Yıl	3	%9,09
31–40 Yıl	4	%12,12
41–50 Yıl	1	%3,03
51–70 Yıl	6	%18,18
71–90 Yıl	1	%3,03
91–110 Yıl	–	–
111–130 Yıl	–	–
131–150 Yıl	2	%6,06

n: 33

7.2.2. Tablo 3.a. ve 3.b.'de Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

İncelenen yatak halılarının dönemlerinin değerlendirilmesi için yapılan tablo çalışmasında 1 ila 150 yıl arasında, örneklerin yoğunluğu gözönünde bulundurularak 1'den 50'ye kadar onar, 50'den 150'ye kadar yirmişer yıl aralığı verilerek bir sınıflama yapılmıştır.

İncelenen örneklerde en eski örnek 150 yıllık, en yeni örnek ise 1 yıllıktır.

33 örnek arasında örnek sayısının yıllara göre yoğunluğu 1–10 yıllık zaman aralığından %30,30, 11–20 yıllık zaman aralığında %18,18, 21–30 yıllık zaman aralığında %9,09, 31–40 yıllık zaman aralığında %12,12, 41–50 yıllık zaman aralığında %18,18, 71–90 yıllık zaman aralığında %3,03, 91–110 ve 111–130 yıllık zaman aralıklarında %0, 131–150 yıllık zaman aralığında ise %6,06'lık bir oran belirlenmiştir.

Buna göre 33 örnek arasında örneklerin en çok yoğun olduğu dönem 10 örnek ve %30,30'luk oran ile 1–10 yıllık zaman aralığı olarak belirlenirken, en az örnek sayısı 1'er örnek ve %3,03'lük oran ile 41–50 ve 71–90 yıllık zaman aralıklarıdır. 91 ila 130 yıllık döneme ait ise hiçbir örneğe rastlanamamıştır.

Örneklerin çoğunluğunun 10 yıllık dönem dahilinde olması eski örnekleri dokuyucuların ellerinden çıktığını göstermektedir.

7.3. İncelenen Yatak Halılarının Boyutlarına İlişkin Bulgular

7.3.1. İncelenen Yatak Halılarının Boyutlarına İlişkin Bulgular Tablo 4.a., 4.b., 4.c. ve 4.d.'de belirtilmiştir.

Tablo No: 4.a. İncelenen Yatak Halılarının Boyutları Döküm Tablosu.

ÖRNEKLER	BOYUTLAR			
	Boy	En	Hav Yüksekliği	Saçak Boyu
Örnek No 1	190 cm	120 cm	2 cm	10 cm
Örnek No 2	190 cm	128 cm	2,5 cm	38 cm
Örnek No 3	157 cm	123 cm	3,5 cm	16 cm
Örnek No 4	178 cm	125 cm	2,5 cm	16 cm
Örnek No 5	182 cm	109 cm	2,7 cm	40 cm
Örnek No 6	191 cm	124 cm	2,5 cm	30 cm
Örnek No 7	180 cm	140 cm	2,5 cm	13 cm
Örnek No 8	175 cm	134 cm	1,7 cm	26 cm
Örnek No 9	182 cm	132 cm	3 cm	33 cm
Örnek No 10	181 cm	150 cm	2,5 cm	30 cm
Örnek No 11	164 cm	123 cm	3 cm	24 cm
Örnek No 12	189 cm	122 cm	3 cm	16 cm
Örnek No 13	186 cm	126 cm	2,5 cm	33 cm
Örnek No 14	176 cm	131 cm	3,5 cm	25 cm
Örnek No 15	177 cm	123 cm	2,5 cm	19 cm
Örnek No 16	170 cm	140 cm	3 cm	20 cm
Örnek No 17	187 cm	123 cm	2,5 cm	3 cm
Örnek No 18	207 cm	120 cm	3 cm	1 cm
Örnek No 19	174 cm	132 cm	1,7 cm	30 cm
Örnek No 20	185 cm	116 cm	1,5 cm	6 cm
Örnek No 21	201 cm	150 cm	4,5 cm	10 cm
Örnek No 22	185 cm	130 cm	2 cm	11 cm
Örnek No 23	186 cm	121 cm	4,5 cm	19 cm
Örnek No 24	176 cm	120 cm	1 cm	4 cm
Örnek No 25	193 cm	133 cm	–	1 cm
Örnek No 26	180 cm	127 cm	4,5 cm	20 cm
Örnek No 27	183 cm	123 cm	4 cm	17 cm
Örnek No 28	178 cm	123 cm	2 cm	4 cm
Örnek No 29	174 cm	132 cm	3 cm	10 cm
Örnek No 30	186 cm	128 cm	2 cm	–
Örnek No 31	173 cm	128 cm	2 cm	2 cm
Örnek No 32	175 cm	117 cm	4,5 cm	18 cm
Örnek No 33	196 cm	179 cm	5 cm	17 cm

n: 33

Tablo No: 4.b. İncelenen Yatak Halılarının En–Boy Ölçüleri Dağılım Tablosu.

ÖLÇÜLER	DAĞILIM			
	Boy		En	
	f	%	f	%
100–110 cm	–	–	1	%3,03
111–120 cm	–	–	5	%15,15
121–130 cm	–	–	16	%48,48
131–140 cm	–	–	8	%24,24
141–150 cm	–	–	2	%6,06
151–160 cm	1	%3,03	–	–
161–170 cm	2	%6,06	–	–
171–180 cm	12	%36,36	–	–
181–190 cm	13	%39,39	1	%3,03
191–200 cm	3	%9,09	–	–
201–210 cm	2	%6,06	–	–

n: 33

Tablo No: 4.c. İncelenen Yatak Halılarının Hav Yüksekliği Ölçüleri Dağılım Tablosu.

ÖLÇÜLER	DAĞILIM	
	f	%
0,5 – 1 cm	0	–
1,5 – 2 cm	9	%27,27
2,5 – 3 cm	15	%45,45
3,5 – 4 cm	3	%9,09
4,5 – 5 cm	5	%15,15

n: 32

Tablo No: 4.d. İncelenen Yatak Halılarının Saçak Boyu Ölçüleri Dağılım Tablosu.

ÖLÇÜLER	DAĞILIM	
	f	%
1 – 10 cm	10	%30,30
11 – 20 cm	12	%36,36
21 – 30 cm	6	%18,18
31 – 40 cm	4	%12,12

n: 33

7.3.2. Tablo 4.a, 4.b., 4.c. ve 4.d.'de Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

Tüm tablolardan elde edilen bulgulara göre yatak halılarının boy uzunluğu en kısa 151–160 cm aralığında, en uzun ise 201–210 cm aralığında olduğu tespit edilmiştir. En uzunluğu ise en kısa 100–110 cm, en uzun 171–180 cm aralığında belirlenmiştir. Örneklerin hav yüksekliği en kısa 1,5–2 cm iken en uzun 4,5–5 cm arasında bulunmaktadır. Saçak boyları ise en kısa 1–10 arasında iken en uzun 31–40 cm arasındadır.

İncelenen 33 örnekten boy uzunluğu en çok 13 örnek ve %39,39'luk oran ile 181–190 cm aralığında bulunurken, en az örnek 1 örnek %3,03'lük oran ile 151–160 cm aralığında bulunmaktadır. En uzunluğu ise en çok 16 örnek ve %48,48'lik oran ile 121–130 cm arasında yoğunlaşırken en az örnek 1 örnek ve %3,03'lük oran ile 171–180 cm bulunmaktadır.

Hav yüksekliğinde en çok 15 örnek ve %45,45'lik oran ile 2,5–3 cm arasında bulunurken, en az, 3 örnek ve %9,09'luk oran ile 3,5–4 cm arası tespit edilmiştir.

Örneklerin saçak boyu ise en çok 12 örnek ve %36,36'lık oran ile 11–20 cm aralığında yoğunlaşırken en az örnek 4 örnek ve %12,12'lik oran ile 31–40 cm aralığında bulunmaktadır.

7.4. İncelenen Yatak Halılarının Kalitelerine İlişkin Bulgular

7.4.1. İncelenen Yatak Halılarının Kalitelerine İlişkin Bulgular Tablo 5.a. ve 5.b.'de belirtilmiştir.

Tablo No: 5.a. İncelenen Yatak Halılarının Kaliteleri Döküm Tablosu.

ÖRNEKLER	HALILARIN KALİTELERİ	
	10 cm Endeki İlmek Sayısı	10 cm Boydaki İlmek Sayısı
Örnek No 1	24	36
Örnek No 2	24	33
Örnek No 3	23	39
Örnek No 4	25	34
Örnek No 5	26	35
Örnek No 6	21	34
Örnek No 7	21	34
Örnek No 8	24	36
Örnek No 9	22	38
Örnek No 10	22	35
Örnek No 11	27	38
Örnek No 12	26	33
Örnek No 13	27	34
Örnek No 14	22	34
Örnek No 15	21	37
Örnek No 16	25	37
Örnek No 17	24	33
Örnek No 18	29	35
Örnek No 19	27	31
Örnek No 20	23	23
Örnek No 21	18	20
Örnek No 22	24	24
Örnek No 23	20	22
Örnek No 24	26	38
Örnek No 25	Belirlenememiştir	Belirlenememiştir
Örnek No 26	21	24
Örnek No 27	16	21
Örnek No 28	20	27
Örnek No 29	17	26
Örnek No 30	17	17
Örnek No 31	20	27
Örnek No 32	26	26
Örnek No 33	20	22
GENEL ORTALAMA	22,6	30,7

n: 33

Tablo No: 5.b. İncelenen Yatak Halılarının Kaliteleri Dağılım Tablosu.

ÖLÇÜLER	DAĞILIM			
	Boy		En	
	f	%	f	%
15–19	4	%12,12	1	%3,03
20–24	18	%54,54	7	%21,21
25–29	10	%30,30	4	%12,12
30–34	–	–	9	%27,27
35–39	–	–	11	%33,33
Belirlenemeyen	1	%3,03	1	%3,03

n: 33

7.4.2. Tablo 5.a. ve 5.b.'de Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

İncelenen yatak halılarının kalitelerine ait veriler 5'er, 5'er rakam hanelerine işlenerek elde edilmiştir. Buna göre en kalitesi en düşük 16, en yüksek 29'dur. Boy kalitesi ise en düşük 17, en yüksek ise 39'dur.

İncelenen örneklerde en kalitesinin 18 adet örnek ve %54,54'lük oran ile en yüksek değere sahip olduğu aralık 20–24 çözgü arasıdır. En düşük değer ise 4 adet ve %12,12'lik oran ile 15–19 çözgü arasıdır.

Boy kalitesinin ise en yüksek değere sahip olduğu aralık 11 örnek ve %33,33'lük değer ile 35–39 sıra arası olduğu belirlenirken en düşük değer 1 örnek ve %3,03'lük oran ile 15–19 sıra arası olduğu tespit edilmiştir.

1 örneğin kalitesi belirlenememiştir.

İncelenen tüm örneklerden elde edilen ortalama değer ise 22–30 kalite olarak belirlenmiştir.

7.5. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan İpliklere İlişkin Bulgular

7.5.1. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan İpliklere İlişkin Bulgular

Tablo 6.a. ve 6.b.'de belirtilmiştir.

Tablo No: 6.a. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan İplikler Döküm Tablosu.

ÖRNEKLER	Atkı İpliği				Çözgü İpliği				İlme İpliği				Saçak			
	Kıl	Pamuk	Tiftik	Yün	Kıl	Pamuk	Tiftik	Yün	Kıl	Pamuk	Tiftik	Yün	Kıl	Pamuk	Tiftik	Yün
Örnek No 1				X				X				X				X
Örnek No 2				X				X				X				X
Örnek No 3				X				X				X				X
Örnek No 4				X				X				X				X
Örnek No 5				X				X				X				X
Örnek No 6				X				X				X				X
Örnek No 7				X				X				X				X
Örnek No 8				X				X				X				X
Örnek No 9				X				X				X				X
Örnek No 10				X				X				X				X
Örnek No 11				X				X				X				X
Örnek No 12				X				X				X				X
Örnek No 13				X				X				X				X
Örnek No 14				X				X				X				X
Örnek No 15				X				X				X				X
Örnek No 16				X				X				X				X
Örnek No 17				X				X				X				X
Örnek No 18				X				X				X				X
Örnek No 19				X				X				X				X
Örnek No 20				X				X				X				X
Örnek No 21				X				X				X				X
Örnek No 22				X				X				X				X
Örnek No 23				X				X				X				X
Örnek No 24				X				X				X				X
Örnek No 25				X				X				X				X
Örnek No 26				X				X				X				X
Örnek No 27				X				X				X				X
Örnek No 28				X				X				X				X
Örnek No 29				X				X				X		X		
Örnek No 30				X				X				X				X
Örnek No 31				X				X				X				X
Örnek No 32				X				X				X				X
Örnek No 33				X				X				X				X

n: 33

Tablo No: 6.b. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan İplikler Dağılım Tablosu.

İPLİKLER	Atkı İpliği		Çözgü İpliği		İlme İpliği		Saçak	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Kıl	–	–	–	–	–	–	1	%3,03
Pamuk	–	–	–	–	–	–	–	–
Tiftik	–	–	–	–	–	–	–	–
Yün	33	%100	33	%100	33	%100	32	%96,96

n: 33

7.5.2. Tablo 6.a. ve 6.b.'de Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

İncelenen yatak halılarında kullanılan ipliklerin değerlendirilmesinde atkı, çözgü, ilme ve saçak ipliklerinde kullanılan kıl, pamuk, tiftik ve yün malzeme dikkate alınmıştır.

Elde edilen bulgulara göre örneklerin atkı, çözgü ve ilme ipliklerinin tamamında yün kullanılırken saçaklarında yün dışında bir örnekte kıl kullanıldığı belirlenmiştir. Yün iplik atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde 33 örnek ve %100 oranla kullanılırken, saçak ipliklerinde ise 32 örnek ve %96,96'lık oran ile yün, 1 örnek ve %3,03'lük oran ile kıl malzemenin kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Yapılan çalışmada incelenen örnekler arasında pamuk ya da tiftiğin kullanıldığına rastlanmamıştır.

7.6. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Boyalara İlişkin Bulgular

7.6.1. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Boyalara İlişkin Bulgular Tablo 7.a. ve 7.b.'de belirtilmiştir.

Tablo No: 7.a. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Boyalar Döküm Tablosu.

ÖRNEKLER	KULLANILAN BOYALAR					
	Atkı İpliği		Çözgü İpliği		İlme İpliği	
	Doğal Boya	Kimyasal Boya	Doğal Boya	Boyasız	Doğal Boya	Kimyasal Boya
Örnek No 1		×		×		×
Örnek No 2		×		×		×
Örnek No 3		×		×		×
Örnek No 4		×		×		×
Örnek No 5		×		×		×
Örnek No 6		×		×	×	×
Örnek No 7	×		×		×	×
Örnek No 8		×		×		×
Örnek No 9		×		×		×
Örnek No 10		×		×		×
Örnek No 11		×		×		×
Örnek No 12	×			×	×	
Örnek No 13		×		×		×
Örnek No 14		×		×		×
Örnek No 15		×		×		×
Örnek No 16		×		×	×	×
Örnek No 17		×		×		×
Örnek No 18		×		×		×
Örnek No 19		×		×		×
Örnek No 20		×		×		×
Örnek No 21		×		×		×
Örnek No 22		×		×		×
Örnek No 23		×		×		×
Örnek No 24	×			×	×	
Örnek No 25		×		×		×
Örnek No 26	×			×	×	
Örnek No 27		×		×	×	×
Örnek No 28		×		×		×
Örnek No 29		×		×	×	×
Örnek No 30		×		×		×
Örnek No 31	×			×	×	
Örnek No 32		×		×		×
Örnek No 33		×		×		×

n: 33

Tablo No: 7.b. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Boyalar Dağılım Tablosu.

BOYALAR	DAĞILIM					
	Atkı İpliği		Çözgü İpliği		İlme İpliği	
	f	%	f	%	F	%
Doğal Boyalar	5	%15,15	5	%15,15	4	%12,12
Kimyasal Boyalar	28	%84,84	–	–	24	%72,72
Doğal–Kimyasal Boyalar Birarada	–	–	–	–	5	%15,15

n: 33

7.6.2. Tablo 7.a. ve 7.b.'de Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

İncelenen yatak halılarında kullanılan boyaların tablolarla değerlendirilmesinde atkı, çözgü ve ilme iplikleri ayrı ayrı ele alınmış ve kimyasal ve doğal boyalı örnekler tespit edilmiştir.

Buna göre atkı ipliklerinde 33 örnek arasından 5 örnek %15,15'lik bir oranla doğal boya, 28 örnek ve %84,84'lük bir ortalama ile kimyasal boyalar tercih edilmiştir. İlme ipliklerinde ise doğal boyalar 4 örnek ve %12,12'lik bir oranla saf olarak kullanılırken 5 örnek ve %15,15'lik bir oranla kimyasal boyalar ile karıştırılarak kullanılmıştır. Çözgü ipliklerinde 1 örneğin dışında boya kullanılmamıştır.

Tablolara göre toplam 9 örnekte rastlanılan doğal boyalar kendi başına saf olarak halının hem atkı hem ilme ipliklerinde 12, 24, 26 ve 31 nolu örneklerde görülmektedir. İncelenen 33 örnek arasında tüm kısımlarda doğal boya kullanılan örnek sayısı 4 ve toplam sayıya oranı %12,12'dir. Tamamı kimyasal boyalı iplik ile dokunan örnek sayısı ise 24 ve oranı %72,72 iken hem doğal, hem kimyasal boyalı ipliklerin birarada kullanıldığı örnek sayısı ve toplam sayıya oranı %15,15'dir.

7.7. İncelenen Yatak Halılarında Uygulanan Tekniklere İlişkin Bulgular

7.7.1. İncelenen Yatak Halılarında Uygulanan Tekniklere İlişkin Bulgular

Tablo 8.a. ve 8.b.'de belirtilmiştir.

Tablo No: 8.a. İncelenen Yatak Halılarında Uygulanan Teknikler Döküm Tablosu.

ÖRNEKLER	KULLANILAN TEKNİKLER	
	Gördes (Türk) Düğümü)	Sine (İran) Düğümü
Örnek No 1	×	
Örnek No 2	×	
Örnek No 3	×	
Örnek No 4	×	
Örnek No 5	×	
Örnek No 6	×	
Örnek No 7	×	
Örnek No 8	×	
Örnek No 9	×	
Örnek No 10	×	
Örnek No 11	×	
Örnek No 12	×	
Örnek No 13	×	
Örnek No 14	×	
Örnek No 15	×	
Örnek No 16	×	
Örnek No 17	×	
Örnek No 18	×	
Örnek No 19	×	
Örnek No 20	×	
Örnek No 21	×	
Örnek No 22	×	
Örnek No 23	×	
Örnek No 24	×	
Örnek No 25	×	
Örnek No 26	×	
Örnek No 27	×	
Örnek No 28	×	
Örnek No 29	×	
Örnek No 30	×	
Örnek No 31	×	
Örnek No 32	×	
Örnek No 33	×	

n: 33

Tablo No: 8.b. İncelenen Yatak Halılarında Uygulanan Teknikler Dağılım Tablosu.

TEKNİKLER	DAĞILIM	
	f	%
Gördes (Türk) Düğümü	33	%100
İran (Sine) Düğümü	–	–

n: 33

7.7.2. Tablo 8.a. ve 8.b.'de Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

İncelenen yatak halılarında uygulanan tekniklere ilişkin tablolar halılarda kullanılan Türk (Gördes) ve İran (Sine) düğümleri açısından ele alınarak oluşturulmuştur. Buna göre incelenen 33 adet örneğin tamamının %100'lük bir oranla Türk (Gördes) düğümü ile dokunduğu ortaya çıkmıştır. Yatak halılarında İran düğümüne veya Türk düğümü dışında hiçbir tekniğe rastlanmamıştır.

7.8. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Renklere İlişkin Bulgular

7.8.1. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Renklere İlişkin Bulgular Tablo 9.a, 9.b, 9.c ve 9.d'de belirtilmiştir.

Tablo No: 9.a. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Renkler Döküm Tablosu.

ÖRNEKLER	KULLANILAN RENKLER																					
	ATKI İPLİKLERİ		ÇÖZGÜ İPLİKLERİ			İLME İPLİKLERİ																
						Ana Renkler					Ara Renkler						Nötr Renkler			Kahverengi	
						Kırmızı		Mavi		Sarı		Mor			Yeşil							
	Kırmızı	Siyah	Beyaz	Kahve rengi	İpin Doğal Rengi	Bordo Kırmızı	Kiremit Kırmızı	Mavi	Lacivert	Açık Sarı	Hardal Sarı	Eflatun	Mor	Pembe	Turuncu	Açık Yeşil	Koyu Yeşil	Beyaz	Gri	Siyah	Bej	Kahve rengi
Örnek No 1		×			×	×	×		×	×							×	×		×		×
Örnek No 2		×			×	×	×	×	×	×					×		×	×		×		×
Örnek No 3		×			×	×	×		×	×	×						×	×		×		×
Örnek No 4		×			×	×	×		×	×							×	×		×		×
Örnek No 5		×			×	×	×		×	×					×		×	×		×		×
Örnek No 6		×			×		×		×	×							×	×		×		×
Örnek No 7		×	×	×			×	×		×					×		×	×		×		×
Örnek No 8		×			×	×	×		×	×							×	×		×		×
Örnek No 9		×			×	×	×		×	×							×	×		×		×
Örnek No 10		×			×	×	×		×	×							×	×		×		×
Örnek No 11		×			×	×	×		×								×	×		×		×
Örnek No 12	×				×	×		×							×		×	×		×		
Örnek No 13		×			×	×	×			×							×	×		×		×
Örnek No 14		×			×	×	×		×	×							×	×		×		×
Örnek No 15		×			×	×	×		×								×	×		×		×
Örnek No 16		×			×		×	×		×	×					×		×				
Örnek No 17		×			×		×	×		×	×							×		×		
Örnek No 18		×			×	×			×	×							×	×		×		
Örnek No 19		×			×		×			×								×		×	×	
Örnek No 20		×			×		×	×		×	×	×			×	×		×		×		
Örnek No 21		×			×		×	×	×	×	×			×	×		×				×	×
Örnek No 22		×			×		×	×	×	×		×		×			×				×	×
Örnek No 23		×			×		×			×		×		×				×		×		
Örnek No 24		×			×		×		×	×							×	×				
Örnek No 25		×			×		×		×	×					×		×	×		×		×
Örnek No 26		×			×		×	×		×				×				×			×	
Örnek No 27		×			×		×		×	×		×			×			×		×		
Örnek No 28		×			×		×	×		×	×							×		×		
Örnek No 29		×			×		×	×		×								×		×		
Örnek No 30		×			×		×	×		×								×		×		×
Örnek No 31		×			×		×	×		×								×		×		
Örnek No 32		×			×		×	×		×					×	×		×		×		
Örnek No 33		×			×	×			×	×		×			×		×	×		×		

n: 33

Tablo No: 9.b. İncelenen Yatak Halılarında Atkı İpliklerinde Kullanılan Renkler Dağılım Tablosu.

RENKLER	DAĞILIM	
	f	%
Kırmızı	1	%3,03
Siyah	32	%96,96

n: 33

Tablo No: 9.c. İncelenen Yatak Halılarında Çözgü İpliklerinde Kullanılan Renkler Dağılım Tablosu.

RENKLER	DAĞILIM	
	f	%
Beyaz	1	%3,03
Kahverengi	1	%3,03
İpin Doğal Rengi	32	%96,96

n: 33

Tablo No: 9.d. İncelenen Yatak Halılarında İlme İpliklerinde Kullanılan Renkler Dağılım Tablosu.

RENKLER			DAĞILIM		
			f	%	Toplam
ANA RENKLER	Kırmızı	Bordo	15	%45,45	%17,75
		Kiremit Kırmızı	30	%90,90	
	Mavi	Mavi	14	%42,42	%12,92
		Lacivert	19	%57,57	
	Sarı	Açık Sarı	30	%90,90	%14,22
		Hardal Sarı	6	%18,18	
ARA RENKLER	Mor	Eflatun	5	%15,15	%3,52
		Mor	–	–	
		Pembe	4	%12,12	
	Turuncu		10	%30,30	%3,09
	Yeşil	Açık Yeşil	3	%9,09	%9,39
		Koyu Yeşil	21	%63,63	
NÖTR RENKLER	Beyaz		31	%93,93	%12,14
	Gri		–	–	–
	Siyah		28	%84,84	%10,9
KAHVERENGİ		Bej	4	%12,12	%8,6
		Kahverengi	18	%54,54	

n: 33

7.8.2. Tablo 9.a, 9.b, 9.c ve 9.d'de Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

İncelenen yatak halılarında kullanılan renklere ilişkin veriler atkı, çözgü ve ilme iplikleri gözönünde bulundurularak oluşturulmuştur.

Buna göre atkı ipliklerinde kırmızı ve siyah renklerin kullanıldığı 12 numaralı örnekte siyahın ve diğer tüm örneklerde kırmızının tercih edildiği belirlenmiştir. Atkı ipliklerinde kullanılan kırmızı renkli örnek sayısı 32 olup, tamamına oranı %96,96'dır. Siyah renkli örnek sayısı ise 1 olup, %3,03'tür.

Çözgü ipliklerinde ise beyaz, kahverengi ve ipin doğal renginin tercih edildiği görülmüştür. Beyaz ve kahverengi 7 numaralı örnekte birarada, 1 kez kullanılırken, kalan 32 örneğin tamamında ipin doğal rengi kullanılmıştır.

Buna göre beyaz rengin tamamına oranı %3,03, kahverenginin oranı %3,03, ipin doğal renginin oranı ise %96,96'dır.

İlme ipliklerinde kırmızı ve tonları, mavi ve tonları, sarı ve tonları, mor ve tonları, turuncu, yeşil ve tonları, nötr renklerden beyaz, gri ve siyah, kahverengi ve tonları kullanılmıştır.

Tablo 9.d'de incelenen renk dağılımlarına göre kırmızı ve tonlarının %17,75 oranında, mavi ve tonlarının %12,92 oranında, sarı ve tonlarının %14,22 oranında, mor ve tonlarının %3,52 oranında, turuncunun %3,09 oranında, yeşil ve tonlarının %9,39 oranında beyazın %12,14 oranında, siyahın %10,9 oranında, kahverengi ve tonlarının %8,6 oranında kullanıldığı gözlenmiştir.

Bordo kırmızı, lacivert, koyu yeşil ve kahverengi; örneklerin ilk 19 adedini kapsayan Nuzumla yöresi örneklerinde çok sık olarak kullanılırken, eflatun, pembe, bej gibi renkler Çalman ve Yeşildere örneklerinde çoğalmaktadır.

%17,75 oranla en yüksek değere sahip olan kırmızı ve tonlarını %14,22 oranla sarı ve tonları izlemektedir. %3,09 oranında kullanılan turuncu ise en düşük değere sahiptir.

7.9. İncelenen Yatak Halılarında Seçilen Konulara İlişkin Bulgular

7.9.1. İncelenen Yatak Halılarında Seçilen Konulara İlişkin Bulgular Tablo 10.a. ve 10.b.'de belirtilmiştir.

Tablo No: 10.a. İncelenen Yatak Halılarında Seçilen Konular Döküm Tablosu.

ÖRNEKLER/YÖRESİ	SEÇİLEN KONULAR																																		
	BİTKİSEL MOTİFLER					FİGÜRLÜ MOTİFLER				GEOMETRİK ŞEKİL MOTİFLERİ																NESNE MOTİFLERİ						SEMBOLİK MOTİFLER	
	Bereket	Çiçek	Hayat Ağacı	Kıvrık Dal–Yaprak	Pıtrak	Akrep	Ejder	Elibelinde	Koç Boynuzu	Altı Köşeli Yıldız	Baklava	Çengel	Dikdörtgen	Dört Yönlü Kazayağı	Eşkenar Dörtgen	Kare	S Kıvrımlı Motif	Sedef	Sekiz Köşeli Yıldız	Sekiz Köşeli Top	Sekizgen	Su Yolu	Üçgen	Yıldız	Haç	Küpe	Nazarlık Muska	Saç Bağı	Sandık	Tarak	Göz	El–Parmak
Örnek No 1 / Nuzumla	×	×					×		×		×	×				×			×	×	×	×		×		×				×				
Örnek No 2 / Nuzumla		×					×		×		×								×	×	×	×	×	×	×		×							
Örnek No 3 / Nuzumla		×					×		×		×						×		×	×	×	×	×	×		×	×			×				
Örnek No 4 / Nuzumla		×					×		×		×						×		×	×	×	×	×				×			×				
Örnek No 5 / Nuzumla		×					×		×		×	×	×						×	×	×	×	×	×										
Örnek No 6 / Nuzumla		×				×	×		×		×	×	×						×	×	×	×	×			×				×				
Örnek No 7 / Nuzumla						×	×		×					×					×	×	×	×	×				×		×	×	×			
Örnek No 8 / Nuzumla		×					×		×		×								×	×	×	×	×	×			×			×	×			
Örnek No 9 / Nuzumla		×					×		×										×	×	×	×	×				×			×	×			
Örnek No 10 / Nuzumla		×					×		×			×	×						×	×	×	×				×				×	×			
Örnek No 11 / Nuzumla		×					×		×										×	×	×	×	×				×			×	×			
Örnek No 12 / Nuzumla		×					×		×										×	×	×	×	×			×	×				×			
Örnek No 13 / Nuzumla		×					×		×		×	×							×	×	×	×	×		×		×				×			
Örnek No 14 / Nuzumla		×				×	×		×			×							×	×	×	×	×				×			×				
Örnek No 15 / Nuzumla		×					×		×			×							×	×	×	×												
Örnek No 16 / Nuzumla		×					×		×			×	×						×	×	×	×	×	×			×			×				
Örnek No 17 / Nuzumla		×					×		×		×								×	×	×	×	×				×				×			
Örnek No 18 / Nuzumla		×					×		×										×	×	×	×	×				×				×			
Örnek No 19 / Mesudiye		×					×		×	×									×	×	×	×	×				×			×				
Örnek No 20 / Yeşildere												×				×		×	×				×				×							
Örnek No 21 / Yeşildere	×											×				×		×					×				×							×
Örnek No 22 / Yeşildere	×											×				×		×									×			×				×
Örnek No 23 / Yeşildere												×				×		×											×					
Örnek No 24 / Yeşildere		×		×			×		×										×															
Örnek No 25 / Yeşildere	×											×				×		×				×	×				×				×	×		×
Örnek No 26 / Çalman							×		×					×	×	×			×			×	×				×		×		×			
Örnek No 27 / Çalman					×		×		×	×		×		×	×		×		×			×	×				×	×	×	×	×			
Örnek No 28 / Çalman			×				×	×				×										×	×	×			×		×		×			
Örnek No 29 / Çalman					×		×		×			×		×	×	×						×	×				×		×	×	×			
Örnek No 30 / Çalman			×		×		×		×	×				×	×							×					×	×	×		×			
Örnek No 31 / Çalman					×		×		×	×				×			×					×						×	×		×			
Örnek No 32 / Çalman							×		×					×								×	×				×		×		×			
Örnek No 33 / Çalman					×	×	×	×	×	×		×		×	×		×		×			×	×				×		×	×	×			

n: 33

Tablo No: 10.b. İncelenen Yatak Halılarında Seçilen Konular Dağılım Tablosu.

SEÇİLEN KONULAR		DAĞILIM		
		f	%	TOPLAM
BİTKİSEL MOTİFLER	Bereket	4	%12,12	%8.6
	Çiçek	19	%57,57	
	Hayat Ağacı	2	%6,06	
	Kıvrık Dal, Yaprak	1	%3,03	
	Pıtrak	5	%15,15	
FİGÜRLÜ MOTİFLER	Akrep	4	%12,12	%16.6
	Ejder	28	%84,84	
	Eli Belinde	2	%6,06	
	Koç Boynuzu	27	%81,81	
GEOMETRİK ŞEKİL MOTİFLERİ	Altı Köşeli Yıldız	5	%15,15	%51.6
	Baklava	9	%27,27	
	Çengel	17	%51,51	
	Dikdörtgen	4	%12,12	
	Dört Yönlü Kazayağı	8	%24,24	
	Eşkenar Dörtgen	5	%15,15	
	Kare	7	%21,21	
	S Kıvrımlı Motif	5	%15,15	
	Sedef	5	%15,15	
	Sekiz Köşeli Yıldız	24	%72,72	
	Sekiz Köşeli Top	19	%57,57	
	Sekizgen	19	%57,57	
	Su Yolu	27	%81,81	
	Üçgen	25	%75,75	
	Yıldız	7	%21,21	
NESNE MOTİFLERİ	Haç	2	%6,06	%16.6
	Küpe	5	%15,15	
	Nazarlık–Muska	25	%75,75	
	Saç Bağı	3	%9,09	
	Sandık	10	%30,30	
	Tarak	15	%45,45	
SEMBOLİK MOTİFLER	Göz	19	%57,57	%6.1
	El–Parmak	3	%9,09	

n: 33

7.9.2. Tablo 10.a ve 10.b'de Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

İncelenen örneklerde seçilen konular Bitkisel Motifler, Figürlü Motifler, Geometrik Motifler, Nesne Motifleri ve Sembolik Motiflerden oluşmaktadır.

Bitkisel motiflerden %57,57 oran ile en fazla çiçek motifi, figürlü motiflerden %84,84 oran ile en fazla ejder motifi, geometrik motiflerden %81,81'lik değer ile en fazla su yolu motifi, nesne motiflerinden %75,75 ile en fazla nazarlık muska motifi, sembolik motiflerden ise %57,57 ile en fazla göz motifi kullanılmıştır.

Tüm örnekler arasında en yüksek değere sahip motif %84,84'lük oran ile ejder motifi iken, kıvrık dal ve yaprak motifi %3,03'lük oran ile en az değere sahiptir.

Yapılan değerlendirmelere göre bitkisel motif kullanılan örnek sayısının tüm örneklere oranı %8,6, figürlü motif kullanılan örnek sayısının tüm örneklere oranı %16,6, geometrik motif kullanılan örneklerin tüm örneklere oranı %51,6, nesne motifi kullanılan örneklerin tüm örneklere %16,6, sembolik motiflerin tüm örneklere oranı ise %6,1'dir. Buna göre en fazla değer geometrik motiflerde, en düşük değer ise sembolik motiflerde tespit edilmiştir.

Tablo 10.a incelendiğinde ise bir örnekte en az iki ve daha fazla süsleme öğesinin kullanıldığı görülmüştür. Özellikle geometrik ve bitkisel motifler birarada kullanılmış, örneklerin tamamına yakın kısmında ise tüm süsleme öğeleri birarada görülmektedir.

7.10. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Kompozisyon Düzenlemelerine İlişkin Bulgular

7.10.1. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Kompozisyon Düzenlemelerine İlişkin Bulgular Tablo 11.a ve 11.b'de belirtilmiştir.

Tablo No: 11.a. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Kompozisyon Düzenlemeleri Döküm Tablosu.

ÖRNEKLER	KOMPOZİSYON DÜZENLEMELERİ					
				Tekrarlama		
	Bağımsız	Raport	Simetrik	Atlamalı Tekrarlama	Bağlantılı Tekrarlama	Düzgün Tekrarlama
Örnek No 1			×		×	×
Örnek No 2			×		×	×
Örnek No 3			×		×	×
Örnek No 4			×		×	×
Örnek No 5			×		×	×
Örnek No 6			×		×	×
Örnek No 7			×		×	×
Örnek No 8			×		×	×
Örnek No 9			×		×	×
Örnek No 10			×		×	×
Örnek No 11			×		×	×
Örnek No 12			×		×	×
Örnek No 13			×		×	×
Örnek No 14			×		×	×
Örnek No 15			×		×	×
Örnek No 16			×		×	×
Örnek No 17			×		×	×
Örnek No 18			×		×	×
Örnek No 19			×		×	×
Örnek No 20		×			×	×
Örnek No 21		×			×	×
Örnek No 22		×			×	×
Örnek No 23	×					×
Örnek No 24		×		×	×	
Örnek No 25		×			×	×
Örnek No 26			×		×	×
Örnek No 27			×	×	×	
Örnek No 28			×	×	×	
Örnek No 29			×		×	×
Örnek No 30			×	×	×	×
Örnek No 31			×		×	×
Örnek No 32			×	×	×	×
Örnek No 33			×	×	×	×

n: 33

Tablo No: 11.b. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Kompozisyon Düzenlemeleri Dağılım Tablosu.

Kompozisyon Düzenlemeleri		DAĞILIM	
		f	%
Bağımsız		1	%3,03
Raport		5	%15,15
Simetrik		27	%81,81
Tekrarlama	Atlamalı Tekrarlama	6	%18,18
	Bağlantılı Tekrarlama	32	%96,96
	Düzgün Tekrarlama	30	%90,90

n: 33

7.10.2. Tablo 11.a. ve 11.b.'de Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

İncelenen yatak halılarında bağımsız, raport, simetrik ve tekrarlama ilkeleri gözönünde bulundurularak kompozisyonlar düzenlenmiştir.

Tablolardan elde edilen verilere göre bağımsız düzenleme 1 örnekte ve %3,03'lük oranda kullanılmıştır.

Raport düzen %15,15 oranında kullanılırken, simetrik düzenleme %81,81 oranında kullanılmıştır.

Tekrarlama kullanılan örneklerin 6 tanesinde atlamalı, 32 tanesinde bağlantılı, 30 tanesinde ise düzgün tekrarlama kullanılmıştır. Örneklerin tamamına yakın kısmında hem bağlantılı, hem düzgün tekrarlama birarada kullanılmıştır.

İncelenen örnekler arasında raport olarak düzenlenmiş örnekler tüm örneklere oranla daha az kullanılırken, merkeze simetrik olarak yerleştirilmiş örnekler çoğunlukla kullanılmıştır.

7.11. İncelenen Yatak Halılarının Bugünkü Durumlarına İlişkin Bulgular

7.11.1. İncelenen Yatak Halılarının Bugünkü Durumlarına İlişkin Bulgular

Tablo 12.a. ve 12.b.'de belirtilmiştir.

Tablo No: 12.a. İncelenen Yatak Halılarının Bugünkü Durumları Döküm Tablosu.

	BUGÜNKÜ DURUMLARI		
	İlk Hali Gibi	Az Yıpranmış	Yıpranma Nedeni İle Onarılmış
Örnek No 1		×	
Örnek No 2		×	
Örnek No 3	×		
Örnek No 4		×	
Örnek No 5		×	
Örnek No 6		×	
Örnek No 7		×	
Örnek No 8		×	
Örnek No 9		×	
Örnek No 10		×	
Örnek No 11		×	
Örnek No 12		×	
Örnek No 13		×	
Örnek No 14		×	
Örnek No 15		×	
Örnek No 16		×	
Örnek No 17		×	
Örnek No 18		×	
Örnek No 19		×	
Örnek No 20		×	
Örnek No 21		×	
Örnek No 22		×	
Örnek No 23		×	
Örnek No 24		×	
Örnek No 25		×	
Örnek No 26		×	
Örnek No 27		×	
Örnek No 28		×	
Örnek No 29			×
Örnek No 30			×
Örnek No 31			×
Örnek No 32		×	
Örnek No 33		×	

n: 33

Tablo No: 12.b. İncelenen Yatak Halılarının Bugünkü Durumları Dağılım Tablosu.

BUGÜNKÜ DURUMLARI	DAĞILIM	
	f	%
İlk Hali Gibi	1	%3,03
Az Yıpranmış	29	%87,87
Yıpranma Nedeni ile Onarılmış	3	%9,09

n: 33

7.11.2. Tablo 12.a. ve 12.b.'de Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

İncelenen örneklerden 1 adedi ilk hali gibi korunmakta ve kullanılmakta, 29 adedi kullanılmakta fakat sağlam denilecek kadar az yıpranmış, 3 adedi ise kullanılamayacak derecede yıpranmış, onarım görmekte veya görmüştür.

Tablolardan elde edilen verilere göre kullanılmamış ve ilk hali gibi korunan örneklerin yoğunluğu toplam örneklere göre %3,03 iken, sağlam, kullanılmakta ve az yıpranmış örneklerin yoğunluğu %87,87'dir. Onarım görmüş veya görecek derecede yıpranmış örneklerin değeri ise %9,09'da kalmaktadır.

İncelenen örneklerde az yıpranmış örneklerin değerlerinin yüksek çıkması; dokuyucuların ellerinde son dönemlerde dokudukları halıları tutabilmeleri ve eski örnekleri halı tüccarları ve antikacılar tarafından özellikle 1997 ve 1998 yıllarında İstanbul iline çıkarılmış olmasından kaynaklanmaktadır.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

8.1. Sonuç

Konya'nın Seydişehir ilçesine bağlı bir köy olan Nuzumla, birbirine yakın yerleşim birimlerinin bulunduğu bir bölgede yer almaktadır. Dağlık bir alana kurulmuş olan bu yerleşik bölgede yaşam koşulları oldukça kötü ve zorlayıcıdır. Bu sebeple her yıl göç veren bu coğrafyada yaşama dair izler bulmak son derece zordur. Yaşam kaygılarının maddi kültürün önüne geçtiği bu bölgede istihdam ve tanıtıma yönelik bir projeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Nuzumla köyü ve çevresi dokuma sanatı açısından zengin örneklerin ortaya çıkarıldığı bir bölgedir. Özellikle Nuzumla Kilimi Türk dokuma sanatında literatüre girmiş örnekler arasındadır. Yatak halıları da bu çeşitlilik içinde tülüye benzeyen farklı görüntüleri ile dikkat çekmektedir.

Nuzumla köyü çevresinde yapılan araştırmada bu köy dışında yakın yerleşim birimlerinden Mesudiye ve Yeşildere köyünde, Ketenli (Çalman) Kasabasında yatak halılarına rastlanmıştır. Diğer köy ve belediyeliklerde yatak halısı dokunmamakta ve kullanılmamaktadır.

Yapılan araştırmalara göre yatak halılarının 60 yılı aşkın bir süredir dokunduğu aşağıdaki kanıtlarla tespit edilmiştir.

1. Köylerde halıların kendileri için doğumda dokunduğunu belirten 60 yaş ve üzeri insanların ifadeleri,

2. Antika halı tüccarlarında rastlanan 100 ve daha fazla yaşta olduğu savunulan halılar,

İncelenen yatak halısı örnekleri en fazla 1 ile 10 yıllık zaman diliminde yoğunlaşmaktadır. 50 yıl ve üstündeki halılara ise 9 örnekte rastlanmıştır.

Yatak halıları ihtiyacı karşılamak için dokunmaya başlanmış, üzerinde yatmak amacıyla kullanılmış ve zamanda geleneğe dönüşmüştür. Günümüze ulaşan örneklerin tamamı bu geleneği sürdürmek gayesi ile dokunmuştur. Her erkek çocuk için doğumda dokunan halılardan her evde bir adet bulunması gerekmektedir. Kullanılmayan halılar erkek çocuğa evlenirken verilmek üzere bekletilmektedir.

Dış dünyaya kapalı kendi sınırları içinde yaşayan topluluklarda gelenek ve göreneğin yaptırımı oldukça etkilidir. Yatak halılarına verilen önemin de kaynağı büyük ölçüde geleneği sürdürme çabasından kaynaklanmaktadır. Kullanıma ihtiyaç duyulmayan halıların bugün varlığını koruyabilmesi de bu sebeptendir. Buna bağlı olarak bölgedeki evlerde yapılan araştırmada bu halıların günlük hayatta kullanıldığına rastlanmamış çeyiz eşyası olan yatak halıları dolaplardan indirtilerek incelenmiştir.

Halıların kullanım amacı dışında havları kesilerek taban halısı olarak kullanıldığına rastlanmıştır.

Hav uzunlukları dışında genel kompozisyon düzeni ile de teşhis edilebilen yatak halılarında genel desen kompozisyonuna taviz verilmeksizin bağlı kalınmış ve bu kompozisyon o bölgenin yatak halılarında simge haline gelmiştir. Nuzumla ve Mesudiye köylerinde bunun en iyi örnekleri görülmektedir. Çalman kasabasında genel kompozisyona bağlı kalınmış fakat zemin düzenlemesinde farklı olarak madalyon kullanılmıştır. Ancak Yeşildere köyünde yatak halıları hav uzunlukları dışında ortak bir özellik taşımamaktadır. Desen kompozisyonlarında genel olarak raport düzen hakimdir. Diğer köylerde tüm örnekler birbirleri ile büyük ölçüde benzerlik gösterirken, bu köydeki örnekler arasında dahi farklılık bulunmaktadır.

Yatak halılarının dokunmasında ıstar tezgahlar kullanılmaktadır. Halıların hav uçları dokuma esnasında bıçak ile kesilmekte ve uzun olarak bırakılmaktadır.

Yatak halılarında kullanılan iplikler dair veriler incelendiğinde halıların atkı–çözgü ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanıldığı tespit edilmiş, bir örneğin saçağında kıl malzemeye rastlanmıştır.

İncelenen halılarda ipliklerin renklendirilmesinde hem doğal, hem kimyasal boyalara rastlanmıştır. İncelenen 33 örnek arasında halının tüm kısımlarında doğal boya kullanılan örnek sayısı 4 ve toplam sayıya oranı %12,12'dir. Diğer örneklerin tamamı kimyasal boya ile renklendirilirken bazı örneklerde hem kimyasal hem doğal boya aynı anda kullanılmıştır. Bölgede yapılan araştırmada çeşitli bitkisel boyarmadde türlerine rastlanmış, ancak bugün hiçbir dokuyucunun ipliğini kendisinin boyamadığı, köye gelen boyacılara kimyasal boyalar ile boyattıkları tespit edilmiştir.

Yatak halılarında kompozisyon düzeni sabit olduğu kadar kompozisyondaki motiflerin renkleri de değiştirilmeden dokunmaktadır. Atkı ipliklerinde kırmızı ve siyah, çözgü ipliklerinde ipin doğal rengi kullanılırken ilme ipliklerinde kırmızı, mavi, sarı ve tonları, mor ve tonları, turuncu, yeşil, kahverengi ve nötr renklerden beyaz, gri ve siyahın kullanıldığı tespit edilmiştir. Halıların birbirine yakın zamanlarda dokunan son dönem örneklerinde renk farklılıkları bulunmazken, doğal boyalı eski örneklerde boya farkından ve yıpranmadan kaynaklanan ton farklarına rastlanmaktadır. Bu da eski örneklerin ayırt edilmesinde etkili bir yöntemdir.

Yatak halılarında Türk (Gördes) düğümü kullanılmaktadır. İncelenen halılarda en kalitelisinde en yüksek değer 29 çözgü iken en düşük değer 16 çözgüdür. Boy kalitesinde ise en yüksek değer 39 sıra iken en düşük değer 17 sıra olarak tespit edilmiştir. Çift kat ilme ipliği kullanılmasından iki kat atkı ipliği atılmasından dolayı halılardaki kalitenin düşük olduğu tespit edilmiştir.

Hav yükseklikleri 2,5–3 cm arasında değişirken 4–5 cm'ye çıkan örnekler bulunmaktadır. Saçak boyları ise incelenen örneklerde 11–20 cm arasında yoğunlaşırken 40 cm saçağı bulunan örnekler tespit edilmiştir.

Halıların boy uzunlukları 170–190 cm arasında yoğunlaşırken en uzun örnek 207 cm ve en kısa örnek 157 cm'dir. En uzunlukları ise 120–135 cm arasında yoğunlaşırken en uzun örnek 179 cm en kısa örnek 109 cm'dir.

Yatak halılarında en çok görülen motif grubu geometrik motiflerdir. Bitkisel motiflerde geometrik olarak stilize edilerek kullanılmıştır. Bunun yanında geometrik olarak stilizasyona uğramış diğer motif gruplarından nesne motiflerine, sembolik ve figürlü motiflere rastlanmıştır. Kompozisyonlarda geometrik bir düzen hakimdir ve bazı motif grupları "eğişmeş", "bulutsu", "çark", "turunç" gibi yöresel ifadelerle kullanılmaktadır.

Yatak halılarının bugün dokunmadığı ve dokunmak istenmediği bölgede yaşayan insanların ifadeleri doğrultusunda tespit edilmiştir. Halıların dokunmama sebepleri arasında;

1. Hayvancılığın azalmış olmasından kaynaklanan yün elde etme sıkıntısı.

2. Dokumanın zahmetli olması ve zaman alması buna karşılık dokuyucunun hak ettiği karşılığı alamaması.

3. Bölgede geleneği yaşatmak adına dokunan halıların kullanılmayıp çeyiz eşyası olarak aktarılması ve kullanılmamasından dolayı ihtiyacın doğmamış olması

olarak sıralanabilir.

İncelenen yatak halısı örneklerinin 1 adedi dokunduğu şekilde saklanmakta, 29 adedi kullanılmış fakat yıpranmamış, 3 adedi ise kullanılamayacak kadar yıpranmıştır, onarım görmekte veya görmüştür.

Az yıpranmış örneklerin sayılarının fazla çıkması dokuyucuların ancak ellerinde son dönemlerde dokudukları halıları tutabildiklerini ve eski örneklerin halı tüccarları ve antikacılar tarafından özellikle 1997–1998 yıllarında Konya dışına çıkarıldığını göstermektedir.

Nuzumla köyünde yapılan araştırmada köy camisinde dahi eski örneğe rastlanamamıştır. Merkezdeki antikacı dükkanlarında ise Çalman kasabasına ait örneklere rastlanmıştır. Bu da Çalman kasabası yatak halılarının satışta tercih edilmediğini ya da antikacının halıları ellerinden çıkartmak istemediklerini gösterir.

Yatak halıları dokundukları bölge dışında şehir merkezinde çok fazla tanınmamaktadır. Halıların alıcıları genellikle halı tüccarlarıdır ve yurt dışı ile bağlantıları olanlar pazarlamasını yapmaktadırlar. Yapılan araştırmada iki antikacı dükkanı ve bir halı tamir atölyesi dışında örneğe rastlanamamıştır. Bazı halılara satışta iyi özellikler kazandırmak ve değerini arttırmak için bazı işlemler yapıldığı, kimyasal boyalı ipliklerle dokunmuş kısımların sökülerek doğal boyalı iplikle değiştirildiği gözlenmiştir.

Konya il merkezindeki müzelerde yapılan araştırmada ise yatak halısı örneklerine rastlanamamış, Koyunoğlu Müzesi'nde envanter defterinde tespit edilmiş fakat örneğe ulaşılamamıştır. Bunlar dışında Vakıflar Bölge Müdürlüğü Arşivinde 1 adet Yeşildere köyü desen özelliklerini taşıyan yatak halısının bulunduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak Nuzumla köyü yatak halıları ortaya konulacak öneriler ışığında korunmaya ve geleceğe aktarılması yolunda yapılacak çalışmalara ihtiyaç duymaktadır.

8.2. Öneriler

Kendi coğrafyası içinde ve dışa kapalı olarak gelişen yöresel dokumalar geleneksel Türk dokumalarının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Ticarette önemli bir paya sahip olamamalarının yanısıra geleneksel Türk dokuma sanatının çeşitliliği ve kendine özgü yapısı bakımından orijinal örnekler olarak korunması ve saklanması gereken bu dokumalar ancak yörede gelenek yaşadığı sürece varolacaktır. Dokuyucunun duygu, düşünce ve ihtiyacını en net şekilde ortaya koyan ve dışarıdan hiçbir etkiye maruz kalmayan bu dokumalar yöre insanı kadar dışa kapalı ve gizemlidir.

Bu halıların varlığını sürdürmesi için alınabilecek önlemler arasında;

1. Geleneğin yaşatılmasını hedefleyen çalışmalar;

a. Bölge insanının temel ihtiyaçlarını rahat karşılayabilecek düzeye getirilmesi ve refah seviyesinin yükseltilmesi,

b. Köy insanına kendi kültür ve geleneğinin tanıtılması ve yaşatılması gereken değerleri içeren kurs, seminer veya iletişim araçları aracılığı ile eğitim verilmesi.

2. Halıların üretim güçlüklerini giderecek çalışmalar;

a. Bölgede hayvancılığın azalmasından kaynaklanan yün sıkıntısını gidermek için devlet tarafından köy insanının hayvancılığa teşvik edilmesini sağlayacak çalışmaların yapılması.

b. Zaman ve emek harcanan ürünlerin üretimi sonunda dokuyucunun bir sonraki işe motivasyonunu sağlamak için yeterli derecede tatmin edilmesi ve emeğinin karşılığının verilmesi.

c. Halıların seri bir şekilde ve belli bir denetime tabi tutularak üretilmesi için gerekli fiziksel ortamın hazırlanması.

d. Halı dokuyucularının teknik konularda eğitilmesi ve eksikliklerinin giderilmesi.

3. Üretilen halıların kalitesinin yükseltilmesini sağlayacak çalışmalar;

a. Dokuyucuların malzeme, renk, desen konularında aydınlatılması, yönlendirilmesi ve dokunan halıların denetçi bir kurul tarafından kontrolü.

b. Bölgede doğal boya kullanımını teşvik edecek faaliyetlerin yapılması.

c. Kullanılacak malzemenin denetlenmesi.

d. Yatak halılarının genel karakterinin bozulmaması açısından halı desenlerinin denetlenmesi ve dokuyucunun yönlendirilmesi.

4. Halıların satışını kolaylaştıracak çalışmalar;

a. Yatak halılarının belli bir çevre dışında daha uzak kitlelerce tanınmasını sağlayacak, internet ortamında, gerek bölgeyi, gerekse bölgenin el sanatlarını yakından tanıtan bir çalışmanın yapılması ve bu konuda süreli bir derginin çıkarılması.

b. Halıların yatak amaçlı kullanımının dışında uzun havlı post görüntüleri ile taban yaygısı olarak da kullanılabileceğinin gösterilmesi ve bu konuda moda akımlarının etkisinden yararlanılması.

c. Halıların pazarlanmasında iyi bir organizasyonun yapılması ve uzaktaki alıcılara ulaşılarak başarılı bir satış politikasının izlenmesi gerekmektedir.

Yukarıda sıralanan bütün bu çalışmalar için organizasyonu iyi yapılmış kapsamlı bir projeye ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan araştırmaya göre Seydişehir Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı ve Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürlüklerinin 1996 yılında;

– Yöre halkına yeni iş sahaları oluşturmak, istihdamı sağlamak ve gelir düzeyini yükseltmek.

– Geçim sıkıntısından kaynaklanan göçü önlemek.

– Dokumacılığın yaşatılmasını ve günümüz şartlarında sürdürülmesini sağlamak.

– Köy halkının başkalarından yardım almadan yaşamasını, kendine güvenin sağlanmasını ve girişimcilik ruhunun desteklenmesini

amaçlayan bir proje başlatılmıştır. Fakat mevcut imkansızlıklar nedeni ile bu proje hayata geçirilememiştir. Yeterli donanım ve altyapı oluşturularak, bu tip projelerin desteklenmesi ve organizasyonun sağlanması için devlet tarafından sunulacak teşviklere ihtiyaç duyulmaktadır. Aksi halde hem geleneksel dokuma sanatının yöreye özgü özellikler taşıyan örnekleri, hem köylerde yaşayan ve göç etmeyi düşünen nüfus ve bu bölgedeki canlı izleri yok olup gidecektir.

Türk Dokuma Sanatı açısından ise; bu tip yöresel dokuma örnekleri Türk dokuma sanatına çeşitlilik sağlanması, yeni tiplerin ortaya çıkması için altyapı oluşturması, yöre insanını en iyi şekilde tanımlaması ve fonksiyonelliğine ihtiyaç duyulduğu anda devreye girmesi açısından fayda sağlayacaktır. Türk dokuma sanatı ancak bu tür yöresel ve kendine has özellikleri olan dokumalar sayesinde çeşitlenecek, gelişecek ve gerilemeye karşı koyacaktır.

9. KAYNAKÇA

Anonim, Gönüllerin Başkenti Konya, Konya Büyükşehir Belediyesi Yayınları; 24, İstanbul, 1998.

Anonim, İLİMİZ KONYA, Özgül Yayınları, İstanbul, 1985.

Anonim, Türkiye'de Mesken Yerler Kılavuzu, Başbakanlık Devlet Matbaası, Ankara, 1946.

ARSEVEN, Celal Esat., Türk Sanatı, İstanbul, 1984.

ASLANAPA, Oktay., Türk Halı Sanatının Bin Yılı, İstanbul, 1972.

....., "Türk Sanatının Tarihi Gelişmesi", ARIŞ Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, S. 3, Ankara, 1997.

....., Türk Sanatı El Kitabı, İstanbul, 1993.

AYTAÇ, Ahmet., Halı Dokumacılığı, S.Ü.M.E.F. Yaşatma ve Geliştirme Vakfı Yayınları, Konya, 1997

....., Geleneksel Türk El Dokumacılığı Sanatı, Konya 1999

....., "Nuzumla (Yaylacık) Yatak Halıları", III. Ulusal El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri, 17–18 Mayıs 2000, Konya, 2000.

AYTAÇ, Çetin., El Dokumacılığı, M.E.B. Yayınları, İstanbul, 1982.

BAYKARA, Tuncer., "Kökboya", ARIŞ Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, s. 4, Ankara, 1998.

....., Türkiye Selçukluları Devrinde Konya, Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları, Konya, 1998.

BİROL, İ., DERMAN, Ç., Türk Tezyini Sanatlarında Motifler, İstanbul, 1995.

BOZYİĞİT, Esat., Türk Dokuma El Sanatları Makaleler Bibliyografyası, Ankara, 1996.

ÇİLOĞLU, Hakan., "Nevşehir, Niğde, Konya Yöresi Halılarının Kompozisyon Özelliklerinin İncelenmesi" Erdem Halı Özel Sayısı I, C. 10, S. 28, Ankara, 1999.

DENİZ, Bekir., "Anadolu Türk Dokumalarında Ejder Motifi", Türk Soylu Halkların Halı, Kilim, Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri, A.K.M. Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1998.

....., "Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları", A.K.M. Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2000.

DİRİK, Kazım., Eski ve Yeni Türk Halıcılığı ve Cihan Halı Tipleri Panoraması, İstanbul, 1938.

DİYARBEKİRLİ, Nejat., Hun Sanatı, İstanbul, 1972.

DURSUN, Gülümser., Halı Dokumacılığı, Ankara, 1973.

DURUL, Yusuf., "Halılarda Kûfi'ye Benzer Bordürler", Türk Etnoğrafya Dergisi, S. VII, VIII, İstanbul, 1996.

ERBEK, Güran., Anadolu Motifleri, Ankara, 1985.

GÖNÜL, Macide., Eski Türk Halılarında Motif Çeşitleri ve Özellikleri, Sümerbank Halı Semineri Özel Sayısı, 1965.

....., "Türk El Dokumalarının ve Halılarının Etnoğrafyadaki Yeri", I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, C. V, Ankara, 1977.

GÜRSÜ, Nevber., Türk Dokumacılık Sanatı Çağlar Boyu Desenler, Redhouse Yayınevi, İstanbul, 1988.

"Halı ve Kilim", Thema Larousse Tematik Ansiklopedisi, Milliyet Yayınları, C. 6, İstanbul, 1993.

HALICI, Feyzi., "Dillere Destan Türk Halıcılığı", Erdem Halı Özel Sayısı, II, C. 10, S.29, A.K.M. Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1999.

İMER, Zahide., "Türklerin Dokuma Sanatında Boyacılık", Erdem Halı Özel Sayısı II, C. 10, S. 29, A.K.M. Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1999.

KARADAĞ, Recep., "Türk Halı, Kilim ve Kumaşlarında Kullanılan Doğal Boyar Maddeler" ARIŞ Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, S. 2, Ankara, 1997.

KARAMAĞARALI, Beyhan., "Ejder ve Lotus Motifinin Halı Seccadelerdeki İkonografisi", ARIŞ Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, S. 4, Ankara, 1998.

....., "Halı Sanatı Üzerine", Türk Soylu Halkların Halı, Kilim, Cicim, Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri, Ankara, 1998.

....., "Türk Halı Sanatındaki Motiflerin Yorumu Üzerine", ARIŞ Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, S. 3, Ankara, 1997.

KESKİNER, Cahide., Türk Motifleri, İstanbul, tarihsiz.

KIRZIOĞLU, Neriman., "Altaylarda Pazırık Kurganından Çıkan Motiflerin Anadolu ve Türk Cumhuriyetlerinde Yaşayan İzlerinden Bazı Örnekler", Türk Soylu Halkların Halı, Kilim, Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri, A.K.M. Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1998.

....., Düğümlü Halının Öncüsü GEVE / TÜLÜ, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 2000.

"KONYA", Yurt Ansiklopedisi Türkiye İl İl Dünü Bugünü Yarını, C. 7, İstanbul, 1982.

KURBANOVA, R., MİRZAOĞLU, R., AHMEDOVA, G., ŞEKER, R., ÖZCEN, E., Boya ve Tekstil Kimyası ve Teknolojisi, S.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Yayınları, Konya, 1998.

KÜÇÜKDAĞ, Y., ARABACI, C., Selçuklular ve Konya, Selçuklu Belediyesi Kültür Yayınları, No: 3, Konya, 1989.

KÜÇÜKERMAN, Önder., "Türk Halıcılığında Kimlik Koruması", ARIŞ Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, S. 3, Ankara, 1997.

MÜLAYİM Selçuk., "Çözüm ve Tarihleme Sorunlarıyla Bir Geometrik Kompozisyon", IV. Milli Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Semineri Bildirileri, Konya, 1994.

....., "Selçuklu Geometrik Süslemeleri", Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi, S. 9, Ankara, 1990.

....., "Tanımsız Figürlerin İkonografisi", Türk Soylu Halkların Halı, Kilim, Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri, A.K.M. Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1998.

ÖLÇER, Nazan., "13–18. YY. Türk Halıları Sergisi", ARIŞ Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, S. 3, Ankara, 1969.

ÖNDER, Mehmet., "Halılar, Kilimler ve Bir Yazılı Halı" Türk Etnoğrafya Dergisi, S. IX, Ankara, 1969.

....., Mevlana Şehri Konya, Ankara, 1971.

....., "Selçuklu Devri Konya Halıları", Türk Etnoğrafya Dergisi, S. XIX, Ankara, 1991.

ÖNEY, Gönül., "Anadolu Türk Halısının Serüveni" ARIŞ Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, S. 1, Ankara, 1997.

ÖZBEL, Kenan., "Anadolu Tefriş Halıları", El Sanatları XII, Ankara, 1949.

ÖZGÜR, Zehra., "Türk Halıcılığının Tarihi Gelişmesi ve Bugünkü Durumu", Sümerbank Halı Semineri Özel Sayısı, 1965.

ÖZÖNDER, Hasan, "Türk Dokumalarındaki Motiflerin Menşe Birliği ve Türk Sanatının Sürekliliği" Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri, A.K.M. Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1998.

ÖZTÜRK, İsmail., "Halıcılık Örneğinde Yöresel El Dokumalarının Araştırılmasında Değerlendirme Ölçütleri", 1. Ulusal El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri, Konya, 1998.

ÖZTÜRK, İ., KARAVAR, G., "Türk Halı Kilim Bibliyografyası", ARIŞ Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, S. 1, Ankara, 1997.

....., "Türk Halı Kilim Bibliyografyası", ARIŞ Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, S. 2, Ankara, 1997.

....., "Türk Halı Kilim Bibliyografyası", ARIŞ Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, S. 3, Ankara, 1997.

SOYSALDI, Aysen., Türk Kilimlerinde Dokuma Teknikleri ve Boyama Özellikleri" ERDEM Halı Özel Sayısı III, C. 10, S. 30, Ankara, 1999.

TUNÇ, Perihan., "Nuzumla (Yaylacık) Kilimleri" III. Ulusal Türk El Dokumaları Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri 17–18 Mayıs 2000, Konya, 2000.

TURAL, Sadık., "Halı Sözlüğü İhtiyacı veya Türkmen Halı Sözlüğünün Önsözü", ARIŞ Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, S. 3, Ankara, 1997.

UĞUR, Gürbüz., "Türk Halılarında Doğal Renkler ve Boyalar, İş Türk Ltd. Şti., İstanbul, 1988.

YASA, Azize, "Konya'da El Halıcılığının Bugünkü Durumu ve Problemleri", ARIŞ Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, S. 3, Ankara, 1997.

YAZICIOĞLU, Yahşi., El Dokusu Halıcılık, Ankara, 1992.

YETKİN, Şerare., Türk Halı Sanatı, İstanbul, 1972.

ÇİZİMLER LİSTESİ

Çizim No: 1. Istar Tipi Sarma Tezgah 23
Çizim No: 2. Gördes (Türk) Düğümü 34
Çizim No: 3. Nuzumla Köyü Yatak Halısı Desen Kompozisyonu. 39
Çizim No: 4. Yeşildere Köyü Yatak Halısı Desen Kompozisyonu. 41
Çizim No: 5. Yeşildere Köyü Yatak Halısı Desen Kompozisyonu. 42
Çizim No: 6. Çalman Kasabası Yatak Halısı Desen Kompozisyonu. 43
Çizim No: 7. Ayak Naaşı. 47
Çizim No: 8. Baklava Motifi. 47
Çizim No: 9.Bereket Motifi. 48
Çizim No: 10. Çiçek Motifi (Yıldız) 48
Çizim No: 11. Ejder Motifi. 49
Çizim No: 12. Göz Motifi. 50
Çizim No: 13. Kaşık Motifi. 51
Çizim No: 14. Koçboynuzu Motifi. 51
Çizim No: 15. Küpe Motifi. 52
Çizim No: 16. "S" Kıvrımlı Motif. 52
Çizim No: 17. Sekizgen İçinde Sekiz Köşeli Yıldız Motifi. 53
Çizim No: 18. Su Yolu Motifi. 53
Çizim No: 19. Su Yolu Motifi. 54
Çizim No: 20. Yıldız Motifi. 54
Çizim No: 21. Çengel (Bulutsu) Motifi. 55
Çizim No: 22. Dik Üçgen Motifi. 55
Çizim No: 23. El – Parmak – Tarak Motifi. 56
Çizim No: 24. Sedef. 57
Çizim No: 25. Sekiz Köşeli Yıldız (Çark) 57
Çizim No: 26. Günaşık Motifi. 58
Çizim No: 27. Kedi İzi Motifi. 59
Çizim No: 28. Sandık Motifi. 59

Çizim No: 29. Kıvrık Dal, Yaprak Motifi. 60
Çizim No: 30. Dört Yönlü Kazayağı (Eğişmeş) Motifi. 61
Çizim No: 31. Muska Motifi. 62
Çizim No: 32. Örnek No: 1'e Ait Çizim. 69
Çizim No: 33. Örnek No: 20'e Ait Çizim. 130
Çizim No: 34. Örnek No: 21'e Ait Çizim. 134
Çizim No: 35. Örnek No: 23'e Ait Çizim. 142
Çizim No: 36. Örnek No: 24'e Ait Çizim. 146
Çizim No: 37. Örnek No: 26'ya Ait Çizim. 154

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf No: 1. Nuzumla Yatak Halısı Dokuyucusu Tarafından Gösterilmektedir. 2
Fotoğraf No: 2. Ketenli (Çalman) Kasabasının Genel Görünüşü. 14
Fotoğraf No: 3. Nuzumla (Yaylacık) Köyü Genel Görünüşü 15
Fotoğraf No: 4. Nuzumla (Yaylacık) Köyü Genel Görünüşü 16
Fotoğraf No: 5. Yeşildere Köyü Genel Görünüş. 17
Fotoğraf No: 6. Nuzumla Köyü'ndeki Yaşamı Anlatan Bir Fotoğraf. 19
Fotoğraf No: 7. Taban Halısı Olarak Kullanılan Yatak Halısı. 22
Fotoğraf No: 8. Yatak Halılarında Kullanılan Kirkitler. 25
Fotoğraf No: 9. Hav Kesiminde Kullanılan Koyun Makası. 26
Fotoğraf No: 10. Nuzumla Köyü'nde Yün Elde Edilen Hayvanlar 28
Fotoğraf No: 11. Yatak Halılarında Kullanılacak Yünün Eğrilme İşlemi. 28
Fotoğraf No: 12. Yatak Halılarında Kullanılan Yün İplikler. 29
Fotoğraf No: 13. Rubia Tinctorum L. 32
Fotoğraf No: 14. Yatak Halılarında Hav Yüksekliği. 35
Fotoğraf No: 15. Örnek No: 1'e Ait Fotoğraf 64
Fotoğraf No: 16. Örnek No: 1'e Ait Detay Fotoğraf. 64
Fotoğraf No: 17. Örnek No: 2'ye Ait Fotoğraf 70
Fotoğraf No: 18. Örnek No: 2'ye Ait Detay Fotoğraf. 70
Fotoğraf No: 19. Örnek No: 3'e Ait Fotoğraf 74
Fotoğraf No: 20. Örnek No: 3'e Ait Detay Fotoğraf. 74
Fotoğraf No: 21. Örnek No: 4'e Ait Fotoğraf 77
Fotoğraf No: 22. Örnek No: 4'e Ait Detay Fotoğraf. 77
Fotoğraf No: 23. Örnek No: 5'e Ait Fotoğraf 80
Fotoğraf No: 24. Örnek No: 5'e Ait Detay Fotoğraf. 80
Fotoğraf No: 25. Örnek No: 6'ya Ait Fotoğraf 83
Fotoğraf No: 26. Örnek No: 6'ya Ait Detay Fotoğraf. 83
Fotoğraf No: 27. Örnek No: 7'ye Ait Fotoğraf 86
Fotoğraf No: 28. Örnek No: 7'ye Ait Detay Fotoğraf. 86

Fotoğraf No: 29. Örnek No: 8'e Ait Fotoğraf.....90
Fotoğraf No: 30. Örnek No: 8'e Ait Detay Fotoğraf.....90
Fotoğraf No: 31. Örnek No: 9'a Ait Fotoğraf.....93
Fotoğraf No: 32. Örnek No: 9'a Ait Detay Fotoğraf.....93
Fotoğraf No: 33. Örnek No: 10'a Ait Fotoğraf.....96
Fotoğraf No: 34. Örnek No: 10'a Ait Detay Fotoğraf.....96
Fotoğraf No: 35. Örnek No: 11'e Ait Fotoğraf.....99
Fotoğraf No: 36. Örnek No: 11'e Ait Detay Fotoğraf.....99
Fotoğraf No: 37. Örnek No: 12'ye Ait Fotoğraf.....102
Fotoğraf No: 38. Örnek No: 12'ye Ait Detay Fotoğraf.....102
Fotoğraf No: 39. Örnek No: 13'e Ait Fotoğraf.....105
Fotoğraf No: 40. Örnek No: 13'e Ait Detay Fotoğraf.....105
Fotoğraf No: 41. Örnek No: 14'e Ait Fotoğraf.....108
Fotoğraf No: 42. Örnek No: 14'e Ait Detay Fotoğraf.....108
Fotoğraf No: 43. Örnek No: 15'e Ait Fotoğraf.....111
Fotoğraf No: 44. Örnek No: 15'e Ait Detay Fotoğraf.....111
Fotoğraf No: 45. Örnek No: 16'e Ait Fotoğraf.....114
Fotoğraf No: 46. Örnek No: 16'e Ait Detay Fotoğraf.....114
Fotoğraf No: 47. Örnek No: 17'ye Ait Fotoğraf.....117
Fotoğraf No: 48. Örnek No: 17'ye Ait Detay Fotoğraf.....117
Fotoğraf No: 49. Örnek No: 18'e Ait Fotoğraf.....120
Fotoğraf No: 50. Örnek No: 18'e Ait Detay Fotoğraf.....120
Fotoğraf No: 51. Örnek No: 19'a Ait Fotoğraf.....123
Fotoğraf No: 52. Örnek No: 19'a Ait Detay Fotoğraf.....123
Fotoğraf No: 53. Örnek No: 20'ye Ait Fotoğraf.....126
Fotoğraf No: 54. Örnek No: 20'ye Ait Detay Fotoğraf.....126
Fotoğraf No: 55. Örnek No: 21'e Ait Fotoğraf.....131
Fotoğraf No: 56. Örnek No: 21'e Ait Detay Fotoğraf.....131
Fotoğraf No: 57. Örnek No: 22'ye Ait Fotoğraf.....135
Fotoğraf No: 58. Örnek No: 22'ye Ait Detay Fotoğraf.....135

Fotoğraf No: 59. Örnek No: 23'e Ait Fotoğraf. 139
Fotoğraf No: 60. Örnek No: 23'e Ait Detay Fotoğraf. 139
Fotoğraf No: 61. Örnek No: 24'e Ait Fotoğraf. 143
Fotoğraf No: 62. Örnek No: 24'e Ait Detay Fotoğraf. 143
Fotoğraf No: 63. Örnek No: 25'e Ait Fotoğraf. 147
Fotoğraf No: 64. Örnek No: 26'ya Ait Fotoğraf. 150
Fotoğraf No: 65. Örnek No: 26'ya Ait Detay Fotoğraf. 150
Fotoğraf No: 66. Örnek No: 27'ye Ait Fotoğraf. 155
Fotoğraf No: 67. Örnek No: 27'ye Ait Detay Fotoğraf. 155
Fotoğraf No: 68. Örnek No: 28'e Ait Fotoğraf. 159
Fotoğraf No: 69. Örnek No: 28'e Ait Detay Fotoğraf. 159
Fotoğraf No: 70. Örnek No: 29'a Ait Fotoğraf. 162
Fotoğraf No: 71. Örnek No: 29'a Ait Detay Fotoğraf. 162
Fotoğraf No: 72. Örnek No: 30'a Ait Fotoğraf. 166
Fotoğraf No: 73. Örnek No: 30'a Ait Detay Fotoğraf. 166
Fotoğraf No: 74. Örnek No: 31'e Ait Fotoğraf. 170
Fotoğraf No: 75. Örnek No: 31'e Ait Detay Fotoğraf. 170
Fotoğraf No: 76. Örnek No: 32'ye Ait Fotoğraf. 174
Fotoğraf No: 77. Örnek No: 32'ye Ait Detay Fotoğraf. 174
Fotoğraf No: 78. Örnek No: 33'e Ait Fotoğraf. 177
Fotoğraf No: 79. Örnek No: 33'e Ait Detay Fotoğraf. 177

ÖRNEKLER LİSTESİ

Örnek No: 1. Nuzumla Köyü İsmail YÜKSEK'ten Alınan Örnek 64
Örnek No: 2. Nuzumla Köyü Mehmet KOÇAK'tan Alınan Örnek 71
Örnek No: 3. Nuzumla Köyü Ali ÖZDEMİR'den Alınan Örnek 75
Örnek No: 4. Nuzumla Köyü Ahmet ÖZDEMİR'den Alınan Örnek 78
Örnek No: 5. Nuzumla Köyü Mahmut YÜKSEK'ten Alınan Örnek 81
Örnek No: 6. Nuzumla Köyü Durmuş KARCI'dan Alınan Örnek 84
Örnek No: 7. Nuzumla Köyü Ahmet KARCI'dan Alınan Örnek 87
Örnek No: 8. Nuzumla Köyü Ahmet ÇALIK'tan Alınan Örnek 91
Örnek No: 9. Nuzumla Köyü Ibrahim KOCA'dan Alınan Örnek 94
Örnek No: 10. Nuzumla Köyü Osman KUZUCU'dan Alınan Örnek 97
Örnek No: 11. Nuzumla Köyü Emine TEKİN'den Alınan Örnek 100
Örnek No: 12. Nuzumla Köyü Mehmet TEKİN'den Alınan Örnek 103
Örnek No: 13. Nuzumla Köyü Mustafa KOÇAK'tan Alınan Örnek 106
Örnek No: 14. Nuzumla Köyü Mustafa KARAKOCA'dan Alınan Örnek 109
Örnek No: 15. Nuzumla Köyü Ömer KALEMCİ'den Alınan Örnek 112
Örnek No: 16. Kandil Halıcılıktan Alınan Örnek 115
Örnek No: 17. Gezicioğlu Halıcılıktan Alınan Örnek 118
Örnek No: 18. Gezicioğlu Halıcılıktan Alınan Örnek 121
Örnek No: 19. Mesudiye Köyü Osman KELEŞ'ten Alınan Örnek 124
Örnek No: 20. Yeşildere Köyü İbrahim İBİŞ'ten Alınan Örnek 127
Örnek No: 21. Yeşildere Köyü Abdullah KUYUCU'dan Alınan Örnek 132
Örnek No: 22. Yeşildere Köyü Mehmet KUYUCU'dan Alınan Örnek 136
Örnek No: 23. Yeşildere Köyü Miyase GÜLMEZ'den Alınan Örnek 140
Örnek No: 24. Kandil Halıcılıktan Alınan Örnek 144
Örnek No: 25. Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğünden Alınan Örnek 148
Örnek No: 26. Kandil Halıcılıktan Alınan Örnek 151
Örnek No: 27. Kandil Halıcılıktan Alınan Örnek 156

Örnek No: 28. Kandil Halıcılıktan Alınan Örnek 160
Örnek No: 29. Harun YAMAN'dan Alınan Örnek 163
Örnek No: 30. Hüseyin BAHAR Halı Tamir Atölyesinden Alınan Örnek 167
Örnek No: 31. Hüseyin BAHAR Halı Tamir Atölyesinden Alınan Örnek 171
Örnek No: 32. Çalman Kasabası Abdullah GÖKTEPE'den Alınan Örnek 175
Örnek No: 33. Çalman Kasabası Abdullah GÖKTEPE'den Alınan Örnek 178

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No: 1. Ulaşılabilen ve İncelenen Yatak Halıları Tablosu..... 8
Tablo No: 2.a. İncelenen Yatak Halılarının Yöreleri Döküm Tablosu..... 181
Tablo No: 2.b. İncelenen Yatak Halılarının Yöreleri Dağılım Tablosu. 182
Tablo No: 3.a. İncelenen Yatak Halılarının Dönemleri Döküm Tablosu..... 183
Tablo No: 3.b. İncelenen Yatak Halılarının Dönemleri Dağılım Tablosu 184
Tablo No: 4.a. İncelenen Yatak Halılarının Boyutları Döküm Tablosu..... 185
Tablo No: 4.b. İncelenen Yatak Halılarının En–Boy Ölçüleri Dağılım Tablosu 186
Tablo No: 4.c. İncelenen Yatak Halılarının Hav Yüksekliği Ölçüleri Tablosu..... 186
Tablo No: 4.d. İncelenen Yatak Halılarının Saçak Boyu Ölçüleri Tablosu 186
Tablo No: 5.a. İncelenen Yatak Halılarının Kaliteleri Döküm Tablosu..... 188
Tablo No: 5.b. İncelenen Yatak Halılarının Kaliteleri Dağılım Tablosu 189
Tablo No: 6.a. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan İplikler Döküm Tablosu.... 190
Tablo No: 6.b. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan İplikler Dağılım Tablosu .. 191
Tablo No: 7.a. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Boyalar Döküm Tablosu... 192
Tablo No: 7.b. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Boyalar Dağılım Tablosu 193
Tablo No: 8.a. İncelenen Yatak Halılarında Uygulanan Teknikler Döküm Tablosu 194
Tablo No: 8.b. İncelenen Yatak Halılarında Uygulanan Teknikler Dağılım Tablosu ... 195
Tablo No: 9.a. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Renkler Döküm Tablosu... 196
Tablo No: 9.b. İncelenen Yatak Halılarında Atkı İpliklerinde Kullanılan Renkler Dağılım Tablosu 197
Tablo No: 9.c İncelenen Yatak Halılarında Çözgü İpliklerinde Kullanılan Renkler Dağılım Tablosu 197
Tablo No: 9.d. İncelenen Yatak Halılarında İlme İpliklerinde Kullanılan Renkler Dağılım Tablosu 197
Tablo No: 10.a. İncelenen Yatak Halılarında Seçilen Konular Döküm Tablosu 199
Tablo No: 10.b. İncelenen Yatak Halılarında Seçilen Konular Dağılım Tablosu 200

Tablo No: 11.a. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Kompozisyon Düzenlemeleri Döküm Tablosu 202

Tablo No: 11.b. İncelenen Yatak Halılarında Kullanılan Kompozisyon Düzenlemeleri Dağılım Tablosu 203

Tablo No: 12.a. İncelenen Yatak Halılarının Bugünkü Durumları Döküm Tablosu 204

Tablo No: 12.a. İncelenen Yatak Halılarının Bugünkü Durumları Dağılım Tablosu 205

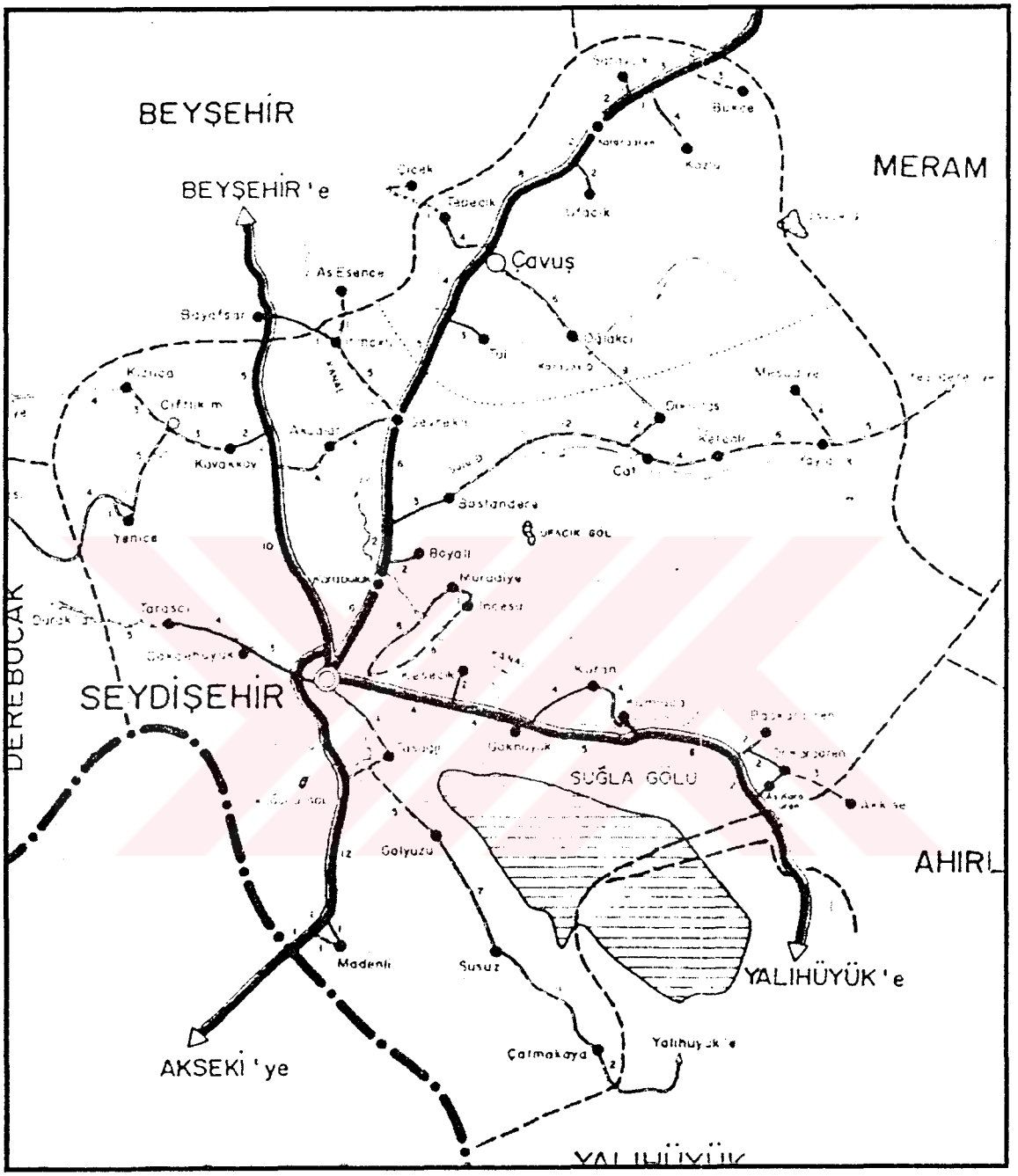
EKLER

Ek 1. Gözlem Formu Örneği

Örnek No :
Fotoğraf No :
Çizim No :
İnceleme Tarihi :
İlgili Koleksiyon :
İlgili Koleksiyonun Açık Adresi :
Koleksiyona Geliş Biçimi :
Tarihlendirme :
Cinsi :
Formu :
Boyutları Boy :
En :
Hav Yüksekliği :
Kilim Örgüsü : Başlangıç Kilim :
Bitiş Kilim :
Saçak Boyu :
Kalitesi (10 cm) En :
Boy :
Seçilen Konu :
Biçimlendirme :
Kullanılan Malzeme :
Kullanılan Renkler :
Kullanılan Teknik :
Bugünkü Durumu :
Kompozisyon :

Kaynak Kişi Künyesi: :
Adı Soyadı :
Doğum Yeri ve Yılı :
Mesleği :
Öğrenim Durumu :
Adresi :

Ek 2. Seydişehir İlçesi Haritası

Ek 3. Nuzumla Köyü ve Çevresinde Kullanılan Yerel Dokuma Terimleri Sözlüğü

ARGAÇ: Dokumada çözgü iplikleri arasından geçirilerek kenetlenme yoluyla yüzey oluşturmaya yarayan atkı ipliklerine, yörede "argaç" denmektedir.

AYAK NAAŞI: Dokunan halılarda yatay kısımlarda ince bordür ile zemin arasında kalan, bordür şeklinde birbirini izleyen geometrik motiflere "ayak naaşı" denmektedir. Bu motifler tüm örneklerde benzerlik göstermektedir. Bazı örneklerin sadece başlangıç kısmında yer alırken bazı örneklerde hem başlangıç hem bitiş kararında bulunmaktadır.

BADEM: Yeşildere köyü yatak halılarının desen kompozisyonunda görülen geometrik motif. Yörede badem denilen motif dört eşit parçaya bölünmüş bir kareyi temsil etmektedir ve halıların dış küçük bordüründe ve sedeflerde görülmektedir.

BOYA PÜRÜ: İnceleme yapılan bölgede yetişen, alizarın gibi boyar maddeleri içeren, kırmızı ve tonlarının elde edildiği boya bitkisine denilmektedir. Bitkinin orijinal adı Rubia Tınctorum L.'dir.

BULUTSU: Yeşildere köyü yatak halılarının desen kompozisyonunda kalın bordürde görülen çengel motiflerine yörede, görüntü olarak bulutları çağrıştırması nedeniyle "bulutsu" denmektedir.

ÇARK: Yeşildere köyü yatak halılarının desen kompozisyonunda görülen sekiz köşeli yıldız motifine yörede "çark" denmektedir.

ÇARPRAZ: Halıların küçük bordürlerinde görülen su yolu motifine yörede "çarpraz" denmektedir.

DİLKANATAN OTU: Bölgede yetişen Rubia Tınctorum L. isimli boyar madde içeren bitkiye denmektedir. Bu bitki aynı zamanda "boya pürü" olarak da isimlendirilmektedir. (Bkz. Yerel Dokuma Terimleri Sözlüğü "Boya Pürü").

DİREZİ: Yörede çözgü ipliklerine "direzi" denmektedir.

EĞİŞMEŞ: Çalman kasabası yatak halılarının desen kompozisyonunda kalın bordürde görülen dört yönlü kazayağı motifine yörede "eğişmeş" denmektedir.

ELDİVEN: Yeşildere köyü yatak halılarının desen kompozisyonunda zeminde görülen el–tarak motifine yörede "eldiven" denmektedir.

ERİŞ: Yörede çözgü ipliklerine "direzi"nin yanısıra "eriş"de denmektedir.

GÜNAŞIK: Yeşildere köyü yatak halılarının desen kompozisyonunda zeminde görülen birbiri içine geçmiş iki kareden oluşan geometrik motife yörede "günaşık" denmektedir.

KAŞIK: Nuzumla köyü yatak halılarının desen kompozisyonunda merkezde yer alan göz ve bereket motiflerinin birlikte kullanılması ile oluşturulan motife yörede "kaşık" denmektedir.

KEDİ İZİ: Yeşildere köyü yatak halılarının desen kompozisyonunda büyük bordürde görülen kare formlu geometrik motife yörede "kedi izi" denmektedir.

KİLİT: Çalman kasabası yatak halılarının desen kompozisyonunda büyük bordürde görülen koçboynuzu motiflerinin birbirini izlemesinden oluşturulan motife yörede "kilit" denmektedir.

SANDIK: Yeşildere köyü yatak halısı desen kompozisyonunda halı zemininde görülen dikdörtgen form içine yerleştirilmiş iki adet kareden oluşan geometrik motife yörede "sandık" denmektedir. Çalman kasabası yatak halılarının desen kompozisyonunda koçboynuzu motifi ile çevrelenmiş kare formlu motife de "sandık" denilmektedir.

TABANCA: Nuzumla yatak halılarının desen kompozisyonunda dolgu motifi olarak kullanılan ejder motiflerine yörede "tabanca" denmektedir.

TOP: Nuzumla yatak halısı desen kompozisyonunda halı zemininde yer alan köşeli madalyonlara yörede "top" denmektedir.

TURUNÇ: Nuzumla köyü yatak halılarının desen kompozisyonunda büyük bordürde görülen sekizgen içine yerleştirilmişli sekiz köşeli yıldız kompozisyonuna yörede "turunç" denmektedir.

YILDIZ: Nuzumla yatak halısı desen kompozisyonunda halı merkezinde bulunan geometrik çiçek motifine yörede "yıldız" denmektedir.